

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს
გადაწყვეტილებანი სამოქალაქო საქმეებზე

2013, №7

**სამოქალაქო
პროცესი**

საძიებელი

საპროცესო უფლებამონაცვლეობა
საქმის წარმოება სასამართლოში
წარმომადგენლის მეშვეობით
მტკიცების ტვირთი
მტკიცებულებათა შეფასება
მხარის მიერ არასაპატიო მიზეზით
მტკიცებულების წარუდგენლობა
განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ
უარი უზრუნველყოფის დამატებითი
ლონისძიებების გამოყენებაზე
სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების
შესახებ განჩინების გასაჩივრება
სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება
სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობა
უარი გადაწყვეტილების განმარტებაზე
სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებასთან
დაკავშირებული საკითხის განხილვა მხარეთა
გამოუცხადებლობისას
საქმის წარმოების შეწყვეტა
საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი
გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება
სასამართლო გადაწყვეტილების ფარგლები
დაუსწრებელი გადაწყვეტილება
საქმის ხელახლა განსახილველად
დაბრუნების საფუძველები
საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადა

საპროცესო უფლებამონაცვლეობა

№ას-1725-1707-2011

13 თებერვალი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
მ. სულხანიშვილი

დავის საგანი: უფლებამონაცვლედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

თბილისის კრწანისი-მთაწმინდის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 20 თებერვლის გადაწყვეტილებით ტ. ქ-ის სარჩელი ბ. ბ-ის მიმართ ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, 1996 წლის 29 მარტს ტ. ქ-ესა და ბ. ბ-ის შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულება მიესადაგა შეცვლილ გარემოებებს და ქ. თბილისში, ... ქუჩა №3ა-ში მდებარე სახლის ღირებულება ნაცვლად მხარეებს შორის განსაზღვრული 30000 აშშ დოლარისა, ობიექტურ შეცვლილ გარემოებათა გათვალისწინებით, შემცირდა 20%-ით და განისაზღვრა 24000 აშშ დოლარით. შესაბამისად, გადახდილი თანხის გათვალისწინებით, ტ. ქ-ეს ბ. ბ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 10100 აშშ დოლარის გადახდა. სხვა ნაწილში ტ. ქ-ის სარჩელი და ასევე ბ. ბ-ის შეგებებული სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

დასახელებული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ორივე მხარემ.

თბილისის საოქლო სასამართლოს სამოქალაქო, სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა სააპელაციო პალატის 2005 წლის 31 მარტის განჩინებით, დამტკიცდა მხარეთა შორის მორიგება, გაუქმდა კრწანისი-მთაწმინდის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 20 თებერვლის გადაწყვეტილება და აღნიშნულ საქმეზე შეწყდა საქმის წარმოება.

აღნიშნული განჩინება შევიდა კანონიერ ძალაში და 2006 წლის 28 აპრილს გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

2011 წლის 4 აგვისტოს ა. ქ-ემ განცხადებით მომართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა მისი ცნობა ტ. ქ-ის უფლებამონაცვლედ. 2011 წლის 8 აგვისტოს განცხადებით კი, მოითხოვა ცვლილების შეტანა 2006 წლის 28 აპრილს (საქმე №2ბ/1776-04) გაცემულ სააღსრულებო ფურცელში.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 16 ნოემბრის განჩინებით ა. ქ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა, ტ. ქ-ის უფლებამონაცვლედ ცნობილ იქნეს ა. ქ-ე, თბილისის საოქლო სასამართლოს სამოქალაქო სამეწარმეო და გაკოტრების საქმეთა სააპელაციო პალატის 2005 წლის 31 მარტის განჩინებაზე (საქმე №2ბ/1776-04) გაიცა სააღსრულებო ფურცელი კრედიტორ ტ. ქ-ის უფლებამონაცვლედ ა. ქ-ის სასარგებლოდ.

სააპელაციო სასამართლომ საქმეში არსებული მასალების (ქორწინების მონაშობის, გარდაცვალების მონაშობისა და სამკვიდრო მონაშობის) საფუძველზე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლის, ასევე, „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის შესაბამისად, მიიჩნია, რომ ა. ქ-ის განცხადება საფუძვლიანი იყო და დაკმაყოფილებას ექვემდებარებოდა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 16 ნოემბრის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა ბ. ბ-ემ და მოითხოვა მისი გაუქმება იმ საფუძველით, რომ ა. ქ-ის მიერ წარდგენილი სამკვიდრო მონაშობა ვერ იქნება ნამდვილი, ვინაიდან იგი ტ. ქ-ესთან რეგისტრირებულ ქორწინებაში არ იმყოფებოდა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, კერძო საჩივრის საფუძველები და თვლის, რომ ბ. ბ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლის 1-ლ ნაწილის თანახმად, სადავო ან სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი ურთიერთობიდან ერთ-ერთი მხარის გასვლის შემთხვევაში (მოქალაქის გარდაცვალება, იურიდიული პირის რეორგანიზაცია, მოთხოვნის დათმობა, ვალის გადაცემა და სხვა) სასამართლო დაუშვებს ამ მხარის შეცვლას მისი უფლებამონაცვლით. უფლებამონაცვლეობა შესაძლებელია პროცესის ნებისმიერ სტადიაზე.

უფლებამონაცვლედ შეიძლება იყოს კანონისმიერი ან ანდერძისმიერი მემკვიდრე. გარდაცვლილი პირის (მამკვიდრებლის) ქონების გადასვლა სხვა პირებზე (მემკვიდრეებზე) ხორციელდება კანონით ან ანდერძით, ანდა ორივე საფუძველით.

„სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის თანახმად, „სააღსრულებო ფურცელი შეიძლება გაცემულ იქნეს გადაწყვეტილებაში დასახელებული კრედიტორის უფლებამონაცვლედ პირის სასარგებლოდ ან მოვალის უფლებამონაცვლედ პირის საწინააღმდეგოდ, თუ უფლებამონაცვლეობა ნათელია ან ამის დამადასტურებელი დოკუმენტი შეადგინა სათანადოდ უფლებამოსილმა ორგანომ ან დაამონაწესა ნოტარიუსმა. თუ საჭირო დადასტურება ვერ ხერხდება სათანადოდ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ შედგენილი ან ნოტარიუსის მიერ დამონაწესებული დოკუმენტის საშუალებით, მაშინ კრედიტორმა ან მისმა უფლებამონაცვლედ პირმა უფლებამონაცვლეობის დადგენის და სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე უნდა მიმართოს გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს“.

განსახილველ შემთხვევაში, როგორც საქმის მასალებით ირკვევა, თბილისის საოლქო სასამართლოს სამოქალაქო სამენარმეო და გაკოტრების საქმეთა სააპელაციო პალატის 2005 წლის 31 მარტის განჩინება შევიდა კანონიერ ძალაში, რაზეც 2006 წლის 28 აპრილს კრედიტორ ტ. ქ-ის სასარგებლოდ გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ კრედიტორი ტ. ქ-ე გარდაიცვალა 2008 წლის 6 მარტს.

საქმის მასალებით ირკვევა ასევე, რომ ა. ქ-ე და ტ. ქ-ე იყვნენ მეუღლეები, რომლებიც რესგიტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებოდნენ 1969 წლიდან. საქმეში წარმოდგენილი 2011 წლის 25 მაისს გაცემული სამკვიდრო მონობით კი, ასევე უტყუარადაა დადგენილი, რომ ტ. ქ-ის სამკვიდრო მიიღო მისი პირველი რიგის მემკვიდრე ა. ქ-ემ, შესაბამისად, კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრება მასზე, რომ ა. ქ-ის მიერ წარდგენილი სამკვიდრო მონობა ვერ იქნება ნამდვილი, ვინაიდან იგი ტ. ქ-ესთან რეგისტრირებულ ქორწინებაში არ იმყოფებოდა, საკასაციო სასამართლოს მიერ გაზიარებული ვერ იქნება.

რამდენადაც ა. ქ-ემ სასამართლოს წარუდგინა სამკვიდრო მონობა, საიდანაც ირკვევა, რომ 2008 წლის 10 მარტს გარდაცვლილი ტ. ქ-ის სამკვიდრო მიიღო ა. ქ-ემ, როგორც მისმა მეუღლემ და, შესაბამისად, პირველი რიგის მემკვიდრემ, საკასაციო სასამართლო კანონშესაბამისად მიიჩნევს, რომ აღნიშნული მტკიცებულება საკმარისი საფუძველი იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 92.1 მუხლისა და „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის შესაბამისად, ა. ქ-ის ტ. ქ-ის უფლებამონაცვლედ ცნობისათვის და მის სასარგებლოდ სააღსრულებო ფურცლის გაცემისათვის.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლომ სავესებით მართებულად მიიჩნია ტ. ქ-ის უფლებამონაცვლედ ა. ქ-ე და სწორად გასცა მის სასარგებლოდ სააღსრულებო ფურცელი და, შესაბამისად, არ არსებობს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველები.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით და

და ა ა ღ ბ ი ნ ა :

ბ. ბ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 16 ნოემბრის განჩინება;
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოება სასამართლოში წარმომადგენლის მეშვეობით ბანკინება

№ას-514-486-2012

14 მაისი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. კვანტალიანი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავალიანების დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „... ბანკმა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ. დ-ის მიმართ საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავალიანების დაკისრების მოთხოვნით შემდეგი დასაბუთებით: სს „... ბანკს“ და გ. დ-ს შორის გაფორმდა საბანკო მომსახურების შესახებ ხელშეკრულება და მსესხებლის სახელზე გაიცა საბანკო კრედიტი 6 000 აშშ დოლარი. მსესხებელს სესხი უნდა დაეფარა შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით, ყოველთვიურად სესხის ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდის გზით. მსესხებლის მიერ ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში სესხის თანხა არ იქნა დაბრუნებული და გადაცილებულ იქნა მისი დაფარვის ვადები. აქედან გამომდინარე, მოსარჩელემ მოითხოვა მოპასუხისათვის სესხის ძირითადი თანხის დავალიანების – 5 273,63 დოლარის, პროცენტის – 5 120,04 და პირგასამტეხლოს – 49 231,34 აშშ დოლარის დაკისრება.

წარმოდგენილი შესაგებლით სარჩელი არ ცნო გ. დ-მა შემდეგი დასაბუთებით: მოსარჩელის მოთხოვნა ხანდაზმულია, ვინაიდან მოპასუხის მიერ აღნიშნული საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების ბოლო შესრულებიდან გასულია სამ წელზე მეტი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილებით სს „... ბანკის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, კერძოდ, გ. დ-ს სს „... ბანკის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 2005 წლის 6 სექტემ-

ბრის №29084 საბანკო კრედიტის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სესხის ძირითადი თანხის დავალიანების – 5 273,63 დოლარის, საპროცენტო სარგებლის დავალიანების – 652,58 აშშ დოლარისა და პირგასამტეხლოს – 49 231,34 აშშ დოლარის გადახდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით გაასაჩივრა სს „... ბანკმა“.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 16 მარტის განჩინებით სს „... ბანკის“ სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგი საფუძვლებით: საქმის მასალებით დადგენილია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით სს „... ბანკის“ წარმომადგენელ დ. ა-ს ჩაჰბარდა პირადად 2012 წლის 21 თებერვალს. მითითებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყო 2012 წლის 22 თებერვლიდან და გასაჩივრების ვადა ამოიწურა 2012 წლის 6 მარტს. დადგენილია, რომ სააპელაციო საჩივარი სს „... ბანკის“ მიერ წარდგენილია 2012 წლის 7 მარტს კანონით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით დადგენილ ან სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში. 61-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლად დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაათხუთსაათამდე. თუ საჩივარი, საბუთები ან ფულადი თანხა ფოსტას ან ტელეგრაფს ჩაჰბარდა ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაათხუთსაათამდე, ვადა გასულად არ ჩაითვლება. ამავე კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 16 მარტის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა სს „... ბანკმა“ შემდეგი დასაბუთებით: 2011 წლის 15 სექტემბერს კერძო საჩივრის ავტორმა სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოპასუხე გ. დ-ის მიმართ. სარჩელს თან ერთვოდა სს „... ბანკის“ გენერალური დირექტორ ი. გ-ის მიერ შ. დ-ის სახელზე 2010 წლის 1 ნოემბრის ერთი წლის ვადით გადანიღობის უფლებით გაცემული მინდობილობა. შ. დ-ემ 2011 წლის 15 სექტემბერს მინდობილობა გასცა დ. ა-ის სახელზე განუსაზღვრელი ვადით. 2011 წლის 1 ნოემბერს შ. დ-ის მინდობილობას გაუვიდა ვადა, შესაბამისად, ვადა გაუვიდა დ. ა-ის მინდობილობასაც. 2011 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილება დ. ა-ს ჩაჰბარდა 2012 წლის 21 თებერვალს, მაშინ, როდესაც ის აღარ იყო მოსარჩელის წარმომადგენელი, შესაბამისად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა არ უნდა აითვალოს 2011 წლის 21 თებერვლიდან. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-8 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოს გადაწყვეტილება უნდა ჩაჰბარებოდა ორგანიზაციის კანცელარიას ან ორგანიზაციის შესაბამის უფლებამოსილ პირს, რაც არ განხორციელდა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სს „... ბანკის“ კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 93-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მხარეებს შეუძლიათ, საქმე აწარმოონ სასამართლოში წარმომადგენლის მეშვეობით. ამავე კოდექსის 96-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, წარმომადგენლის უფლებამოსილება უნდა ჩამოყალიბდეს კანონის შესაბამისად გაცემულ და გაფორმებულ მინდობილობაში. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, უფლებამოსილება სასამართლოში საქმის წარმოების შესახებ უფლებას აძლევს წარმომადგენელს, მარწმუნებლის სახელით შეასრულოს ყველა საპროცესო მოქმედება, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, მხარის მიერ უფლებამოსილ პირს შეუძლია, ცალკეული საპროცესო მოქმედების შესრულება მიანდოს სხვა ადვოკატს ან მის თანაშემწეს.

წარმომადგენლობა პირს ანიჭებს უფლებას, მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, წარმოდგენილის სახელითა და მისი ინტერესებიდან გამომდინარე, გარკვეული საპროცესო მოქმედებები შეასრულოს. სასამართლო წარმომადგენელი პროცესის მონაწილეა და მას როგორც პროცესის სუბიექტს, აქვს გარკვეული უფლებები და მოვალეობები. მარწმუნებლის მიერ რწმუნებულისათვის გადაცემულ უფლებათა ჩამონათვალს, ანუ წარმომადგენლის უფლებამოსილების ფარგლებს და ვადას სათანადო წესით შედგენილი დავალების შესახებ გარიგება (სამოქალაქო კოდექსის 709-ე მუხლი) – მინდობილობა განსაზღვრავს. წარმომადგენელს უფლებამოსილება მხოლოდ მინდობილობით განსაზღვრულ ფარგლებში და ვადაში გააჩნია, ხოლო ამ ფარგლებს მიღმა განხორციელებული საპროცესო მოქმედება იურიდიული ძალის შემცველი არ შეიძლება იყოს.

მოცემული საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სს „... ბანკმა“ გამოავლინა ნება შ. დ-ის სახელზე რწმუნებულების ერთი წლის ვადით – 2010 წლის 1 ნოემბრიდან 2011 წლის 1 ნოემბრამდე გაცემაზე, ე.ი შ. დ-ეს ერთი წლის განმავლობაში ჰქონდა უფლება, შეასრულებინა ყველა ის საპროცესო მოქმედება, რაც რწმუნებულებაში იყო მითითებული, მათ შორის ამავე ვადის ფარგლებში, გადაეწოდო ცალკეული საპროცესო მოქმედების შესრულება სხვა პირისათვის, იმ ვადით, რა ვადითაც მას ეს უფლებამოსილება ჰქონდა მინიჭებული. აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, შ. დ-ემ დ. ა-ის სახელზე მინდობილობა განუსაზღვრელი ვადით გასცა, რისი უფლებაც მას არ გააჩნდა. უფლებამოსილების გადანიღობის დამადასტურებელი მინდობილობის მოქმედების ვადა არ შეიძლება აღემატებოდეს იმ მინდობილობის მოქმედების ვადას, რომლის საფუძველზეც ის გაიცა, რადგან ძირითად რწმუნებულებაში მითითებული ვადის გასვლასთან ერთად, ძა-

ლას კარგავს გადანდობაც, რადგან პირი სხვას ვერ გადასცემს იმ უფლებას, რაც მას არ გააჩნია. შესაბამისად, დ. ა-ი სასამართლო შეტყობინების ჩაბარებაზე უფლებამოსილ პირად ვერ მიიჩნევა. აღნიშნული ადასტურებს, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილება ჩაპბარდა არაუფლებამოსილ პირს – დ. ა-ს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. სააპელაციო საჩივრის წარდგენის კანონით დადგენილი ვადის ათვლა დაიწყება იმ დროიდან, როდესაც დასაბუთებული გადაწყვეტილება, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, ჩაპბარდება ან მხარეს, ან მის უფლებამოსილ წარმომადგენელს. მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატამ სააპელაციო ნესით გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადა მისი არაუფლებამოსილი პირისათვის ჩაბარების დღიდან აითვალა, რაც არ შეესაბამება კანონს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, სს „... ბანკის“ კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 16 მარტის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

სს „... ბანკის“ კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 16 მარტის განჩინება და და საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მტკიცების ტვირთი

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1134-1065-2012 28 იანვარი, 2013 წ., ქ. თბილისი
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ფარული ნაკლის აღმოფხვრა

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. ფ-მა თბილისის საქალაქო სასამართლოში შპს „ი. ა-ოს“ წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოითხოვა შექმნილი ავტომობილის ფარული ნაკლის აღმოფხვრა.

მოსარჩელის განმარტებით, 200-300 კმ გარბენის შემდგომ, ავტომობილ „Wolkswagen Passat CC-ს“ რომელიც მან შეიძინა შპს „ი. ა-ან“ აღმოაჩნდა ფარული ნაკლი, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ავტომობილის სიჩქარეთა გადამცემი კოლოფი გამოსცემს ხმას, რაც არ არის დამახასიათებელი მოცემული ტიპის ავტომობილებისათვის. აღნიშნული გარემოება დასტურდება ჩატარებული შემოწმების შედეგად; ამასთან, შპს „ი. ა-ან“ გაფორმებული ნასყიდობის №VW-04-02/11 ხელშეკრულების 2.1.4 პუნქტის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუ საქონელს აღმოაჩნდება დაფარული ნაკლი, გამყიდველი მოვალეა გამოასწოროს ეს ნაკლი მყიდველის მიერ პრეტენზიის წარდგენიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში.

მოპასუხეს სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მყიდველმა ჩაიბარა უფლებრივად და ნივთობრივად უნაკლო ნასყიდობის საგანი, რაც დადასტურდა მხარეთა შორის გაფორმებული მიღება-ჩაბარების აქტით. მოსარჩელის წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, ავტომობილს ჩაუტარდა სრული ტექნიკური დათვალიერება, რომლის შედეგად დადგინდა, რომ დაზიანება ან ტექნიკური გაუმართაობა ავტომობილის გადამცემთა კოლოფს არ აღენიშნებოდა. გ. ფ-ს არ წარუდგენია წერილობითი დასკვნა, რომლითაც დადასტურდებოდა ავტომობილის გაუმართაობა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 27 მარტის გადაწყვეტილებით გ.ფ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მოსარჩელემ სააპელაციო ნესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 5 ივლისის გადაწყვეტილებით გ.ფ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 27.03.2012 წლის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება.

ბა; გ. ფ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა. შპს „ი. ა-ოს“ დაეკისრა გ. ფ-ის მიერ შექმნილი ავტომანქანისთვის „Wolkswagen PassaT CC“, შპსის ნომრით ..., გადამცემი კოლოფის გამოცვლის გზით ფარული ნაკლის აღმოფხვრა.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 05.04.2011 წელს ერთი მხრივ, გ. ფ-ს და, მეორე მხრივ, შპს „ი. ა-ოს“ შორის გაფორმდა ავტომობილის ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომლითაც შპს „ი. ა-ომ“) გაყიდა, ხოლო გ. ფ-მა 32 500 აშშ დოლარის გადახდის სანაცვლოდ იყიდა ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC“ შპსის ნომრით 05.04.2011წელს გ. ფ-ს და შპს „ი. ა-ოს“ შორის გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულების საგანს – ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC-ს“ შპსის ნომრით ... გააჩნია ნივთობრივი ნაკლი.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, შპს „ი. ა-ო“ სადავოდ არ ხდის იმ გარემოებას, რომ ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC-ს“ სიჩქარეთა კოლოფი მართლაც გამოსცემს ხმაურს, თუმცა მოპასუხე მხარის განმარტებით, აღნიშნული ხმა წარმოადგენს ასეთი ტიპის გადამცემი კოლოფების სპეციფიურ ხმას, რაც გამონეულია მაკომპლექტებული დეტალების ურთიერთმოქმედებით. ის გარემოება, რომ ავტომობილის სიჩქარეთა კოლოფს აქვს ხმა, დასტურდება ასევე თავად მოპასუხე კომპანიის მიერ 2011 წლის 15 აგვისტოს გაცემული ... სარეგისტრაციო ბარათით, რომელშიც აღნიშნულია, რომ ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC“ შპსის ნომრით ... და სახელმწიფო ნომრით ...-ის შემონების შედეგად დადგინდა, რომ ავტომანქანა არის სრულად გამართული, არ აქვს გადაადგილების პრობლემა, სიჩქარეთა კოლოფი მუშაობს იდეალურად. სიჩქარეთა კოლოფს აქვს ხმაური მუშა მდგომარეობაში, რომელიც მართალია კლიენტის აზრით არააბუნებრივია, მაგრამ შემომომბლის აზრით, წარმოადგენს სპეციფიკურ ხმას და საფრთხეს არ შეიცავს. გადამცემი კოლოფში არსებულ ხმაურზე უთითებს ასევე საჯარო სამართლის იურიდიული პირის „ლევან სამხარაულის სახელაობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ 2012 წლის 1 თებერვლის ავტოტექნიკური ექსპერტიზის №003246-2012/02/03 დასკვნა, თუმცა აღნიშნული დასკვნით ვერ დგინდება აღნიშნული ხმაურის გამომწვევი მიზეზი.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ, ამ შემთხვევაში, მტკიცების ტვირთი ეკისრებოდა შპს „ი. ა-ოს“ და სწორედ ამ უკანასკნელს უნდა დაემტკიცებინა, რომ მსგავსი ტიპის ხმაური დამახასიათებელია ამ მოდელის ავტომანქანებისათვის. მოპასუხემ კი, ამგვარი მტკიცებულება ვერ წარადგინა.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება შპს „ი. ა-ომ“ საკასაციო წესით გაასაჩივრა მისი გაუქმებისა და საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღების მოთხოვნით. კასატორის მითითებით, გაუგებარია, სააპელაციო სასამართლომ რომელ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით მიიჩნია, რომ სადავო ავტომანქანას ფარული ნაკლი აქვს. საქმეში არსებული მასალები ამგვარი დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას არ იძლევა. სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გაანაწილა მტკიცების ტვირთი და არასწორად მიიჩნია, რომ მოპასუხეს უნდა დაემტკიცებინა ავტომანქანის გამართულობა. შეუძლებელია იმ გარემოების გაქარწყლება, რომ ავტომანქანა მუშაობისას ხმას გამოსცემს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა საკასაციო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ შპს „ი. ა-ოს“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 05.04.2011წელს ერთი მხრივ, გ. ფ-ს და მეორეს მხრივ, შპს „ი. ა-ოს“ შორის გაფორმდა ავტომობილის ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომლითაც შპს „ი. ა-ომ“) გაყიდა, ხოლო გ. ფ-მა 32 500 აშშ დოლარის გადახდის სანაცვლოდ იყიდა ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC“ შპსის ნომრით 05.04.2011წ. გ. ფ-ს და შპს „ი. ა-ოს“ შორის გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულების საგანს – ავტომანქანა „Wolkswagen PassaT CC-ს“ შპსის ნომრით ... გააჩნია ნივთობრივი ნაკლი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მიზნებისათვის „დასაბუთებული და დასაშვები პრეტენზია“ გულისხმობს მხარის მითითებას პროცესუალურ დარღვევებზე, რამაც მტკიცებულებათა არასწორი შეფასება და ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად დადგენა გამოიწვია. განსახილველ შემთხვევაში კასატორმა ისარგებლა 407-ე მუხლით გარანტირებული შედავების უფლებით და მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების მიმართ დასაშვები პრეტენზია წარმოადგინა.

საკასაციო სასამართლომ, განიხილა რა შედავების სამართლებრივი საფუძვლები, მიიჩნევს, რომ კასატორის პრეტენზია გაზიარებულ უნდა იქნეს.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გაანაწილა მტკიცების ტვირთი. სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სადავო ავტომანქანის სიჩქარეთა კოლოფს აქვს ხმა და აღნიშნა, რომ მოპასუხეს უნდა დაემტკიცებინა ამგვარი ხმა იყო თუ არა ნივთობრივი ნაკლი.

საკასაციო სასამართლო ამ მოსაზრებას არ იზიარებს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახ-

სნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით. აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, მტკიცების ტვირთი მხარეებზე თანაბრად ნაწილდება. თითოეულმა მხარემ საკუთარი პოზიციის სასარგებლოდ უნდა წარმოადგინოს მტკიცებულებები და არ იგულისხმება ერთი მხარის სიტყვიერი განმარტების გაბათილება მეორე მხარის მიერ მტკიცებულებების წარდგენის ვით.

მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ წარდგენილი არც ერთი მტკიცებულება არ ადასტურებს იმ გარემოებას, რომ სიჩქარეთა კოლოფის ხმა ავტომანქანის გაუმართაობაზე მიუთითებს. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ხმა, თავისთავად, არ შეიძლება ნაკლი იყოს. ნაკლი არსებობს იმ შემთხვევაში, თუ ხმა რომელიმე დეტალის გაუმართაობით ან არასწორი ფუნქციონირებითაა განპირობებული, ამასთან, ნაკლის არსებობა სუბიექტური შეფასების საგანი არაა. ნაკლი, ობიექტურად, არსებობს ან არ არსებობს და ამ გარემოებების დადგენა სასამართლოს შეხედულებაზე არ არის დამოკიდებული.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე, რომლის მიხედვითაც, საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით და აქვე განმარტავს, რომ იმ საკითხის გადაწყვეტა, არის თუ არა ავტომანქანა გამართული, სიჩქარეთა კოლოფში ხმის არსებობა მიუთითებს თუ არა რაიმე დეფექტზე, სპეციალურ ცოდნას საჭიროებს, რომელიც, ჩვეულებრივ პირობებში, მოსამართლეს არ გააჩნია. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 162-ე მუხლის თანახმად, იმგვარი გარემოებები, რომელთა დადგენაც სპეციალურ ცოდნას საჭიროებს, ექსპერტიზის დასკვნით უნდა დადასტურდეს, შესაბამისად, ავტომანქანის ფარული ნაკლის არსებობა სხვა სახის მტკიცებულებით ვერ დადასტურდება, ამდენად, საკუთარი სასარჩელო მოთხოვნის დასასაბუთებლად გ. ფ-ს სასამართლოსათვის სპეციალისტის დასკვნა უნდა წარედგინა.

საქმეში წარმოდგენილია სსიპ „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ დასკვნა, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა, კერძოდ, აღნიშნული დასკვნის თანახმად, არსებული ტექნიკური ბაზის პირობებში ვერ დგინდება გამოსაკვლევი ავტომანქანის გადამცემი კოლოფი მცირე ხმაურს დაზიანების გამო გამოსცემს, თუ გადამცემი კოლოფის სპეციფიკური ხმაურია. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრების საწინააღმდეგოდ, ამ დასკვნიდან არ გამომდინარეობს, რომ ხმაური, თავისთავად, ნაკლია. პირიქით, ექსპერტი ნაკლის არსებობას ვერ ადგენს. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ მოპასუხეს იმ გარემოების გაბათილების ვალდებულება დააკისრა, რომლის არსებობის დადგენაც კი შეუძლებელია. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „ფარული ნაკლი“ გულისხმობს იმგვარ გაუმართაობას, რომელიც თვალსაჩინო არ არის ჩვეულებრივ პირობებში, მაგრამ მისი აღმოჩენა სათანადო ტექნიკური შემოწმებისას შესაძლებელია. მოცემულ შემთხვევაში კი, შეუძლებელია, დადგინდეს, ხმა დამახასიათებელია ამ მოდელის ავტომანქანისათვის, თუ გადამცემთა კოლოფის დაზიანებითაა გამოწვეული.

ავტომანქანის გაუმართაობა არ დასტურდება, აგრეთვე, შპს „ი. ა-ოს“ 2011 წლის 15 აგვისტოს სარეგისტრაციო ბარათით, რომლის თანახმადაც, „ავტომანქანის შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ სიჩქარეთა კოლოფი მუშაობს იდეალურად. სიჩქარეთა კოლოფს აქვს ხმაური მუშა მდგომარეობაში, რომელიც მართალია, კლიენტის აზრით არაბუნებრივი, მაგრამ შემოწმებისას აზრით, არის სპეციფიკური ხმა და საფრთხეს არ წარმოადგენს“.

საკასაციო სასამართლო, ასევე, ყურადღებას ამახვილებს საქმეში წარმოდგენილ ავტომობილის შემოწმების აქტზე, რომლის თანახმადაც, „ფოლკსვაგენის“ სერვისცენტრში მოსარჩელემ და მოპასუხემ ერთმანეთს შეადარეს სადავო ავტომანქანისა და იმავე მოდელის ორი ახალი ავტომანქანის გადამცემთა კოლოფის მუშაობა. შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ ყველა ავტომანქანას ერთნაირი ხმა აქვს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქმეში არსებული არც ერთი მტკიცებულებიდან არ გამომდინარეობს, რომ გადამცემთა კოლოფის ხმა ფარული ნაკლის არსებობაზე მიუთითებს, ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრება, რომ ხმა, თავისთავად, ნაკლია, საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს არ ემყარება და უსაფუძვლოა.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის საფუძველზე, მისი გაუქმების საფუძველია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე არ არსებობს მტკიცებულებათა დამატებით შეფასების აუცილებლობა და საქმის სააპელაციო ინსტანციაში დაბრუნების საჭიროება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გ. ფ-მა ვერ დაადასტურა ავტომანქანის ფარული ნაკლის არსებობა, შესაბამისად, მისი სარჩელი დაუსაბუთებელია და არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გ. ფ-მა შპს „ი. ა-ოს“ უნდა აუნაზღაუროს საკასაციო ინსტანციაში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 300 ლარი.

6. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებით, ნ. ქ-ის სასარჩელო მოთხოვნა სამკვიდრო მონუმობის ბათილად ცნობის თაობაზე დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი ნ. ქ-ის დანაშთ ქონებაზე რ. დ-ის სახელზე 2003 წლის 25 დეკემბერს გაცემული სამკვიდრო მონუმობა და 2011 წლის 26 აგვისტოს ქ.ბათუმში, ა. ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინის მესაკუთრედ ბათუმის სარეგისტრაციო სამსახურში კვლავ ნ. ქ-ე დარეგისტრირდა;

7. 2011 წლის სექტემბერში პოლიციის მიერ გაფრთხილების შემდეგ რ. დ-ემ ბინა ნებაყოფლობით დაცალა;

8. საქმეზე წარმოდგენილი 2003 წლის 31 დეკემბრით დათარიღებული ხელწერილით დადგენილია, რომ ბ. დ-მ რ. დ-ეს მიჰყიდა ქ.ბათუმი, ა. ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინა 15 500 აშშ დოლარად;

9. აღნიშნული თანხიდან ხელწერილის შედგენის დროს რ. დ-მ გადაიხადა 12 100 აშშ დოლარი, ხოლო 3400 აშშ დოლარი ვალად დაიტოვა 2004 წლის 1 სექტემბრამდე. ზემოაღნიშნული ხელწერილს ხელს აწერს როგორც ბ. დ-ე, ისე მყიდველი რ. დ-ე. ხელწერილს ასევე ადასტურებენ ბ. დ-ის ოჯახის წევრები;

10. ხელწერილზე არ არის ი. დ-ის ხელმოწერა;

11. რ. დ-ის მიერ სადავო უძრავი ქონების ნასყიდობისათვის გადახდილია სულ 15 500 აშშ დოლარი და საბუთების გასაფორმებლად 700 აშშ დოლარი, სულ 16 200 აშშ დოლარი;

12. სადავო უძრავი ქონების ნასყიდობასთან დაკავშირებით რ. დ-ე მოლაპარაკებას აწარმოებდა ბ. დ-ის მეუღლე ი. დ-ან და მის დედამთილთან, შესაბამისად, თანხაც ი. დ-ეს გადაეცა. აღნიშნული გარემოება დადასტურებულია მოწმე ო. ს-ის ჩვენებითაც, რომელიც დაეხმარა მყიდველსა და გამყიდველს ბინის ნასყიდობაში. მოწმემ აჩვენა, რომ მან შეახვედრა ისინი ერთმანეთს და ორგანიზებას უწევდა ნასყიდობის პროცესს. მოწმე თანხის გადაცემას ესწრებოდა და თანხა სწორედ ი. დ-მ აიღო;

13. ი. დ-ე და ბ. დ-ე რეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებიან.

სააპელაციო სასამართლომ უსაფუძვლოდ მიიჩნია ი. დ-ის რემონტის ხარჯების ანაზღაურების დაკისრება და აღნიშნა, რომ უძრავი ქონება ამჟამად აღრიცხულია ნ. ქ-ის სახელზე და ის ფლობს აღნიშნულ ნივთს, შესაბამისად, ი. დ-ე უსაფუძვლოდ ვერ გამდიდრდებოდა, გარდა ამისა, სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, ი. დ-ეს რ. დ-ის ზიანი არ მიუყენებია. დადგენილია, რომ რ. დ-ეს ბათილი გარიგების დადების დროისათვის უნდა სცოდნოდა სადავო უძრავი ნივთის მესაკუთრის ვინაობა.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტებით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლის თანახმად, უძრავი ნივთის შესაძენად აუცილებელია გარიგების წერილობითი ფორმით დადება და შემდგომში ამ გარიგებით განსაზღვრული საკუთრების უფლების რეგისტრაცია საჯარო რეესტრში. 2003 წლის 31 დეკემბერს, ქ. ბათუმში, ა. ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე ბინა №93-ის ნასყიდობის შესახებ ბ. დ-სა და რ. დ-ეს შორის ხელწერილის დადებისას ბ. დ-ე არ წარმოადგენდა აღნიშნული უძრავი ქონების მესაკუთრეს და ქონება ირიცხებოდა ნ. ქ-ის საკუთრებად. ხელწერილი არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს უძრავი ქონების შეძენის შესახებ დადებულ ნასყიდობის ხელშეკრულებად, ვინაიდან იგი დადებულია ფორმის დაუცველად. აღნიშნული უძრავი ქონების რ. დ-ის საკუთრებად აღრიცხვა საჯარო რეესტრში განხორციელდა 2006 წელს სამკვიდრო მონუმობის საფუძველზე, რაც ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებით ბათილად იქნა ცნობილი. 2003 წლის 31 დეკემბრის გარიგება საცხოვრებელი ბინის ნასყიდობის შესახებ დადებულია ფორმის დაუცველად, არ წარმოშობს დასახულ სამართლებრივ შედეგებს არც მხარეთათვის და არც მესამე პირთათვის, რის გამოც იგი წარმოადგენს უცილოდ ბათილ (არარა) გარიგებას.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ი. დ-ემ საკასაციო წესით გაასაჩივრა სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში და ამ ნაწილში ახალი გადაწყვეტილების მიღება მოითხოვა შემდეგ გარემოებათა გამო: სასამართლომ არასწორად და მიკერძოებულად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოებები. მოსარჩელე ვერ მიუთითებს, რომ ი. დ-ე მონაწილეობას იღებდა სადავო ბინის ყიდვა-გაყიდვაში. მოსარჩელემ ი. დ-ე განსახილველ დავაში ჩართო მხოლოდ მას შემდეგ, რაც აღმოაჩინა, რომ ბ. დ-ეს თავის სახელზე რაიმე სახის ქონება არ გააჩნია. 2003 წლის 31 დეკემბრით დათარიღებულ ხელწერილში ი. დ-ის ქმრის ყველა ოჯახის წევრი არის მითითებული, გარდა თავად ი. დ-სა და ეს ბუნებრივია, ვინაიდან მას, როგორც აჭარული ოჯახის რძალს, არავინ ეკითხებოდა არც ბინის გაყიდვას და არც ფულის აღებას. რაც შეეხება დარჩენილი 3400 აშშ დოლარის გადახდას, მოსარჩელე ვერ ადასტურებს, რომ ეს თანხა ი. დ-ეს გადასცა. სასამართლომ, მოსარჩელის მოთხოვნის გარეშე არარად ცნო 2003 წლის 31 დეკემბრის გარიგება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა საკასაციო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებულ გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ ი. დ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

განსახილველ საქმეზე სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები მიიჩნია:

1. ქ.ბათუმში, ა. ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინის მესაკუთრედ 1995 წლის 9 ივნისიდან 2006 წლის 21 აგვისტომდე რეგისტრირებული იყო ნ. ქ-ე;

2. 2003 წლის 25 დეკემბერს რ. დ-ემ განცხადებით მიმართა ხულოს ნოტარიუსს და ნ. ქ-ის სამკვიდრო ქონებაზე სამკვიდრო მონუმობის გაცემა მოითხოვა;

3. სამკვიდრო მონუმობის შესაბამისად, ნ. ქ-ის გარდაცვალება ქ.ბათუმის მმარჩის ბიუროში რეგისტრირებული იყო 2001 წლის 9 მარტს;

4. სამკვიდრო მონუმობის საფუძველზე, ქ. ბათუმში, ა.ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინის მესაკუთრედ ბათუმის სარეგისტრაციო სამსახურში დარეგისტრირდა რ. დ-ე;

5. ნ. ქ-ე არ იყო გარდაცვლილი და მან 2008 წელს დავა დაინყო აღნიშნულ ბინაზე;

6. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებით, ნ. ქ-ის სასარჩელო მოთხოვნა სამკვიდრო მონუმობის ბათილად ცნობის თაობაზე დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი ნ. ქ-ის დანაშთ ქონებაზე რ. დ-ის სახელზე 2003 წლის 25 დეკემბერს გაცემული სამკვიდრო მონუმობა და 2011 წლის 26 აგვისტოს ქ.ბათუმში, ა. ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინის მესაკუთრედ ბათუმის სარეგისტრაციო სამსახურში კვლავ ნ. ქ-ე დარეგისტრირდა;

7. 2011 წლის სექტემბერში პოლიციის მიერ გაფრთხილების შემდეგ რ. დ-ემ ბინა ნებაყოფლობით დაცალა;

8. საქმეზე წარმოდგენილი 2003 წლის 31 დეკემბრით დათარიღებული ხელწერილით დადგენილია, რომ ბ. დ-ემ რ. დ-ეს მიჰყიდა ქ.ბათუმი, ა.ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინა 15 500 აშშ დოლარად;

9. აღნიშნული თანხიდან ხელწერილის შედგენის დროს რ. დ-ემ გადაიხადა 12 100 აშშ დოლარი, ხოლო 3400 აშშ დოლარი ვალად დაიტოვა 2004 წლის 1 სექტემბრამდე. ზემოაღნიშნული ხელწერილს ხელს აწერს როგორც ბ. დ-ე, ისე მყიდველი რ.დ-ე. ხელწერილს ასევე ადასტურებენ ბ. დ-ის ოჯახის წევრები;

10. ხელწერილზე არ არის ი. დ-ის ხელმოწერა;

11. რ. დ-ემ უძრავი ქონების ნასყიდობისათვის გადაიხადა 15 500 აშშ დოლარი და საბუთების გასაფორმებლად 700 აშშ დოლარი, სულ 16 200 აშშ დოლარი;

12. სადავო უძრავი ქონების ნასყიდობასთან დაკავშირებით რ. დ-ე მოლაპარაკებას აწარმოებდა ბ. დ-ის მეუღლე ი. დ-ან და მის დედამთილთან, შესაბამისად, თანხაც ი. დ-ეს გადაეცა. აღნიშნული გარემოება დადასტურებულია მოწმე ო. ს-ის ჩვენებითაც, რომელიც დაეხმარა მყიდველსა და გამყიდველს ბინის ნასყიდობაში. მოწმემ აჩვენა, რომ მან შეახვედრა ისინი ერთმანეთს და ორგანიზებას უწევდა ნასყიდობის პროცესს. მოწმე თანხის გადაცემას ესწრებოდა და თანხა სწორედ ი. დ-ემ აიღო;

13. ი. დ-ე და ბ. დ-ე რეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებიან.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მიზნებისათვის „დასაბუთებული და დასაშვები პრეტენზია“ გულისხმობს მხარის მითითებას პროცესუალურ დარღვევებზე, რამაც მტკიცებულებათა არასწორი შეფასება და ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად დადგენა გამოიწვია. განსახილველ შემთხვევაში კასატორმა ისარგებლა 407-ე მუხლით გარანტირებული შედეგების უფლებით და მე-12 პუნქტში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების მიმართ დასაშვები პრეტენზია წარმოადგინა.

საკასაციო სასამართლომ, განიხილა რა შედეგების სამართლებრივი საფუძველები, მიიჩნევს, რომ ი.დ-ის პრეტენზია გაზიარებულ უნდა იქნეს.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს პოზიციას ბინის ნასყიდობის თანხის დაკისრების ნაწილში ი. დ-ის მიმართ რ.დ-ის სარჩელის საფუძველიანობის თაობაზე.

სააპელაციო სასამართლომ მოწმის ჩვენების საფუძველზე მიიჩნია, რომ უძრავი ქონების ნასყიდობასთან დაკავშირებით რ. დ-ე მოლაპარაკებას აწარმოებდა ბ. დ-ის მეუღლე ი. დ-ან და მის დედამთილთან, შესაბამისად, თანხაც ი. დ-ეს გადაეცა.

აღნიშნულის საპირისპიროდ საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ საქმეში წარმოდგენილია 2003 წლის 31 დეკემბრის ხელწერილი, რომლის თანახმადაც, რ. დ-ემ თითქოსდა შეიძინა ქ.ბათუმში, ა.ნ-ის ქ. №44/48-ში მდებარე №93 ბინა 15 500 აშშ დოლარად და ნასყიდობის ფასის სახით ბ. დ-ეს გადაუხადა 12 100 აშშ დოლარი, ხოლო 3400 აშშ დოლარი ვალად დაიტოვა 2004 წლის 1 სექტემბრამდე. ხელწერილს ხელს აწერენ ბ. დ-ე და რ. დ-ე, ასევე მოწმედ დამსწრე პირები. ი.დ-ე არ არის გარიგების მხარე და არც მოწმეთა შორისაა დასახელებული.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას მითითებული ხელწერილის ბათილობასთან დაკავშირებით, ამასთან აღნიშნავს, რომ მოცემული დავის გადაჭრისათვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს იმის დადგენას, თუ ვის გადაეცა თანხა შესაბამისი ვალდებულებითსამართლებრივი საფუძველის არარსებობის პირობებში.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, საქმეში არსებული რომელიმე მტკიცებულებას უპირატესობა არ ენიჭება და სასამართლომ ყველა მათგანი უნდა შეაფასოს, მაგრამ თითოეული მტკიცებულება უნდა შემოწმდეს უტყუარობის თვალსაზრისით.

მოცემულ შემთხვევაში, ერთი მხრივ, არსებობს წერილობითი მტკიცებულება, რომლის ნამდვილობა სადავო არ გამხდარა და მეორე მხრივ, მოწმის ჩვენება, რომლის თანახმადაც თანხა მიიღო არა ხელწერილში მითითებულმა პირმა, არამედ მისმა მეუღლემ, რომელიც, ხელწერილის თანახმად, თანხის გადაცემას არც ესწრებოდა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ, ჩვეულებრივ პირობებში, სასამართლო გაიზიარებს წერილობით მტკიცებულებაში ასახულ გარემოებებს, რომელსაც ორივე მოდავე მხარე აწერს ხელს, თუ დოკუმენტის ნამდვილობა სადავო არ არის, ამასთან, წერილობით მტკიცებულებაში ასახულისაგან განსხვავებული გარემოებების დადგენა ან დაზუსტება-შევსება მოწმეთა ჩვენების საფუძველზე შესაძლებელია, თუ თავად დოკუმენტის შინაარსი ბუნდოვანია ან ისეთი საკითხის დადასტურებაა საჭირო, რაც დოკუმენტში არ ასახულია. საკასაციო სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ ამგვარი დაზუსტების საჭიროება ობიექტურად უნდა არსებობდეს, ხოლო მოწმეთა ჩვენება სარწმუნო უნდა იყოს.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმეზე მოწმედ დაიკითხა ო. ს-ე, რომელიც ხელწერილის დადებას ესწრებოდა და ხელიც აქვს მასზე მოწერილი. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოწმე გადაჭრით მხოლოდ ერთ გარემოებას მიუთითებს: რომ თანხა მიიღო ი. დ-ემ. მოწმის განმარტებით, სწორედ მან დააკავშირა ი. დ-ე და რ. დ-ე. აღნიშნულის მიუხედავად, იგი ვერ იხსენებს გარიგებასთან დაკავშირებულ მნიშვნელოვან გარემოებებს, მათ შორის ნასყიდობის ზუსტ ფასს და ეჭვი ეპარება, ესწრებოდა თუ არა ხელწერილის დადებას თავად ბ. დ-ე, რომელიც როგორც ბინის გამყიდველი აწერს ხელს.

საკასაციო სასამართლო მხედველობაში იმ გარემოებასაც იღებს, რომ სადავო ბინა ეკუთვნის ნ. ქ-ეს და არა ი. დ-ეს ან ბ. დ-ეს. რ. დ-ე ნ. ქ-ის ნასყიდობის ხელშეკრულების დადებამდე ყალბი სამკვიდრო მოწმობის საფუძველზე დაეუფლა ნ. ქ-ის ქონებას და მოცემულ განჩინებაში მითითებული ბინა საჯარო რეესტრში თავის სახელზე აღრიცხა, ამდენად, გაუგებარია, რატომ უნდა ეწარმოებინა მოლაპარაკება ან დაედო იმავე ბინაზე ნასყიდობის ხელშეკრულება ი. დ-ან, ან ბ. დ-ან, რომლებიც ბინის მესაკუთრეები არასოდეს ყოფილან და რ. დ-ე ამ გარემოების თაობაზე კარგად იყო ინფორმირებული. ისიც ბუნებრივია, რომ არსებულ ვითარებაში, რ. დ-ეს ი. დ-ან ბინის ნასყიდობის ხელშეკრულების დასადავად მოლაპარაკების წარმოება და ამ მიზნით ო. ს-ის დახმარება არ დასჭირდებოდა.

ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის ახსნა-განმარტება და მოწმის ჩვენება არასარწმუნოა, შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს საქმეში არსებული წერილობითი მტკიცებულებით უნდა ეხელმძღვანელა საქმის ფაქტობრივი გარემოებების დადგენისას. იმის დამდასტურებელი სხვა მტკიცებულება, რომ ი. დ-ეს რაიმე თანხა გადასცა, რ. დ-ეს სასამართლოსათვის არ წარუდგენია, რაც სააპელაციო სასამართლოს არ გაუთვალისწინებია, ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის თანახმად, გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური საფუძველია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე არ არსებობს მტკიცებულებათა დამატებით შეფასების აუცილებლობა და საქმის სააპელაციო ინსტანციაში დაბრუნების საჭიროება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს ი. დ-ის რ. დ-ის სასარგებლოდ ბინის ნასყიდობისათვის გადახდილი 16 200 აშშ დოლარის დაკისრების შესახებ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების ნაწილში და რ. დ-ის სარჩელი ი. დ-ის მიმართ არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი დაკმაყოფილებულია ნაწილობრივ, მაშინ მოსარჩელეს ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რაც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნათა იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა. ხოლო იმავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად კი, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

ვინაიდან, საერთო ჯამში, რ. დ-ის სარჩელი ი. დ-ის მიმართ მთლიანად არ დაკმაყოფილდა, რ. დ-ემ ი. დ-ეს უნდა აუნაზღაუროს სააპელაციო სასამართლოში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის დარჩენილი ნაწილი (რაც არ გაუნაწილებია სააპელაციო სასამართლოს) – 522,2 ლარი და საკასაციო სასამართლოში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 670,56 ლარი, სულ 1192,76 ლარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა :

1. ი. დ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 17 ივლისის გადაწყვეტილება ი. დ-ის რ. დ-ის სასარგებლოდ ბინის ნასყიდობისათვის გადახდილი 16 200 აშშ დოლარის დაკისრების შესახებ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;

3. რ. დ-ის სარჩელი ი. დ-ის მიმართ არ დაკმაყოფილდეს;
4. რ. დ-ეს ი. დ-ის სასარგებლოდ დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ სააპელაციო სასამართლოში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ნაწილის – 522,2 ლარისა და საკასაციო სასამართლოში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 670,56 ლარის, სულ 1192,76 ლარის ანაზღაურება;
- საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მტკიცებულებათა შეფასება

ბაღაწყვეტილება საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1510-1425-2012 18 თებერვალი, 2013 წ., ქ. თბილისი
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

კ. ბ-ემ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში შპს „ა. ჯ-ის“ წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოითხოვა ზიანის საკომპენსაციოდ 11490 ლარის, ასევე ადვოკატის მომსახურების საფასურის – 1500 ლარის მოპასუხისათვის დაკისრება. მოსარჩელემ საქმეში მესამე პირად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე შპს „ს. კ-ის“ ჩაბმის თაობაზე იშუამდგომლა. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 30 აპრილის განჩინებით აღნიშნული შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ 2011 წლის 8 ნოემბერს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია შპს „ს. კ-სა“ და კ. ბ-ეს შორის დაიდო №30-0112 გირავნობის ხელშეკრულება. გირავნობის უფლებით დაიტვირთა მოსარჩელის კუთვნილი ავტომანქანა „დოდჯ ნიტრო“ სახელმწიფო ნომრით აღნიშნული ხელშეკრულების შესაბამისად, დაგირავებული ნივთი დააზღვია კომპანია „ა. ჯ-მა“. დაზღვეული ავტომანქანა 2011 წლის 11 დეკემბერს მომხდარი ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის შედეგად დაზიანდა. ზიანის ოდენობის დადგენის მიზნით, მანქანა შეამოწმა მზღვეველის მიერ მითითებულმა პირმა – ინდემნარმე გ. ქ-ემ, რაზეც შედგა №126 დეფექტური აქტი და ზარალის ოდენობად განისაზღვრა 11 490 ლარი. 2011 წლის 22 დეკემბერს მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია შპს „ს. კ-მა“ წერილობით მიმართა მოპასუხეს სადაზღვევო პოლისის საფუძველზე არსებული ზარალის ანაზღაურების მოთხოვნით, თუმცა, 2012 წლის 10 თებერვლის წერილის შესაბამისად, მოპასუხემ უარი განაცხადა ზიანის ანაზღაურებაზე. არგუმენტად მიუთითა, რომ შემთხვევა გამონვეული იყო მძღოლის ბრალითა და ავტომანქანის გაუმართაობით. მოსარჩელის განმარტებით, მას მიადგა მნიშვნელოვანი ზიანი ვინაიდან ასანაზღაურებელი თანხა იკავებდა გირავნობის საგნის ადგილს და, მხარეთა შორის არსებული შეთხმევით, აღნიშნული თანხით სრულად დაიფარებოდა მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია შპს „ს. კ-ის“ მიერ გაცემული კ-ი. მოსარჩელე მხარისათვის 2012 წლის 8 თებერვალს გახდა ცნობილი, რომ მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია შპს „ს. კ-ის“ მოთხოვნა არსებული დავალიანების – 6 664.75 აშშ დოლარის გადახდა, საიდანაც ძირითადი თანხა – 5 995.89 აშშ დოლარი, პროცენტი – 610.86 აშშ დოლარი და პირგასამტეხლო – 58.00 აშშ დოლარი, შესაბამისად, სადაზღვევო ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო მიღებული ზიანი გამოიხატა დარიცხული პროცენტის – 610.86 აშშ დოლარის და პირგასამტეხლოს – 58 აშშ დოლარის დაკისრებაში. ზიანი მიღებულია უშუალოდ მოპასუხე მხარის ვალდებულებების შეუსრულებლობის შედეგად.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 17 მაისის გადაწყვეტილებით კ. ბ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მოსარჩელემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 9 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, კ. ბ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა და საქმეზე მიღებული ახალი გადაწყვეტილებით კ. ბ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, „ა. ჯ-ს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 11 490 ლარის, ასევე ადვოკატის მომსახურების საფასურის – 459,6 ლარის ანაზღაურება.

სააპელაციო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები მიიჩნია:

1. 2011 წლის 8 ნოემბერს ერთი მხრივ, შპს „ს. კ-სა“ და მეორეს მხრივ, კ. ბ-ეს შორის გაფორმდა სესხისა და გირავნობის ხელშეკრულება. გირავნობის უფლებით დაიტვირთა კ. ბ-ის კუთვნილი ავტომანქანა „დოდჯ ნიტრო“, საიდენტიფიკაციო №..., სახელმწიფო ნომრით ამავე თარიღით კ. ბ-ესა და სადაზღვევო კომპანია „ა. ჯ-ს“ შორის გაფორმდა დაზღვევის ხელშეკრულება. 2011 წლის 8 ნოემბერს სადაზღვევო კომპანიამ გასცა ავტომანქანის დაზღვევის პოლისი – „კასკო სტანდარტი“;

2. საავტომობილო დაზღვევის პირობების მესამე მუხლით განისაზღვრა ის სადაზღვევო რისკები (სტანდარტული გამოწვევები), რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც მზღვეველი თავისუფლდებოდა სადაზ-

ლვევო ანაზღაურების გადახდისაგან. ერთ-ერთ ასეთ შემთხვევას წარმოადგენდა, „თუ სადაზღვევო შემთხვევა დადგებოდა მძღოლის ბრალით (თუ დამზღვევის მიერ შეძენილი იყო სადაზღვევო პაკეტი „სტანდარტი“), კერძოდ, მოძრაობის საწინააღმდეგო მიმართულებით სვლა (3.2.9. „დ“ პუნქტი) ან/და მკვეთრი დამუხრუჭება (გარდა ავარიის თავიდან აცილების მიზნით) თუ შეჯახება მოხდებოდა დაზღვეული ა/მანქანით“ (3.2.9. „ე“ პუნქტი);

3. სადაზღვევო შემთხვევის დროს, კერძოდ, 2011 წლის 11 დეკემბერს ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის შედეგად, დაზიანდა კ. ბ-ის კუთვნილი სატრანსპორტო საშუალება. აღნიშნულ შემთხვევასთან დაკავშირებით შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის №ზდ ... ოქმი. სამართალდარღვევის ოქმის თანახმად, „ავტომანქანა მოძრაობდა წყნეთში რ-ის ქუჩაზე ბაგების მიმართულებით, მძღოლმა ვერ უზრუნველყო საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების წესები, რაც გამოიხატა მანევრირების წესების დარღვევაში და შეჯახება მოახდინა ხეზე“;

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, საქმეში წარმოდგენილი სამართალდარღვევის №ზდ ... ოქმით ავტოსატრანსპორტო შემთხვევა დადგა მძღოლის - კ. ბ-ის ბრალეული ქმედებით. თუმცა, სააპელაციო პალატა განმარტავს, რომ ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის დროს მძღოლის ბრალეულობის განზრახ ან უხემ გაუფრთხილებლობად დაკვალიფიცირება განეკუთვნება შეფასებით კატეგორიას, რაც უნდა დადგინდეს საგზაო მოძრაობის უშუალო მონაწილის, მძღოლის კონკრეტული მოქმედების შესწავლით და ამგვარი მოქმედების შედეგის მიმართ მისი სუბიექტური დამოკიდებულებით. შსს საპატრულო პოლიციისათვის მიცემული კ. ბ-ის ახსნა-განმარტების მიხედვით, „საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევამდე კ. ბ-ე მოძრაობდა წყნეთში რ-ის ქუჩაზე. საწინააღმდეგო მხრიდან მოძრავმა ა/მანქანამ, რომელსაც ანთებული ჰქონდა შორი შუქები, მოჭრა თვალი, მანქანის უსაფრთხო გაჩერების მიზნით მოსარჩელემ დაამუხრუჭა, მაგრამ ვერ შეძლო ავტომანქანის უსაფრთხო გაჩერება, გადავიდა მოძრაობის საწინააღმდეგო მხარეს, რადროსაც შეეჯახა ხეს“. მძღოლის მიერ დაშვებული სიჩქარის გადაჭარბების ფაქტი, მოცემულ შემთხვევაში, წარმოდგენილი საჯარიმო ოქმით არ დგინდება, არამედ ირკვევა, რომ „ავტომანქანა მოძრაობდა წყნეთში რ-ის ქუჩაზე ბაგების მიმართულებით, მძღოლმა ვერ უზრუნველყო საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების წესები, რაც გამოიხატა მანევრირების წესების დარღვევაში და შეჯახება მოახდინა ხეზე“. კ. ბ-ის ქმედება არ უნდა შეფასდეს, როგორც მძღოლის უხემ გაუფრთხილებლობა, არამედ, პალატის აზრით, მისი ქმედება გამოხატა მარტივ გაუფრთხილებლობაში, რაც, თავის მხრივ, გამორიცხავს იმ სადაზღვევო რისკების (სტანდარტულ გამონაკლისების) არსებობას, რომლის დროსაც, მზღვეველი თავისუფლდება სადაზღვევო ანაზღაურების გადახდისაგან.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება მოპასუხემ საკასაციო წესით გაასაჩივრა მისი გაუქმებისა და საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღების მოთხოვნით შემდეგი საფუძვლებით: სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა მტკიცებულებები, კერძოდ, სასამართლომ გაიზიარა კ. ბ-ის ახსნა-განმარტება, მაგრამ მის მიერ მითითებული გარემოებების არსებობა არ დასტურდება საპატრულო პოლიციის მიერ შედგენილი სამართალდარღვევის აქტითა და ნახაზით. გზაზე ყინულის არსებობა არ დასტურდება აღნიშნული დოკუმენტებით, გარდა ამისა, სქემა-ნახაზზე არ არის აღნიშნული მუხრუჭების კვალი. მოსარჩელეს არ გაუსაჩივრებია სამართალდარღვევის აქტი. სასამართლომ ისეთი გარემოებები მიიჩნია ნამდვილად, რაც გამორიცხა საპატრულო პოლიციის ინსპექტორმა, რის შედეგადაც საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება მიიღო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა საკასაციო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებულ გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ შპს „ა. ჯ-ის“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ ამ საქმეზე დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები მიიჩნია:

1. 2011 წლის 8 ნოემბერს ერთი მხრივ, შპს „ს. კ-სა“ და მეორე მხრივ, კ. ბ-ის შორის გაფორმდა სესხისა და გირავნობის ხელშეკრულება. გირავნობის უფლებით დაიტვირთა კ. ბ-ის კუთვნილი ავტოსატრანსპორტო საშუალება „დოდჯ ნიტრო“, საიდენტიფიკაციო №... სახელმწიფო ნომრით ამავდროულად კ. ბ-ისა და სადაზღვევო კომპანია „ა. ჯ-ს“ შორის გაფორმდა დაზღვევის ხელშეკრულება. 2011 წლის 8 ნოემბერს სადაზღვევო კომპანიამ გასცა ავტომანქანის დაზღვევის პოლისი - „კასკო სტანდარტი“;

2. საავტომობილო დაზღვევის პირობების შესაბამისად მუხლით განისაზღვრა ის სადაზღვევო რისკები (სტანდარტული გამონაკლისები), რომელთა არსებობის შემთხვევაშიც მზღვეველი თავისუფლდებოდა სადაზღვევო ანაზღაურების გადახდისაგან. ერთ-ერთ ასეთ შემთხვევას წარმოადგენდა „თუ სადაზღვევო შემთხვევა დადგებოდა მძღოლის ბრალით (თუ დამზღვევის მიერ შეძენილი იყო სადაზღვევო პაკეტი „სტანდარტი“), კერძოდ, მოძრაობის საწინააღმდეგო მიმართულებით სვლა (3.2.9. „დ“ პუნქტი) ან/და მკვეთრი დამუხრუჭება (გარდა ავარიის თავიდან აცილების მიზნით) თუ შეჯახება მოხდებოდა დაზღვეული ავტომანქანით“ (3.2.9. „ე“ პუნქტი);

3. სადაზღვევო შემთხვევის დროს, კერძოდ, 2011 წლის 11 დეკემბერს ავტოსატრანსპორტო შემთხვევის შედეგად, დაზიანდა კ. ბ-ის კუთვნილი ავტომანქანა. აღნიშნულ შემთხვევასთან დაკავშირებით შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი №ზდ სამართალდარღვევის ოქმის თანახმად, „ავტომანქანა მოძრაობდა წყნეთში, რ-ის ქუჩაზე ბაგების მიმართულებით, მძღოლმა ვერ უზრუნველყო საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების წესები, რაც გამოიხატა მანევრირების წესების დარღვევაში და შეჯახება მოახდინა ხეზე“;

4. შეჯახება არ იყო გამოწვეული მძღოლის უხეში გაუფრთხილებლობით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მიზნებისათვის „დასაბუთებული და დასაშვები პრეტენზია“ გულისხმობს მხარის მითითებას პროცესუალურ დარღვევებზე, რამაც მტკიცებულებათა არასწორი შეფასება და ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად დადგენა გამოიწვია. განსახილველ შემთხვევაში, კასაციონმა ისარგებლა 407-ე მუხლით გარანტირებული შედავების უფლებით და მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების მიმართ დასაშვები პრეტენზია წარმოადგინა.

საკასაციო სასამართლომ, განიხილა რა შედავების სამართლებრივი საფუძვლები, მიიჩნევს, რომ კასაციონის პრეტენზია გაზიარებულ უნდა იქნეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მითითებას, რომ ბრალი შეფასებითი კატეგორიაა და თითოეულ კონკრეტულ საქმეზე მოსამართლემ უნდა დაადგინოს მისი არსებობა ან ხარისხი, მაგრამ ამასთან მიუთითებს, რომ ამგვარი შეფასება საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს უნდა ემყარებოდეს.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება კასაციონის მტკიცებას, რომ სააპელაციო სასამართლომ იმგვარი გარემოებები გაიზიარა, რომელთა ნამდვილობაც საქმეში არსებული მტკიცებულებებით არ დგინდება.

საკასაციო სასამართლო პირველ რიგში აღნიშნავს, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების თანახმად, სადაზღვევო შემთხვევად არ მიიჩნევა და, შესაბამისად, არ ანაზღაურდება მძღოლის განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის შედეგად მიღებული ზიანი. უხეში გაუფრთხილებლობის ერთ-ერთ შემთხვევად, ხელშეკრულების თანახმად, მიიჩნევა მკვეთრი დამუხრუჭება, გარდა ავარიის თავიდან აცილებისა, თუ შეჯახება დაზღვეული ავტომანქანით მოხდა.

სადავო ავტოსაგზაო შემთხვევასთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა კ. ბ-ის ახსნა-განმარტება და მიიჩნია, რომ კ. ბ-ე მოძრაობდა წყნარად რ-ის ქუჩაზე. სანინალმდეგო მხრიდან მოძრაობა ავტომანქანამ, რომელსაც ჩართული ჰქონდა შორი შუქები, მოჭრა თვალი, მანქანის უსაფრთხო გაჩერების მიზნით მოსარჩელემ დაამუხრუჭა, მაგრამ ვერ შესძლო ავტომანქანის უსაფრთხო გაჩერება, გადავიდა მოძრაობის სანინალმდეგო მხარეს, რა დროსაც შეეჯახა ხეს. აღნიშნული გარემოებები ასახულია ავარიასთან დაკავშირებით საპატრულო პოლიციისათვის მიცემულ ახსნა-განმარტებაში. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მითითებული გარემოებების ნამდვილობა დადასტურებული არ არის. მართალია, საპატრულო პოლიციის თანამშრომელს კ. ბ-ემ ამგვარად განუმარტა ავტოავარიის გამომწვევი მიზეზები, მაგრამ ეს, თავისთავად, არ ნიშნავს, რომ განმარტება სინამდვილეს შეესაბამება და გაზიარებულ იქნა პოლიციის მიერ. აღნიშნულის საპირისპიროდ, იმავე შემთხვევასთან დაკავშირებით გამონერილ საჯარიმო ქვითარში აღნიშნულია, რომ კ. ბ-ემ ვერ უზრუნველყო უსაფრთხო მოძრაობა, დაარღვია მანევრირების წესები, რის შედეგადაც შეეჯახა ხეს. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კ. ბ-ის განმარტება ბრალს საერთოდ გამორიცხავდა, რომლის გაზიარების შემთხვევაში, მოსარჩელე არ დაჯარიმდებოდა. საკასაციო სასამართლო ასევე იზიარებს კასაციონის მითითებას, რომ საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევის დათვლიერების სქემაზე არ არის აღნიშნული მუხრუჭების გამოყენების კვალი. საკასაციო სასამართლო იმ გარემოებაზეც ამახვილებს ყურადღებას, რომ სამართალდარღვევის ოქმი კ. ბ-ეს არ გაუსაჩივრებია, არამედ ჯარიმა დადგენილ ვადაში გადაიხადა, რითაც იგი დაეთანხმა საკუთარი ქმედების კვალიფიკაცია-სა და სანქციას. სამართალდარღვევის ოქმი კი, ადგენს, რომ შეჯახება მძღოლის მიერ მანევრირების წესების დარღვევითაა გამოწვეული, რაც ადასტურებს კ. ბ-ის უხეშ გაუფრთხილებლობას; ამდენად, სადავო შემთხვევა ექცევა სადაზღვევო ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ გამონაკლისთა სიაში და ზარალის ანაზღაურების ვალდებულებას არ წარმოშობს. სააპელაციო სასამართლომ კი, აღნიშნული გარემოებები არასწორად შეაფასა და კ. ბ-ის ქმედება გაუფრთხილებლობად არასწორად დააკვალიფიცირა.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის საფუძველზე, მისი გაუქმების საფუძველია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძვლები.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე არ არსებობს მტკიცებულებათა დამატებით შეფასების აუცილებლობა და საქმის სააპელაციო ინსტანციაში დაბრუნების საჭიროება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ავტოსაგზაო შემთხვევა კ. ბ-ის ბრალითაა გამოწვეული, რაც სარჩელის დაკმაყოფილებას გამოიწვევს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან.

განსახილველ შემთხვევაში, კ. ბ-ემ „ა. ჯ-ს“ უნდა აუნაზღაუროს საკასაციო ინსტანციაში გადახდილი სახელწიფო ბაჟი – 613 ლარი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა ლ ა ნ ე შ ი ტ ა :

1. შპს „სადაზღვევო კომპანია ა. ჯ-ის“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 9 ოქტომბრის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. კ. ბ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. კ. ბ-ეს დაეკისროს შპს „სადაზღვევო კომპანია ა. ჯ-ის“ სასარგებლოდ ამ უკანასკნელის მიერ საკასაციო ინსტანციაში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 613 ლარის ანაზღაურება; საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მხარის მიერ არასაკავშირ მიზნით მტკიცებულების წარუდგენლობა

ბ ა ნ რ ი ნ ე ბ ა

№ას-1235-1164-2012

7 მარტი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

თ. ძ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში მოპასუხე შპს „კ. 96-ის“ მიმართ მოპასუხისათვის, მის სასარგებლოდ, 2008 წლის 2 ნოემბრიდან 2011 წლის 2 ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს – 7200 ლარისა და 2011 წლის 2 ნოემბრიდან მოსარჩელის სიცოცხლის ბოლომდე, ყოველთვიურად სარჩოს – 200 ლარის დაკისრების მოთხოვნით შემდეგი საფუძვლებით: სარჩელის თანახმად, მოსარჩელე თ. ძ-ი 1963 წლის 7 მაისიდან 1976 წლის 19 ივნისამდე მუშაობდა კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორაში მღებავად. 1975 წლის 7 ოქტომბერს სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას, მან მიიღო საწარმოო ტრავმა, რომლის შედეგად, გახდა 100%-ით შრომისუუნარო. 2004 წელს სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის მიხედვით, დაუდგინდა ინვალიდობის პირველი ჯგუფი უვადოდ. მოსარჩელის განმარტებით, კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორის უფლებამონაცვლე შპს „კ. 96“ შრომითი დასახიჩრებით მიყენებული ტრავმის გამო, ყოველთვიურად უხდიდა მას ხელფასსა და პენსიას შორის სხვაობას 208 მანეთს. 2008 წლის შემდეგ კი, სარჩოს მიცემა შეუწყვიტა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, თ. ძ-მა მოითხოვა სარჩელის დაკმაყოფილება.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ მოსარჩელე კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო ფაბრიკაში მუშაობდა არა 1963 წლიდან 1976 წლამდე, არამედ, ორი თვით – 1975 წლის 10 აგვისტოდან 1975 წლის 10 ოქტომბრამდე. ამასთან, მოსაპუხის განმარტებით, მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით ვერ დასტურდება, რომ მან შრომის უნარი საწარმოში მიღებული ტრავმის გამო დაკარგა, ამასთან, საწარმო, ფაქტობრივად, აღარ ფუნქციონერებს და, შესაბამისად, სარჩოს გადახდის ფინანსური შესაძლებლობა არ გააჩნია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილის გადაწყვეტილებით თ. ძ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა დაუსაბუთებლობის გამო.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა თ. ძ-მა, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 26 ივლისის გადაწყვეტილებით თ. ძ-ის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 19 აპრილის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა თ. ძ-ის სარჩელი მოპასუხე შპს „კ. 96-ის“ 2008 წლის 2 ნოემბრიდან 2011 წლის 2 ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს სახით 7200 ლარის დაკისრების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, შპს „კ. 96-ს“, თ. ძ-ის სასარგებლოდ, დაეკისრა 2008 წლის 2 ნოემბრიდან 2011 წლის 2 ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს – 1218 ლარის ანაზღაურება, დანარჩენ ნაწილში პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელი შემდეგი დასაბუთებით:

პალატამ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

თ. ძ-ი 1963 წლის 7 მაისიდან 1976 წლის 19 ივნისამდე მუშაობდა კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორაში მე-5 განრიგის მღებავად;

კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორაში მღებავად მუშაობის დროს, 1975 წლის 7 ოქტომბერს, მოსარჩელემ მიიღო ტრავმა, პროფესიული შრომის უნარის 100%-ით დაკარგვით. სოციალური მომსახურების სააგენტოს გლდანი-ნაძალადევის სოციალური ცენტრის მიერ გაცემული ცნობით დადგენილია, რომ თ. ძ-ი პირველი ჯგუფის ინვალიდია და იღებს პენსიას 80 ლარს;

კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორის სამართალმემკვიდრე არის შპს „კ. 96“.

საქმეში წარმოდგენილი საგადასახადო უწყისების საფუძველზე პალატამ დადგენილად მიიჩნია ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ 2006 წლამდე შპს „კ. 96“ მოსარჩელეს სარჩოს უხდიდა. 2006 წლის შემდეგ კი, თ. ძ-ს შპს „კ. 96-ის“ სარჩოს გადახდის მოთხოვნით აღარ მიუმართავს.

2008 წლის 2 ნოემბრიდან 2011 წლის ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს ოდენობა შეადგენს 1218 ლარს.

პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ 2008 წლის ნოემბრიდან 2011 წლის ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს ოდენობა შეადგენდა ყოველთვიურად 200 ლარს.

პალატამ მიუთითა, რომ აპელანტმა ვერ წარადგინა მტკიცებულებები, რომლითაც დაადასტურებდა სადავო გარემოებებს.

პალატა დაეყრდნო საქმეში წარმოდგენილ საგადასახადო უწყისებს, საიდანაც ირკვევა, რომ 2006 წლის მდგომარეობით წლიური სარჩოს ოდენობა შეადგენდა 406 ლარს, ანუ სარჩოს თვიური ოდენობა იყო – 33,8 ლარი, რაც იმას ნიშნავს, რომ სამ წელზე 2008 წლის 2 ნოემბრიდან 2011 წლის 2 ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს ოდენობა შეადგენს 1218 ლარს, შესაბამისად, პალატამ მიიჩნია, რომ სააპელაციო საჩივარი, მოთხოვნის ამ ნაწილში უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

მეორე მოთხოვნასთან დაკავშირებით კი, პალატამ აღნიშნა, რომ მოსარჩელემ ვერ წარმოადგინა მტკიცებულება, რომლის საფუძველზეც, შეიძლებოდა დროის ამ მონაკვეთში გაუცემელი სარჩოს დაანგარიშება და სარჩოს დანიშვნა. ამასთან, სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა მოპასუხის იმ განმარტებზე, სადაც ამ უკანასკნელმა აღნიშნა, რომ 2006 წლამდე საქმეში წარმოდგენილ საგადასახადო უწყისებში დაფიქსირებული ოდენობით შპს „კ. 96“ თ. ძ-ს უხდიდა სარჩოს, ხოლო 2006 წლის შემდეგ მოსარჩელეს შპს „კ. 96-ის“ სარჩოს მიღებასთან დაკავშირებით აღარ მიუმართავს. მოპასუხის განმარტებით კი, აღნიშნული ცხადყოფდა, რომ თ. ძ-ს შეეძლო, მიემართა შპს „კ. 96-ის“ 2011 წლის 2 ნოემბრიდან მოყოლებული სარჩოს ყოველთვიურად მიღების მოთხოვნით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 26 ივლისის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა თ. ძ-მა, მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება შემდეგი საფუძველებით: კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების მიღებისას არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა. სააპელაციო პალატის მითითება მასზე, რომ აპელანტმა ვერ წარადგინა ზიანის დამადასტურებელი მტკიცებულებები, არასწორი და დაუსაბუთებელია, ვინაიდან, ძ-მა წარადგინა ყველა მის ხელთ არსებული მტკიცებულება, ხელფასის ოდენობის შესახებ მტკიცებულების წარდგენა კი, მისი შუამდგომლობის საფუძველზე, მონინაალმდგე მხარეს დაევალა, თუმცა მან, დაუსაბუთებელი მიზეზის გამო, აღნიშნული მტკიცებულება არ წარადგინა. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის საფუძველზე, კასატორი უნდა გათავისუფლებულიყო მტკიცების ტვირთისაგან და აღნიშნული გარემოება დამტკიცებულად მიჩნეულიყო. ამასთან, კასატორის მითითებით, თუ სასამართლო ხელფასის ოდენობას, 200 ლარს, დამტკიცებულად არ მიიჩნევდა, საქმეში წარმოდგენილი საგადასახადო უწყისებით მაინც უნდა ეხელმძღვანელა. კასატორი მიუთითებს, აგრეთვე, იმაზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში, საწარმო ზიანის ანაზღაურების მოვალეობისაგან შეიძლება გათავისუფლდეს მხოლოდ საწარმოს გაკოტრების ლიკვიდაციის ან დაზარალებული პირის ჯანმრთელობის დაზიანების ხარისხის შემცირებისას. ამ შემთხვევაში კი არცერთ ამ შემთხვევას ადგილი არ აქვს. შესაბამისად, არ არსებობდა სარჩოს გადახდის ვალდებულებისაგან გათავისუფლების რაიმე საფუძველი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საკასაციო საჩივრის საფუძველების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ თ. ძ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს და საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ:

ა) საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა;

ბ) არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძველები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორის (მოსარჩელის) მოთხოვნის საფუძველს წარმოადგენს საწარმო ტრავმის (100%-იანი შრომისუნარიანობის დაკარგვის) შედეგად მოპასუხის მიერ წარმოშობილი ვალდებულების შესრულება, რაც მხარეთა შორის დავას არ იწვევს, კერძოდ, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილია, რომ კიროვის რაიონის სარემონტო-სამშენებლო კანტორაში მღებავად მუშაობის დროს 07.10.1975 წელს მოსარჩელემ მიიღო ტრავმა, პროფესიული შრომის უნარის 100%-ით დაკარგვით.

კიროვის რაიონის სამშენებლო-სარემონტო კანტორის სამართალმემკვიდრე გახდა შპს „კ. 96“.

ტრავმის შედეგად წარმოშობილ ვალდებულებას მოპასუხე ახორციელებდა 2007 წლის ბოლომდე. კონკრეტულ შემთხვევაში, დავას იწვევს საკითხი იმის თაობაზე, უნდა დაეკისროს თუ არა მოპასუხეს (შპს „კ. 96“) გადაუხდელი თანხის მოსარჩელისათვის (თ. ძ-ის) გადახდა და შემდეგ ყოველთვის ვალდებულების შესრულება რამდენით უნდა განისაზღვროს.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ამ ურთიერთობაზე ვრცელდება იმ დროს მოქმედი 2007 წლის 24 მარტის საქართველოს მთავრობის №53 დადგენილებით დამტკიცებული „შრომითი მოვალეობის შესრულებისას მუშაკის ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების წესის შესახებ“ (ძალადაკარგულია საქართველოს მთავრობის 03/01/2013 №45 დადგენილებით). ამ წესის პირველი მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საწარმოში, დაწესებულებაში და ორგანიზაციაში (შემდგომში – დამსაქმებელი), ორგანიზაციულსამართლებრივი ფორმის მიუხედავად, შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის მიყენებული ზიანი ანაზღაურდება ამ წესით, საქართველოს შრომის კოდექსითა და სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრულ შემთხვევებში.

აღნიშნული დადგენილებით ახლებურად მონესრიგდა შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის პირისათვის ზიანის ანაზღაურების წესი, რომლის თანახმად, სხეულის დაზიანებითა და ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენებით გამოწვეული ზიანი ანაზღაურდება არასახელშეკრულებო (დელიქტური) პასუხისმგებლობის ფორმით. სამოქალაქო კოდექსის 992-ე მუხლის თანახმად, პირი, რომელიც სხვა პირს განზრახ ან გაუფრთხილებელი მოქმედებით მიაყენებს ზიანს, ვალდებულია, აუნაზღაუროს მას ეს ზიანი. სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ პირმა, რომელიც ვალდებულია, აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, თუ სხეულის დაზიანებით ან ჯანმრთელობისათვის ვნების მიყენების შედეგად დაზარალებულს წაერთვა შრომის უნარი ან შემცირდა იგი, ანდა იზრდება მისი მოთხოვნილებები, დაზარალებულს უნდა აუნაზღაუროდეს ზიანი ყოველთვის სარჩოს გადახდით.

იმის გათვალისწინებით, რომ სადავოს არ წარმოადგენს ტრავმის შედეგად მოსარჩელის 100%-ით შრომისუნარიანობის დაკარგვა და შპს „კ. 96“-ის მიერ 2007 წლის ბოლომდე ვალდებულების შესრულების ფაქტი (რაც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოს მიერ, რომლის საწინააღმდეგო საკასაციო პრეტენზია არ არის წარმოდგენილი), საკასაციო პალატის აზრით, შპს „კ. 96“-ს უნდა დაეკისროს ვალდებულების შესრულება, როგორც 2008 წლის ნოემბრიდან 2011 წლის ნოემბრამდე მიუღებელი სარჩოს გადახდით, ასევე – 2011 წლის 2 ნოემბრიდან თ. ძ-ის სიცოცხლის ბოლომდე ყოველთვის სარჩოს სახით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ყოველი შესრულება გულისხმობს ვალდებულების არსებობას. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას. მაგრამ, როგორც აღინიშნა, დავას ასევე იწვევს მოპასუხისთვის დასაკისრებელი თანხის ოდენობა.

ამდენად, განსახილველ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია, პასუხი გაეცეს შემდეგ კითხვებს: რამდენს უხდოდა მოპასუხე საწარმო კასატორს 2007 წლამდე? რამდენს ხელფასს უხდის საწარმო კასატორის პროფესიის მუშა-მოსამსახურეს 2008 წლის ნოემბრის პერიოდთან არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით? ამ კითხვებით გათვალისწინებული ფაქტების დასადგენად პასუხი უნდა გაეცეს პროცესუალური შინაარსის კითხვას: შეიძლება თუ არა თ. ძ-ი განთავისუფლდეს მითითებული ფაქტების მტკიცებისაგან სსსკ-ის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად.

პირველ კითხვასთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ საქმეში წარმოდგენილ №18 საგადასახადო უწყისის თანახმად, 2006 წლის მდგომარეობით წლიური პენსიის (სარჩოს) ოდენობა განისაზღვრებოდა 406 ლარით, რაც თვეში შეადგენდა 33.8 ლარს.

აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოების საწინააღმდეგოდ კასატორმა არ წარმოადგინა დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია, ამდენად, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ეს ფაქტობრივი გარემოება სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, კერძოდ, მითითებული ნორმის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაბუთებული და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

ზემოთითებული დანარჩენ კითხვებთან მიმართებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ კასატორმა წარმოადგინა დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, დასაშვებ და დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს, რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების დაუდგენლობა ან არასათანადოდ დადგენა და შეფასება.

აქედან გამომდინარე, საკასაციო პალატა, უპირველეს ყოვლისა, ყურადღებას ამახვილებს კასატორის იმ პრეტენზიებზე, რომლებიც ეხება პროცესუალურ დარღვევებს, კერძოდ, კასატორი აღნიშნავს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილი და არ გაათავისუფლა იგი მტკიცების ტვირთისაგან. საკასაციო საჩივარში აღნიშნულია, რომ მის მიერ აღძრული შუამდგომლობა თ. ძ-ის სამუშაოს მსგავს თანამდებობაზე არსებული სახელფასო განაკვეთის თაობაზე დააკმაყოფილა სასამართლომ, თუმცა მოპასუხემ არ წარმოადგინა სათანადო მტკიცებულებები და არც საპატიო გარემოებებზე მიუთითა.

აღნიშნულთან მიმართებით საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სააპელაციო სასამართლომ სათანადოდ არ შეაფასა მოსარჩელის მიერ აღძრული შუამდგომლობა და შუამდგომლობაში მითითებული ფაქტების დასადასტურებლად მოპასუხის მიერ წარმოსადგენი მტკიცებულებების ვალდებულება, კერძოდ, მტკიცების საგნის გათვალისწინებით, მოსარჩელის მიერ აღძრულ შუამდგომლობაში საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა გააჩნია იმ გარემოებების დადასტურებას, რომლებიც ეხებოდა 2008 წლის ნოემბრის პერიოდიდან აღნიშნულ თანამდებობაზე ხელფასის ოდენობის თაობაზე მტკიცებულების გამოთხოვას.

სააპელაციო სასამართლო დაეყრდნო მოპასუხის ახსნა-განმარტებას, რომლის თანახმად, შეუძლებელი იყო მოსარჩელის წარმომადგენლის მიერ შუამდგომლობაში მოთხოვნილი სხვა დოკუმენტაციის (რომელიც შეეხებოდა 1975 წლისათვის და შემდგომ წლებში მოსარჩელის მიერ დაკავებულ თანამდებობას და ხელფასის ოდენობას) წარდგენა, იმ მიზეზით, რომ ასეთი სახის დოკუმენტაცია საწარმოს არქივში არ ინახებოდა საკასაციო პალატა კიდევ ერთხელ შენიშნავს, რომ განსახილველ შუამდგომლობაში არსებითი მნიშვნელობა გააჩნია 2008 წლის ნოემბრის პერიოდიდან აღნიშნულ თანამდებობაზე ხელფასის ოდენობის თაობაზე მტკიცებულების წარმოდგენას ან მისი წარუდგენლობის მიზეზებს.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად, თუ წერილობითი მტკიცებულების წარდგენაზე არასაპატიო მიზეზით უარს ამბობს ერთ-ერთი მხარე, რომელიც არ უარყოფს, რომ მტკიცებულება მის ხელთაა, სასამართლოს შეუძლია, მტკიცებულების გამოთხოვის შესახებ შუამდგომლობის აღმძვრელი პირი გაათავისუფლოს იმ ფაქტის მტკიცების ტვირთისაგან, რომელიც ამ მტკიცებულებით უნდა დაედასტურებინა და ასეთი ტვირთი გადააკისროს მხარეს, რომელიც უარს ამბობს წერილობითი მტკიცებულების წარდგენაზე.

განსახილველი ნორმა ითვალისწინებს მტკიცების ტვირთის განაწილების პროცესუალურ საშუალებას, რომლის თანახმად მტკიცების ტვირთი შეიძლება, დაეკისროს იმ მხარეს, რომელსაც არ ევალება სადავო ფაქტის დადასტურება. მითითებული ნორმის განმარტებისათვის საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს ამ ნორმით განსაზღვრულ მიზანს, რაც გამოიხატება მტკიცებულებების წარდგენის უზრუნველყოფაში იმ მხარისაგან, რომელთანაც ინახება, კონკრეტულ შემთხვევაში, წერილობითი მტკიცებულება, მაგრამ მისთვის არ არის ხელსაყრელი მათი სასამართლოში წარდგენა, რადგან ამ მტკიცებულებით შეიძლება დადასტურდეს მისთვის არასასურველი ფაქტი.

საკასაციო პალატის აზრით, მოპასუხის წერილობითი თუ სხვაგვარი განმარტება (სააპელაციო სასამართლოს სხდომის ოქმის ჩანაწერი 13.38.04 – 13.38.59) არ შეიძლება მივიჩნიოთ ამ მტკიცებულებების წარუდგენლობის საპატიო მიზეზად. საქმეში არსებულ წერილში მითითებულია მოსამართლის მიერ მტკიცებულებათა გამოთხოვის თაობაზე შუამდგომლობის შესრულების შეუძლებლობაზე, რაზეც ხელი თვითონ მოპასუხე მხარემ მოაწერა, კერძოდ, შპს „კ. 96-ის“ დირექტორმა ი. ჩ-მა. ამდენად, პროცესში მონაწილე მხარის მიერ შედგენილი წერილი (შუამდგომლობის პასუხად შექმნილი დოკუმენტი), რომელშიც აღნიშნულია, რომ მას არ მოეპოვება წარმოსადგენი მტკიცებულებები, არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს მტკიცებულებების წარუდგენლობის საპატიო მიზეზის დასადასტურებლად.

საქმეში არსებული მასალებიდან ირკვევა, რომ, სასამართლოების მიერ არაერთხელ მიმართვის მიუხედავად, მოპასუხე უთითებდა მხოლოდ მის მიერ ამ მტკიცებულებების წარდგენის შეუძლებლობაზე, მაგრამ ეს ფაქტი არ დასტურდება.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილის თანახმად იმისათვის, რომ სასამართლომ გადააკისროს მტკიცების ტვირთი მხარეს, რომელსაც არ ევალება სადავო ფაქტის დადასტურება, აუცილებელია, არსებობდეს ორი წინაპირობა:

პირველი, მხარე არ უნდა უარყოფდეს, რომ მტკიცებულება მის ხელთაა და, მეორე, იგი წერილობითი მტკიცებულების წარდგენაზე არასაპატიო მიზეზით უარს უნდა ამბობდეს. მხოლოდ ამ პირობების არსებობისას შეუძლია სასამართლოს მტკიცებულების გამოთხოვის შესახებ შუამდგომლობის აღმძვრელი პირი გაათავისუფლოს იმ ფაქტის მტკიცების ტვირთისაგან, რომელიც ამ მტკიცებულებით უნდა დაედასტურებინა და ასეთი ტვირთი გადააკისროს მხარეს, რომელიც უარს ამბობს წერილობითი მტკიცებულების წარდგენაზე.

ამდენად, მითითებული ნორმა არეგულირებს ისეთ სიტუაციას, რომლის თანახმად, მტკიცებულება, რომლითაც მხარეს ევალება მის მიერ მითითებული ფაქტის დადასტურება, ამავე მხარის შუამდგომლობის მიხედვით, გააჩნია მეორე მხარეს. მხოლოდ შუამდგომლობის აღმძვრელი პირის მითითება ქმნის ვარაუდს, რომ პროცესუალურ მონიშნულმდეგეს გააჩნია მისთვის საჭირო მტკიცებულება. ამ ვარაუდის გაქარწყლების საფუძველია პროცესუალური მონიშნულმდეგის უარყოფა ამ მტკიცებულების მასთან არსებობის თაობაზე. მაგრამ კონკრეტული დავის გადაწყვეტისას მნიშვნელობა ენიჭება იმას, რომ პროცესუალურ მონიშნულმდეგეს წარმოადგენს კერძო სამართლის იურიდიული პირი, რომელსაც დაევალა სხვადასხვა გარემოებებთან ერთად, ასევე 2008 წლის ნოემბრიდან პერიოდში (შუამდგომლობაში მოთხოვნილია 1975 წლის 7 დეკემბრიდან სარჩელის შეტანის დრომდე პერიოდი, თუმცა, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს 2008 წლის 2 ნოემბრიდან პერიოდს) მოსარჩელის თანამდებობაზე ხელფასის ოდენობის თაობაზე მტკიცებულების წარმოდგენა ან, თუ ასეთი თანამდებობა აღარ არსებობს, შესაბამისი მტკიცებულება (საშტატო განრიგი და ა.შ.). ამდენად, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ კონკრეტული დავის თავისებურებიდან გამომდინარე, მოპასუხე საწარმოში (შპს „კ. 96“) დასაქმებულ მუშა-მოსამსახურეთა თანამდებობებისა და მათი ხელფასების თაობაზე ინფორმაციის არსებობის ვარაუდს ქმნის არა მოსარჩელის მითითებები, არამედ ორგანიზაციულსამართლებრივი ფორმის საქმიანობის სპეციფიკა, შესაბამისად, ივარაუდებ-

ბა, რომ მოსარჩელის მიერ მითითებული დოკუმენტაცია გააჩნია შპს „კ. 96-ს“, რომლის საწინააღმდეგოს მტკიცების ტვირთი აკისრია ამ უკანასკნელს.

საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ მოპასუხე სამენარმეო იურიდიული პირია, რომლის საქმიანობის განხორციელება დამოკიდებულია შიდა ორგანიზაციულ საკითხებზე. ამდენად, თავისი საქმიანობის განხორციელებისას დიდი ალბათობით მას უნდა გააჩნდეს დასაქმებულ მუშათა საშტატო ერთეულებისა და სახელფასო განაკვეთების შესახებ ცნობები. შესაძლებელია, მას არ გააჩნდეს 1975 წლიდან არსებული მონაცემები, მაგრამ 2008 წლის ნომბრის პერიოდიდან, რაც მნიშვნელოვანია დავის გადაწყვეტისათვის, დიდი ალბათობით მას უნდა გააჩნდეს. იმ შემთხვევაში, თუ მოპასუხე ორგანიზაცია არ ფუნქციონირებს, ან მას არ ჰყავს მოსარჩელის პროფესიის მუშა-მოსამსახურე, უნდა დასტურდებოდეს შესაბამისი მტკიცებულებებით (მაგალითად, საშტატო განრიგი და სხვა) და არა მისი წერილით. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ არ შეიძლება მოპასუხე გათავისუფლდეს ვალდებულების შესრულებისაგან თუნდაც მას საქმიანობა ჰქონდეს შეჩერებული.

აქედან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ უნდა განუსაზღვროს მოპასუხეს ზემოთ მითითებული განმარტებების მიხედვით საქართველოს სამოქალაქო საპროცესოს კოდექსის 136-ე მუხლის მე-5 ნაწილით განსაზღვრული წინაპირობები და შედეგები, მტკიცების საგანში შემავალი ფაქტების დადგენისათვის წარმოსადგენი მტკიცებულებების თაობაზე, ხოლო მათი წარმოდგენის შეუძლებლობის შემთხვევაში შესაბამისი დამადასტურებელი მტკიცებულებები. იმ შემთხვევაში, თუ მოპასუხე მხარე ვერ დაადასტურებს ამ მტკიცებულებების წარუდგენლობის საპატიო მიზეზს, მოსარჩელე უნდა გათავისუფლდეს ამ მტკიცებულებებით დასადასტურებელი ფაქტების მტკიცებისაგან.

საკასაციო პალატა, ასევე ყურადღებას ამახვილებს თ. ძ-ის მეორე მოთხოვნაზე, რომელიც ეხება 2011 წლის 2 ნოემბრიდან თ. ძ-ის სიცოცხლის ბოლომდე ყოველთვიურად სარჩოს სახით 200 ლარის დაკისრებას.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მოსარჩელის ორივე მოთხოვნა ეხება პერიოდულად შესასრულებელ ვალდებულებას. ამდენად, წარსულში არსებული გადასახდელი თანხის ოდენობასთან ერთად, ვალდებულ პირს უნდა დაეკისროს მომავალში პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულების შესრულება ზემოაღნიშნული სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლების გათვალისწინებით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

დ ა ა ღ ბ ი ნ ა:

1. თ. ძ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 26 ივლისის გადაწყვეტილება გასაჩივრებულ ნაწილში და აღნიშნულ ნაწილში საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე პალატას;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ს ა რ ჩ ე ლ ი ს უ ზ რ უ ნ ვ ე ლ ყ ო ფ ი ს შ ი ს ა ხ ე ბ ა

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-236-228-2012 21 თებერვალი, 2012 წ., ქ. თბილისი
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. კვანტალიანი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ბ. ალავეძე

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე უარის თქმის შესახებ განჩინების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სარჩელით მიმართა შპს „ვ. ფ-ამ“ შპს „... №1 საავადმყოფოს“ მიმართ და მოითხოვა შპს „... №1 საავადმყოფოს“ მის სასარგებლოდ დავალიანების, მედიკამენტების ღირებულების 35 473.41 ლარისა და მათ მიერ წინასწარ სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 1064.20 ლარის დაკისრება.

მოპასუხე შპს „... №1 საავადმყოფომ“ მთლიანად ცნო წარმოდგენილი სარჩელი, იგი დაეთანხმა მოსარჩელის მოთხოვნას, რომ მას ნამდვილად გააჩნდა დავალიანება მოსარჩელის მიერ მიწოდებული მედიკამენტების ღირებულება 35 473,41 ლარი, მაგრამ საავადმყოფოში არსებული ფინანსური მდგომარეობს გამო

არ შეეძლო დავალიანების ერთდროულად დაფარვა და მოსარჩელისგან მოითხოვა გარკვეული ვადის ნაწილ-ნაწილ გადასახდელად.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, შპს „პ. ფ-ას“ სარჩელი დაკმაყოფილდა: შპს „... №1 საავადმყოფოს“ შპს „პ. ფ-ას“ სასარგებლოდ დაეკისრა მედიკამენტების ღირებულების სახით არსებული დავალიანების 35473.41 ლარის გადახდა, მოპასუხე შპს „... №1 საავადმყოფოს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ ასევე დაეკისრა 532.50 ლარის გადახდა, შპს „პ. ფ-ას“ მიერ წინასწარ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის თანხის ნაწილის სანაცვლოდ, მოსარჩელე შპს „პ. ფ-ას“ დაუბრუნდა მის მიერ 2011 წლის 15 აგვისტოს სს „თბილისი ბანკში“ სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი თანხის ნაწილი – 532.50 ლარი.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შპს „... №1 ს-მ“.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 21 დეკემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული და ამავე სასამართლოს 2011 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით მისი განხილვა დაინიშნა მთავარ სხდომაზე 2012 წლის 24 იანვარს, 15.00 საათზე.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 30 დეკემბერს სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით განცხადებით მიმართა შპს „პ. ფ-ამ“ და მოითხოვა უზრუნველყოფის მიზნით ყადაღის დადება სს „კორსტანდარტ ბანკში“ გახსნილი შპს „ბ. ს-ს“ საბანკო ანგარიშებზე (ბანკის კოდი 2201010945 ანგარიშის ნომერი: GE47GR000000001004501).

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 30 დეკემბრის განჩინებით შპს „პ. ფ-ას“ განცხადება, სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა, რაც საჩივრით გაასაჩივრა შპს „პ. ფ-ამ“ და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით: აჭარის არ ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს 2011 წლის 18 მაისის №01-10/1770 მომართვის საფუძველზე 2011 წლის 20 მაისს შპს „... №1 ს-ს“ კაპიტალიდან ამოღებულ იქნა და აჭარის არ საკუთრებაში გადაეცა შპს „... №1 საავადმყოფოს“ კუთვნილი შენობა და მიწის ნაკვეთი. შპს „... №1 საავადმყოფო“ დროებით განთავსებულია შპს „... რესპუბლიკურ კლინიკურ საავადმყოფოს“ შენობაში. საავადმყოფო არ ფუნქციონირებს და მისი შემოსავლები მთლიანად დამოკიდებულია პაციენტის მხრიდან დარჩენილი დავალიანების ამოღებაზე. შესაბამისად, ამ გარემოებებზე დაყრდნობით საჩივრის ავტორი მიიჩნევს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოუყენებლობის შემთხვევაში მომავალში ან შეუძლებელი გახდება ან ძალიან დაბრკოლდება სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 31 იანვრის განჩინებით შპს „პ. ფ-ას“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდა შემდეგი დასაბუთებით: სარჩელის უზრუნველყოფა, ესაა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება მოპასუხისათვის გარკვეული უფლებების შეზღუდვის გზით. სწორედ ამიტომაც განსაზღვრული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, რომ განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის დავანაცვლების აღსრულებას, ალსრულების ალსრულებას. პალატამ მიუთითა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფა, ესაა სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის მოსალოდნელი დაბრკოლების თავიდან აცილება. საჩივრის ავტორმა კი ვერ დაასაბუთა ასეთი აუცილებლობა, ხოლო მითითებული გარემოება, რომ არ გაჭიანურდეს პროცესი არ წარმოადგენდა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის შედეგად და მიიჩნევს, რომ იგი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორის მტკიცებას მოცემულ შემთხვევაში სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობის შესახებ, კერძოდ: სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე განცხადება უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის დავანაცვლების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის დავანაცვლების აღსრულებას, გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ.

ზემოაღნიშნული ნორმის ანალიზიდან ირკვევა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გატარების თაობაზე განცხადება, უნდა შეიცავდეს სარჩელის უზრუნველყოფის ამა თუ იმ ღონისძიების განხორციელების მიზანშეწონილობის დასაბუთებას, ისე, რომ განცხადებაში მითითებულმა გარემოებებმა სასამართლოს უნდა შეუქმნას მყარი ვარაუდი შემდგომში დავანაცვლების აღსრულების გაძნელების ან აღსრულების შეუძლებლობის თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს საჩივრის ავტორის მითითებას, რომ მხარის მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრება პროცესის აჭიანურებს, ხოლო პროცესის გაჭიანურება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობაზე მეტყველებს. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მითითებული გარემოება არ შეიძლება გახდეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველი, ვინაიდან კანონით ზუსტადაა რეგლამენტირებული,

რომ სარჩელის უზურნველყოფა მაშინ ხორციელდება თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მისი გამოუყენებლობის შემთხვევაში გადაწყვეტილება ვერ აღსრულდება.

ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ როგორც საქმის მასალებით ირკვევა, შპს „... №1 საავადმყოფოს“ სააპელაციო საჩივარი, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილებაზე დარჩა განუხილველი, რაც იმას ნიშნავს, რომ საქმის გაჭიანურების საფუძველი, რაშიც საჩივრის ავტორი გადაწყვეტილების აღსრულებლობის საფრთხეს ხედავს – აღარ არსებობს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული განჩინება კანონის მოთხოვნათა დაცვითაა გამოტანილი და მისი გაუქმების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლით და

დ ა ა ღ გ ი ნ ა:

შპს „პ. ფ-ას“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 30 დეკემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელად.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

განცხადება სარჩელის უზურნველყოფის შესახებ

განჩინება

№ას-744-700-2012

28 ივნისი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: მ. სულხანიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

ვ. როინიშვილი,

თ. თოდრია

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ჯ. მ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „...-ის“ მიმართ და მოითხოვა მოპასუხის მიერ მოსარჩელის კუთვნილი ფართის 2008 წლის 1 აპრილიდან 2011 წლის 15 იანვრამდე უკანონოდ სარგებლობით მიყენებული ზიანის – 80650,68 აშშ დოლარის, 2006 წლის 10 ივლისიდან 2011 წლის 15 იანვრამდე მიწის ნაკვეთის უკანონოდ სარგებლობისათვის 40095 აშშ დოლარისა და შპს „...-ის“ მიერ ჯ. მ-ის კუთვნილი ფართის უკანონოდ ქვექირავნობით მიღებული შემოსავლის – 20 000 ლარის ანაზღაურება.

მოპასუხემ სარჩელი მხოლოდ იჯარის ქირის დავალიანების – 16500 ლარის ნაწილში ცნო დღგ-ს გადასახადის გამოკლებით, დანარჩენ ნაწილში კი მოითხოვა მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 13 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ჯ. მ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შპს „...-ს“ ჯ. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 22740 ლარის გადახდა, დანარჩენ ნაწილში კი სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში – მოსარჩელემ, ხოლო სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში, ნაცვლად გადაწყვეტილებით დაკისრებული 22740 ლარისა, ჯ. მ-ის სასარგებლოდ შპს „...-სათვის“ 15905 ლარის გადახდის დაკისრების მოთხოვნით, მოპასუხემ გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 7 მარტის გადაწყვეტილებით შპს „...-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ჯ. მ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა, ჯ. მ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და შპს „...-ს“ ჯ. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 100 900,68 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება შპს „...-მა“ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა ჯ. მ-ის სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების ნაწილში მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 13 მარტის განჩინებით ჯ. მ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა და გადაწყვეტილების უზურნველყოფის მიზნით შპს „...-ს“ აეკრძალა გ. პ-ის მიერ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 19 აგვისტოს გადაწყვეტილების აღსასრულებლად საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აღსრულების ეროვნული ბიუროს აჭარისა და გურიის სააღსრულებო ბიუროს ანგარიშზე შპს „...-სათვის“ გადასაცემად ჩარიცხული 38361 ლარის გატანა და განკარგვა შემდეგ გარემოებათა გამო:

სასამართლომ მიუთითა, რომ განცხადებაზე დართული ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 19 აგვისტოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების თანახმად, გ. პ-ს დაეკისრა შპს „...-ის“ სასარგებლოდ 37361 ლარისა და საპროცესო ხარჯების გადახდა.

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 271-ე მუხლით, 191-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით და დასაბუთებულად ჩათვალა ჯ. მ-ის მოსაზრება, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 7 მარტის გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლისა და აღსრულების მომენტისათვის შესაძლებელია, შპს „...-ს“ არ აღმოაჩნდეს საჭირო ღირებულების ქონება, რაც გაართულებს ან შეუძლებელს გახდის მის აღსრულებას.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე შპს „...-მა“ შეიტანა საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმება და გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

ჯ. მ-ს არ წარმოუდგენია სასამართლოსათვის შპს „...-ის“ ქონებრივი მდგომარეობის ამსახველი მტკიცებულება. დაუშვებელია კერძო საჩივრის ავტორისათვის სადავო თანხის მიღების აკრძალვა, რადგან შპს „...“ აწარმოებს უანგბადს და აწვდის სასიცოცხლო მნიშვნელობის ობიექტებს.

იმ შემთხვევაში, თუ გართულდებოდა სადავო გადაწყვეტილების აღსრულება, მხარეს უნდა მიემართა სასამართლოსათვის და მოეთხოვა შპს-ს ქონების გასხვისების აკრძალვა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 25 აპრილის განჩინებით საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და განსახილველად გაეგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „...-ის“ საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინებები კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, მას გამოაქვს განჩინება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე. ამავე კოდექსის 271-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლოს შეუძლია უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად.

დასახელებულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, კანონმდებელი შესაძლებლობას აძლევს მოსარჩელე მხარეს, მხოლოდ საკუთარი კანონიერი უფლებების დაცვის მიზნით მოითხოვოს ჯერ კიდევ აღსრულებელი გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება. ამისათვის მოსარჩელემ სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საჭიროება, რათა სასამართლოს შეუქმნას რწმენა კონკრეტულ გარემოებათა საფუძველზე გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის აუცილებლობის შესახებ.

აღნიშნული საკითხების დამაჯერებლად დამტკიცება მნიშვნელოვანია, რამდენდაც მსგავსი სახის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ერთი მხარისათვის თავისი უფლებების დაცვის გარანტიას, ხოლო მეორე მხარეს უზღუდავს კანონიერი უფლებების განხორციელების შესაძლებლობას. შესაბამისად, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – გადაწყვეტილების აღსრულება. ასევე მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფისას სასამართლო ითვალისწინებს ამ გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილებული მოთხოვნის სამართლებრივ პერსპექტიულობას, თუმცა თავისთავად უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება სასამართლოს სადავო მოთხოვნის დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით რაიმე შეზღუდვას არ აწესებს.

მოცემულ შემთხვევაში განმცხადებელმა ჯ. მ-მ მოითხოვა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 7 მარტის გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, რომლითაც შპს „...-ს“ ჯ. მ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 100 900,68 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა.

სასამართლომ დაადგინა, რომ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 19 აგვისტოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით გ. პ-ს დაეკისრა შპს „...-ის“ სასარგებლოდ 37361 ლარისა და საპროცესო ხარჯების გადახდა. სწორედ აღნიშნული თანხის ფარგლებში მოხდა სადავო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა.

გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებას საჩივრის ავტორმა საფუძვლად დაუდო ის გარემოება, რომ ჯ. მ-ს სასამართლოსათვის არ წარუდგენია შპს „...-ის“ ქონებრივი მდგომარეობის ამსახ-

ველი მტკიცებულება და, ამასთან, გადანყვეტილების უზრუნველყოფა უნდა მომხდარიყო ქონების გას-
ხვისების აკრძალვის გზით.

აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს, რომ შპს „...-ს“, რო-
გორც საჩივრის ავტორს, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის შესაბამისად, არ წარმოუდგე-
ნია სასამართლოსათვის მტკიცებულება მის სახელზე რაიმე სახის ქონების აღრიცხვასთან დაკავშირე-
ბით.

გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება შპს „...-ის“ ვერც ის არგუმენტი, რომ
იგი აწარმოებს ჟანგბადს და ამარაგებს სასიცოცხლო მნიშვნელობის ობიექტებს, რადგან აღნიშნული
ფაქტი გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე ვერანაირ სამარ-
თლებრივ გავლენას ვერ მოახდენს.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატამ ჯ. მ-ის სარჩელის ნაწილობ-
რივ – 100 900,68 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის დაკისრების ფარგლებში დაკმაყოფილების გათვა-
ლისწინებით სავსებით სწორად გამოიყენა 2012 წლის 7 მარტის გადანყვეტილების აღსრულების უზრუნ-
ველყოფის ღონისძიება და გასაჩივრებული განჩინებები უნდა დარჩეს უცვლელად.

სარეზოლუციო ნაწილი:
საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 1971-ე მუხლის მე-4 ნა-
წილით, 419-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა :

შპს „...-ის“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 13 მარტისა და 25 აპ-
რილის განჩინებები დარჩეს უცვლელად.

საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

ბ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა ს რ ჩ ე ლ ი ს უ ზ რ უ ნ ვ ე ლ ყ ო ფ ი ს შ ი ს ა ს ხ ე ბ ა

ბ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-97-92-2013

2 მაისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფა

აღწერილობითი ნაწილი:

მ. კ-მა და გ. პ-ემ სარჩელი აღძრეს სასამართლოში შპს „ა-ს“ და შპს „ვ-ას“ წინააღმდეგ და მოითხოვეს
მოპასუხეებისათვის, მათ სასარგებლოდ“ სოლიდარულად პირგასამტეხლოს - 70000 აშშ დოლარის დაკის-
რება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 27 აგვისტოს მ. კ-სა და
გ. პ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეებს: შ. ბ-დ-სა და შპს „ა-ს“ მოსარჩელეთა სასარ-
გებლოდ სოლიდარულად დაეკისრათ 3000 აშშ დოლარის გადახდა. სარჩელი, შპს „ვ-ის“ შ. ბ-დ-სა და შპს
„ა-ს“ ერთად სოლიდარულად 70000 აშშ დოლარის გადახდის დაკისრებაზე არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადანყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მ. კ-მა და გ. პ-ემ, მოითხოვეს მისი ნაწი-
ლობრივ გაუქმება და ახალი გადანყვეტილების მიღებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება.

2012 წლის 1 ნოემბერს აპელანტების წარმომადგენელმა მომართა სასამართლოს სარჩელის უზრუნ-
ველყოფის თაობაზე და მოითხოვა მოპასუხე შპს „ა-ის“ უძრავ ქონებაზე, კერძოდ, ქ. თბილისი თ-ის ქუჩა
№13 ში მდებარე 144.32 კვ.მ. საცხოვრებელ ფართზე (საკადასტრო კოდი ...) და ქ. თბილისი ა. ყ-ის №24გ
მდებარე 1376.82 კვ.მ. არასაცხოვრებელ ფართზე (საკადასტრო კოდი ...) ყადაღის დადება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 2 ნოემბრის განჩი-
ნებით მ. კ-სა და გ. პ-ის შუამდგომლობა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე
ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შპს „ა-ს“ აკრძალა, მისი კუთვნილი ქონების, ქ. თბილისში, თ-ის ქუჩა №13-
ში მდებარე 144.32 კვ.მ. საცხოვრებელ ფართისა (საკადასტრო კოდი ...) და ქ. თბილისში, ა. ყ-ის №24გ მდე-
ბარე 1376.82 კვ.მ. არასაცხოვრებელ ფართის (საკადასტრო კოდი ...) გასხვისება და შემდგომი უფლებრივი
დატვირთვა შემდეგი დასაბუთებით:

საკასაციო რეესტრიდან ამონაწერით პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ უძრავი ქონება (საკადასტრო
კოდი ...) წარმოადგენდა არასაცხოვრებელ ფართს, რომლის სხვადასხვა ნაწილებზე დადებულია რამდენი-
მე იჯარისა და ქირავნობის ხელშეკრულება, შესაბამისად, ივარაუდება, რომ მოპასუხე აღნიშნულ ქონე-
ბას იყენებს კომერციული მიზნით და ლეზულობს შემოსავალს. ამასთან, როგორც აღნიშნული ქონება, ასე-
ვე საცხოვრებელი ფართი (საკადასტრო კოდი ...), წარმოადგენს არაერთი იპოთეკის ხელშეკრულების სა-

განს, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მათ ღირებულებას. სარჩელის უზრუნველყოფის არსიდან გამომდინარე, სასარჩელო მოთხოვნის მოცულობის გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის სახით საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისების და უფლებრივი დატვირთვის შემდგომი აკრძალვა უზრუნველყოფს სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, გადაწყვეტილების აღსრულებას. რაც შეეხება ყადაღას, მისი გამოყენება მოპასუხისათვის იჯარის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული შემოსავლის შეწყვეტის საფუძველია, რითაც დაუშვებლად შეილახება მისი უფლება, ამასთან, იგი სცილდება მოსარჩელის უფლებების დაცვის საჭიროების ფარგლებს.

2012 წლის 3 დეკემბერს შპს „ა-ის“ წარმომადგენელმა საჩივრით მიმართა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას და მოითხოვა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 2 ნოემბრის განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება შემდეგი საფუძველებით: განმცხადებლის განმარტებით, მართალია სასამართლოს მიერ გასხვისებისა და შემდგომში უფლებრივი დატვირთვის აკრძალვა ეხება ფართის ნაწილს, კონკრეტულად 1376,82 კვ.მ-ს მაგრამ გადაწყვეტილების შინაარსიდან გამომდინარე, შეუძლებელია იმის გარკვევა, თუ კონკრეტულად ფართის რომელი ნაწილია შეზღუდვის ქვეშე. ამის გამო რეალურად შეზღუდვა ვრცელდება მთლიან ფართზე, ვინაიდან შეზღუდვისაგან თავისუფალი ფართის ნაწილზეც ვერ ხორციელდება უფლებრივი რეგისტრაცია თუ სხვა მოქმედება. შესაბამისად, არასაცხოვრებელი ფართის, კერძოდ, 1376,82 კვ.მ-ის გასხვისების აკრძალვის გამო ვერ ხერხდება მთლიანი ფართის (8074 კვ.მ) გამოყენება-გასხვისება ანდა უფლებრივად სხვაგვარად დატვირთვა. რაც შეეხება ქ. თბილისში, თ-ის ქ. №13-ში მდებარე საცხოვრებელ ფართზე მიღებულ გადაწყვეტილებას გასხვისებისა ან შემდგომში უფლებრივი დატვირთვის აკრძალვის შესახებ, როგორც საჯარო რეესტრის ამონაწერიდან ირკვევა, მითითებული ფართი წარმოადგენს არაერთი იპოთეკის ხელშეკრულების საგანს, რაც გულისხმობს, რომ იმ შემთხვევაში თუ მესაკუთრე ვერ შეასრულებს იმ იპოთეკის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ პირობებს, რომლის უზრუნველსაყოფადაც იპოთეკითაა დატვირთული აღნიშნული ბინა, იპოთეკარებმა ფართის გაყიდვით უნდა განახორციელონ უფლებების რეალიზაცია, სასამართლოს მიერ ასეთი გადაწყვეტილების მიერით კი, არ არის გათვალისწინებული შპს „ა-ა“ და მესამე პირების – იპოთეკარებისა და მეიჯარეების ინტერესები.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 18 იანვრის განჩინებით შპს „ა-ის“ საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 2 ნოემბრის განჩინებაზე არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ, საქმის ზეპირი განხილვის გარეშე, შეისწავლა შპს „ა-ის“ კერძო საჩივარი და თვლის, რომ იგი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია, მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებაზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას.

დასახელებული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების მიზანი მოსარჩელის ინტერესებს ემსახურება და ადგენს მყარ გარანტიას იმისა, რომ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში შესაძლებელი გახდეს გადაწყვეტილების აღსრულება. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შესაძლოა დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებულ იქნა უძრავ ქონებაზე. ქონება (საკადასტრო კოდი ...) წარმოადგენს 1376,82 კვ.მ. არასაცხოვრებელ ფართს, განლაგებულს 8074 კვ.მ. მიწის ნაკვეთზე მდებარე შენობის პირველ სართულზე, რომელიც ამავედროულად წარმოადგენს რამდენიმე იპოთეკის საგანს, ასევე მის სხვადასხვა ნაწილზე დადებულია იჯარისა და ქირავნობის ხელშეკრულებები; როგორც ზემოაღნიშნული ქონება, ასევე საცხოვრებელი ფართი (საკადასტრო კოდი ...), წარმოადგენს არაერთი იპოთეკის ხელშეკრულების საგანს, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მათ ღირებულებას. შესაბამისად, საკასაციო პალატა იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას საჩივრის ავტორის არგუმენტის – მთლიანი ფართის 8074 კვ.მ მიწის ნაკვეთის გამოუყენლობის თაობაზე და იმასთან დაკავშირებით, რომ გადაწყვეტილების შინაარსიდან გამომდინარე, შეუძლებელია იმის გარკვევა, თუ კონკრეტულად ფართის რომელი ნაწილია შეზღუდვის ქვეშე.

საჩივრის ავტორი განმარტავს, რომ ქ. თბილისში, თ-ის ქ. №13-ში მდებარე საცხოვრებელ ფართი, რომელზეც იქნა გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება – აღნიშნული ფართის გასხვისებისა ან შემდგომში უფლებრივი დატვირთვის აკრძალვის თაობაზე, საჯარო რეესტრის ამონაწერიის თანახმად, წარმოადგენს არაერთი იპოთეკის ხელშეკრულების საგანს, რაც გულისხმობს, რომ იმ შემთხვევაში თუ მესაკუთრე ვერ შეასრულებს იმ იპოთეკის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ პირობებს, რომლის უზრუნველსაყოფადაც იპოთეკითაა დატვირთული აღნიშნული ბინა, იპოთეკარებმა ფართის გაყიდვით უნდა გა-

ნახორციელონ უფლებების რეალიზაცია, სასამართლოს მიერ ასეთი გადაწყვეტილების მიღებით კი, არ არის გათვალისწინებული შპს „ა-სა“ და მესამე პირების – იპოთეკარებისა და მეიჯარეების ინტერესები. აღნიშნულ არგუმენტს საკასაციო სასამართლო ასევე ვერ მიიჩნევს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძვლად და სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებას მასზე, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება გარანტირებულია იმ პირთათვის, რომლის უფლების დარღვევასაც აქვს ადგილი. კონკრეტულ შემთხვევაში კი, საჩივრის ავტორის არგუმენტი მოყვანილია იპოთეკარის უფლებებიდან გამომდინარე და ამ საფუძვლით შპს „ა-ის“ საჩივრის დაკმაყოფილება დაუშვებელია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ შპს „ა-ის“ საჩივარი დაუსაბუთებელია და არ არსებობს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძვლები.

სარეზოლუციო ნაწილი:
საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 1991-ე, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

შპს „ა-ის“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 2 ნოემბრის განჩინება;
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

უარი უზრუნველყოფის დამატებითი ღონისძიებების გამოყენებაზე

ბანჩინება

№ას-1048-983-2012 19 ივლისი, 2012 წ., ქ. თბილისი
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. სულხანიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფა

აღწერილობითი ნაწილი:
2010 წლის 26 აპრილს პ. შ-მ სასამართლოში შპს „მ. ბ-ის“ წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა მოპასუხის კუთვნილ ნაკვეთზე აუცილებელი გზის დადგენისა და მოპასუხის მიწის ნაკვეთის მისი ნაკვეთის სასარგებლოდ სერვიტუტით დატვირთვის მოთხოვნით.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მოსარჩელის მიწის ნაკვეთს გააჩნდა საავტომობილო მისასვლელი გზა.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 27 აპრილის გადაწყვეტილებით პ. შ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მოსარჩელემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 2 ნოემბრის განჩინებით პ. შ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

ზემოაღნიშნული განჩინება პ. შ-მ საკასაციო წესით გაასაჩივრა, მისი გაუქმებისა და საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღების მოთხოვნით.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 23 მარტის განჩინებით პ. შ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 2 ნოემბრის განჩინება აუცილებელი გზის დადგენაზე უარის თქმის თაობაზე პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების ნაწილში გაუქმდა და ამ ნაწილში საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე პალატას, დანარჩენ ნაწილში ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 2 ნოემბრის განჩინება უცვლელად დარჩა.

სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას პ. შ-მ 2012 წლის 26 ივნისს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ შუამდგომლობა დააყენა და მოითხოვა:

- მოპასუხე შპს „მ. ბ-ის“ კუთვნილ წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ქ-ში მდებარე უძრავი ქონებისათვის ყადაღის დადება;

- შპს „მ. ბ-ისათვის“ წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ქ-ში მდებარე მიწის ნაკვეთის შემადგენლობაში მოქცეული საავტომობილო გზით პ. შ-ის მიერ სარგებლობის ხელშეშლის აკრძალვა;

• შპს „მ. ბ-ისათვის“ მიწის ნაკვეთზე გამავალი საავტომობილო გზის შესასვლელის გათავისუფლების დავალება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ივნისის განჩინებით პ. შ-ის განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით მოპასუხე შპს „მ. ბ-ს“ აეკრძალა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. ქ-ში მდებარე მისი კუთვნილი მიწის ნაკვეთიდან პ. შ-ის კუთვნილ მიწის ნაკვეთთან დამაკავშირებელი საავტომობილო გზით სარგებლობაში ხელშეშლა. მოპასუხე „მ. ბ-ს“ ასევე დაევალა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. ქ-ში მდებარე მიწის ნაკვეთზე გამავალი საავტომობილო გზის შესასვლელის გათავისუფლება, მასზე შეუზღუდავი და უსაფრთხო გადაადგილების მიზნით.

სააპელაციო სასამართლოს აღნიშნულ განჩინებაზე პ. შ-მ საჩივარი აღძრა და მიუთითა, რომ სასამართლომ არასწორად უთხრა უარი სარჩელის უზრუნველსაყოფად ყადაღის გამოყენებაზე.

2012 წლის 2 ივლისს კი, პ. შ-მ სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე ახალი განცხადება აღძრა და ამჯერად მოითხოვა:

• შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის საკუთრებაში რეგისტრირებული ქონების იმ ნაწილის მიმართ, რომელიც გამოყენებული უნდა იქნეს პ. შ-ის კუთვნილი მიწის ნაკვეთის საჯარო გზებთან დასაკავშირებელი აუცილებელი გზის დასადგენად, რაიმე მოქმედებების განხორციელების აკრძალვა;

• შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის სახელზე რეგისტრირებული ქონების ამ ნაწილის მიმართ მესამე პირებთან რაიმე სახის გარიგების დადების აკრძალვა;

• მოპასუხე შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის სახელზე რეგისტრირებული ქონების ამ ნაწილის მიმართ საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში რაიმე სახის ჩანაწერის მოთხოვნის ან რაიმე სახის მოქმედებების განხორციელების აკრძალვა;

• შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთში მოქცეული გზის, გზის გვერდულები-სა და სხვა ნაწილების მიმართ ისეთი სახის სარემონტო სამუშაოების შესრულების, რეკონსტრუქციის, დემონტაჟის, გადაკეთების, დავინროების აკრძალვა, რის შედეგადაც საავტომობილო გზის დანიშნულებისამებრ გამოყენება შეუძლებელი გახდება.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 2 ივლისის განჩინებით პ. შ-ის განცხადება უზრუნველყოფის დამატებითი ღონისძიების გამოყენების თაობაზე დაუსაბუთებლად იქნა მიჩნეული. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ მხარემ უკვე გამოყენებული ღონისძიების იდენტური უზრუნველყოფის საშუალების გამოყენება მოითხოვა.

იმავე სასამართლოს 2012 წლის 6 ივლისის განჩინებით პ. შ-ის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად საქართველოს უზენაეს სასამართლოში გამოიგზავნა.

პ. შ-მ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 2 ივლისის განჩინებაზე საჩივარი აღძრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 10 ივლისის განჩინებით პ. შ-ის აღნიშნული საჩივარი ასევე მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და საქმის მასალებთან ერთად საქართველოს უზენაეს სასამართლოში გამოიგზავნა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საჩივრების განხილვისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ პ. შ-ის საჩივრები არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის თანახმად, თუ სასამართლო საჩივარს დასაშვებად და დასაბუთებულად მიიჩნევს, იგი აკმაყოფილებს მას. წინააღმდეგ შემთხვევაში საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად სასამართლო განჩინების საფუძველზე გაეგზავნება ზემდგომ სასამართლოს განჩინების მიღებიდან 5 დღის ვადაში. ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში საჩივარი განიხილება ამ კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით, ანუ, ზემდგომ ინსტანციაში საჩივრის განხილვა კერძო საჩივრის განხილვისათვის დადგენილი წესის შესაბამისად ხორციელდება.

საკასაციო სასამართლო პირველ რიგში ყურადღებას ამახვილებს პ. შ-ის საჩივარზე სააპელაციო სასამართლოს 27 ივნისის განჩინებაზე. ამ განჩინებით, მოსარჩელის განცხადება ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მის მიერ მოთხოვნილი სამი ღონისძიებიდან, სააპელაციო სასამართლომ მიწის ნაკვეთზე ყადაღის დადება მიიჩნია არამიზანშენილიად. სწორედ ამ ნაწილში ასაჩივრებს პ. შ-ე განჩინებას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ მართებულად არ დააყადაღა შპს „მ. ბ-ის“ კუთვნილი უძრავი ქონება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიიჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველსაყოფად კონკრეტული ღონისძიების გამოყენება მჭიდრო კავშირშია დავის საგანთან, რადგანაც სარჩელის უზრუნველყოფის მიზანი, ზოგადად, სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების შესაძლებლობის დაცვაა, შესაბამისად, მხარის მიერ შერჩეული უზრუნველყოფის ღონისძიება აუცილებელი უნდა იყოს იმ მატერიალურ-სამართლებრივი სიკეთის შესანარჩუნებლად, რის მიღებასაც იგი სარჩელის მეშვეობით ცდილობს. განსახილველ შემთხვევაში, მოსარჩელის მოთხოვნა არ არის მიმართული შპს „მ. ბ-ის“ კუთვნილი მიწის ნაკვეთზე მოპასუხის საკუთრების ან სხვა რომელიმე სანივთო უფლების წინააღმდეგ. მხარე არც მოპასუხისათვის თანხის დაკისრებას მოითხოვს, შესაბამისად, არ არსებობს ვარაუდის საფუძველი, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა შეიძლება ვერ აღსრულდეს მოპასუხის კუთვნილი ქონების რეალიზების ან სხვაგვარად დატვირთვის შედეგად. მოცემულ შემთხვევაში სარჩელის საგანი აუცილებელი გზის დადგენაა, რომლის უზრუნველსაყოფადაც მთლიან მიწის ნაკვეთზე ყადაღის დადება, გაუმართლებელია და მოპასუხის ინტერესებს უსაფუძვლოს შეზღუდავს.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 6 ივლისის განჩინების გაუქმების საფუძველი არ არსებობს.

რაც შეეხება მეორე საჩივარს, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ პ. შ-მ სარჩელის უზრუნველსაყოფად, დამატებით, შემდეგი ოთხი ღონისძიების გატარება მოითხოვა:

1. შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის საკუთრებაში რეგისტრირებული ქონების იმ ნაწილის მიმართ, რომელიც გამოყენებული უნდა იქნეს პ. შ-ის კუთვნილი მიწის ნაკვეთის საჯარო გზებთან დასაკავშირებელი აუცილებელი გზის დასადგენად, რაიმე მოქმედებების განხორციელების აკრძალვის;

2. შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის სახელზე რეგისტრირებული ქონების ამ ნაწილის მიმართ მესამე პირებთან რაიმე სახის გარიგების დადების აკრძალვის;

3. მოპასუხე შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის სახელზე რეგისტრირებული ქონების ამ ნაწილის მიმართ საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში რაიმე სახის ჩანაწერის მოთხოვნის ან რაიმე სახის მოქმედებების განხორციელების აკრძალვის;

4. შპს „მ. ბ-ისათვის“ მის საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთში მოქცეული გზის, გზის გვერდულეზისა და სხვა ნაწილების მიმართ ისეთი სახის სარემონტო სამუშაოების შესრულების, რეკონსტრუქციის, დემონტაჟის, გადაკეთების, დავინროების აკრძალვის, რის შედეგადაც საავტომობილო გზის დაწინაურებისამებრ გამოყენება შეუძლებელი გახდება.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემული ჩამონათვალიდან მეორე და მესამე, ფაქტობრივად, ქონებაზე ყადაღის დადების ტოლფასი ღონისძიებებია, ვინაიდან, მათი მიზანი სწორედ უძრავი ქონების რეალიზაციის ან რომელიმე სანივთო უფლებით დატვირთვის შესაძლებლობის შეზღუდვაა. უძრავი ქონების დაყადაღების მიზანშეწონილობაზე კი, საკასაციო სასამართლომ უკვე იმსჯელა.

რაც შეეხება პირველ და მეოთხე მოთხოვნას, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს პოზიციას, რომ აღნიშნული ღონისძიებები უკვე გამოყენებულის იდენტურია.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ივნისის განჩინებით მოპასუხე შპს „მ. ბ-ს“ აეკრძალა წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. ქ-ში მდებარე მის კუთვნილ მიწის ნაკვეთიდან პ. შ-ის კუთვნილ მიწის ნაკვეთთან დამაკავშირებელი საავტომობილო გზით სარგებლობაში ხელშეშლა. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ „სარგებლობაში ხელშეშლის აკრძალვა“ გულისხმობს მოპასუხის ვალდებულებას არ განახორციელოს რაიმე ქმედება, რომელიც შეაფერხებს პ. შ-ის მიწის ნაკვეთის ცენტრალურ გზასთან დაკავშირებას შპს „მ. ბ-ის“ კუთვნილ მიწის ნაკვეთზე გამავალი საავტომობილო გზის გამოყენებით. მოპასუხის ვალდებულებაა, მოსარჩელეს გზით სარგებლობისათვის ფაქტობრივ-სამართლებრივი დაბრკოლება არ შეუქმნას, რაც თავისთავად გულისხმობს საჩივარში ჩამოთვლილი ღონისძიებების (დემონტაჟი, რეკონსტრუქცია, გზის დავინროება და ა.შ.) განხორციელებისაგან თავის შეკავებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ პ. შ-მ ვერ დაასაბუთა მის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიებების გატარების აუცილებლობა, რის გამოც სააპელაციო სასამართლომ განცხადება მართებულად არ დააკმაყოფილა.

სარეზოლუციო ნაწილი:
საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 420-ე, 410-ე, 191-ე, 1971-ე მუხლებით და

დ ა ა ლ გ ი ნ ა :

1. პ. შ-ის საჩივრები არ დაკმაყოფილდეს;
 2. უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 6 და 10 ივლისის განჩინებები;
- საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

განჩინება

№ას-1382-1304-2012

26 ოქტომბერი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
მოსამართლე ბ. ალავიძე

დავის საგანი: გარიგების ნაწილობრივ ბათილად ცნობა, უძრავი ქონების მესაკუთრედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ვ. გ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში დ. გ-ისა და გ. გ-ის მიმართ 2010 წლის 26 იანვრის იპოთეკის ხელშეკრულების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის, ქ.თბილისში, ც-ის გასავალ №3-ში მდებარე 219 კვ.მ მიწის ნაკვეთის, ასევე შენობის 1/2-ის მოსარჩელისათვის დაბრუნებისა და საჯარო რეესტრში მის სახელზე აღრიცხვის თაობაზე.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 9 ნოემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 23 თებერვლის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

აღნიშნულ განჩინებაზე ვ. გ-მა წარადგინა საკასაციო საჩივარი, რაც საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 31 მაისის განჩინებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, მიჩნეულ იქნა დაუშვებლად და დარჩა განუხილველად.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა მოპასუხე ვ. გ-მა და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 17 სექტემბრის განჩინებით ვ. გ-ის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ დაკმაყოფილდა.

სააპელაციო სასამართლოს ზემოაღნიშნულ განჩინებაზე კერძო საჩივარი შეიტანა ვ. გ-მა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ ვ. გ-ის კერძო საჩივარი შინაარსობრივად სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ განჩინებაზე წარდგენილი საჩივარია და ის განსახილველად უნდა გადაეცეს იმავე სასამართლოს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 23 თებერვლის განჩინებით ვ. გ-ის განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ არ დაკმაყოფილდა. ამავე კოლეგიის 2011 წლის 19 აპრილის განჩინებით კი, ვ. გ-ის საჩივარი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, დაუსაბუთებლობის მოტივით განსახილველად გადაეცა ზემდგომ სასამართლოს.

უდავოა, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 10 მაისის განჩინებით საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებულ ნაწილში გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 23 თებერვლის განჩინება და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი განჩინება ვ. გ-ის საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ. მოპასუხე ვ. გ-ს აეკრძალა მისი კუთვნილი, ქ.თბილისში, ც-ის გასასვლელის №3-ში მდებარე ქონების გასხვისება ან მისი უფლებრივად დატვირთვა.

დავას არ იწვევს ის გარემოება, რომ საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 9 ნოემბრის განჩინებით ვ. გ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა და გადაწვეტილება შესულია კანონიერ ძალაში.

დასტურდება, რომ საქმის წარმოების დამთავრების შემდეგ სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით გამოყენებული ღონისძიების გაუქმების თხოვნით თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მიმართა მოპასუხე ვ. გ-მა, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინებით გაუქმდა ამავე სასამართლოს 2011 წლის 10 მაისის განჩინებით გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიება.

საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197-ე მუხლის 1-ლ ნაწილზე, რომლის თანახმადაც სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის, სარჩელის უზრუნველყოფის გაუქმების ან სარჩელის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორეთი შეცვლის შესახებ გამოტანილ განჩინებაზე შეიძლება საჩივრის შეტანა. განჩინების გასაჩივრების ვადა შეადგენს 5 დღეს. ამ ვადის გაგრძელება არ შეიძლება და მისი დენა იწყება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების მხარისათვის გადაცემის მომენტიდან. ამავე კოდექსის 197¹ მუხლის შესაბამისად, სასამართლო საჩივარს წარმოებაში იღებს შესაბამისი ინსტანციის სასამართლოსათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებული წესების თანახმად. თუ სასამართლო საჩივარს დასაშვებად და დასაბუთებულად მიიჩნევს, იგი აკმაყოფილებს მას. წინააღმდეგ შემთხვევაში საჩივარი საქმის მასალებთან ერთად სასამართლო განჩინების საფუძველზე გადაეგზავნება ზემდგომ სასამართლოს განჩინების მიღებიდან 5 დღის ვადაში. ამდენად, კანონით დადგენილია სარჩელის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით გამოტანილი განჩინებების, მათ შორის, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ განჩინების გასაჩივრებისა და მისი განხილვის წესი, კერძოდ, დადგენილია ყველა

ასეთი განჩინების საჩივრის წარდგენის გზით გასაჩივრების შესაძლებლობა 5 დღის ვადაში, ხოლო საჩივრის განხილვაზე უფლებამოსილ სასამართლოდ კანონმდებელი განჩინების გამომტან სასამართლოს მიიჩნევა.

წარმოდგენილი კერძო საჩივრით გასაჩივრებულია თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 17 სექტემბრის განჩინება გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე.

ამდენად, ნათელია, რომ კერძო საჩივრის ავტორი სადავოდ ხდის სარჩელის უზრუნველყოფის გაუქმების თაობაზე მიღებული განჩინების მართლზომიერებას, რაც პროცესუალური თვალსაზრისით არ შეიძლება განხორციელდეს კერძო საჩივრის წარდგენის გზით. საყურადღებოა ასევე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 414-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შინაარსი, რომლის მიხედვითაც, კერძო საჩივრის შეტანა შეიძლება სასამართლოს მიერ გამომტანილ განჩინებებზე, მხოლოდ ამ კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების თაობაზე მიღებული განჩინების კერძო საჩივრით გასაჩივრების შესაძლებლობას კი საპროცესო კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს. ასეთი განჩინება, როგორც ზემოთ განიმარტა, შეიძლება გასაჩივრდეს საჩივრით და არა კერძო საჩივრით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოცემული საჩივარი განსახილველად უნდა გადაეცეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას, რომელმაც საჩივარი უნდა განიხილოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის შესაბამისად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, 197¹ მუხლით, 399-ე მუხლით, 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და

დ ა ა ლ გ ი ნ ა :

1. ვ. გ-ის საჩივარი განსახილველად დაუბრუნდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას.

2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-380-353-2010

5 დეკემბერი, 2011 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

ლ. მურუსიძე,

ბ. ალავიძე

დავის საგანი: სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „კ-ას“ დირექტორმა მ. ვ-ამ მ. ს-ისა და ნოტარიუს მ. მ-ის წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა დანაშაულით მიყენებული ზიანის ანაზღაურების სახით მოპასუხისათვის 500 000 აშშ დოლარის დაკისრების, ასევე 2003 წლის 27 მაისის №... ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მოთხოვნით.

სასამართლოს მთავარ სხდომამდე მოსარჩელემ სასარჩელო მოთხოვნა გაზარდა და მ. ს-ისათვის 1 000 000 აშშ დოლარის დაკისრება მოითხოვა.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2005 წლის 9 ოქტომბრის განჩინებით საქმეში თანამოპასუხედ ხ. ს-ე ჩაება.

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2006 წლის 15 თებერვლის გადაწყვეტილებით შპს „კ-ას“ დირექტორ მ. ხ-ე-ვ-ას სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მ. ს-ეს მოსარჩელისათვის მიყენებული ზიანის საკომპენსაციოდ 308756 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარი დაეკისრა, ასევე ბათილად იქნა ცნობილი მ. ს-ესა და ხ. ს-ეს შორის 2003 წლის 27 მაისის გაფორმებული №... ჩუქების ხელშეკრულება.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მ. ს-ემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ 2006 წლის 24 ივლისს სასამართლოს მთავარ სხდომაზე, აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება მიიღო, რომლის ძალითაც მ. ს-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2006 წლის 15 თებერვლის გადაწყვეტილება.

იმავე სასამართლოს 2010 წლის 17 მარტის განჩინებით გაუქმდა ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს 2005 წლის 25 ოქტომბრის განჩინებით ქ. მოსკოვის ფირმა „კ-ა მ-ს“ სარჩელის უზრუნველყოფის მიზნით

გამოყენებული ღონისძიება, ქ. ოზურგეთში, ა-ის ქ. №120-ში მდებარე შპს „...კომპანია გ-ას“ ყადაღა მოეხსნა.

აღნიშნული განჩინება შპს „კ-ას“ დირექტორმა მ. ვ-ამ გაასაჩივრა შემდეგი საფუძვლებით: სააპელაციო სასამართლო ტენდენციური იყო საქმის განხილვისას. სასამართლომ იმგვარად განახორციელა 3 წლის წინ კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების შებრუნება, რომ საქმის მასალები არ შეუსწავლია და არ გაურკვევია, ვის სახელზე ირიცხებოდა ...კომპანია. იმის გათვალისწინებით, რომ სარჩელი ობიექტურად საფუძვლიანი იყო, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება არ უნდა გაუქმებულიყო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო პალატა საქმის მასალების გაცნობის შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „კ-ას“ დირექტორ მ. ვ-ას საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში გასაჩივრებულია სარჩელის უზრუნველყოფის გაუქმების შესახებ განჩინება.

ვინაიდან საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილებით შპს „კ-ას“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა და გაუქმდა როგორც ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 11 თებერვლის გადაწყვეტილება, ასევე 2010 წლის 11 თებერვლის განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე, კანონიერ ძალაში შედის უკვე აღსრულებული 2006 წლის 24 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება. ეს გარემოება კი, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების აღდგენის სამართლებრივ ინტერესს გამოირიცხავს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, მუხლით და

დ ა ა ღ ბ ი ნ ა :

შპს „კ-ას“ დირექტორ მ. ვ-ას საჩივარი ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 17 მარტის განჩინებაზე არ დაკმაყოფილდეს;

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო პროცესზე გამომცხადების შეუქმებლობა

განჩინება

№ას-1226-1246-2011

2 ნოემბერი, 2011 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

მოსამართლე: მ. სულხანიშვილი

დავის საგანი: საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის ბრძანების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ზ. ჯ-ემ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიაში და მოითხოვა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 21 დეკემბრის №7971 ბრძანების, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის 2008 წლის 18 თებერვლის 305-ე ბრძანებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 2008 წლის 12 მარტის №241 ბრძანების ბათილად ცნობა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 26 მარტის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ზ. ჯ-ემ და მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლა და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 4 ივლისის განჩინებით ზ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 26 მარტის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ზ. ჯ-ემ, მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 23 სექტემბრის განჩინებით კასატორს განესაზღვრა 3-დღიანი ვადა სახელმწიფო ბაჟის – 300 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის წარმოსადგენად. აღნიშნული განჩინების ასლი კასატორს გაეგზავნა კანონით დადგენილი წესით და ჩაბარდა 2011 წლის 28 სექტემბერს. შესაბამისად, ხარვეზის შესავსებად განსაზღვრული ვადა ამოიწურა 2011 წლის 3 ოქტომბერს, მაგრამ აღნიშნულ ვადაში კასატორს ხარვეზი არ შეუვსია.

2011 წლის 5 ოქტომბერს ზ. ჯ-ემ განცხადებით მომართა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს და მოითხოვა ხარვეზის შევსების ვადის გაგრძელება 10 დღით.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 10 ოქტომბრის განჩინებით ზ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი, დარჩა განუხილველი.

ზ. ჯ-ემ განცხადებით მომართა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს და მოითხოვა საპროცესო ვადის აღდგენა, ვინაიდან ხარვეზის შევსების ვადაში ობიექტური მიზეზის, უსახსრობის გამო, ვერ შეძლო სასამართლოში სახელმწიფო ბაჟის გადახდის ქვითრის წარმოდგენა და სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში სასამართლოს ვერ მიმართა განცხადებით საპროცესო ვადის გაგრძელებაზე, ვინაიდან იმყოფებოდა ქალაქგარეთ – რაიონში, ამიტომ თბილისში დაბრუნებისთანავე 2011 წლის 5 ოქტომბერს მიმართა განცხადებით საპროცესო ვადის გაგრძელების თხოვნით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო განცხადების საფუძვლიანობისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ ზ. ჯ-ის განცხადება საპროცესო ვადის აღდგენის თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

განმცხადებელი ხარვეზის შევსების ვადის აღდგენის საფუძვლად უთითებს იმ გარემოებაზე, რომ იმყოფებოდა ქალაქგარეთ, რაიონში, ამიტომ თბილისში დაბრუნებისთანავე განცხადებით მიმართა სასამართლოს საპროცესო ვადის გაგრძელების მოთხოვნით. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მითითებული გარემოება მოცემულ შემთხვევაში ვერ იქნება მიჩნეული საპროცესო მოქმედების დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობის საპატიო მიზეზად, რამდენადაც იგი არ დასტურდება არანაირი მტკიცებულებით. აქვე გასათვალისწინებელია ისიც, რომ დასახელებულ გარემოებაზე განმცხადებელს არ მიუთითებია მის მიერ წარმოდგენილ 2011 წლის 5 ოქტომბრის განცხადებაში.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, თუ საპროცესო ვადა კანონით არ არის დადგენილი, მას განსაზღვრავს სასამართლო. საპროცესო ვადის ხანგრძლივობის განსაზღვრისას სასამართლომ უნდა გაითვალისწინოს იმ საპროცესო მოქმედების შესრულების შესაძლებლობა, რისთვისაც ეს ვადა დაინიშნა.

ამავე კოდექსის 65-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, სასამართლომ შეიძლება აღადგინოს, თუ ცნობს, რომ საპროცესო მოქმედება საპატიო მიზეზით არ შესრულდა. საპატიო მიზეზად ჩაითვლება ამ კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილში მითითებული გარემოებები. ამდენად, საპროცესო მოქმედებისათვის განსაზღვრული ვადა სასამართლოს შეუძლია აღადგინოს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ვადის აღდგენისათვის არსებობს საპატიო მიზეზი და ვადის აღდგენა არ ეწინააღმდეგება კანონით დადგენილ ნორმებს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი განსაზღვრავს იმ გარემოებათა ჩამონათვალს, რომლებიც შეიძლება მიჩნეულ იქნეს ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობის საპატიო მიზეზად. აღნიშნული ნორმის თანახმად, ამ კანონის მიზნებისათვის, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იყოს სამედიცინო დანუსებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე. დასახელებული საპროცესო ნორმის დანაწესიდან გამომდინარე ობიექტური გარემოება უნდა იყოს განსაკუთრებული, ისეთი, რომელიც ობიექტურად შეუძლებელს ხდის მხარემ შეასრულოს ესა თუ ის საპროცესო მოქმედება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, იმის გათვალისწინებით, რომ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობა არ იყო გამოწვეული საპატიო მიზეზით, ზ. ჯ-ის განცხადება საპროცესო ვადის აღდგენის თაობაზე დაკმაყოფილებას არ ექვემდებარებოდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 285-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

ზ. ჯ-ის განცხადება არ დაკმაყოფილდეს;
განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება

შარი გადაწყვეტილების განმარტებაზე

განჩინება

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: უძრავი ქონებიდან რეალური წილის გამოყოფა

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. ყ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ტ. ყ-ის, ა. ყ-ისა და დ. ს-ის წინააღმდეგ და მოითხოვა ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე სახლთმფლობელობიდან რეალური წილის გამოყოფა, სახლთმფლობელობის 1/5 წილის ფარგლებში ტ. ყ-ესა და დ. ს-ეს შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულებისა და მის საფუძველზე საჯარო რეესტრში განხორციელებული სარეგისტრაციო ჩანაწერის ბათილად ცნობა, მოპასუხეთა უკანონო მფლობელობიდან უძრავი ქონების გამოთხოვა და მოსარჩელისათვის გადაცემა.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და მოითხოვეს მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილებით ნ. ყ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №48-ში მდებარე სახლთმფლობელობის 1/5 წილის ფარგლებში მოპასუხეებს: ტ. ყ-ესა და დ. ს-ეს შორის დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულება და მის საფუძველზე განხორციელებული სარეგისტრაციო მოქმედება. ნ. ყ-ეს უარი ეთქვა მოპასუხეების: ტ. ყ-ესა და ა. ყ-ისაგან ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქუჩა №48-ში მდებარე სახლთმფლობელობიდან საინჟინრო-ტექნიკური ექსპერტიზის დასკვნის დანართის 2-ის „ა“ ვარიანტის მიხედვით 48 კვ.მ ოთახების და დანართი 3-ის „ა“ ვარიანტის მიხედვით 420 კვ.მ მიწის ნაკვეთის რეალური წილის გამოყოფაზე, ასევე უარი ეთქვა მოსარჩელის მოპასუხეების თანმხლებ პირებთან ერთად აღნიშნული ქონებიდან გამოსახლება და თავსუფალ მდგომარეობაში მოსარჩელისთვის ჩაბარებაზე.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ნ. ყ-ემ, მოითხოვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში გადაწყვეტილების გაუქმება და მისი სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება. საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ასევე ტ. ყ-ემ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილებით ტ. ყ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ნ. ყ-ის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან ნ. ყ-ისათვის წილის გამოყოფისა და გამოყოფილი ნაწილიდან ტ. ყ-ის გამოსახლების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან წილის გამოყოფის თაობაზე დაკმაყოფილდა, ნ. ყ-ეს, ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყო წილი სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“ და დანართი „3-ის“ შესაბამისად, ნ. ყ-ის სარჩელი სადავო უძრავი ქონებიდან ტ. ყ-ის გამოსახლების თაობაზე დაკმაყოფილდა, ტ. ყ-ე გამოსახლებულ იქნა ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე ნ. ყ-ისათვის მიკუთვნებული უძრავი ქონებიდან, ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან ტ. ყ-ის „თანმხლები პირების“ გამოსახლების ნაწილში დარჩა განუხილველად, დანარჩენ ნაწილში გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ტ. ყ-ემ, მოითხოვა გასაჩივრებულ გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით თანასაკუთრებიდან წილის გამოყოფის, ნასყიდობის ხელშეკრულებისა და ნივთით სარგებლობის ხელშეშლის აღკვეთის ნაწილში ნ. ყ-ის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 17 ოქტომბრის განჩინებით ტ. ყ-ის საკასაციო საჩივარი დარჩა განუხილველი დაუშვებლობის გამო.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა ნ. ყ-ის წარმომადგენელმა, ი. შ-ემ და მოითხოვა იმის განმარტება, თუ ექსპერტის დასკვნის რომელი ვარიანტის მიხედვით უნდა მომხდარიყო ნ. ყ-ისათვის ქონებიდან წილის გამოყოფა ამავე მოტივით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 30 აგვისტოს განჩინებით ნ. ყ-ის განცხადება გადაწყვეტილების განმარტების თაობაზე დაკმაყოფილდა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ტექსტი: „ნ. ყ-ეს, ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყოს წილი სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“ და დანართი „3-ის“ შესაბამისად“ განიმარტა შემდეგი სახით: ნ. ყ-ეს, ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყოს წილი სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“ ვარიანტი „ბ-ს“ და დანართი „3“ ვარიანტი „ა-ს“ შესაბამისად.

აღნიშნული განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა ტ. ყ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და გადაწყვეტილების განმარტების შესახებ განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, რაც საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 15 ოქტომბრის განჩინებით ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 30

ავგისტოს განჩინება ამავე სასამართლოს 2011 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილების სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დაკვნის დანართი „2“ ვარიანტი „ბ“-ს შესაბამისად განმარტების ნაწილში და ამ ნაწილში საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს, დანარჩენ ნაწილში განჩინება დარჩა უცვლელად.

უზენაესმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ გადაწყვეტილების განმარტების იმ ნაწილში, რომლითაც საცხოვრებელი სახლიდან წილის რეალური გამოყოფა მოხდა ექსპერტიზის დასკვნის დანართი №2-ის „ბ“ ვარიანტის შესაბამისად, სასამართლომ არასწორად განმარტა კანონი და არასწორად მიაკუთვნა მხარეს ის, რაც მას განხილვის ეტაპზე არ მოუთხოვნიდა და ამასთან, კანონმდებლობით გადაწყვეტილების ფარგლების მიმართ დადგენილი იპერატიული აკრძალვები არაარსებითად აქცევდა სასამართლოს იმ მსჯელობას, რომ, ვინაიდან საქმეში წარმოდგენილი ექსპერტიზის დასკვნის №2 დანართის „ა“ ვარიანტით წილის გამოყოფა მოითხოვს წივთის რეკონსტრუქციას, გამოიჯვნა ამავე დანართის „ბ“ ვარიანტის შესაბამისად უნდა განხორციელდეს, რაც საკასაციო პალატის მოსაზრებით, ამ ნაწილში კერძო საჩივრის დაკმაყოფილების და საქმის ხელახლა განსახილველად იმავე სასამართლოსათვის დაბრუნების საფუძველს წარმოადგენდა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 30 ოქტომბრის განჩინებით ნ. ყ-ის წარმომადგენელ ი. შ-ის განცხადება გადაწყვეტილების განმარტების თაობაზე დაკმაყოფილდა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ტექსტი: „ნ. ყ-ეს, ქ. ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-სი მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყოს წილის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“-ის შესაბამისად“ განმარტოს შემდეგი სახით: ნ. ყ-ეს, ქ. ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყოს წილი სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“ ვარიანტი „ა“-ს შესაბამისად.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 30 ოქტომბრის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა ტ. ყ-ემ და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძველებით: განმცხადებელი სააპელაციო საჩივრით ზოგადად მოითხოვდა ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე სახლთმფლობელობიდან და მიწის ნაკვეთიდან მისი კუთვნილი წილის რეალურად გამოყოფას, ისე, რომ არ აზუსტებდა მოთხოვნას, მათ შორის, არც სასამართლოს მთავარ სხდომაზე. სააპელაციო საჩივარში, გადაწყვეტილების ფაქტობრივი უსწორობების გრაფაში აღნიშნავდა, რომ მთავარი იყო იმის დადგენა, შესაძლებელი იყო თუ არა წილის რეალურად გამოყოფის გზით საზიარო უფლების გაუქმება და არა კონკრეტულად სამკვიდროს რა ნაწილის მიკუთვნება იყო შესაძლებელი, ასევე მიუთითებდა იმ გარემოებაზე, რომ წილის გამოყოფა მთლიანი სამკვიდრო მასიდან უნდა განხორციელებულიყო. სამართლებრივ უსწორობად კი, აპელანტი მიუთითებდა სამართლის იმ ნორმებზე, რომელითაც თანასაკუთრებიდან წილის გამოყოფა შესაძლებელია. სასამართლოს მთავარ სხდომაზე მხარის აპელირება ასევე საზიარო უფლების გაუქმების შესაძლებლობაზე, ისე, რომ არ მიუთითებდა გაყოფის კონკრეტულ ვარიანტზე, შესაბამისად, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ჩამოყალიბდა მხარის სააპელაციო მოთხოვნის ფარგლებში. გადაწყვეტილების არც ერთ ნაწილში სასამართლოს არ უმსჯელია, ექსპერტიზის დასკვნის რომელი ვარიანტის „ა“ ან „ბ“ ვარიანტით უნდა მომხდარიყო სამკვიდროს გაყოფა, ხოლო, გადაწყვეტილების განმარტებით, სააპელაციო პალატა გასცდა სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნის ფარგლებს და საქმეზე ფაქტობრივად ახალი გადაწყვეტილება გამოიტანა, მიეთითა ახალ ფაქტებსა და გარემოებებზე, რასაც შედეგად არა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შეცვლა, არამედ გადაწყვეტილების არსებითი შეცვლა მოჰყვა, მითითებული კი, ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 262-ე მუხლის მოთხოვნებს.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ, საქმის ზეპირი განხილვის გარეშე, შეისწავლა საქმის მასალები, კერძო საჩივრის საფუძველები და მიიჩნევს, რომ ტ. ყ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 262-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, გადაწყვეტილების გამომტან სასამართლოს უფლება აქვს მხარეთა ან აღმასრულებლის განცხადებით, გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობის მიზნით, განმარტოს გადაწყვეტილება სარეზოლუციო ნაწილის შეუცვლელად მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შინაარსი ბუნდოვანია. განცხადების შეტანა გადაწყვეტილების განმარტების შესახებ დასაშვებია, თუ გადაწყვეტილება ჯერ არ არის აღსრულებული და თუ არ გასულა ვადა, რომლის განმავლობაშიც გადაწყვეტილება შეიძლება აღსრულდეს.

მითითებული ნორმის თანახმად, კანონმდებელი გადაწყვეტილების განმარტების საფუძველად სარეზოლუციო ნაწილის ბუნდოვანებას მიიჩნევს, ხოლო განმარტების მიზნად კი მისი აღსრულების უზრუნველყოფას. ამდენად, იმისათვის, რომ არსებობდეს გადაწყვეტილების განმარტების ფაქტობრივ-სამართლებრივი წანამძღვრები, განმცხადებელმა სარწმუნოდ უნდა დაადასტუროს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ბუნდოვანება, რაც ამავე გადაწყვეტილების აღსრულების ხელისშემშლელ ფაქტორს წარმოადგენს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ გადაწყვეტილების განმარტების საჭიროება წარმოიშობა მაშინ, როდესაც გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის ბუნდოვანების გამო, ამ გადაწყვეტილების აღსრულება გაძნელებული ან შეუძლებელია. ეს კი ნიშნავს, რომ გადაწყვეტი-

ლების განმარტება დასაშვებია ამ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ, ვინაიდან კანონიერ ძალაში შესვლამდე გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულება (გარდა დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადაცემული გადაწყვეტილებებისა), დაუშვებელია და აღსრულების ხელშეწყობის საჭიროებაც არ წარმოიშობა, რაც გადაწყვეტილების განმარტების მიზანს წარმოადგენს.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი დაზუსტებული სარჩელის თანახმად, ნ. ყ-ე სხვა სასარჩელო მოთხოვნებთან ერთად, მოითხოვდა საცხოვრებელი სახლიდან 48 კვ.მ ოთახებისა და 420 კვ.მ მიწის ნაკვეთის რეალური წილის გამოყოფას საქმეში არსებული 2009 წლის 11 მარტის საინჟინრო-ტექნიკური ექსპერტიზის №294/5-ის დანართი „2-ის“ „ა“ ვარიანტის მიხედვით, ხოლო მიწის ნაკვეთის გამოყოფას – ამავე დასკვნის დანართი „3-ის“ „ა“ ვარიანტის მიხედვით.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 28 ივნისის მთავარ სხდომაზე მოსარჩელემ მხარი დაუჭირა თავის მოთხოვნას და განმარტა შემდეგი: „ჩვენი საბოლოო მოთხოვნაა დაკმაყოფილდეს ჩვენი მოთხოვნა და ოთახების გამოყოფის ნაწილში სასამართლომ იხელმძღვანელოს დანართი 2-ის „ა“ ვარიანტით და მიწის ნაკვეთის ნაწილში კი, დანართი 3-ის „ა“ ვარიანტით.

საქმის მასალების თანახმად, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილებით, რომლის განმარტების სისწორეც წინამდებარე კერძო საჩივრის საგანს წარმოადგენს, ტ. ყ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ნ. ყ-ის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან ნ. ყ-ისათვის წილის გამოყოფისა და გამოყოფილი ნაწილიდან ტ. ყ-ის გამოსახლების ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან წილის გამოყოფის თაობაზე დაკმაყოფილდა, ნ. ყ-ეს, ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან გამოეყო წილი სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონალური ექსპერტიზის სამსახურის ექსპერტის 2009 წლის 18 მარტის დასკვნის დანართი „2“ და დანართი „3-ის“ შესაბამისად, ნ. ყ-ის სარჩელი სადავო უძრავი ქონებიდან ტ. ყ-ის გამოსახლების თაობაზე დაკმაყოფილდა, ტ. ყ-ე გამოსახლებულ იქნა ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე ნ. ყ-ისათვის მიკუთვნებული უძრავი ქონებიდან, ნ. ყ-ის სარჩელი ქ.ქობულეთში, ლ-ის ქ. №8-ში მდებარე უძრავი ქონებიდან ტ. ყ-ის „თანხლები პირების“ გამოსახლების ნაწილში დარჩა განუხილველად, დანარჩენ ნაწილში გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

ზემოაღნიშნული გარემოებების ანალიზის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლო სწორად დაეთანხმა განმცხადებელს მასზე, რომ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი საჭიროებდა განმარტებას, ვინაიდან გადაწყვეტილებით, რომლითაც განისაზღვრა მხარეთა უფლებრივი მდგომარეობა უძრავ ნივთზე, ნათლად არ დადგენილა ამ უფლების რეალიზაციის კონკრეტული წესი, კერძოდ, საკასაციო პალატის აზრით, სასამართლომ მართალია დააკმაყოფილა ნ. ყ-ის სარჩელი სამკვიდროდან წილის გამოყოფის თაობაზე, მოსარჩელის უფლების რეალური გაყოფა დაუკავშირა საქმეში წარმოდგენილ ექსპერტის დასკვნას, თუმცა არ განუხაზვრავს დასკვნაში მოცემულ ვარიანტითაგან რა სახით უნდა გაყოფილიყო თანასაკუთრება, ის ფაქტი, რომ ექსპერტის დასკვნა საზიარო უფლების რამდენიმე გზით გაყოფის შესაძლებლობას ითვალისწინებს, სასამართლოს მხრიდან ამ გაყოფის ერთ-ერთი კონკრეტული გზის მიუთითებლობა, სწორედ გადაწყვეტილების ბუნდოვანებას იწვევს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის განმარტებას მასზე, რომ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი არ იყო ბუნდოვანი, განმარტებით კი, ფაქტობრივად შეიცვალა იგი.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ტ. ყ-ის კერძო საჩივარი უსაფუძვლოა, რის გამოც არ არსებობს გასაჩივრებელი განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველები.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით და

და ა ა ზ ი ნ ა:

ტ. ყ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 30 ოქტომბრის განჩინება;
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული საკითხის განხილვა მხარეთა გამომწესადგებლობისას

განჩინება

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: თ. თოდრია (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
მ. სულხანიშვილი

დავის საგანი: სამართალმემკვიდრედ ცნობა და სააღსრულებო ფურცლის გაცემა

აღწერილობითი ნაწილი:

ლ. ჭ-შვილმა სარჩელი აღძრა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოში სს „ა-ის“ მიმართ და მოითხოვა სა-
ნარმოო ტრავმით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2005 წლის 20 ივლისის გადაწყვეტილებით ლ. ჭ-შვილის სარჩელი
ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, სს „ა-ს“ მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა ყოველთვიურად 48.60 ლა-
რის გადახდა და ბოლო სამი წლის მიუღებელი სარჩო 1149.60 ლარის ოდენობით.

აღნიშნულ გადაწყვეტილებაზე სააპელაციო საჩივარი წარადგინა სს „ა-მა“, მოითხოვა მისი გაუქმება
და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2006 წლის 14 თებერვლის გადან-
ყვეტილებით სს „ა-ის“ სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა ქუთაისის საქალაქო
სასამართლოს 2005 წლის 20 ივლისის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, ლ. ჭ-
შვილის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, სს „ა-ს“ ლ. ჭ-შვილის სასარგებლოდ დაეკისრა ყოველ-
თვიურად სარჩოს სახით 20.79 ლარის გადახდა მდგომარეობის შეცვლამდე, ხოლო ერთდროულად გადა-
სახდელად – 343.80 ლარი.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს დასახელებული გადაწყვეტილება შევიდა კანონიერ ძალაში.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს განცხადებით მიმართა ლ. ჭ-შვილმა, რომლითაც მოითხოვა სს
„ა-ის“ უფლებამონაცვლეთა დადგენა და, შესაბამისად, მოვალე სუბიექტებზე სააღსრულებო ფურცლის
გაცემა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 12 იანვრის განჩინე-
ბით ლ. ჭ-შვილის განცხადება დაკმაყოფილდა, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2006 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტილებაში დასახელებული მოვალის სს „ა-ის“ უფლებამო-
ნაცვლედ ცნობილ იქნა სს „ი.“ (ს.კ ...), შპს „ი-ი“ (ს.კ ...), შპს „ხ-ი“ (ს.კ ...), შპს „ტ-ო“ (ს.კ ...) და შპს „დ-ო“ (ს.კ
...); ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2006 წლის 14 თებერვლის გადან-
ყვეტილებაზე გაიცა ახალი სააღსრულებო ფურცელი და მოვალედ ნაცვლად სს „ა-ისა“ მითითებულ იქნა
სს „ი.“ (ს.კ ...), შპს „ი-ი“ (ს.კ ...), შპს „ხ-ი“ (ს.კ ...), შპს „ტ-“ (ს.კ ...) და შპს „დ-ო“ (ს.კ ...).

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის გარემოება, რომ სს „ა-ის“ აქციონერთა საერთო
კრებაზე გადაწყდა საკითხი სს „ა-ის“ გაყოფის შესახებ და აქციონერთა კუთვნილი აქციების შესაბამისად,
ნატურით გაყოფილი ქონების ბაზაზე დაფუძნდა 6 სუბიექტი, რომელთაგან ერთ-ერთი სს „ქუთაისი 3000“
ლიკვიდირებულ იქნა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 06.09.09წ. გაკოტრების საქმის წარმოების დას-
რულების შესახებ განჩინების საფუძველზე;

საქმეში წარმოდგენილი საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2011 წლის 4 იანვრის წერილით სა-
სამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სს „ა-ის“ უფლებამონაცვლე სუბიექტები არიან სს „ი.“ (ს.კ ...), შპს
„ი-ი“ (ს.კ ...), შპს „ხ-ი“ (ს.კ ...), შპს „ტ-ო“ (ს.კ ...) და შპს „დ-ო“ (ს.კ ...), რომლებიც წარმოიშვნენ სს „ა-ის“ გა-
ყოფის შედეგად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 92-ე მუხლზე მითითებითა და
„სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის შესაბამისად, სააპელაციო სა-
სამართლომ ლ. ჭ-შვილის განცხადება საფუძველიანად მიიჩნია და დააკმაყოფილა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 12 იანვრის განჩინება
კერძო საჩივრით გაასაჩივრეს სს „ი.-მა“ (ს.კ ...), შპს „ი-მა“ (ს.კ ...), შპს „ხ-მა“ (ს.კ ...), შპს „ტ-მ“ (ს.კ ...) და
შპს „დ-ომ“ (ს.კ ...), მოითხოვეს მისი გაუქმება და იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად
დაბრუნება იმ საფუძველით, რომ დასახელებული განჩინება მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევებითაა
მიღებული, კერძოდ, არცერთი ზემოაღნიშნული სუბიექტის წარმომადგენელი სასამართლო სხდომას არ
ესწრებოდა, ვინაიდან ისინი არ იყვნენ გაფრთხილებული სასამართლო პროცესზე დანიშვნის თაობაზე სა-
მოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით, რაც სამოქალაქო საპროცე-
სო კოდექსის 394-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური სა-
ფუძველია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრების საფუძველების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების
იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სს „ი-ის“, შპს „ი-ის“, შპს „ხ-ის“, შპს „ტ-
სა“ და შპს „დ-ოს“ კერძო საჩივრები უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული
განჩინება გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად შემდეგ გარე-
მოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით.

მითითებული ნორმა შესაძლებლობას აძლევს სააპელაციო სასამართლოს, იხელმძღვანელოს საქმის პირველი ინსტანციის წესით განხილვისათვის განსაზღვრული წესებით, თუ სადავო ურთიერთობა სცდება კანონმდებლის მიერ სააპელაციო სასამართლოსათვის სპეციალურად დადგენილ ნორმათა რეგულირების სფეროს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 267¹ მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული საკითხები შეიძლება განხილულ იქნეს ზეპირი მოსმენის გარეშე. სხდომის ჩატარების შემთხვევაში მხარეებს ეცნობებათ სხდომის ჩატარების დრო და ადგილი, მაგრამ მათი გამოუცხადებლობა ვერ დააბრკოლებს სასამართლოს მიერ საკითხის გადაწყვეტას.

მითითებული მუხლის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი საკითხის განხილვა წარმოებს სასამართლო სხდომაზე მხარეთა შეტყობინებით, რომელთა გამოუცხადებლობა ვერ დააბრკოლებს საკითხის გადაწყვეტას.

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ სს „ა-ის“ უფლებამონაცვლეთა დადგენისა და, შესაბამისად, მოვალე სუბიექტებზე სააღსრულებო ფურცლის გაცემის თაობაზე ლ. ჭ-შვილის განცხადების განხილვის მიზნით დანიშნული სასამართლო სხდომის დროისა და ადგილის შესახებ სს „ა.ის“ უფლებამონაცვლეებს – სს „ი-ს“, შპს „ტ-ს“, შპს „ი-ს“, შპს „დ-ოსა“ და შპს „ხ-ს“ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების შესაბამისად, არ შეატყობინა, მიუხედავად იმისა, რომ მათი უფლებამონაცვლეობა საქმის მასალებით დადასტურებულად იყო მიჩნეული.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ ზემოაღნიშნული სუბიექტების კანონით დადგენილი წესით საქმის განხილვის დროისა და ადგილის შეუტყობინებლობის პირობებში, მათ მიმართ სააპელაციო პალატამ დაარღვია მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობით მხარეთათვის მინიჭებული საპროცესო უფლებები საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღებისა და სასამართლოს მიერ საპროცესო მოქმედებათა შეტყობინების შესახებ. აღნიშნული კი გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საფუძველია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

სს „ა-ის“ უფლებამონაცვლეების – სს „ი-ის“, შპს „ი-ის“, შპს „ხ-ის“, შპს „ტ-სა“ და შპს „დ-ოს“ კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.

გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 12 იანვრის განჩინება და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეწყვეტა

ბ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-1770-1750-2011

6 თებერვალი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. კვანტალიანი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
პ. ქათამაძე,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ომ“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში გ. შ-ის მიმართ თანხის დაკისრების შესახებ შემდეგი დასაბუთებით: 2008 წლის 1 თებერვალს შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოსა“ და გ. შ-ს შორის დაიდო სესხის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც მოპასუხემ ისესხა 5000 აშშ დოლარი. სესხი გაიცა 18 თვის ვადით ყოველთვიურად 1,24% სარგებლის დარიცხვით. ამავდროულად მესხელების მიერ სესხის დაფარვის გრაფიკის დარღვევის შემთხვევაში მსესხებელს ერიცხება პირგასამტეხლო 0,27% ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე. გ. შ-მა 2009 წლის თებერვლიდან შეწყვიტა თანხის გადახდა.

გ. შ-მა სარჩელი არ ცნო შემდეგი საფუძვლებით: შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოსგან“ პირადად სესხი არ მიუღია და შესაბამისად, მოსარჩელის მოთხოვნა მისთვის თანხის დაკისრების შესახებ დაუსაბუთებელია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 24 დეკემბრის გადაწყვეტილებით შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ სარჩელი დაკმაყოფილდა, გ. შ-ს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 3,977,40 აშშ დოლარის გადახდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გ. შ-მა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 21 ოქტომბრის განჩინებით გ. შ-სა და შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ შორის დამტკიცდა მორიგება შემდეგი პირობებით: „გ. შ-ი თანახმაა, გადაიხადოს შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ სასარგებლოდ 3250 აშშ დოლარი, ასევე საქალაქო სასამართლოში შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟს ნაწილი 174,84 ლარი შემდეგი წესით: გ. შ-ი თანახმაა გადაიხადოს 3250 აშშ დოლარი და 174,84 ლარი 12 თვის ვადაში. პირველი გადახდა განხორციელდება 2011 წლის 28 ნოემბერს 270,83 აშშ დოლარისა და 174,84 ლარის ოდენობით, ხოლო დარჩენილი თანხა გადახდება თვეში 270,83 აშშ დოლარის ოდენობით, 2012 წლის 28 ოქტომბრის ჩათვლით; შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ დაუბრუნდება გ. შ-ის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 32,80 ლარი“.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 21 ოქტომბრის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა გ. შ-მა და მოითხოვა მისი გაუქმება იმ საფუძველით, რომ სასამართლომ ისე მიიღო გადაწყვეტილება, რომ არ არსებობდა ვალდებულების წარმოშობის საფუძველი, ვინაიდან მასა და შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ შორის ხელშეკრულება არ დადებულია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო წარმოდგენილი კერძო საჩივრის საფუძველების შესწავლისა და გასაჩივრებელი განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. შ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლის თანახმად, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომლებიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის, გარდა იმ გამონაკლისებისა, რომელთაც ეს თავი შეიცავს. ამავე კოდექსის 372-ე მუხლის მიხედვით, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით, ხოლო, მე-3 მუხლის მეორე ნაწილის პირველი წინადადების თანახმად, მხარეებს შეუძლიათ საქმის წარმოება მორიგებით დაამთავრონ. მითითებული ნორმა ითვალისწინებს მოდავე მხარეთა მიერ გარკვეული შეთანხმების მიღწევის შემთხვევაში საქმის მორიგებით დამთავრების შესაძლებლობას.

ამასთან, საქმის მორიგებით დასრულებისას გასათვალისწინებელია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის დანაწესი, რომლის თანახმად მხარეთა მორიგების შედეგად მოცემულ დავაზე სამოქალაქო საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს, ხოლო, ამავე კოდექსის 273-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით არ შეიძლება. ამდენად, მორიგების პირობებზე შეთანხმებას მხარეები განსაკუთრებული პასუხისმგებლობით უნდა მოეკიდონ, ვინაიდან სასამართლოს მიერ მათი დამტკიცების შემდეგ განსახილველი დავა მთავრდება და მხარეთა შეთანხმებას სასამართლო გადაწყვეტილების ძალა ენიჭება.

მოცემულ შემთხვევაში მოდავე მხარეებმა გ. შ-მა და შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ომ“ გამოავლინეს ნება მორიგების შესახებ, შესაბამისად, სააპელაციო პალატამ სწორად მიიღო განჩინება მხარეთა მორიგების დამტკიცების თაობაზე. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გ. შ-ის ნების ნამდვილობაში ეჭვის შეტანის საფუძველის არსებობა არც საქმის მასალებით და არც წარმოდგენილი კერძო საჩივრით არ დასტურდება.

კერძო საჩივრის ავტორის მითითება, რომ მას და შპს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კ-ოს“ შორის ხელშეკრულება არ დადებულია, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით მორიგების აქტის გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება, ვინაიდან მორიგების განჩინება თავისი ბუნებით მოდავე მხარეთა ნამდვილი ნების საფუძველზე მიღწეული შეთანხმების დადასტურებაა და მისი გაუქმება დასაშვებია, მხოლოდ მაშინ, თუკი იგი ეწინააღმდეგება კანონს და ლახავს მესამე პირთა ინტერესებს ან სრულყოფილად არ ასახავს მხარეთა მიერ მორიგების აქტით გამოხატულ ნებას. მოცემულ შემთხვევაში მხარეთათვის კანონით მინიჭებული საპროცესო უფლების რეალიზება განხორციელდა მათ მიერ მორიგების აქტზე ხელმოწერის გზით, რის გამოც გ. შ-ის მსჯელობა მორიგების აქტის გაუქმების შესახებ საფუძველს მოკლებულია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა :

გ. შ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 21 ოქტომბრის განჩინება დარჩეს უცვლელად.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საქმის წარმოების შეწყვეტა

ბანკინება

№ას-1022-957-2012

10 მაისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: პ. ქათამაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: უსაფუძვლოდ გადახდილი თანხის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

2011 წლის 28 თებერვალს თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიას სარჩელით მიმართა რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციამ“ მოპასუხე სს „პ-ის“ მიმართ და მოითხოვა მოპასუხისათვის მის სასარგებლოდ 72 232.25 ევროს დაკისრება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 28 ივლისის გადაწყვეტილებით რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

2008 წლის 29 დეკემბერს სს „ტპ-სა“ და რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ შორის გაფორმებულ ხელშეკრულებაზე რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ მხრიდან დასმულია სფფ-ს პრეზიდენტის ნ. ა-ის ფაქსიმილე;

რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ 2008 წლის 22 დეკემბრის №226 ბრძანების თანახმად, ნ. ა-ს პირადი განცხადების საფუძველზე 2008 წლის 22 დეკემბრიდან მიეცა კუთვნილი შვებულება 24 დღით, 2009 წლის 24 იანვრამდე;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინფრომაციული უზრუნველყოფისა და ანალიზის სამმართველოს 2011 წლის 12 აპრილის №12/5/8/1-442973 წერილის თანახმად, ნ. ა-ის მიერ საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის კვეთის ფაქტები და საკონტროლო გამტარი პუნქტების გავლით 2008 წლის დეკემბრის თვეში დაფიქსირდა „აეროპორტ-თბილისის“ გავლით;

სს „პ-ს“ რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციისგან“ მიღებული აქვს 72 232.45 ევროს ოდენობის თანხა პირგასამტეხლოს სახით.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ 2008 წლის 29 დეკემბრის ხელშეკრულება რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ მხრიდან ხელმოწერილია არაუფლებამოსილი პირის მიერ, კერძოდ, რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ წესდების 38-ე პუნქტის თანახმად, ხელმოწერის და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილებანი ხორციელდება სფფ-ს პრეზიდენტის ან მისი არყოფნის შემთხვევაში სფფ-ს გენერალური მდივნის მიერ. ნ. ა-ი 2008 წლის 29 დეკემბრის ხელშეკრულების გაფორმების დროს იმყოფებოდა კუთვნილ შვებულებაში და მას გადაკვეთილი ჰქონდა საქართველოს საზღვარი. დასახელებული პუნქტის თანახმად, ფედერაციის წარმომადგენლობის უფლებამოსილება უნდა განხორციელებულიყო არა სფფ-ის პრეზიდენტის, არამედ სფფ-ს გენერალური მდივნის მიერ.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 327-ე მუხლზე და აღნიშნა, რომ ხელშეკრულების დადებულად მიჩნევისათვის, აუცილებელი პირობა იყო გარიგების არსებით პირობებზე შეთანხმება შესაბამისი ფორმით და მასში მონაწილე სუბიექტების უფლებამოსილება შეთანხმების საგანზე. მოცემულ შემთხვევაში კი 2008 წლის 29 დეკემბრის ხელშეკრულება რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ მხრიდან დადებულია არაუფლებამოსილი პირის მიერ.

საქალაქო სასამართლომ ასევე გამოიყენა სამოქალაქო კოდექსის 50-ე და 54-ე მუხლები, რომელთა თანახმადაც ხელშეკრულება წარმოდგენილ მხარეებს შორის არ არსებობდა, ვინაიდან სახეზე არ იყო რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ წარმომადგენლის ნების გამოვლენა და ამგვარი ხელშეკრულება ვერ წარმოშობდა სამართლებრივ შედეგებს.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 976-ე მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე, სახეზე იყო უსაფუძვლო გამდიდრების შემთხვევა, ანუ შემთხვევა, როდესაც ერთი პირის გამდიდრება მოხდა მეორის ხარჯზე და ეს გამდიდრება მოკლებული იყო იურიდიულ საფუძველს. სასამართლომ ასევე მიუთითა, რომ საქმისთვის მნიშვნელოვანი იყო მხოლოდ დამდგარი ობიექტური შედეგი, ხოლო ის, თუ რის შედეგად დადგა უსაფუძვლო გამდიდრების ფაქტი - საქმისათვის არ იყო რელევანტური. შესაბამისად, უნდა მომხდარიყო არაუფლებამოსილი სუბიექტისგან უსაფუძვლოდ მიღებული ქონების ამოღება და მისი უფლებამოსილი პირისათვის გადაცემა.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა სს „პ-მა“ და მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 31 მაისის გადაწყვეტილებით სს „პ-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 28 ივლისის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის მოსაზრება იმის შესახებ, რომ 2008 წლის 29 დეკემბერის ხელშეკრულება კანონის მოთხოვნათა დაცვით იყო გაფორმებული და, შესაბამისად, ნამდვილ გარიგებას წარმოადგენდა.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 50-ე მუხლზე და განმარტა, რომ სადავო საკრედიტო ხელშეკრულების ნამდვილობისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენდა მასში მონაწილე სუბიექტის მიერ გამოვლენილი ნების ნამდვილობა ამგვარი ხელშეკრულების დადებაზე. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ 2008 წლის 29 დეკემბრის №ს/ც 0098 საკრედიტო ხელშეკრულებაზე მსესხებლის მხრიდან დასმულია რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ პრეზიდენტის – ნ. ა-ის ფაქსიმილე, ანუ ხელშეკრულების დადების ნება ამ შემთხვევაში გამოვლენილია სფფ-ს პრეზიდენტის მიერ.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 35-ე მუხლზე, რომელიც არეგულირებს არასამენარმეო იურიდიული (არაკომერციული) იურიდიული პირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის საკითხებს. ამ ნორმის დანაწესით, არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დამფუძნებელი-წევრი უფლებამოსილია ერთ პირს მიანიჭოს საქმეების ერთპიროვნულად გაძღოლის უფლებამოსილება ან/და დაანესოს ორი ან ორზე მეტი პირის ერთობლივი ხელმძღვანელობა ან/და წარმომადგენლობა. წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება გულისხმობს არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელით გამოსვლას მესამე პირებთან. არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ორგანიზაციული სტრუქტურა უნდა მოწესრიგდეს მისი წესდებით (დამფუძნებელთა-წევრთა შეთანხმებით), რომელიც საჭიროებს სათანადო წესით დამონმებას. საქმეში წარმოდგენილი რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ წესდების 38-ე მუხლით განისაზღვრება იურიდიული პირის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების განხორციელების მქონე სუბიექტი, რომელსაც მუხლის პირველი ნაწილის დანაწესით წარმოადგენს სფფ-ს პრეზიდენტი, ხოლო მისი არყოფნის შემთხვევაში კი, სფფ-ს გენერალური მდივანი. მოცემულ შემთხვევაში, დგინდება, რომ სადავო ხელშეკრულების დადების დროისათვის, კერძოდ 2008 წლის 29 დეკემბერს რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ პრეზიდენტი – ნ. ა-ი იმყოფებოდა კუთვნილ შვებულებაში 2008 წლის 22 დეკემბრიდან 24 დღით, 2009 წლის 24 იანვრამდე. საქმეში წარმოდგენილი საქართველოს შინაგანი საქმეთა სამინისტროს ინფორმაციული უზრუნველყოფისა და ანალიზის სამმართველოს 2011 წლის 12 აპრილის წერილით დასტურდება, რომ ნ. ა-ი 2008 წლის 29 დეკემბერს საქართველოში არ იმყოფებოდა. ამდენად რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სახელით მესამე პირებთან წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე სუბიექტს წარმოადგენდა არა ნ. ა-ი, არამედ სფფ-ს გენერალური მდივანი. შესაბამისად, რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სახელით საკრედიტო ხელშეკრულების დადების ნებაც სფფ გენერალურ მდივანს უნდა გამოეკლინა. ამ ფაქტობრივი გარემოებიდან გამომდინარე, პალატამ მიიჩნია, რომ 2008 წლის 29 დეკემბრის საკრედიტო ხელშეკრულება როგორც არაუფლებამოსილი სუბიექტის მიერ გამოვლენილი ნების საფუძველზე დადებული გარიგება არღვევდა კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს, თანახმად სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლისა, რომლის დანაწესით, ბათილია გარიგება, რომელიც არღვევს კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს, ეწინააღმდეგება საჯარო წესრიგს ან ზნეობის ნორმებს.

სააპელაციო პალატამ უსაფუძვლოდ მიაჩნია აპელანტის დასაბუთება იმის თაობაზე, რომ ვიანიდან მხარეები სახელშეკრულებო ურთიერთობაში იმყოფებოდნენ ერთმანეთთან, ამიტომ რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ მიერ გადახდილი პირგასამტეხლო არ წარმოადგენდა უსაფუძვლო გამდიდრების შედეგად მიღებულ თანხას. სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 976-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე და განმარტა, რომ ამ ნორმის მიხედვით, ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს ერთი პირის გამდიდრება მეორის ხარჯზე, ანუ ქონებრივი შეღავათის შექმნას ადგილი უნდა ჰქონდეს სხვისი ქონების ხელყოფის შედეგად. აუცილებელი პირობაა ისიც, რომ შესრულება სამართლებრივ საფუძველს მოცილებული უნდა იყოს. კერძოდ, გარიგება მისი ბათილობის გამო უნდა შეწყდეს. მოცემულ შემთხვევაში, დგინდება, რომ მოსარჩელემ პირგასამტეხლოს სახით სს „პ-ის“ გადაუხადა 72 232.45 ევრო. გამომდინარე იქიდან, რომ გამოიკვეთა საკრედიტო ხელშეკრულების ბათილობის საფუძველი, შესაბამისად, სახეზე იყო სს „პ-ის“ უსაფუძვლო გამდიდრების ფაქტიც.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საკასაციო საჩივარი შეიტანა სს „პ-მა“, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღება, შემდეგი საფუძველით:

კასატორი მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაზე არ უნდა გავრცელდეს სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლი, ვინაიდან ვალდებულების შესრულება მოხდა კანონის სრული დაცვით გაფორმებული საკრედიტო ხელშეკრულების შესაბამისად და სასამართლოს მისი ბათილად ცნობის საფუძველი არ ჰქონდა. კასატორი მიუთითებს სამოქალაქო კოდექსის 103-ე და 104-ე მუხლებზე და აღნიშნავს, რომ სადავო გარიგება ხელმოწერილია რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ პრეზიდენტის მიერ, რომელიც ხელშეკრულების ხელმოწერის დროს რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ წესდების 36-ე და 38-ე მუხლების შესაბამისად, წარმოადგენდა მოსარჩელის წარმომადგენელს მესამე პირებთან ურთიერთობაში და გააჩნდა ხელმოწერის უფლება;

კასატორის მოსაზრებით, იმ შემთხვევაშიც, თუნდაც სადავო გარიგება არაუფლებამოსილი პირის მიერ ყოფილიყო ხელმოწერილი, შემდეგში მოსარჩელემ მოიწონა ეს გარიგება და დაეთანხმა მას, შესაბამისად

დაკარგა შეცილების უფლება სამოქალაქო კოდექსის 61-ე და 111-ე მუხლების თანახმად. შემდგომი თანხმობა (მონონება) კი გამოიხატა იმაში, რომ მოსარჩელემ მიიღო სადავო ხელშეკრულებით გამოყოფილი თანხა და გამოიყენა იგი. ეს გარემოება დადასტურა მოსარჩელის წარმომადგენელმა სასამართლო პროცესზე, ასევე ამ ფაქტს ადასტურებს ის, რომ არბიტრაჟში საქმის განხილვის დროს რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციამ“ საარბიტრაჟო სარჩელი ცნო და აღიარა ბანკის წინაშე დავალიანების არსებობა. ამასვე მონიშნავს 2011 წლის 11 თებერვლის შეთანხმება, რომლითაც მოსარჩელე აღიარებს სესხის ხელშეკრულებიდან წარმოშობილი დავალიანების არსებობას;

კასატორი აღნიშნავს, რომ, ვინაიდან სადავო გარიგება ნამდვილია, ამიტომ განსახილველ შემთხვევაზე არ უნდა გავრცელდეს სკ-ის 976-ე მუხლი;

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის – „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სარჩელზე საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს მიხედვით გარემოებათა გამო:

„კერძო არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის 1-ლი მუხლის მიხედვით (სადავო გარიგების დადების დროს მოქმედი რედაქციით), პირებს შორის ნამოჭრილი სამოქალაქო დავა მათივე შეთანხმებით განსახილველად გადაეცემა მუდმივმოქმედ ან ამ დავისათვის საგანგებოდ შექმნილ დროებით კერძო არბიტრაჟს. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით კი, შეთანხმება არბიტრაჟის განსახილველად დავის გადაცემის შესახებ (საარბიტრაჟო შეთანხმება) იდება წერილობით.

მსგავსი შინაარსის დებულებებს შეიცავს „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონი (ამოქმედდა 2010 წლის 1-ლი იანვრიდან). კერძოდ, მითითებული კანონის მე-8 მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, საარბიტრაჟო შეთანხმება არის შეთანხმება, რომლითაც მხარეები თანხმდებიან, განსახილველად გადასცენ არბიტრაჟს ყველა ან ზოგიერთი დავა, რომელიც წარმოიშვა ან შეიძლება წარმოიშვას მათ შორის ამა თუ იმ სახელშეკრულებო ან სხვა სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, საარბიტრაჟო შეთანხმება უნდა დაიდოს წერილობითი ფორმით, ხოლო, მე-6 ნაწილის მიხედვით, საარბიტრაჟო შეთანხმება ითვლება წერილობითი ფორმით დადებულად იმ შემთხვევაშიც, თუ იგი გაფორმებულია საარბიტრაჟო სარჩელის და საარბიტრაჟო შესაგებლის გაცვლით, როდესაც ერთი მხარე ამტკიცებს, ხოლო მეორე მხარე არ უარყოფს საარბიტრაჟო შეთანხმების არსებობას.

ზემოაღნიშნული ნორმებიდან გამომდინარეობს, რომ კანონის მოთხოვნათა დაცვით გაფორმებულ მხარეთა შეთანხმებას, დავის არბიტრაჟისათვის გადაცემის თაობაზე, აქვს იურიდიული ძალა, რომელიც ავალდებულებს შეთანხმების მხარეებს, განსახილველად გადასცენ არბიტრაჟს სარჩელი იმ დავის არსებით საკითხზე, რომელიც საარბიტრაჟო შეთანხმების საგანია.

დავის არბიტრაჟისათვის გადაცემის თაობაზე შეთანხმების არსებობის შემთხვევაში, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი განიხილოს სარჩელი იმ დავაზე, რომელიც საარბიტრაჟო შეთანხმების საგანია, ხოლო, თუ რომელიმე მხარე მაინც მიმართავს სასამართლოს სარჩელით, მაშინ სასამართლო ვალდებულია უარი თქვას სარჩელის მიღებაზე ან შეწყვიტოს წარმოება. სასამართლოს ეს ვალდებულება გამომდინარეობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 186-ე და 272-ე მუხლებიდან, ასევე, „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლიდან, კერძოდ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 186-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო არ მიიღებს სარჩელს, თუ მხარეებს დადებული აქვთ ხელშეკრულება, ან არსებობს მხარეთა შეთანხმება, რომ მათ შორის დავა გადასაწყვეტად გადაეცეს არბიტრაჟს, ამავე კოდექსის 272-ე მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ მხარეებს დადებული აქვთ ხელშეკრულება, ან არსებობს მხარეთა შეთანხმება, რომ მათ შორის დავა გადასაწყვეტად გადაეცეს არბიტრაჟს, ხოლო, „არბიტრაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სასამართლო, რომელშიც შეტანილია სარჩელი იმ დავის არსებით საკითხზე, რომელიც საარბიტრაჟო შეთანხმების საგანია, ვალდებულია ამ საკითხზე საარბიტრაჟო განხილვის დაწყების შესახებ შეტყობინების მიღებისთანავე უარი თქვას სარჩელის მიღებაზე ან შეწყვიტოს წარმოება, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ აღმოაჩენს, რომ საარბიტრაჟო შეთანხმება ბათილია, ძალადაკარგულია ან მისი შესრულება შეუძლებელია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო ვალდებულია უარი თქვას სარჩელის მიღებაზე ან შეწყვიტოს წარმოება იმ დავაზე შეტანილ სარჩელზე, რომელიც საარბიტრაჟო შეთანხმების საგანია. ამასთან, სასამართლოს ამ საპროცესო მოქმედებების შესრულება შეუძლია თავისი ინიციატივითაც, თუ გამოარკვევს, რომ არსებობს სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის ან საქმის წარმოების შეწყვეტის ზემოხსენებული საფუძველი.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა შემდეგი:

სს „ტპ-სა“ (უფლებამონაცვლე სს „პ-ი“) და რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ შორის 2008 წლის 29 დეკემბერს დაიდო № ს/ც 0098 საკრედიტო ხელშეკრულება. აღნიშნული ხელშეკრულება შეიცავს საარბიტრაჟო შეთანხმებას, კერძოდ, ამ ხელშეკრულების 12.2 პუნქტის მიხედვით, ამ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ყველა დავა და უთანხმოება გადაწყდება მოლაპარაკების გზით. შეთანხმების მიუღწევლობის შემთხვევაში, საქმე განსახილველად გადაეცემა მუდმივმოქმედ (კერძო) არბიტრაჟს, რომლის შერჩევა ხდება საარბიტრაჟო პრეტენზიის შემტანის ინიციატივით;

სამოქალაქო საქმეთა მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის 2010 წლის 10 აგვისტოს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებით: 1. სს „ტპ-ის“ საარბიტრაჟო სარჩელი დაკმაყოფილდა; 2. რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა;

რაციას“ სს „ტპ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 399649.31 ევროს გადახდა; 3. რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ სს „ტპ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა პირგასამტეხლოს გადახდა ყოველდღიურად 266.31 ევროს ოდენობით 2010 წლის 15 ივლისიდან საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების აღსრულებამდე; 4. რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ სს „ტპ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისრა 10000 ლარის (საარბიტრაჟო შენატანის) გადახდა;

ამავე გადაწყვეტილებით ირკვევა, რომ რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ წარმომადგენელმა მთავარ სხდომაზე ცნო საარბიტრაჟო სარჩელი, აღიარა მოსარჩელის წინაშე ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების არსებობა და საარბიტრაჟო სარჩელით მოთხოვნილი თანხის გადახდის ვალდებულება;

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2010 წლის 2 დეკემბრის განჩინებით ცნობილ იქნა და აღსრულებას დაექვემდებარა სამოქალაქო საქმეთა მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის 2010 წლის 10 აგვისტოს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება, რაზედაც 2010 წლის 15 დეკემბერს გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, უდავოა, რომ მხარეთა შორის გაფორმდა წერილობითი საარბიტრაჟო შეთანხმება, რომლის მიხედვით, სადავო ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ყველა დავა და უთანხმოება განსახილველად გადაეცა მუდმივმოქმედ (კერძო) არბიტრაჟს. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ საარბიტრაჟო მოპასუხემ – რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციამ“ მონაწილეობა მიიღო საარბიტრაჟო განხილვაში, პრეტენზია არ გამოუთქვამს საქმის განხილველი არბიტრაჟის კომპეტენციაზე და ცნო საარბიტრაჟო სარჩელი. აღსანიშნავია ასევე, რომ რკ „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ არც საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება გაუსაჩივრებია კანონით დადგენილი წესით. ამდენად, მხარეთა საარბიტრაჟო შეთანხმება სადავო ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ყველა დავისა და უთანხმოების არბიტრაჟისათვის განსახილველად გადაცემის თაობაზე ბათილი ან ძალადაკარგული არ არის, იგი იურიდიული ძალის მქონეა, შესაბამისად, სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი მიეღო და განეხილა სარჩელი 2008 წლის 29 დეკემბერის ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული დავის თაობაზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 399-ე მუხლის მიხედვით, საქმის განხილვა საკასაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რომელიც დადგენილია სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის, გარდა იმ გამონაკლისებისა, რომელთაც ეს თავი შეიციავს. ამავე კოდექსის 372-ე მუხლის მიხედვით, საქმის განხილვა სააპელაციო სასამართლოში წარმოებს იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია პირველი ინსტანციით საქმეთა განხილვისათვის, ამ თავში მოცემული ცვლილებებითა და დამატებებით.

ზემოაღნიშნულ ნორმათა შინაარსიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვის დროს შეიძლება გამოყენებულ იქნეს პირველ ინსტანციაში საქმეთა განხილვისათვის დადგენილი წესები, თუ ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შესრულებისათვის რაიმე განსხვავებული წესი არც საკასაციო და არც სააპელაციო სასამართლოში საქმეთა განხილვისათვის არაა დადგენილი. განსახილველ შემთხვევაში, სარჩელზე საქმის წარმოების შეწყვეტის რაიმე განსხვავებულ წესს სააპელაციო და საკასაციო წარმოება არ ითვალისწინებს, ამიტომ გამოყენებულ უნდა იქნეს პირველ ინსტანციაში საქმეთა განხილვისათვის დადგენილი წესები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, თუ სარჩელის მიღებაზე უარის თქმის საფუძველი გამოვლინდება ამ სარჩელის წარმოებაში მიღების შემდეგ, მაშინ იმის მიხედვით, თუ როგორია ეს საფუძველი, სასამართლო შეწყვეტს საქმის წარმოებას ან სარჩელს განუხილველად დატოვებს (ამ კოდექსის 272-ე და 275-ე მუხლები).

მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სახეზეა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 272-ე მუხლის „ვ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული საქმის წარმოების შეწყვეტის საფუძველი, ვინაიდან, როგორც ზემოთ აღინიშნა, არსებობს მხარეთა შეთანხმება, რომ მათ შორის დავა გადასაწყვეტად გადაეცეს არბიტრაჟს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 273-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, საქმეზე წარმოება შეწყდება სასამართლოს განჩინებით. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით კი, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში, სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით არ შეიძლება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ, თუ სარჩელზე წარმოება წყდება სააპელაციო ან საკასაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვისას, მაშინ საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ განჩინებით უნდა გაუქმდეს ასევე ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების გადაწყვეტილებები. მართალია, ასეთი ურთიერთობის მომწესრიგებელი სამოქალაქო საპროცესო ნორმა არ არსებობს, მაგრამ, ვინაიდან სარჩელზე წარმოების შეწყვეტით, სამოქალაქო საქმის წარმოება მთავრდება სარჩელის განხილვის გარეშე, ცხადია, ასეთ შემთხვევაში, ვერ იქნება შენარჩუნებული საქმის არსებითი განხილვის შედეგად მიღებული ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების გადაწყვეტილებები. ზემოაღნიშნული მსჯელობის მართებულობას ადასტურებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 831 მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესი, რომლის მიხედვით, სააპელაციო ან საკასაციო წესით საქმის განხილვისას, სარჩელის გამოხმობის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, სასამართლო აუქმებს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების გადაწყვეტილებებს. მართალია, სარჩელის გამოხმობისას მოსარჩელე იტოვებს უფლებას, კვლავ აღძრას იგივე სარჩელი, მაგრამ საქმის წარმოება ამ შემთხვევაშიც მთავრდება სარჩელის არსებითი განხილვის გარეშე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახ-

დისაგან. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება, აგრეთვე, სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას, ხოლო, მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, შესაბამისად, შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

მითითებული ნორმის მიხედვით, იმ შემთხვევაში, როდესაც საკასაციო სასამართლო გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, იგი ვალდებულია, შეცვალოს სასამართლო ხარჯების განაწილებაც. ამ დროს მხედველობაში მიიღება არა მარტო საკასაციო საჩივრისათვის გადახდილი ბაჟი, არამედ, ის ხარჯებიც, რომლებიც გაიღეს მხარეებმა ქვემდგომ ინსტანციებში საქმეთა განხილვისას.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ საქმეზე დამდგარი საპროცესო შედეგი – სარჩელზე საქმის წარმოების შეწყვეტა – მოპასუხის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილებაა, ამიტომ მოსარჩელეს მოპასუხის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ სააპელაციო და საკასაციო წარმოებაზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 18 ივლისის განჩინება, საქმე №ას-795-849-2011).

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ სს „პ-ს“ სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი აქვს 7000 ლარი, ხოლო, საკასაციო საჩივარზე – 8000 ლარი. აქედან გამომდინარე, მოსარჩელეს მოპასუხის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით გაღებული 15000 ლარის გადახდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408.3-ე და 411-ე მუხლებით და

დ ა ა ლ ბ ი ნ ა:

1. შეწყდეს წარმოება სამოქალაქო საქმეზე, – არასამენარჩევო (არაკომერციული) იურიდიული პირის – „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის“ სარჩელის გამო მოპასუხე სს „პ-ის“ მიმართ უსაფუძვლოდ გადახდილი პირგასამტეხლოს დაბრუნების თაობაზე;
2. გაუქმდეს მოცემულ საქმეზე ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების მიერ მიღებული ყველა გადაწყვეტილება;
3. არასამენარჩევო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს – „საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციას“ სს „პ-ის“ სასარგებლოდ დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით გაღებული 15000 ლარის გადახდა;
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეწყვეტა

განჩინება

№ა-1126-ბ-5-2013

5 აპრილი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
მოსამართლე ვ. როინიშვილი

საქმის ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა ტ. კ-ის განცხადების დასაშვებობის საკითხი საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 16 იანვრის განჩინების ბათილად ცნობისა და საქმის წარმოების განახლების შესახებ საქმეზე თ. ჟ-ის სარჩელისა გამო ტ. კ-ის წინააღმდეგ საზიარო უფლების გაუქმების შესახებ.

პალატამ გამოარკვეა:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 16 იანვრის განჩინებით ტ. კ-ის საკასაციო საჩივარი, როგორც დაუშვებელი დარჩა განუხილველად.

2013 წლის 29 მარტს ტ. კ-მა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას განცხადებით მომართა ზემოაღნიშნული განჩინების ბათილად ცნობისა და საქმის წარმოების განახლების მოთხოვნით.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 5 აპრილის განჩინებით ტ. კ-ს განჩინების ჩაბარებიდან 5 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის სახით 50 ლარის ჩარიცხვის დამატურებული ქვითრის წარმოდგენა დაევალა.

2013 წლის 8 აპრილს ტ. კ-მა განცხადება წარმოდგინა, რომლის მიხედვითაც იგი უარს ამბობს განჩინების ბათილად ცნობის შესახებ მოთხოვნაზე.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ტ. კ-ის განცხადებასთან დაკავშირებით საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 425-ე მუხლის მიხედვით, გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადების შეტანა და მისი განხილვა წარმოებს საერთო წესების დაცვით, იმ გამონაკლისების გათვალისწინებით, რომლებიც ამ თავშია დადგენილი.

იმავე კოდექსის 272-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ მოსარჩელემ უარი თქვა სარჩელზე.

ვინაიდან განსახილველ შემთხვევაში ტ. კ-მა უარი თქვა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 16 იანვრის განჩინების ბათილად ცნობისა და საქმის წარმოების განახლების შესახებ განცხადებაზე, მითითებული განცხადების მიმართ საქმის წარმოება უნდა შეწყდეს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 273-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში სასამართლოსათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით არ შეიძლება. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოსათვის განმეორებით მიმართვა იმავე განჩინების ბათილად ცნობის მოთხოვნით იმავე საფუძველით, დაუშვებელია.

სარეზოლუციო ნაწილი:

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 272-ე მუხლებით და

დ ა ა ზ ბ ი ნ ა:

1. ტ. კ-ის განცხადებაზე, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 16 იანვრის განჩინების ბათილად ცნობისა და საქმის წარმოების განახლების შესახებ, შეწყდეს საქმის წარმოება;

2. განემარტოთ მხარეებს, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოსათვის განმეორებით მიმართვა იმავე საქმეზე, იმავე განჩინების ბათილად ცნობის მოთხოვნით იმავე საფუძველით, დაუშვებელია; საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება;

საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი

ბ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-1581-1580-2011

12 დეკემბერი, 2011 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. კვანტალიანი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

პ. ქათამაძე,

ბ. ალავიძე

დავის საგანი: მამობის დადგენა, ალიმენტის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. კ-ემ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში მოპასუხე შ. კ-ის მიმართ მამობის დადგენისა და ალიმენტის დაკისრების შესახებ შემდეგი საფუძველებით: 2002 წლის ნოემბრიდან რვა თვის განმავლობაში არარეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებოდა მოპასუხე შ. კ-ესთან, ერთად ცხოვრების პერიოდში შეეძინა ვაჟი – გ. კ-ე. ორსულობის მერვე თვეს მოპასუხემ მიატოვა, შექმნა სხვა ოჯახი და მონაწილეობას არ იღებს შვილის რჩენა-აღზრდაში.

მოპასუხე შ. კ-ემ სარჩელი არ ცნო შემდეგი დასაბუთებით: ნ. კ-ეს იცნობს, ვინაიდან ეს უკანასკნელი იყო მისი თანამშრომელი, მაგრამ არც ცოლქმრული ურთიერთობა ჰქონია მასთან და არც საერთო მეურნეობა უწარმოებიათ, შესაბამისად, არ არსებობს გ. კ-ის მამად აღიარების სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძველები.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 30 მარტის გადაწყვეტილებით ნ. კ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 25 ოქტომბრის განჩინებით დაკმაყოფილდა ნ. კ-ის წარმომადგენლის შუამდგომლობა საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ. პალატამ დადგინდა მძიმე შემთხვევითი გარემოებები: თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2010 წლის 28 ოქტომბრის განჩინებით საქმეზე დაინიშნა გენეტიკური ექსპერტიზა, ექსპერტიზის ჩატარება ვერ მოხერხდა პირველი ინსტანციის წესით საქმის განხილვის განმავლობაში მოპასუხე მხარის საქართველოში არყოფნის გამო. შ. კ-ე მუშაობს საზღვარგარეთ და დავის განმავლობაში არ გადმოუკვეთავს საქართველოს საზღვარს. მას უფლება აქვს, ჩამოვიდეს საქართველოში წელიწადში ერთხელ. მოპასუხის დედამ ც. შ-ემ სასამართლოს შეთავაზებაზე, მონაწილეობა მიეღო ექსპერტიზის ჩატარებაში (აელო ბიოლოგიური ნიმუში), უარი განაცხადა.

ზემოაღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, პალატამ მიიჩნია, რომ გაურკვეველია მხარის ნება, თანახმაა თუ არა ჩაიტაროს ექსპერტიზა. ამასთან, არ დასტურდება მისი არასაპატიო მიზეზით ექსპერტიზის ჩატარებაზე უარის თქმა, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 169-ე მუხლის მე-4 ნაწილით მონაწილადმდგე მხარეს ათავისუფლებს თავისი პოზიციის მტკიცების ტვირთისგან. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 280-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, პალატამ განმარტა, რომ მითითებული გარემოებების გარკვევის, ასევე ექსპერტიზის ჩატარების თაობაზე სასამართლოს განჩინების აღსრულების მიზნით, უნდა შეჩერდეს საქმის წარმოება მოპასუხის სამსახურებრივი მივლინებიდან დაბრუნებამდე.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 25 ოქტომბრის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა შ. კ-ემ და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით: სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 280-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად სასამართლო უფლებამოსილია, შეაჩეროს საქმის წარმოება, თუ მხარე იმყოფება ხანგრძლივ სამსახურებრივ მივლინებაში. წარმოდგენილი მასალებით და, მათ შორის გასაჩივრებული განჩინებით უტყუარად დგინდება ის გარემოება, რომ შ. კ-ემ ჯერ კიდევ პირველ ინსტანციაში საქმის დაწყებამდე გადაკვეთა საზღვარი და დღემდე არ ჩამოსულა საქართველოში. შ.კ-ე იმყოფება საქართველოს საზღვრებს გარეთ აშშ-ში სამუშაოდ, თუმცა ისევ და ისევ შ.კ-ის განმარტებიდან გამომდინარე, სამსახურის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მას არა აქვს უფლება, გაამყვანოს ინფორმაცია თავისი სამსახურის შესახებ და ატოვოს შტატების ტერიტორია. შ. კ-ე არ მსახურობს საქართველოში მოქმედ არც ერთ შეიარაღებული ფორმირების სამსახურში, რაც დასტურდება კიდევაც თავდაცვისა და შსს სამინისტროდან წარმოდგენილი ცნობებით და ასევე იგი არ მუშაობს საქართველოს მოქმედ რომელიმე კერძო სამართლის იურიდიული პირის სისტემაში. საოქმო განჩინებაში პალატამ მიუთითა, რომ საქმე შეჩერდეს შ. კ-ის მივლინებიდან დაბრუნებამდე, თუმცა არ დაუსაბუთებია კონკრეტულად სად მუშაობდა შ. კ-ე, ვინ გააგზავნა იგი მივლინებაში, რომელ ტერიტორიაზე და რა ვადით, შესაბამისად, განჩინება დაუსაბუთებელია, მასში მითითებულია მხოლოდ და მხოლოდ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ნორმა. შ. კ-ეს სურს ექსპერტიზაში მიღოს მონაწილეობა, მაგრამ, სამწუხაროდ, არ იმყოფება საქართველოში. პალატას ყურადღება უნდა გაემახილებინა მოსარჩელე მხარის სასარგებლოდ დაკითხულ მოწმეთა ჩვენებებზე, რომლებიც თავად მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტებას ეწინააღმდეგება. საქმეში არსებული მტკიცებულებების საფუძველზე სააპელაციო სასამართლო უფლებამოსილი იყო, განეხილა საქმე და მიეღო გადაწყვეტილება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ შ. კ-ის კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 25 ოქტომბრის განჩინებით საქმის წარმოება შეჩერდა შოთა კ-ის სამსახურებრივი მივლინებიდან დაბრუნებამდე.

მოცემული განჩინების გაუქმების საფუძველია კერძო საჩივრის ავტორის მითითება იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო სასამართლომ 2011 წლის 25 ოქტომბრის განჩინებით კანონის დარღვევით შეაჩერა საქმის წარმოება. კერძოდ, სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საქმის წარმოება უნდა შეჩერდეს შოთა კ-ის სამსახურებრივი მივლინებიდან დაბრუნებამდე, ისე, რომ პირის (შ. კ-ის) სამსახურებრივ მივლინებაში ყოფნის დამადასტურებელი დოკუმენტი საქმეში წარმოდგენილი არ არის. შესაბამისად, სააპელაციო პალატის განჩინება საქმის წარმოების შეჩერების საფუძვლის არსებობის თაობაზე სათანადო მტკიცებულებებით დადასტურებული არ არის. საგულისხმოა, რომ აღნიშნულ გარემოებას სადავოდ ხდის თვით შ. კ-ე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 280-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლოს, მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეუძლია, შეაჩეროს საქმის წარმოება, თუ მხარე იმყოფება ხანგრძლივ სამსახურებრივ მივლინებაში. ამავე კოდექსის 281-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ უნდა განსაზღვროს საქმის წარმოების შეჩერების ვადა. გასაჩივრებული განჩინებით სააპელაციო სასამართლომ საერთოდ არ იმსჯელა რა შეჩერების ვადაზე, დაარღვია ზემოაღნიშნული ნორმის იმპერატიული მოთხოვნა.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებას, რომ ისეთ ვითარებაში, როდესაც გაურკვეველია შ. კ-ე რა ვადით არის საქართველოს ფარგლებს გარეთ სამსახურებრივ მივლინებაში გაგზავნილი, გენეტიკური ექსპერტიზის ჩატარების შესახებ სასამართლო განჩინების აღსრულების საკითხიც ბუნდოვანია და ამ პირობებში შეუძლებელია საზოგადოდ ექსპერტიზის ჩატარების სავარაუდო ვადის განსაზღვრა, სასამართლოს წარმოება კი, ზემოაღნიშნული ექსპერტიზის შედეგების მოლოდინში მიზანშეუწონელია დაუსრულებლად გაგრძელდეს. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ მხარისათვის ცნობილია გენეტიკური ექსპერტიზის დანიშვნის თაობაზე, თუმცა მას არ მიუღია შესაბამისი ზომები საიმოსოდ, რომ სასამართლოსთვის ეცნობებინა აპირებდა თუ არა საერთოდ ექსპერტიზის ჩასატარებლად საქართველოში ჩამოსვლას და კონკრეტულად რა დროს. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-5 მუხლის საფუძველზე მართლმსაჯულებას სასამართლოები თანასწორობის საწყისზე ახორციელებენ, რის გამოც შეუძლებელია მოპასუხის მიერ ექსპერტიზის ჩატარების მიზნით განუსაზღვრელი ვადით ლოდინის გამო, შეილახოს მეორე მხარის ინტერესი მამობის დადგენის საკითხის სასამართლოს მხრიდან დროულად განსაზღვრის თაობაზე. მსგავსი შემთხვევების თავიდან აცილებისა და სამართალწარმოების დროული და ეკონომიკური განხორციელების მიზნით მიზანშეწონილია მსგავსი ექსპერტიზის ჩასატარებლად კონკრე-

ტული ვადის დაწესება. ამასთან, ექსპერტიზისათვის საჭირო მასალების მიუღებლობის შემთხვევაში საქმის განმხილველ სასამართლოს შეუძლია გაითვალისწინოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 169-ე მუხლის დანაწესი.

ამრიგად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის განჩინება საქმის წარმოების შეჩერების შესახებ სამართლებრივ საფუძველს მოკლებულია. ამ შემთხვევაში არ არსებობს საქმის განხილვის შეუძლებლობის მიზეზები და საქმის შეჩერების ობიექტური წინაპირობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლით და

დ ა ა ღ ბ ი ნ ა:

მ. კ-ის კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 25 ოქტომბრის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი

ბ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-1807-1781-2011

9 თებერვალი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: მ. სულხანიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
თ. თოდრია

დავის საგანი: უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვა

აღწერილობითი ნაწილი:

ე. ბ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში ა., ვ. და ე. მ-ების მიმართ უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვის მოთხოვნით.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 23 ივლისის საოქმო განჩინებით სარჩელი ა. მ-ის მიმართ დარჩა განუხილველად მოსარჩელის მიერ მისი გამოთხოვის გამო, ხოლო იმავე სასამართლოს 2011 წლის 31 იანვრის გადაწყვეტილებით ე. ბ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, ქ.თბილისში, მ-ის ქუჩა №12/14-ში მდებარე საცხოვრებელი ბინის მე-3 სართულზე არსებული ვ. და ე. მ-ების მიერ დაკავებული 145 კვ.მ საცხოვრებელი ფართი გამოთხოვილ იქნა ვ. მ-ის და ე. მ-ის უკანონო მფლობელობიდან და უძრავი ქონება თავისუფალ მდგომარეობაში გადაეცა ე. ბ-ს.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება ე. და ვ. მ-ებმა გაასაჩივრეს სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 7 დეკემბრის განჩინებით ე. და ვ. მ-ების შუამდგომლობა დაკმაყოფილდა, მოცემული საქმის წარმოება შეჩერდა ა. მ-ის სარჩელის გამო ე. ბ-ის მიმართ ქორწინებაში შექმნილი ქონების გაყოფის თაობაზე №2/1747-10 საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე შემდეგ გარემოებათა გამო:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 6 აპრილის განჩინებით წარმოებაში იქნა მიღებული ა. მ-ის სარჩელი ე. ბ-ის მიმართ შვილებთან ურთიერთობის წესის განსაზღვრისა და ქორწინების განმავლობაში შექმნილი ქონების გაყოფის შესახებ. აღნიშნული სარჩელით სადავო ქონება სწორედ იმ ფართს წარმოადგენს, რომლის მფლობელობიდან მოპასუხეთა გათავისუფლებასაც მოსარჩელე წინამდებარე სარჩელით მოითხოვს. პალატამ მიიჩნია, რომ ვინდუცაციური სარჩელის განხილვისათვის მნიშვნელობის მქონე ერთ-ერთი აუცილებელი პირობის – მოპასუხეთა მიერ ფლობის მართლზომიერების დადგენისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ექნება საქალაქო სასამართლოში წარმოებულ სამოქალაქო საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილებით დადგენილ გარემოებას, კერძოდ, სადავო ფართზე ა. ბ-ის უფლების არსებობა-არარსებობის დადგენას, რადგან მოცემული დავის მოპასუხეები სწორედ იმ გარემოებაზე ამყარებდნენ თავიანთ შესაგებელს, რომ სადავო ფართს ისინი ფლობდნენ თავიანთი შვილის, ა. მ-ის თანხმობით.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ არსებობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე საქმის წარმოების შეჩერების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველი.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ე. ბ-მა შეიტანა კერძო საჩივარი, მოითხოვა მისი გაუქმების და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოს სხვა შემადგენლობისათვის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძვლებით:

1999 წლის 20 ოქტომბერს დაიდო გარიგება ე. ბ-სა და ინდივიდუალურ ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „მ-ა 98-ს“ შორის. აღნიშნული გარიგების თანახმად ე. ბ-ს უნდა გადასცემოდა საცხოვრებელი სახლი ქ.თბილისში, მ-ის ქუჩა №12/14-ში 145 კვ.მ ფართის ოდენობით, 1 კვ.მ 250 აშშ დოლარის, სულ 36 250 აშშ დოლარის გადახდის სანაცვლოდ.

საქმის სასამართლო განხილვის დროს მოპასუხეების წარმომადგენლებმა აღიარეს, რომ ბინების რეგისტრაცია საჯარო რეესტრში შეფერხდა ამხანაგობის ბრალეული ქმედებისა და არა მოსარჩელის გამო.

მიუხედავად იმისა, რომ ბინა საჯარო რეესტრში ე. ბ-ზე არ იყო რეგისტრირებული, ის მაინც ითვლებოდა მის საკუთრებად, რადგან ბინის ღირებულება მან სრულად დაფარა. ამრიგად, სამოქალაქო კოდექსის 159-ე მუხლის თანახმად, სადავო ბინის მართლზომიერი მფლობელი იყო ე. ბ-ი.

ე. ბ-ი იმყოფებოდა რეგისტრირებულ ქორწინებაში ა. მ-თან. ისინი განქორწინდნენ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო კოლეგიის 2009 წლის 29 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, რის შემდეგ სადავო ბინაში შესახლდნენ ა. მ-ის მშობლები.

სააპელაციო სასამართლოს არ გაუთვალისწინებია, რომ ე. და ვ. მ-ები აღარ წარმოდგენდნენ მოსარჩელის ოჯახის წევრებს და ოჯახში არაჯანსაღ ატმოსფეროს ქმნიდნენ. აღნიშნული საპატრულო პოლიციის აქტებითაც დასტურდება. მათ გამო ე. ბ-ს და მის ორ არასრულწლოვან ვაჟს 8 კვ.მ ოთახში უწევდათ ცხოვრება მაშინ, როდესაც ბინა სულ 145 კვ.მ-ია.

სააპელაციო სასამართლოს არ უნდა ემსჯელა ა. მ-ის სავარაუდო წილზე სადავო ბინაში, რადგან ეს საკითხი საქალაქო სასამართლოს ჯერ არ განუხილავს.

სასამართლომ ტენდენციურად განიხილა მოცემული დავა და არასწორად შეაჩერა საქმის წარმოება, რაც მიზნად ისახავს მოპასუხეთა სადავო ბინაში ცხოვრების გახანგრძლივებას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ე. ბ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 279-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლო ვალდებულია შეაჩეროს საქმის წარმოება იმ შემთხვევაში თუ საქმის განხილვა შეუძლებელია სხვა საქმის გადანყვებამდე, რომელიც განხილულ უნდა იქნეს სამოქალაქო სამართლის ან ადმინისტრაციული წესით.

აღნიშნული ნორმის შესაბამისად, სასამართლო შეაჩერებს საქმის წარმოებას, თუ გამოარკვევს, რომ მისი განხილვა სხვა საქმის წარმოების დასრულებამდე ობიექტურად შეუძლებელია.

მოცემულ შემთხვევაში ე. ბ-ის სარჩელი ეხება ქ.თბილისში, მ-ის ქუჩა №12/14-ში მე-3 სართულზე მდებარე 145 კვ.მ საცხოვრებელი ბინიდან ე. და ვ. მ-ების გამოსახლების მართლზომიერებას.

მოპასუხე ე. და ვ. მ-ების მიერ წარმოდგენილი მასალებით ირკვევა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია იხილავს ა. მ-ის სარჩელს ე. ბ-ის მიმართ ქორწინების განმავლობაში შექმნილი ქონების, მათ შორის, ქ.თბილისში, მ-ის ქუჩა №12/14-ში მე-3 სართულზე მდებარე 145 კვ.მ ბინის გაყოფის თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მოსაზრებას, რომ სადავო ბინის მესაკუთრის დადგენას არსებითი მნიშვნელობა აქვს მითითებული ბინიდან პირთა გამოსახლების საკითხის გადასაწყვეტად, ვინაიდან სამოქალაქო კოდექსის 170-ე და 172-ე მუხლები ვინდიკაციური სარჩელის აღძვრის უფლებას ანიჭებს სწორედ უძრავი ნივთის მესაკუთრეს. შესაბამისად, ა. მ-ის სარჩელის დაკმაყოფილება და სადავო ქონების მეუღლეთა თანასაკუთრებად ცნობა მნიშვნელოვან ზეგავლენას იქონიებს განსახილველი დავის სამართლებრივ ბედზე.

ამდენად, დაუსაბუთებელია კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზია საქმის წარმოების შეჩერებით დავის განხილვის გაჭიანურების თაობაზე, რის გამოც ე. ბ-ის მოთხოვნა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების შესახებ არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლით და

და დადგინდა:

ე. ბ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 7 დეკემბრის გადაწყვეტილება დარჩეს უცვლელად.

სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.

საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის წარმოების შეჩერების საფუძველი

ბანკინება

№ას-302-287-2013

28 მარტი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
თ. თოდრია,
პ. ქათამაძე

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა რ. პ-ის შუამდგომლობა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 21 სექტემბრის გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერების შესახებ, საქმეზე გ. ყ-ის სარჩელის გამო, რ. პ-ის მიმართ სესხის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულებისა და იპოთეკით დატვირთული საგნის რეალიზაციის თაობაზე და პალატამ

გ ა მ ო ა რ კ ვ ი ა :

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 21 სექტემბრის გადაწყვეტილებით გ. ყ-ის სარჩელი რ. პ-ის მიმართ თანხის დაკისრებისა და იპოთეკით დატვირთული ქონების რეალიზაციის შესახებ დაკმაყოფილდა, მოპასუხე რ. პ-ეს გ. ყ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 8000 აშშ დოლარისა და აღნიშნული თანხის 5% – 400 აშშ დოლარის 2012 წლის 1 აგვისტოდან ყოველთვიურად, ვალდებულების საბოლოო შესრულებამდე გადახდა. თანხის გადაუხდელობის შემთხვევაში, თანხის ამოღება დადგინდა იპოთეკით დატვირთული ქ-ქუთაისში, ნ-ას ქ.№76/68 მდებარე მიმდრობი პირის - მ. პ-ის საკუთრებაში არსებული ბინის რეალიზაციის გზით.

ირკვევა, რომ ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 ნოემბრის განჩინებით განუხილველად იქნა დატოვებული რ. პ-ის სააპელაციო საჩივარი.

სააპელაციო საჩივრის შესწავლით დასტურდება, რომ მხარე მოითხოვდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სრულად გაუქმებასა და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმას.

საქმეში წარმოდგენილი სააღსრულებო ფურცლის თანახმად, 2012 წლის 24 დეკემბერს ქუთაისის საქალაქო სასამართლომ ამავე სასამართლოს 2012 წლის 21 სექტემბრის გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულების მიზნით გასცა სააღსრულებო ფურცელი.

2013 წლის 18 მარტს საკასაციო პალატას განსახილველად გადმოეცა რ. პ-ის კერძო საჩივარი ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 ნოემბრის განჩინებაზე, სადაც ასევე მოთხოვნილია საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერება.

საკასაციო პალატა საქმის მასალებისა და კერძო საჩივრის ავტორის ამ შუამდგომლობის შესწავლის შედეგად მივიდა დასკვნამდე, რომ შუამდგომლობა საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

პირველ ყოვლისა, საკასაციო პალატა ყურადღებას გაამახვილებს საქმეში წარმოდგენილ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გზავნილზე. მართალია, სასამართლომ განჩინება მხარეს გაუგზავნა მის მიერ მითითებულ მისამართზე – ქ.ქუთაისში, ნ-ას ქ.№76/68-ში და ამ მისამართზე გაგზავნილი შეტყობინება ჩაიბარა მ. ნ-ემ, თუმცა საქმის მასალებით ირკვევა, რომ მ. ნ-ე რ. პ-ის წარმომადგენლობას ახორციელებდა ორდერის საფუძველზე, იმგვარად, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული სპეციალური უფლებამოსილების წარმომადგენლისათვის მინიჭების ფაქტის დამადასტურებელი მტკიცებულება საქმეში არ მოიპოვება.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ მ. ნ-ე, მართალია, წარმომადგენს მხარეს და იცავს მის საპროცესო უფლებებს, თუმცა ამ უკანასკნელისათვის სასამართლო გადაწყვეტილების ჩაბარება არ უნდა იქნას განხილული უშუალოდ მხარისათვის შეტყობინების ჩაბარებად, მათ შორის არც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის კონტექსტში, რადგანაც საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებული ერთგვაროვანი პრაქტიკით დადგენილია, რომ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლის 1-ლი და მე-2 პუნქტების თანახმად, ადვოკატი საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებს ხელშეკრულების საფუძველზე. გამოდიხის ორგანოებში ან საქმის სასამართლოში განხილვისას ადვოკატი ვალდებულია საადვოკატო საქმიანობის უფლების დამადასტურებელ მოწმობასთან ერთად წარადგინოს დადგენილი წესით კლიენტის მიერ მასზე გაცემული დოკუმენტი – მიწმობილობა ან ორდერი. აღნიშნული ნორმით დადგენილია ადვოკატის წარმომადგენლობის უფლებამოსილების ნამდვილობა და კანონმდებელი არ კრძალავს მხარის ინტერესების მითითებული მტკიცებულებების საფუძველზე ადვოკატის მიერ დაცვის შესაძლებლობას, თუმცა მხოლოდ ორდერის არსებობის პირობებში დაწესებულია გარკვეული შეზღუდვები, კერძოდ, წარმოდგენილი პირის ინტერესების დამცველი ადვოკატი, რომელიც საქმის განხილვაში მონაწილეობას იღებს მხოლოდ ორდერის მეშვეობით და უშუალოდ მხარე არ არის სხდომაზე, ვერ განახორციელებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით დადგენილ შემდეგ საპროცესო მოქმედებებს: სარჩელის აღძვრა, არბიტრაჟისათვის საქმის გადაცემა, სასარჩელო მოთხოვნაზე მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმა, სარჩელის ცნობა, სარჩელის საგნის შეცვლა, მორიგება, სასამართლო გადაწყვეტილების გასაჩივრება, სააღსრულებო ფურცლის გადასახდევინებლად წარდგენა, მიკუთვნებული ქონების ან ფულის მიღება. აღნიშნული ჩა-

მონათვალ ამომწურავა და კანონმდებელი იმპერატიულად ადგენს თითოეული ამ უფლების თაობაზე მიეთითოს კანონის მოთხოვნათა დაცვით დადასტურებულ წარმომადგენლობის უფლებამოსილების დამადასტურებელ დოკუმენტში – მინდობილობაში (იხ. სუსგ №ას-1269-1289-2011, 24 ოქტომბერი, 2011 წელი), ამასთანავე, საკასაციო პალატის განმარტებით, სპეციალური უფლებამოსილების მინიჭების არარსებობისას, როდესაც ეს უფლებამოსილება გადაწყვეტილების გასაჩივრებას ეხება, დაუშვებელია მხარის სანინალმდეგოდ რაიმე სამართლებრივი შედეგი დადგეს, თუკი უშუალოდ მას არ ჩაბარდა გასაჩივრებადი გადაწყვეტილება (იხ. სუსგ №ას-1614-1608-2011, 21 მაისი, 2012 წელი).

აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 264-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტსა და მე-2 ნაწილზე, რომელთა თანახმადაც, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება შედის კანონიერ ძალაში სააპელაციო სასამართლოს განჩინების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უცვლელი დატოვა. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება (განჩინება), თუ იგი არ გასაჩივრებულა, კანონიერ ძალაში შედის მისი საკასაციო წესით გასაჩივრების ვადის გასვლის შემდეგ, ხოლო თუ იყო გასაჩივრებული – საკასაციო წესით საქმის განხილვის შემდეგ, თუკი სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება (განჩინება) არ გაუქმებულა. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება (განჩინება) კანონიერ ძალაში ასევე შედის, თუ გადაწყვეტილების (განჩინების) გამოცხადების შემდეგ მხარეები წერილობითი ფორმით განაცხადებენ უარს მის საკასაციო წესით გასაჩივრებაზე.

საკასაციო პალატის მოსაზრებით, ისეთ ვითარებაში, როდესაც სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ჩაბარდა არაუფლებამოსილ პირს (ანუ პირს, რომელსაც არ ჰქონდა სასამართლო გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლება), ეს შეტყობინება უშუალოდ მხარისათვის ჩაბარების იურიდიული შედეგის მომტანად არ შეიძლება იქნას განხილული, აღნიშნული განმარტება გამომდინარეობს როგორც მოქმედი კანონმდებლობიდან ისე სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკიდან, შესაბამისად, მ. წ-ის 2012 წლის 19 ნოემბრის განჩინების ჩაბარებას არ უკავშირდება კერძო საჩივრის შეტანის ვადის დენის დასაწყისი და გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესულად მიჩნევის შესაძლებლობა.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 267-ე მუხლზე, რომლის თანახმადაც გადაწყვეტილების იძულებითი აღსრულება დასაშვებია მხოლოდ მისი კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ. განსახილველ შემთხვევაში, კანონის ზემოაღნიშნული დანაწესის სანინალმდეგოდ, სასამართლომ გადაწყვეტილების (რომელიც დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად არ არის მიქცეული) კანონიერ ძალაში შესვლამდე ამ გადაწყვეტილების იძულებით აღსრულების მიზნით გასცა სააღსრულებო ფურცელი, რომლის აღსრულების შეჩერებასაც მხარე მოითხოვს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 418-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრის შეტანა არ შეაჩერებს იმ საპროცესო მოქმედების შესრულებას, რომელიც სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინებით იყო გათვალისწინებული. სასამართლოს შეუძლია შეაჩეროს ასეთი საპროცესო მოქმედების შესრულება. გასაჩივრებული განჩინებით გათვალისწინებული საპროცესო მოქმედების შესრულების შეჩერება შეუძლია ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს.

ვინაიდან რ. პ-ის კერძო საჩივრის ფარგლებში საკასაციო პალატის მსჯელობის საგანი სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების მართებულობაა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 375-ე მუხლის 1-ლი ნაწილიდან გამომდინარე, არ შეიძლება გასაჩივრებულ ნაწილში პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესულად მიჩნევა და მისი იძულებით აღსასრულებლად მიქცევა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, პალატა თვლის, რომ რ. პ-ის შუამდგომლობა გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერების თაობაზე საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 418-ე მუხლის 1-ლი, მე-2 ნაწილებით, 267-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. რ. პ-ის შუამდგომლობა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 21 სექტემბრის გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერების თაობაზე დაკმაყოფილდეს.
2. შეჩერდეს ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 21 სექტემბრის გადაწყვეტილების აღსრულება მოცემულ საქმეზე სასამართლოს მიერ შემაჯამებელი გადაწყვეტილების მიღებამდე და ამ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლამდე.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება

განჩინება

დავის საგანი: უსაფუძვლო გამდიდრებით მიღებული თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

წალენჯიხის რაიონულ სასამართლოს სარჩელით მიმართა შ. ქ-ამ მოპასუხე ნ. წ-ას მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე.

წალენჯიხის რაიონული სასამართლოს 2010 წლის 22 ოქტომბრის გადაწყვეტლებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა; შ. ქ-ას უარი ეთქვა მოპასუხე ნ. წ-ასათვის უსაფუძვლო გამდიდრებით მიღებული 166129 ლარის დაკისრების თაობაზე.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შ. ქ-ამ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 23 მარტის განჩინებით შ. ქ-ას სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელი დარჩა ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს 2010 წლის 22 ოქტომბრის გადაწყვეტილება.

საკასაციო სასამართლოს განცხადებით მომართა ჯ. ქ-ამ, რომელმაც აღნიშნა, რომ 2011 წლის 28 მარტს გარდაიცვალა შ. ქ-ა, იგი არის ერთადერთი პირველი რიგის მემკვიდრე. ნოტარიუსთან შეტანილი აქვს განცხადება სამკვიდროს მიღების თაობაზე. კანონისმიერი სამკვიდრო მონაწილის მიღების შემდეგ მას სურს მისი მამკვიდრებლის სააპელაციო საჩივარზე გამოტანილი გადაწყვეტილების გასაჩივრება. შემსაბამისად, განმცხადებელმა მოითხოვა საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადის აღდგენა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო განცხადების საფუძვლიანობისა და საქმის მასალების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ ჯ. ქ-ას განცხადება საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადის აღდგენის თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

განმცხადებელი საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადის აღდგენის საფუძვლად უთითებს იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის ამონურვამდე – 2011 წლის 28 მარტს, გარდაიცვალა მამა. იგი არის ერთადერთი პირველი რიგის მემკვიდრე. ნოტარიუსთან შეტანილი აქვს განცხადება სამკვიდროს მიღების თაობაზე. კანონისმიერი სამკვიდრო მონაწილის მიღების შემდეგ მას სურს მისი მამკვიდრებლის სააპელაციო საჩივარზე გამოტანილი გადაწყვეტილების გასაჩივრება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მითითებული გარემოება მოცემულ შემთხვევაში ვერ იქნება მიჩნეული საპროცესო მოქმედების დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობის, კერძოდ, მის მიერ საკასაციო საჩივრის ვადის გაშვების საპატიო მიზეზად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

საქმის მასალებიდან დასტურდება, რომ სააპელაციო სასამართლოს 2011 წლის 23 მარტის სხდომას ესწრებოდა აპელანტ შ. ქ-ას წარმომადგენლები მ. კ-ა და ზ. ჯ-ა, რომლის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების ვადა, ასევე წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება დადასტურებულია საქმეში არსებული, კანონის მოთხოვნათა დაცვით შედგენილი რწმუნებულებით.

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გამოცხადებიდან მე-20 დღე არის 12 აპრილი, ხოლო 30-ე დღე – 22 აპრილი, ამდენად განმცხადებელს ან მის წარმომადგენელს შეეძლო, გასაჩივრებული განჩინების ასლის ჩაბარების თხოვნით მიემართა სააპელაციო სასამართლოსათვის 2011 წლის 12 აპრილიდან ამავე წლის 22 აპრილის ჩათვლით.

საქმის მასალებით კი ირკვევა, რომ მხარეს გადაწყვეტილების ჩაბარების მიზნით სასამართლოსათვის საერთოდ არ მიუმართავს. შესაბამისად გასაჩივრების ვადა ამოიწურა 2011 წლის 23 მაისს. მოცემულ შემთხვევაში, კი განცხადება ჯ. ქ-ას მიერ შეტანილია ამა წლის 29 აგვისტოს.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 1 თვე. ამ ვადის გაგრძელება (აღდგენა) არ შეიძლება და იგი იწყება მხარისათვის გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. ზემოთ დასახელებული საპროცესო ნორმის დანაწესიდან გამომდინარე, საკასაციო საჩივრის შეტანისათვის კანონით დადგენილი ვადა იმპერატიულია და მისი აღდგენა დაუშვებელია.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ ჯ. ქ-ას განცხადება საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადის აღდგენის თაობაზე არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹, 285-ე მუხლით, 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით და

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 401-ე, 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით და

და ა ა ზ ბ ი ნ ა:

1. ჯ. ქ-ას განცხადება არ დაკმაყოფილდეს;
2. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება

განჩინება

№ას-415-393-2013

1 მაისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავეძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: მესაკუთრედ ცნობა, თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ზ. ს-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ქ. ნ. და ლ. ს-ების მიმართ და მოითხოვა ქ. თბილისში, ზ-ის №5 ქუჩის №24 ბინის 1/4 წილზე, პრივატიზაციის შედეგად დამატებით ამავე ბინის 1/4-ის 1/4 წილზე მესაკუთრედ ცნობა, გასხვისებული სამკვიდროდან შესაბამისი კომპენსაციის – 575 აშშ დოლარის ნ. ს-ასათვის დაკისრება შემდეგი საფუძველებით:

მოსარჩელე ზ. ს-ა არის მოპასუხეების – ქ. ს-ასა და ლ. ს-ას ძმა, მოპასუხე ნ. ს-ა არის მოსარჩელის დედა, ხოლო ან გარდაცვლილი მ. ს-ა იყო მოსარჩელის მამა.

2012 წლის აგვისტოს მოსარჩელისათვის ცნობილი გახდა, რომ მესაკუთრის განცხადების საფუძველზე იგი მოიხსნა საცხოვრებელი სადგომის რეგისტრაციიდან. მოპასუხეებმა შეუქმნეს ისეთი პირობები, რომ მოსარჩელე იძულებული გახდა, დაეტოვებინა მამის დანაშთი ქონება.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და განმარტეს, რომ 1997 წლის 31 იანვრიდან დღემდე სადავო ქონება იმყოფება ქ. ს-ას საკუთრებაში, რაც დასტურდება საჯარო რეესტრის ამონაწერით. ზ. ს-ას კი აღნიშნული ქონებიდან არაფერი არ ეკუთვნის.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილებით ზ. ს-ას სარჩელი ქ. და ნ. ს-ების მიმართ დაკმაყოფილდა, ზ. ს-ა ცნობილ იქნა ქ. თბილისში, ზ-ის №5 ქუჩის №24 ბინის (საკადასტრო კოდი – ...) 5/16 წილის მესაკუთრედ, ხოლო 11/16 წილი დარჩა ქ. ს-ას საკუთრებაში, ნ. ს-ას დაეკისრა ზ. ს-ას სასარგებლოდ ზიანის – 575 აშშ დოლარის ანაზღაურება, ხოლო ზ. ს-ას სარჩელი მოპასუხე ლ. ს-ას მიმართ არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ გადაწყვეტილება როგორც ნ. და ქ. ს-ებმა, ისე ლ. ს-მ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 27 მარტის განჩინებით ნ. და ქ. ს-ების სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე მუხლით, 369-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით და მიუთითა, რომ კანონის მოთხოვნა სააპელაციო წესით გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის შესახებ იმპერატიულია და გაგრძელებას არ ითვალისწინებს.

საქმეში წარმოდგენილი ხელწერილებით დასტურდება, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება პირადად ჩაჰბარდა აპელანტ ქ. ს-ას და მანვე ჩაიბარა გადაწყვეტილება დედის – ნ. ს-ასათვის გადასაცემად 2013 წლის 28 თებერვალს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის, 74-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის, 73-ე მუხლის მე-8 ნაწილის საფუძველზე სასამართლომ მიიჩნია, რომ ზემოაღნიშნული ნორმების მოქმედება ვრცელდება განჩინების ჩაბარების შემთხვევებზეც. ამდენად, სასამართლომ ჩათვალა, რომ გადაწყვეტილება აპელანტებს ჩაჰბარდა 2013 წლის 28 თებერვალს, ე. ი. იმ დროს, როდესაც გადაწყვეტილება ჩაჰბარდა ქ. ს-ას. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე გადაწყვეტილების სააპელაციო წესით გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2013 წლის 1 მარტიდან და ამოიწურა 2013 წლის 14 მარტს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლება მოსილება აპელანტებს გააჩნდათ 2013 წლის 14 მარტის ჩათვლით.

პალატამ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო საჩივარი შეტანილ იქნა 2013 წლის 15 მარტს, კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადის გასვლის შემდგომ, რის გამოც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 374-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივარი დაუშვებელია.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 4 აპრილის განჩინებით ლ. ს-ას სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგი დასაბუთებით:

საქმეში წარმოდგენილი ხელწერილებით დასტურდება, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება პირადად ჩაჰბარდა აპელანტ ქ. ს-ას და მანვე ჩაიბარა გადაწყვეტილება დის – ლ. ს-ასათვის გადასაცემად 2013 წლის 28 თებერვალს.

სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ ქ. და ლ. ს-ები მოცემულ დავაში წარმოადგენენ მოპასუხე მხარეებს და ერთ მისამართზე მცხოვრებ ერთი ოჯახის წევრებს (დებს). ამდენად, სასამართლომ ლ. ს-ასათვის გადაწყვეტილება ჩაბარებულად ჩათვალა 2013 წლის 28 თებერვალს, როცა გადაწყვეტილება ჩაჰბარდა მის დას – ქ. ს-ას. შესაბამისად, გადაწყვეტილების სააპელაციო წესით გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის ათვლა სასამართლომ დაიწყო 2013 წლის 1 მარტიდან და აღნიშნული ვადა ამოწურულად ჩათვალა 2013 წლის 14 მარტს. ამდენად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის შესაძლებლობა აპელანტს გააჩნდა 2013 წლის 14 მარტის ჩათვლით.

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მე-5 ნაწილით და მიუთითა, რომ სააპელაციო საჩივარი ლ. ს-მ შეიტანა 2013 წლის 2 აპრილს, კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადის გასვლის შემდგომ, რის გამოც სააპელაციო საჩივარი დაუშვებელია.

სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 27 მარტის განჩინებაზე ნ. ს-მ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა თავისი სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების ნაწილში მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლომ სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა არასწორად აითვალა. გასაჩივრებული გადაწყვეტილება ნ. ს-ას ქ. ს-ასაგან რეალურად გადაეცა 2013 წლის 1 მარტს. ნ. ს-ას ქ. ს-ასათვის საკუთარი სახელით სასამართლოში მისვლისა და პირველი ინსტანციის სასამართლო გადაწყვეტილების ასლის ჩაბარების უფლებამოსილება არ მიუნიჭებია, შესაბამისად, ამ უკანასკნელს კერძო საჩივრის ავტორის ნაცვლად სადავო საპროცესო მოქმედების განხორციელების კანონიერი საფუძველი არ გააჩნდა.

სააპელაციო პალატის 2013 წლის 4 აპრილის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა ლ. ს-მაც, რომელმაც ასევე მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი მოტივებით:

ლ. ს-ას პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება არც პირადად და არც სასამართლოს მიერ მის მისამართზე გაგზავნის გზით არ ჩაბარებია. რაც შეეხება ქ. ს-ას მიერ გადაწყვეტილების ჩაბარებას, იგი კერძო საჩივრის ავტორის წარმომადგენელი არ არის და მისთვის გადაწყვეტილების ჩაბარება სასამართლომ მხარისათვისაც ჩაბარებად არასწორად ჩათვალა. ამდენად, სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება მიღებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლის დარღვევით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრების საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინებების იურიდიული დასაბუთების შემომწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ნ. და ლ. ს-ების კერძო საჩივრები უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინებები უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ნ. და ლ. ს-ების სააპელაციო საჩივრების დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამომწმებლად შემდეგ გარემოებათა გამო:

გასაჩივრებული განჩინებებით დადგენილია, რომ ნ. და ლ. ს-ების სააპელაციო საჩივრები დარჩა განუხილველი სააპელაციო საჩივრის წარდგენისათვის კანონით განსაზღვრული 14 დღიანი ვადის დარღვევის გამო.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა რა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, 73-ე მუხლის მე-8 ნაწილით და 74-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, ქ. ს-ას მიერ დედის – ნ. ს-ასათვის და დის – ლ. ს-ასათვის გადასაცემად ჩაბარებული პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება, ადრესატებისათვის (ნ. და ლ. ს-ები) ჩაბარებულად ჩათვალა იმ მომენტიდან, როდესაც იგი ჩაიბარა გზავნილის მიტანაზე პასუხისმგებელმა პირმა, ქ. ს-მ.

საკასაციო პალატა სრულად იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორთა პრეტენზიებს სასამართლოს მიერ საპროცესო ნორმების დარღვევასთან დაკავშირებით, შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის 1-ლი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, თუ დასაბუთებული გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლების მქონე პირი, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა იწყება მისი გამოცხადების მომენტიდან. გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება ამ გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება უშუალოდ სასამართლოში ან მისი მხარისათვის ამ კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების შესაბამისად გადაგზავნის დრო.

მნიშვნელოვანია განიმარტოს, რომ კანონის ზემოაღნიშნული დანაწესი შეიცავს რამდენიმე რეგულაციას, კერძოდ, განსაზღვრავს სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადას, გასაჩივრების ვადის ათვლის წერტილს, ადგენს ათვლის წერტილის ვარიაციათა ამომწურავ ჩამონათვალს. მოცემული მსჯელობიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია სასამართლომ არ დაუშვას შეცდომა გასაჩივრების ვადის ათვლის წერტილთან მიმართებაში, რათა დაუსაბუთებლად არ შეილახოს სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება.

ნ. ს-ასთან მიმართებაში საკასაციო პალატა ყურადღებას მიაქცევს შემდეგ გარემოებებს: მისთვის ცნობილი იყო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების თარიღი. ნ. ს-ა არ წარმოადგენდა იმ პირს, რომლის მიმართაც სასამართლოს თავად უნდა უზრუნველყო სასამართლო გადაწყვეტილების ასლის გაგზავნა და ჩაბარება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით (259¹ მუხლის მე-2 ნაწილის დანაწესი). შესაბამისად, ნ. ს-ას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის 1-ლი ნაწილის საფუძველზე, ეკისრებოდა ვალდებულება გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადებულიყო სასამართლოში და ჩაებარებინა გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის 1-ლი ნაწილის ძალით, გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყებოდა გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს.

ლ. ს-ასთან მიმართებაში საკასაციო პალატა ყურადღებას მიაქცევს შემდეგ გარემოებებს: მისთვის ცნობილი არ იყო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების თარიღი, იგი ასევე არ ესწრებოდა გადაწყვეტილების გამოცხადებას. შესაბამისად, ლ. ს-აზე არ უნდა გავრცელებულიყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებული ვალდებულება, სასამართლოში გამოცხადების გზით ჩაებარებინა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება. პირიქით, იმავე კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით, მხარისათვის გადაწყვეტილების ჩაბარების ვალდებულება წარმოეჭვა სასამართლოს.

საკასაციო პალატა საქმეზე დადგენილი იმ გარემოების მხედველობაში მიღებით, რომ ნ. და ლ. ს-ებისთვის გადასაცემი გადაწყვეტილება ჩაიბარა ქ. ს-მ, რომელმაც იკისრა ვალდებულება ადრესატებისათვის გადაეცა სასამართლო გადაწყვეტილება, მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს უნდა ეხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის მე-6 ნაწილით, რომლის მიხედვითაც, მოსამართლეს შეუძლია მხარის თანხმობით ხელზე მისცეს მას სასამართლო უწყება შესატყობინებელი ან გამოსაძახებელი პირისათვის ჩასაბარებლად. პირი, რომელსაც მოსამართლემ დაავალა უწყების მიტანა, ვალდებულია, სასამართლოს დაუბრუნოს მისი მეორე ეგზემპლარი უწყების მიმღების ხელმოწერით. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, აღნიშნული ნორმის მიზანია როგორც სასამართლო ხარჯების დაზოგვა, ასევე სამართალწარმოების დაჩქარება. შესაბამისად, თუკი სასამართლო უწყების ჩაბარების ამგვარ გზას მიმართავს, ამა თუ იმ საპროცესო შედეგის დადგომამდე მან უნდა გამოარკვიოს როდის ჩაიბარა უწყება უშუალოდ ადრესატმა, მისმა წარმომადგენელმა ან საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით გათვალისწინებულმა სუბიექტმა (70.1 მუხლი) და შეაფასოს ამის დამადასტურებელი მტკიცებულება. ასეთ შემთხვევაში, ყურადღება არ უნდა მიექცეს იმ ფაქტს, თუ როდის იკისრა მხარემ ადრესატისთვის უწყების გადაცემის ვალდებულება.

საკასაციო პალატა სრულად იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორთა პრეტენზიებს იმის თაობაზე, რომ ქ. ს-ას არ ჰქონდა რწმუნებულება დედის – ნ. ს-ას და დის – ლ. ს-ას ნაცვლად ჩაბარებინა სასამართლო გადაწყვეტილება, ვინაიდან ამ გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულება საქმეში წარმოდგენილი არ არის. შესაბამისად, განსახილველი შემთხვევისთვის ვერ გამოიყენება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 77-ე მუხლის დანაწესი, რომლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, თუ საქმის წარმოება სასამართლოში მინდობილი აქვს ერთ-ერთ თანამონაწილეს, უწყება ჩაბარდება მას. იგი ვალდებულია ამის თაობაზე აცნობოს სხვა თანამონაწილეებს. უწყების ჩაბარება იმ თანამონაწილისათვის, რომელსაც მინდობილი აქვს საქმის წარმოება, ნიშნავს უწყების ჩაბარებას ყველა თანამონაწილისათვის. რაც შეეხება მითითებული მუხლის მეორე ნაწილის გამოყენებას, საქმეში უნდა გვეყავდეს ერთ მხარეზე მონაწილე 10-ზე მეტი პირი, რასაც მოცემულ საქმეზე ადგილი არ აქვს.

საკასაციო პალატის მოსაზრებით, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების მიმართ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გამოიყენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი, ვინაიდან მითითებული მუხლი არეგულირებს სასამართლო უწყების ჩაბარების წესს იმ მხარისათვის, რომელსაც სასამართლო უწყება ეგზავნება მის მიერ მითითებულ მისამართზე, თუმცა, ადრესატი შესაბამის მისამართზე არ აღმოჩნდა. განსახილველ შემთხვევაში, პირველი ინსტანციის სასამართლოს ნ. და ლ. ს-ებისათვის სასამართლო გადაწყვეტილების შესაგებებელში მითითებულ მისამართზე გაგზავნა არც კი უცდია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 412-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ნ. და ლ. ს-ების სააპელაციო საჩივრების დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შემოწმებისას, სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებისა და 259¹ მუხლის გამოყენებით სწორად უნდა დაადგინოს მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, არსებობს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული საფუძველი. შესაბამისად, მითითებული განჩინება უნდა გაუქმდეს და საქმე განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:
საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით და

და ა ა დ გ ი ნ ა:

1. ნ. და ლ. ს-ების კერძო საჩივრები დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 27 მარტისა და 4 აპრილის განჩინებები და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხის ხელახლა შესამოწმებლად.
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო გადაწყვეტილების ფარგლები

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1264-1284-2011

4 ივნისი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ამხანაგობის კრების ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობა, საერთო საკუთრებიდან წილის შესაკუთრედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ჯ. ლ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ მიმართ საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის, სამოქალაქო კოდექსის 173-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის, 170-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის, 180-ე და 183-ე მუხლების საფუძველზე ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...“ 1992 წლის 25 იანვრის კრების ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობისა და სერთო საკუთრებიდან კუთვნილი წილის შესაკუთრედ ცნობის მოთხოვნით შემდეგი გარემოებების გამო:

1989 წლიდან ჯ. ლ-ე ქ.თბილისის 26 კომისიის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს №16.30.2100 და 1989 წლის 18 ოქტომბრის №20.137.2578 გადაწყვეტილებების საფუძველზე, სხვა ფიზიკურ პირებთან ერთად, არის ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრი. იგი ამხანაგობაში განევრიიანდა სახელმწიფო საბინაო ფონდიდან ბინის უსასყიდლოდ მიღების აღრიცხვიდან მოხსნის საფუძველზე. აღნიშნული გადაწყვეტილებით, მოსარჩელეს ამხანაგობის სხვა წევრებთან ერთად უფლება მიეცა, საბინაო პირობების გაუმჯობესების მიზნით, საკუთარი სახსრებით ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე აეშენებინა ბინა. ჯ. ლ-ე საბინაო პირობების გაუმჯობესების აღრიცხვაზე იმყოფება 1982 წლიდან. ამხანაგობა „...“ საკუთარი წევრებისათვის მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის აშენების მიზნით შეიქმნა 1989 წელს, რისთვისაც სახელმწიფო ფონდიდან გადაეცა ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთი, თუმცა ამხანაგობას სახლი არ აუშენებია. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს თბილისის სარეგისტრაციო სამსახურის 2000 წლის 9 აგვისტოს გადაწყვეტილებით ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ საკუთრებად დარეგისტრირდა მის მფლობელობაში არსებული უძრავი ქონება – 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთი. ამხანაგობის წევრთა საერთო კრების 1992 წლის 25 იანვრის გადაწყვეტილებით ჯ. ლ-ე არ ითვლება ამხანაგობის წევრად, თუმცა აღნიშნული გადაწყვეტილება მოსარჩელისათვის არ იყო ცნობილი და ამის შესახებ მან გაიგო 2010 წელს სასამართლო სხდომაზე. მოსარჩელე განევრიიანდა რა ამხანაგობაში, გახდა მისი სრულფასოვანი წევრი და მას შემდეგ, რაც ამხანაგობისათვის დამატებული მიწის ნაკვეთი ამხანაგობის საკუთრებად გატარდა საჯარო რეესტრში, მას თანასაკუთრების უფლება წარმოეშვა აღნიშნულ ქონებაზე, რასაც არ აღიარებს ამხანაგობა „...“. 1992 წლის 25 იანვრის №5 ოქმიდან არ ჩანს, რომ ამხანაგობამ მოსარჩელის პერსონალური საკითხის განხილვისას ჯ. ლ-ე მოინვია საერთო კრებაში მონაწილეობის მისაღებად მაშინ, როცა იგი აღმასკომის 1989 წლის 16 აგვისტოს №16.30.2100 გადაწყვეტილებით უპირობოდ იქნა განევრიიანებული ამხანაგობა „...-ს“ წევრად. მოსარჩელე ამხანაგობაში განევრიიანების სანაცვლოდ მოხსნილ იქნა კოოპერატიული ბინათმშენებლობის აღრიცხვიდან. ჯ. ლ-მ არაერთგზის მიმართა, ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ თავმჯდომარე მ. გ-ს ამხანაგობის საერთო საკუთრების უძრავი ქონებიდან მისი წილის განსაზღვრისა და ამ მიზნით ამხანაგობის წევრთა შესახებ დოკუმენტაციის გადმოცემის მოთხოვნით, რაც მოპასუხემ არ შეასრულა. აღნიშნულით დაირღვა ჯ. ლ-ს კონსტიტუციური უფლება მის წილ ქონებაზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ.

მოპასუხე ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ თავმჯდომარე მ. გ-მ სარჩელი არ ცნო და მოითხოვა მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძველებით:

თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს №16.30.2100 გადაწყვეტილება მართლაც მიიღო ადმინისტრაციამ, მაგრამ მისი რეალიზაცია არ მომხდარა და ამხანაგობას ჯ. ლ-ე წევრად არ მიუღია. თუნდაც მიჩნეულ იქნას, რომ ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების საფუძველზე მოსარჩელე ავტომატურად გახდა ამხანაგობის წევრი, მან შემდგომ მაინც დაკარგა ეს სტატუსი ამხანაგობის საერთო კრების 1992 წლის 25 იანვრის №5 საოქმო გადაწყვეტილებით, რომლითაც იგი გამოყვანილ იქნა ამხანაგობის წევრობიდან. სასარჩელო მოთხოვნა წარდგენილია არასათანადო მოპასუხის მიმართ, ვინაიდან, ჯ. ლ-ს მოთხოვნა მიმართულია საერთო საქმიანობის ამხანაგობის ქონებიდან მისი წილის გამოყოფისაკენ, შესაბამისად, მოპასუხეს წარმოადგენს არა ამხანაგობა, არამედ მისი ცალკეული წევრები. მოსარჩელის მიერ ქონების გამოყოფით მცირდება დანარჩენი წევრების წილი საერთო ქონებაში, რითაც ილახება მათი ქონებრივი უფლებები.

მოპასუხე ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრმა დ. გ-მ ასევე არ ცნო სარჩელი შემდეგი საფუძველებით:

მოსარჩელე მიუთითებს იმ გარემოებაზე, რომ ამხანაგობის სადავო გადაწყვეტილების მიღება განხორციელდა მისი მონაწილეობის გარეშე, თუმცა ეს ვერ გახდება სარჩელის დაკმაყოფილების სამართლებრივი საფუძველი, რადგანაც აღნიშნული გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა ყველა იმ ფორმალური და პროცედურული მოთხოვნის დაცვით, რომელიც დადგენილი იყო ამხანაგობის იურიდიული დოკუმენტაციით, ასევე იგი ხელმოწერილია სათანადო უფლებამოსილების მქონე პირების მიერ. მოსარჩელის მონაწილეობა ამხანაგობის წევრთა საერთო კრებაზე მაინც ვერ გამოიწვევდა განსახილველ საკითხზე სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღებას, რადგან საერთო კრების გადაწყვეტილებები მიიღება ხმათა უმრავლესობით, ხოლო, მოცემულ შემთხვევაში, ამხანაგობის წევრობიდან ჯ. ლ-ს გამოყვანას მხარი დაუჭირა ამხანაგობის ყველა წევრმა. რეგისტრაციის შემდეგ ამხანაგობა წარმოადგენს იურიდიულ პირს და მას, როგორც დამოუკიდებელ სამართალსუბიექტს, შეუძლია თავად მიიღოს გადაწყვეტილებები იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომელიც მას უკავშირდება, აქედან გამომდინარე, გადაწყვეტილების მიღებისას აღმასკომის ან სხვა რომელიმე ადმინისტრაციული ორგანოს მონაწილეობა ყოველგვარ საფუძველსაა მოკლებული და გაუმართლებელია მოსარჩელის მიერ ამ გარემოებაზე მითითება. ამხანაგობა შექმნილია არა აღმასკომის, არამედ მისი დამფუძნებელი ფიზიკური პირების მიერ, შესაბამისად, აღნიშნული ამხანაგობის წევრთა სტატუსის განსაზღვრა და პირის ამხანაგობაში გაწევრიანება თავად ამხანაგობის კომპეტენციას წარმოადგენს და არა მისი მარეგისტრირებული ადმინისტრაციული ორგანოს პრეროგატივას. ქ.თბილისის 26 კომისრების სახელობის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს №16.30.2100 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა არა ჯ. ლ-ს ამხანაგობაში გაწევრიანება, არამედ განხორციელდა ამხანაგობის რეგისტრაცია. თუ აღმასკომი გამოთქვამდა თანხმობას პირის ამხანაგობაში შესაძლო გაწევრიანების თაობაზე, ეს არ იქნებოდა საკმარისი წევრის სტატუსის მისანიჭებლად და ამის სრულყოფისათვის აუცილებელი იქნებოდა თავად ამხანაგობის გადაწყვეტილება, მოცემულ შემთხვევაში კი, ასეთი აქტი არ მიღებულა. ჯ. ლ-ს ამხანაგობაში გაწევრიანებას გამოიციხავდა ისიც, რომ, ამხანაგობის სამომავლო დებულების მე-3 პუნქტის თანახმად, ამხანაგობა შედგება ორი ან მეტი წევრისაგან ინდივიდუალური ამხანაგობის საცხოვრებელ სახლებზე მიბმული პროექტის შესაბამისად, ხოლო ამხანაგობა „...-ს“ მიერ ასაშენებელი საცხოვრებელი სახლის არქიტექტურული პროექტის შეთანხმების შესახებ ბრძანებითა და მშენებლობის წარმოების ნებართვით, დადასტურებულია, რომ ამხანაგობისათვის უნდა აშენებულიყო რვაბინიანი სახლი. შესაბამისად, ამხანაგობის წევრთა რაოდენობაც ადეკვატური ოდენობით უნდა განსაზღვრულიყო, რაც იმ ეტაპისათვის შესრულდა კიდევ, მაგრამ მოსარჩელე არ ფიქსირდებოდა აღნიშნულ პირთა შორის. ჯ. ლ-ს ამხანაგობის სრულფასოვან წევრად მიჩნევის შემთხვევაში მას უნდა გაცენობიერებინა, რომ ეკისრებოდა გარკვეული ვალდებულებებიც, რაც გამოიხატებოდა ამხანაგობასთან მჭიდრო კონტაქტის დამყარებითა და მის ყოველდღიურ საქმიანობაში აქტიურად ჩართვით, მით უფრო მაშინ, როცა მოსარჩელის უფლებრივი მდგომარეობა ამხანაგობასთან დამოკიდებული იყო სამომავლო მოვლენაზე, კერძოდ, ამხანაგობისათვის გამოყოფილ მიწის ნაკვეთზე მშენებარე მრავალბინიან სახლზე დამატებითი ფართების დაშენებაზე, რომლის გარეშეც, მას ვერ განესაზღვრებოდა რაიმე უფლება ამხანაგობაში. მოსარჩელისათვის ცნობილი იყო მისი სამომავლო უფლების კავშირი საბინაო პირობების გაუმჯობესებასთან, რომელიც დამოკიდებული იყო ამხანაგობისათვის უკვე შეთანხმებულ არქიტექტურულ პროექტში დამატებითი ფართის დაშენების აუცილებლობაზე, რომლის პერსპექტიულ ღონისძიებებზე თავად მოსარჩელეს უნდა ეზრუნა. ჯ. ლ-ე 18 წლის განმავლობაში არ დაინტერესებულა ამხანაგობის ბედით, რაც მოპასუხეს საკმარის საფუძველს უქმნიდა იმისათვის, რომ მან იცოდა თავისი სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ, ხოლო, თუ იგი თავს ამხანაგობის წევრად მიიჩნევდა, მას დროულად უნდა გამოეჩინა ინტერესი თავის უფლებრივ მდგომარეობასთან დაკავშირებით და შეეტყო ამხანაგობის წევრთა საერთო კრების სადავო გადაწყვეტილების თაობაზე. ამასთან, სამოქალაქო კოდექსის 128-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სარჩელი ხანდაზმულია.

ამხანაგობა „...-ს“ წევრებმა: მ. მ-მ, მ. კ-მ, ა. ჯ-მ, მ. ბ-მ, ვ. ბ-მ, დ. ქ-მ და მ. თ-მ იმავე სამართლებრივი საფუძველებით არ ცნეს ჯ. ლ-ს სარჩელი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 29 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ჯ. ლ-ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ჯ. ლ-მ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 30 მაისის გადაწყვეტილებით ჯ. ლ-ს სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2010 წლის 29 დეკემბრის გადაწყვეტილების შეცვლით მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვე-

ტილება, რომლითაც ბათილად იქნა ცნობილი ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრების 1992 წლის 25 იანვრის საერთო კრების №5 ოქმი ჯ. ლ-ს ამხანაგობიდან გაყვანილად ჩათვლის ნაწილში და აღიარებულ იქნა მოსარჩელის თანასაკუთრების უფლება ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...“ სახელზე რიცხულ ქონებაზე, ჯ. ლ-ე ცნობილ იქნა ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (საკადასტრო კოდის №...) თანამესაკუთრედ შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ 1989 წლის 11 ივნისს ამხანაგობის კრებაზე ი. ჯ-მ, ა. ს-მ, მ. მ-მ, გ. გ-მ, მ. გ-მ, თ. ჩ-ს-მ და მ. თ-მ მიიღეს გადაწყვეტილება ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობის შექმნის შესახებ. ამავე გადაწყვეტილებით სთხოვეს რაილმასკომს საკითხის გადაწყვეტა იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა ჩამოთვლილი პირი საჭიროებდა პირობების გაუმჯობესებას. თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 1989 წლის 8 ივნისის №11.42.209 გადაწყვეტილებით 26 კომისრის სახელობის რაილმასკომს ნება დაერთო მ-ს ქ. №4-ში გამოთავისუფლებულ ნაკვეთზე ინდივიდუალური მენაშენების ამხანაგობების ჩამოყალიბებაზე. თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მოქალაქეების: ი. ჯ-ს, ა. ს-ს, მ. მ-ს, გ. გ-ს, მ. გ-ს, თ. ჩ-ს-ს და მ. თ-ს თხოვნა და თ. ლ-ს, ი. ფ-ს, ჯ. ლ-ს, მ. თ-ს, დ. ხ-ს, ი. ჯ-ს, გ. ს-სა და მ. ა-ს გამოყენოთ მ-ს ქ. №4-ში გამოთავისუფლებული მიწის ნაკვეთი ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობისათვის და აღნიშნული პირები მოიხსნენ ბინის მიღების აღრიცხვიდან. 1989 წლის 18 ოქტომბერს ამავე წლის 16 აგვისტოს რეგისტრირებულ ამხანაგობაში განევრიანდნენ მ. გ-ა, ა. ს-ი, ნ. ჯ-მ-ი, ა. ბ-ე. 1991 წლის 18 მაისს ისინი რაიონის ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრთა კრებაზე დაისვა საკითხი ახლად განევრიანებულთა მდგომარეობის გარკვევის შესახებ, კერძოდ, ამხანაგობის თავმჯდომარის ი. ჯ-ს მიერ გამოითქვა აზრი, რომ თუკი აღმასკომის მიერ განევრიანებული პირები არ მოავარებენ სხვა ამხანაგობაში გადასვლის საკითხს, ისინი ჩაითვალოს ამხანაგობიდან გასულად. ამხანაგობის თავმჯდომარე ი. ჯ-სა და ნ. გ-ს დაევალოთ ახლად განევრიანებულთა მდგომარეობის გარკვევის საკითხის დაყენება აღმასკომის წინაშე. აღმასკომს ამ საკითხზე რაიმე გადაწყვეტილება არ მიუღია. ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ 1992 წლის 25 იანვრის №5 კრების დადგენილების მიხედვით, ამხანაგობის შემადგენლობიდან გასულად ჩაითვალნენ ამხანაგობაში აღმასკომის მიერ მათთვის კანონით მინიჭებული პროცენტის გადაჭარბებით განევრიანებული მოქალაქეები: ნ. ჯ-მ-ი, მ. ა-ე, ჯ. ლ-ე, გ. ს-ი და დ. ხ-ი. ქ.თბილისის მთავარი არქიტექტორის 1991 წლის 1 მარტის №230 ბრძანების მიხედვით, შეთანხმებულად ჩაითვალა ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში გამოთავისუფლებულ მიწის ნაკვეთზე ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობისათვის ახალი ხუთსართულიანი (ოთხი საცხოვრებელი სართულით), რვაბინიანი ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლის პროექტი. საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით, ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთი რეგისტრირებულია ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ საკუთრებად. უფლების დამადასტურებელ დოკუმენტებად კი მითითებულია შემდეგი: კანონი „ფიზიკური პირებისა და კერძო სამართლის იურიდიული პირების სარგებლობაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის კერძო საკუთრებად გამოცხადების შესახებ“; ქ.თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომის 1989 წლის 18 ოქტომბრის №20.137.2578 გადაწყვეტილება; ქ.თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომის 1989 წლის 16 აგვისტოს №16.30.2100 გადაწყვეტილება; ქალაქ თბილისის მერიის არქიტექტურის საქალაქო სამსახურის მიერ 2000 წლის 13 მარტს გაცემული მიწის ნაკვეთის გეგმა. ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ კონკრეტულ მიზანს წარმოადგენდა ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის განხორციელება ამხანაგობის წევრ ი. ჯ-ს საცხოვრებელი სახლის დანგრევის შედეგად გათავისუფლებულ 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, რაც ვერ განხორციელდა. ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ თავმჯდომარე ი. ჯ-მ 1990 წლის 17 სექტემბერს განცხადებით მიმართა ქ.თბილისის ისინი რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის საბინაო სამმართველოს ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობის სექტორის უფროსს და სხვადასხვა საკითხებთან ერთად აცნობა, რომ ვერ მოხერხდებოდა ამხანაგობაში აღმასკომის გადაწყვეტილებაში მითითებული პირობების – ჯ. ლ-ს, თ. ლ-ს, ი. ფ-ს, ნ. ხ-ს, ნ. ჯ-ს, გ. ს-სა და მ. ა-ს განევრიანება და აღნიშნულის შესახებ მათაც იცოდნენ, რაზეც პასუხი არ მიუღიათ. 2009 წლის 8 მაისს ჯ. ლ-მ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხეების: საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს თბილისის სარეგისტრაციო სამსახურის, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს, მესამე პირის – ინდ.მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ თავმჯდომარე მ. გ-ს მიმართ, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს თბილისის სარეგისტრაციო სამსახურის 2009 წლის 23 მარტის №882009073085 გადაწყვეტილების, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს 2009 წლის 23 აპრილის №71329 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და ქმედების განხორციელების მოთხოვნით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2009 წლის 9 ოქტომბრის განჩინებით მოცემულ საქმეზე შეწყდა წარმოება ჯ. ლ-ს მიერ სარჩელზე უარის თქმის გამო. მხარეები სადავოდ არ ხდიან, რომ აღნიშნული დავის წამოწყების საფუძველს წარმოადგენდა საჯარო რეესტრის გადაწყვეტილება, ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ უძრავ ქონებაზე თანამესაკუთრედ ჯ. ლ-ს რეგისტრაციის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის თაობაზე, რომელიც ჯ. ლ-ს მიერ გასაჩივრებულ იქნა სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით.

პალატამ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს დასკვნა ჯ. ლ-ს ამხანაგობის წევრად არყოფნის თაობაზე მოპასუხის პოზიციის უარყოფის შესახებ, კერძოდ, პალატამ ჩათვალა, რომ ქ.თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს

№16.30.2100 გადაწყვეტილებით ჯ. ლ-ე მოხსნილ იქნა საბინაო პირობების გაუმჯობესების აღრიცხვიდან იმის გამო, რომ იგი განეწივრებოდა ბინათმშენებლობის ამხანაგობაში. ამასთან, ამხანაგობა „...-ს“ 1991 წლის 18 მაისის №4 კრების ოქმის მიხედვით, ამხანაგობის წევრთა შორის მოხსენებულია, რომ კრებას ესწრება ჯ. ლ-ე. ჯ. ლ-ს ამხანაგობის წევრობის დამადასტურებელია ის გარემოება, რომ ამხანაგობის წევრთა საერთო კრების 1992 წლის 25 იანვრის გადაწყვეტილებით ჯ. ლ-ე ჩაითვალა ამხანაგობიდან გასულად, შესაბამისად, თუ მოსარჩელე ამხანაგობის წევრი არ იყო, იგი ვერც ამხანაგობის წევრობიდან ჩაითვლებოდა გასულად. სასამართლოს განმარტებით, ამხანაგობა, როგორც უფლებაუნარიანი სუბიექტი, წარმოიშვა 1989 წელს, 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილებით, სადაც წევრად მითითებულია ჯ. ლ-ე. სწორედ ამ დროიდან მოხდა მისი რეგისტრაცია აღმასკომის გადაწყვეტილებით. სამოქალაქო სამართლის კოდექსის (1964 წლის) 23-ე მუხლით, ამხანაგობები ფუნქციონირებენ იურიდიული პირის სახით. ამხანაგობის დებულების მე-7 პუნქტით, ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა იურიდიული პირის უფლებას იძენს აღმასკომში რეგისტრაციის შემდეგ. დებულებით ამხანაგობები იქმნებოდა აღმასკომებთან და, შესაბამისად, ერთობლივი საქმიანობა არ იყო მხარეთა ნების ავტონომიაზე დაფუძნებული ურთიერთობა, ვინაიდან, საბოლოო გადაწყვეტილებები, მათ შორის, წევრთა კომპლექტაციის თაობაზე, მიიღებოდა აღმასკომების მიერ. აღნიშნული საკანონმდებლო დანაწესი თვით ამხანაგობის წევრთათვისაც ცნობილი იყო, რაც დასტურდება მათივე გადაწყვეტილებიდან, სადაც სთხოვდნენ აღმასკომს, რომ ცვლილება შესულიყო დებულებაში და უპირატესობა მიეცათ „თავისით შეკრებილი“ ამხანაგობის აზრისათვის ამხანაგობის დაკომპლექტებისას. თავის მხრივ, ე.წ „აღმასკომის ინიციატივით“ პირთა ამხანაგობაში განეწივრებინათ სახით სახელმწიფო პასუხისმგებლობას იხსნიდა ამ პირების მიმართ, რაც გამოიხატა მოსარჩელესთან მიმართებით და იგი მოხსნილ იქნა ბინის მიღების აღრიცხვიდან. განსხვავებით მოქმედი კანონმდებლობისგან, ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა, რომელიც იქმნებოდა მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის მიზნით, სახელმწიფოს ჩარევის გარეშე ვერ მიაღწევდა მიზანს, რადგან მინა, რომელიც ამხანაგობის საქმიანობისთვის სავალდებულო იყო, წარმოადგენდა მხოლოდ სახელმწიფოს საკუთრებას, კონკრეტულ შემთხვევაში, ამხანაგობას გადაეცა ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი. პალატამ მიუთითა ქ.თბილისის 26 კომისიის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილებაზე, რომლის თანახმადაც, ამხანაგობას (თ. ლ-ს, ი. ფ-ს, ჯ. ლ-ს, მ. თ-ს, დ. ხ-ს, ი. ჯ-ს, გ. ს-ს, მ. ა-ს) გამოეყო მიწის ნაკვეთი. აღნიშნული გადაწყვეტილება „ფიზიკური პირების და კერძო სამართლის იურიდიული პირების სარგებლობაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის კერძო საკუთრებად გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს კანონის 1-ლი მუხლის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ამხანაგობისთვის გამოყოფილ მიწას წარმოადგენს, რომელიც, ამავე კანონის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტით, ამხანაგობის საკუთრებად გამოცხადდა 1998 წლიდან, რაც დადასტურებულია კიდევ წარმოდგენილი საჯარო რეესტრის ამონაწერით. 1997 წლის 25 ნოემბრიდან ამხანაგობები აღარ არსებობდნენ იურიდიული პირების სახით (1509-ე მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრულ იქნა კერძო სამართლის იურიდიული პირები, რომელთა ჩამონათვალი ამხანაგობა მითითებული არ არის), შესაბამისად, აღმასკომის ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიწის დადგენილი წესით სარგებლობის უფლების მქონე სუბიექტებს 1998 წლის ნოემბრისათვის („ფიზიკური პირების და კერძო სამართლის იურიდიული პირების სარგებლობაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის კერძო საკუთრებად გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედების დროისათვის) წარმოადგენდნენ ამხანაგობის წევრები. ამხანაგობისათვის გადაცემული მიწებიც მათივე საკუთრებად გამოცხადდა. 2000 წელს საჯარო რეესტრში უფლების რეგისტრაციის საფუძველად დაედო ქ.თბილისის 26 კომისიის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოსა და ქ.თბილისის 26 კომისიის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 18 ოქტომბრის გადაწყვეტილებები და არა ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრთა საერთო კრების სადავო მე-5 ოქმი, შესაბამისად, „ფიზიკური პირების და კერძო სამართლის იურიდიული პირების სარგებლობაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის კერძო საკუთრებად გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე სწორედ ამ გადაწყვეტილებებში მითითებულმა იმ პირებმა მოიპოვეს მიწაზე თანასაკუთრების უფლება, რომლებიც არ ყოფილან ამხანაგობის წევრობიდან გაყვანილნი 1997 წლის 25 ნოემბრამდე აღმასკომის, ხოლო სამოქალაქო კოდექსის ამოქმედებიდან, ამხანაგობის წევრთა გადაწყვეტილებით. პალატის განმარტებით, უფლების რეგისტრაციის საფუძველს წარმოადგენს აღმასკომის გადაწყვეტილებები და არა, მაგალითად, 1989 წლის 11 ივნისის კრების ოქმი, რადგან კრების გადაწყვეტილება აღმასკომის მიერ მის დადასტურებაზე და გადაწყვეტილებაში ასახვამდე არ წარმოადგენდა იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტს, შესაბამისად, საფუძვლიანია მოსარჩელის მოთხოვნა მე-5 ოქმის, როგორც კანონით დადგენილი დანაწესის საინააღმდეგო დოკუმენტის ბათილად აღიარებაზე, ვინაიდან, მას არ შეიძლებოდა სამართლებრივი შედეგი მოჰყოლოდა.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლით და ჩათვალა, რომ მოსარჩელეს გააჩნია ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ 1992 წლის 25 იანვრის №5 კრების ოქმის სასამართლოს მეშვეობით ბათილად აღიარების ინტერესი, ვინაიდან, აღნიშნული ოქმის საფუძველზე მოპასუხეები მას ეცილებიან უფლებაში. №5 კრების ოქმის იურიდიული ძალის მქონედ მიჩნევისათვის საჭირო იყო 1997 წლამდე მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად აღნიშნული გადაწყვეტილების დადასტურება რაიონული აღმასკომის მიერ. იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტს წარმოადგენდა აღმასკომის გადაწყვეტილება და არა კრების ოქმი. შესაბამისად, ამხანაგობის მიერ 1997 წლის 25 ნოემ-

ბრამდე (სამოქალაქო კოდექსის ამოქმედებამდე) მიღებული გადაწყვეტილება, ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობიდან წევრის გაყვანის შესახებ, არ შეიძლება ჩაითვალოს სამართლებრივი შედეგის მომტან დოკუმენტად.

სააპელაციო პალატამ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 372-ე, 219-ე, 377-ე და 380-ე მუხლების საფუძველზე არ გაიზიარა ახალი ფაქტები იმასთან დაკავშირებით, რომ კრების ოქმი მიღებულია არაუფლებამოსილ პირთა მიერ და კვორუმის დაუცველად, კერძოდ, საერთო კრების მონაწილე 12 პირიდან, მხოლოდ 5 პირი იყო ამხანაგობის წევრი. ასევე არ იქნა გაზიარებული გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მითითება ხანდაზმულობის თაობაზე, ვინაიდან, მსგავსად მოქმედი კანონმდებლობისა, სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მე-80 მუხლიც ხანდაზმულობის ვადის ათვლის დასაწყისად მიიჩნევა არა მოვლენის დადგომას – ობიექტურ ფაქტორს, არამედ სუბიექტურ ფაქტორს, იმ მომენტს, როდესაც პირმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო უფლების დარღვევის შესახებ. იმის გათვალისწინებით, რომ ჯ.ლ-ს წევრობიდან გარიცხვის თაობაზე უფლებამოსილ ორგანოს – აღმასკომს გადაწყვეტილება არ მიუღია, ხანდაზმულობის ვადის ათვლა უნდა დაიწყოს 2009 წლიდან, რა დროსაც ადგილი ჰქონდა უფლების შედავებას, კერძოდ, როდესაც ადმინისტრაციული სამართალწარმოებისას ჯ.ლ-ს ჩაბარდა სადავო ოქმი. 1991 წლის 18 მაისის შემდეგ (რასაც მონიშნავდა მხარე მიუთითებს ხანდაზმულობის ვადის ათვლის დასაწყისად), მოსარჩელეს შეეძლო თავისი უფლების მდგომარეობა გადაემოწმებინა ან აღმასკომისადმი მიმართვით (ვინაიდან, მისი წევრობიდან გაყვანაზე მხოლოდ ეს ორგანო იყო უფლებამოსილი მიეღო სამართლებრივი შედეგის მქონე გადაწყვეტილება), ხოლო 1998 წლიდან („ფიზიკური პირების და კერძო სამართლის იურიდიული პირების სარგებლობაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის კერძო საკუთრებად გამოცხადების შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედებით) – საჯარო რეესტრში. არც ერთ ამ ორგანოში არ დაფიქსირებულა მოსარჩელის, როგორც ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობის წევრის უფლების დარღვევის ფაქტი. სასამართლოს განმარტებით, მოთხოვნის ხანდაზმულობის მტკიცების ტვირთი მოპასუხეს ევალება, მან უნდა დაადასტუროს, რომ მოსარჩელემ იცოდა უფლების დარღვევის შესახებ ან არსებობს ისეთი ფაქტობრივი გარემოება, რომელიც ადასტურებს, რომ მოსარჩელეს შეეძლო, სცოდნოდა მისი უფლების დარღვევის შესახებ. ასეთ შემთხვევაში მოპასუხის მიერ უნდა დასაბუთდეს თარიღი ან მოვლენა, რომლის დადგომასთან დაკავშირებული უნდა იქნეს დაზარალებულის ეჭვის გაჩენა, რაც მას მოტივაციას აძლევს იაქტიუროს და გაარკვიოს თავისი უფლებრივი მდგომარეობა. ხანდაზმულობის ვადის ათვლის დასაწყისი მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს მომენტი, როცა პირს უნდა სცოდნოდა უფლების დარღვევის შესახებ, თუკი პირს აქვს ობიექტური შესაძლებლობა ლეგიტიმური საშუალებებით აკონტროლოს თავისი უფლების მდგომარეობა. პალატამ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლზე და იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ ჯ.ლ-ე წარმოადგენს ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრს, ჩათვალა, რომ აღიარებულ უნდა იქნას მოსარჩელის თანასაკუთრების უფლება ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ სახელზე რიცხულ ქონებაზე და ჯ.ლ-ე ცნობილ უნდა იქნას ქ.თბილისში, მ-ს ქ№4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთის (საკადასტრო კოდი №...) თანამესაკუთრედ.

სააპელაციო პალატის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-მ“, მ. გ-მ, დ. გ-მ, ვ. ბ-მ, მ. კ-მ, მ. მ-მ, ა. ჯ-მ, მ. ბ-მ, მ. კ-მ, მ. თ-მ და დ. ქ-მ. კასატორებმა მოითხოვეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი დასაბუთებით:

გასაჩივრებული განჩინება უკანონოა, როგორც სამართლებრივი, ისე ფაქტობრივი დასაბუთების თვალსაზრისით. პალატამ არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა, გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოეყენებინა და არასწორად განმარტა გამოყენებული სამართლის ნორმები. განჩინება არაკანონიერია არა მხოლოდ სადავო საკითხის მატერიალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით, არამედ გამოტანილია საპროცესო სამართლის ნორმების არსებითი დარღვევით, რაც იმაში გამოიხატა, რომ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივ გარემოებებსა და მტკიცებულებებს მცდარი და ურთიერთსაწინააღმდეგო შეფასებები მიეცა, მნიშვნელოვან გარემოებებზე გადაწყვეტილება საერთოდ არ შეიცავს მსჯელობას, იგი მიღებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მოთხოვნათა დარღვევით საქმეში არსებული მტკიცებულებების ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური გამოკვლევა-შეფასების გარეშე, რადგანაც სარჩელის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას, ერთი მხრივ, გამორიცხავს მისი უსაფუძვლობა, ხოლო, მეორე მხრივ, ხანდაზმულობა. სააპელაციო სასამართლოს დასკვნები, რომელიც ასახულია გასაჩივრებულ განჩინებაში, ეფუძნება მცდარ სამართლებრივ შეფასებებს. პალატამ არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა ამხანაგობის, როგორც იურიდიული პირის სახით ჩამოყალიბებული ორგანიზებული წარმონაქმნის სამართლებრივ ბუნებას. პალატამ ვერ მოიხმო სამართლის კონკრეტული ნორმა, რომელიც ითვალისწინებს უკვე ჩამოყალიბებული, ამხანაგობიდან მისი რომელიმე წევრის გაყვანის აღმასკომის კომპეტენციისადმი მიკუთვნებას. სინამდვილეში, სადავო პერიოდში მსგავსი დანაწესის დამდგენი ნორმა მართლაც არ არსებობდა და გაუგებარია, თუ რომელ ნორმატიულ საფუძველს ემყარება სასამართლოს დასკვნა ამხანაგობიდან რომელიმე წევრის გაყვანის აღმასკომის კომპეტენციის თაობაზე. გადაწყვეტილების ზემოაღნიშნული მსჯელობა ეწინააღმდეგება ამხანაგობის, როგორც ორგანიზებული წარმონაქმნის იურიდიულ სტატუსსა და დანიშნულებას, რადგან მას შემდეგ, რაც ამხანაგობა ჩამოყალიბდებოდა და შეიქმნა იურიდიული პირის სტატუსს იგი უფლებამოსილი იყო, დამოუკიდებლად გადაეწყვიტა როგორც შიდაორგანიზაციული, მათ შორის წევრთა სამართლებრივ მდგომარეობასთან დაკავშირებული, ისე მესამე პირებთან სამართლებრივი ურთიერთობის წარმართვასთან არსებული საკითხები, რაშიც აღმასკომის ჩარევა მოკლებული იყო სამართლებრივ საფუძველს. ზემოაღნიშნულ

საკითხთან დაკავშირებით სააპელაციო პალატის მსჯელობის გაზიარებისა და ამხანაგობიდან მისი რომელიმე წევრის გაყვანის საკითხთან დაკავშირებით აღმასკომის კომპეტენციის დადასტურებულად მიჩნევის შემთხვევაშიც კი, მოქმედი კანონმდებლობის ფარგლებში, ვინაიდან აღარ არსებობს აღმასკომები და მათ სამართალმეკვიდრებს რაიონის გამგეობები წარმოადგენენ, ამხანაგობის წევრის გასვლის საკითხიც მათზე იქნება დამოკიდებული, რაც ეწინააღმდეგება მოქმედ კანონმდებლობას.

დაუსაბუთებელია პალატის მსჯელობა, რომ წევრის ამხანაგობიდან გაყვანის თაობაზე კრების ოქმს იურიდიული ძალა არ გააჩნდა, ვინაიდან, ასეთ შემთხვევაშიც არც მისი ბათილად ცნობის აუცილებლობა იარსებებდა, ასევე დაუსაბუთებელია, თუ რა იურიდიული ინტერესი გააჩნდა მოსარჩელეს აღნიშნულ მოთხოვნასთან მიმართებით, თუკი კრების ოქმი შედეგს ვერ გამოიწვევდა, თუმცა ფაქტია, რომ მოსარჩელემ სარჩელის აღძვრით მოითხოვა ოქმის ბათილად ცნობა, რომლის გარეშეც ვერ მიაღწევდა ამხანაგობის წევრად აღდგენის თაობაზე აღძრული მოთხოვნის დაკმაყოფილების მიზანს. აღმასკომის 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილება ამხანაგობის სახელზე რეგისტრირებულ მინის ნაკვეთთან მიმართებით არ შეიძლება გამხდარიყო ამხანაგობის რომელიმე წევრის ინდივიდუალური უფლების განმსაზღვრელი დოკუმენტი, რადგან ამხანაგობის წევრთა ვინაობისა და მათი უფლებების განსაზღვრა დაფუძნების შემდეგ მინის რეგისტრაციამდე სხვა დოკუმენტებითაც ხდებოდა, რომლებითაც ამხანაგობის წევრთა შემადგენლობამ მინის ნაკვეთის რეგისტრაციის მომენტამდე გარკვეული ცვლილებები განიცადა და, ბუნებრივია, რომ იგი იმ შემადგენლობით, რაც აღმასკომში რეგისტრაციის ეტაპზე არსებობდა, ვერ გახდებოდა მინის ნაკვეთის მესაკუთრე. გასაჩივრებული განჩინება არაკანონიერია იმ თვალსაზრისითაც, რომ მოსარჩელეს მიეკუთვნა იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა, კერძოდ, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით ჯ. ლ-ე თანამესაკუთრედ იქნა ცნობილი ამხანაგობის სახელზე რეგისტრირებულ მინის ნაკვეთზე, მაშინ, როდესაც მოსარჩელის მოთხოვნა ამხანაგობის წევრად ცნობა იყო. მინის ნაკვეთზე თანამესაკუთრედ ცნობა არამართებული მოთხოვნა იქნებოდა, რადგანაც მინის ნაკვეთზე რეგისტრირებულია არა ამხანაგობის თითოეული წევრის, არამედ მთლიანი ამხანაგობის, როგორც დამოუკიდებელი სუბიექტისა და ორგანიზებული წარმონაქმნის უფლება. გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით კი, ჯ. ლ-ე ცნობილ იქნა ამხანაგობის სახელზე რეგისტრირებული მინის ნაკვეთის თანამესაკუთრედ წილის მითითების გარეშე, რაც სამართლებრივად გამოიწვევს იმას, რომ იგი აღირიცხება მინის ნაკვეთის თანამესაკუთრედ, ხოლო ამხანაგობა ცალკე იქნა მითითებული მეორე თანამესაკუთრედ, აღნიშნული საბოლოოდ ნიშნავს იმას, რომ მოსარჩელესა და ამხანაგობას განესაზღვრებათ 1/2-1/2 იდეალური წილები, ანუ ჯ. ლ-ე იქცევა მთლიანი მინის ფართობის ნახევრის მესაკუთრედ, რისი სამართლებრივი წინაპირობაც არ არსებობს. სასამართლომ არ გამოიკვლია, თუ რას შეადგენს ჯ. ლ-სათვის განკუთვნილი წილი, ყოველივე ამით კი, არსებითად ილახება ამხანაგობის უფლება და ინტერესი, ასევე არასწორად იმსჯელა სასარჩელო ხანდაზმულობის საკითხთან მიმართებითაც.

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ სადავო კრების ოქმის გაფორმებამდე ამხანაგობამ ჩაატარა არაერთი კრება, რომელსაც თავად ჯ. ლ-ც ესწრებოდა და რომელთან მიმართებითაც კრებაზე მიმდინარეობდა დისკუსია მისი ამხანაგობიდან გაყვანის შესახებ, თუ იგი არ განახორციელებდა კონკრეტულ ღონისძიებებს. მოსარჩელემ ვერ შეძლო დაემტკიცებინა დაკისრებული მოვალეობების შესრულების ფაქტი, ხოლო, იმავე კრების ოქმით დადგენილი იყო, რომ ვალდებულების განუხორციელებლობა ჩაითვლებოდა ამხანაგობიდან გასვლად და აღნიშნულის დეკლარირება ამხანაგობამ მოახდინა 1992 წლის №5 კრების ოქმით. წინამორბედ კრებებზე განხილული საკითხის არსიდან და დამდგარი შედეგებიდან გამომდინარე, მოსარჩელეს უნდა გამოეჩინა წინდახედულება და დაინტერესებულიყო, კვლავ ითვლებოდა თუ არა იგი ამხანაგობის წევრად მით უფრო 18-წლიანი პერიოდის განმავლობაში, როცა მოსარჩელეს ერთხელაც არ დაუმყარებია კონტაქტი ამხანაგობასთან.

მოსარჩელის მითითება, რომ მას სადავო კრების ოქმი გადაეცა სასამართლოს მოსამზადებელ სხდომაზე, ვერ აბათილებს სარჩელის ხანდაზმულობას, რადგან ამხანაგობის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ბუნებიდან ასევე, შექმნისა და არსებობის მიზნებიდან გამომდინარე, აღნიშნული სუბიექტის ნორმალური ფუნქციონირება დაკავშირებულია თითოეული წევრის ჩართულობასა და აქტივობასთან ამხანაგობის ყოველდღიურ საქმიანობაში. მოსარჩელემ თავისი ბრალითა და დაუდევრობით ვერ შეიტყო უფლების „დარღვევის“ შესახებ, რაც ხანდაზმულობის ვადის ათვლის საწყისი მომენტის განსაზღვრასთან დაკავშირებული სუბიექტური ფაქტორის არსებობაზე მიუთითებს.

კასატორთა განმარტებით, სამოქალაქო კოდექსის 1507-ე მუხლის მე-3 ნაწილის, 128-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა და 130-ე მუხლის თანახმად, სასამართლომ არასწორად განმარტა ხანდაზმულობის საკითხი, ამასთან, სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 75-ე და მე-80 მუხლები ასევე განსხვავებულად არეგულირებდნენ ხანდაზმულობის ვადის ათვლის საკითხს. ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია ის გარემოებაც, რომ უკვე შეთანხმებულ პროექტში საჭირო გახდებოდა ახალი ფართების დამატება, რის თაობაზეც სწორედ ჯ. ლ-ს უნდა ეზრუნა, აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობა კი მისი ამხანაგობიდან გასვლის წინაპირობას წარმოადგენდა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 21 ნოემბრის განჩინებით ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“, მ. გ-ს, დ. გ-ს, ვ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. მ-ს, ა. ჯ-ს, მ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. თ-სა და დ. ქ-ს საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად და საქმის განხილვა, ამავე კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, დაინიშნა ზეპირი მოსმენის გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, საკასაციო საჩივრის საფუძვლებისა და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“, მ. გ-ს, დ. გ-ს, ვ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. მ-ს, ა. ჯ-ს, მ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. თ-სა და დ. ქ-ს საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). მოცემულ შემთხვევაში, საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონეა სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 1989 წლის 8 ივნისის №11.42.209 გადაწყვეტილებით 26 კომისრის სახელობის რაილმასკომს ნება დაერთო მახათას ქ№4-ში გამოთავისუფლებულ ნაკვეთზე ინდივიდუალური მენაშენების ამხანაგობების ჩამოყალიბებაზე.

1989 წლის 11 ივნისს ამხანაგობის კრებაზე ი. ჯ-მ, ა. ს-მ, მ. მ-მ, გ. გ-მ, მ. გ-მ, თ. ჩ-ს-მ და მ. თ-მ მიიღეს გადაწყვეტილება ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობის შექმნის შესახებ. ამავე გადაწყვეტილებით სთხოვეს რაილმასკომს საკითხის გადაწყვეტა.

თბილისის 26 კომისრის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მოქალაქეების: ი. ჯ-ს, ა. ს-ს, მ. მ-ს, გ. გ-ს, მ. გ-ს, თ. ჩ-ს-სა და მ. თ-ს თხოვნა და თ. ლ-ს, ი. ფ-ს, ჯ. ლ-ს, მ. თ-ს, დ. ხ-ს, ი. ჯ-ს, გ. ს-სა და მ. ა-ს გამოყენებით მ-ს ქ. №4-ში გამოთავისუფლებული მიწის ნაკვეთი ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობისათვის და აღნიშნული პირები მოიხსნენ ბინის მიღების აღრიცხვიდან. ამ დროიდან წარმოადგენს ჯ. ლ-ე ამხანაგობის წევრს.

1991 წლის 18 მაისს ისინი რაიონის ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრთა კრებაზე დაისვა საკითხი ახლად განეწიანებულთა მდგომარეობის გარკვევის შესახებ, კერძოდ, ამხანაგობის თავმჯდომარის ი. ჯ-ს მიერ გამოითქვა აზრი, რომ თუკი აღმასკომის მიერ განეწიანებული პირები არ მოავარებენ სხვა ამხანაგობაში გადასვლის საკითხს, ისინი ჩაითვლებოდნენ ამხანაგობიდან გასულად. ამხანაგობის თავმჯდომარე ი. ჯ-სა და ნ. გ-ს დაევალიათ ახლად განეწიანებულთა მდგომარეობის გარკვევის საკითხის დაყენება აღმასკომის წინაშე. აღმასკომს ამ საკითხზე რაიმე გადაწყვეტილება არ მიუღია.

ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ 1992 წლის 25 იანვრის №5 კრების დადგენილების მიხედვით, ამხანაგობის შემადგენლობიდან გასულად ჩაითვალნენ ამხანაგობაში აღმასკომის მიერ მათთვის კანონით მინიჭებული პროცენტის გადაჭარბებით განეწიანებული მოქალაქეები, მათ შორის მოსარჩელე ჯ. ლ-ე. სააპელაციო პალატამ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 380-ე მუხლის საფუძველზე არ გაიზიარა ახალი ფაქტები იმასთან დაკავშირებით, რომ კრების ოქმი მიღებულია არაუფლებამოსილ პირთა მიერ და კვორუმის დაუცველად,

ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ კონკრეტულ მიზანს წარმოადგენდა ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის განხორციელება ამხანაგობის წევრ ი. ჯ-ს საცხოვრებელი სახლის დანგრევის შედეგად გათავისუფლებულ 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, რაც ვერ განხორციელდა. ქ.თბილისში, მ-ს ქუჩა №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთი დღეისათვის რეგისტრირებულია ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ საკუთრებად.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. ამავე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით დადგენილია ის წინაპირობები, თუ რა მიიჩნევა როგორც მატერიალური კანონის, ასევე საპროცესო კანონის დარღვევად. სამართლის ნორმები დარღვევულად ითვლება, თუ სასამართლომ – არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოყენებინა; გამოიყენა კანონი, რომელიც არ უნდა გამოყენებინა; არასწორად განმარტა კანონი. ამასთან, საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი. განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო საჩივრის შინაარსიდან ირკვევა, რომ კასატორის პრეტენზია ეხება სასამართლოს მხრიდან როგორც სასარჩელო მოთხოვნის სამართლებრივი საფუძვლების არასწორად განსაზღვრას, ასევე საპროცესო სამართლის ნორმათა იმგვარ დარღვევას, რასაც შედეგად არასწორი გადაწყვეტილების მიღება მოჰყვა. საკასაციო სასამართლო კასატორთა პრეტენზიის დასაბუთებულობისა და საფუძვლიანობის შემოწმების მიზნით, ყურადღებას გაამახვილებს რამდენიმე საკითხზე:

საქმის შესწავლით დგინდება, რომ მოსარჩელის მიერ სასარჩელო მოთხოვნა სარჩელის აღძვრის დღიდან (15.04.2010წ.) რამდენჯერმე იქნა დაზუსტებული, საბოლოოდ პირველი ინსტანციის სასამართლოში მოსარჩელემ მოითხოვა: ინდმენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ წევრთა საერთო კრების 1992 წლის 25 იანვრის ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობა; ამხანაგობის სახელზე რიცხულ ქონებაში მოსარჩელის საკუთრების უფლების აღიარება და მისი მესაკუთრედ ცნობა საერთო საკუთრების წილზე. ხარვეზის შევსების შესახებ თბილისის სააპელაციო სასამართლოში წარდგენილ განცხადებაში მოსარჩელემ მიუთითა, რომ მისი წილის 1/8-ის შესაბამისი ფართობია 130,625 კვ.მეტრი. ამდენად, მოსარჩელის მოთხოვნას კრების ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობასთან ერთად წარმოადგენდა ქ.თბილისში, მ-ს ქუჩა №4-ში მდებარე 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთიდან 130,625 კვ.მეტრზე, როგორც მოსარჩელის წილზე მისი საკუთრების უფლების აღიარება და მესაკუთრედ ცნობა.

პირველ მოთხოვნასთან მიმართებაში სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილია, რომ მოსარჩელე ჯ. ლ-ე თბილისის 26 კომისიის სახელობის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1989 წლის 16 აგვისტოს გადაწყვეტილებით განეწიანდა ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ში“ და იმავდროულად მოიხსნა ბინის მიღების პარიცხვიდან. მართალია, კასატორები არ ეთანხმებიან სასამართლოს ამ დასკვნას, მაგრამ მათ აღნიშნულ გარემოებასთან დაკავშირებით არ წარმოუდგენიათ დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). საგულისხმოა კასატორების განმარტებები იმასთან დაკავშირებით, რომ 1991 წლის 18 მაისს ჩატარდა ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ საერთო კრება, რომელსაც ესწრებოდა ჯ. ლ-ე და სადაც განხილულ იქნა მისი ამხანაგობიდან გაყვანის საკითხი. ამდენად ფაქტია, რომ ამხანაგობა „...-ს“ წევრთა საერთო კრების 1992 წლის 25 იანვრის გადაწყვეტილების მიღებამდე ჯ. ლ-ს თვით ამხანაგობა განიხილავდა როგორც მის წევრს.

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორების არგუმენტებს იმასთან დაკავშირებით, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა ამხანაგობის, როგორც იურიდიული პირის სახით ჩამოყალიბებული ორგანიზებული წარმონაქმნის სამართლებრივ ბუნებას. ასევე სასამართლომ ვერ მოიხმო სამართლის კონკრეტული ნორმა, რომელიც ითვალისწინებს უკვე ჩამოყალიბებული, ამხანაგობიდან მისი რომელიმე წევრის გაყვანის აღმასკომის კომპეტენციისადმი მიკუთვნებას. აღნიშნულთან დაკავშირებით, საკასაციო პალატა სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს სამართლებრივ კვალიფიკაციას, კერძოდ: სამოქალაქო სამართლის კოდექსის (1964 წლის) 23-ე მუხლით, ამხანაგობები ფუნქციონირებდნენ იურიდიული პირის სახით. თბილისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1988 წლის 8 სექტემბრის №15.48.582 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული „ქ.თბილისში ინდივიდუალური მენაშენეების ამხანაგობების მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის შესახებ“ დროებითი დებულების პირველი პუნქტის შესაბამისად, მრავალბინიანი ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლების მშენებლობისა და ექსპლუატაციის მიზნით სახალხო დეპუტატთა რაიონული საბჭოების აღმასკომებთან იქნებოდა ინდივიდუალური მენაშენეების ამხანაგობები. ამგვარი ამხანაგობები იქმნებოდა აგრეთვე სახელმწიფო, კოოპერატიული და საზოგადოებრივ სანარმოებსა და დანესებულებებში, რაისაბჭოების აღმასკომებში შემდგომი რეგისტრაციით. ამავე დებულების მე-7 პუნქტის თანახმად, ინდივიდუალური მენაშენეების ამხანაგობა იურიდიული პირის უფლებას იძენდა რაიონული საბჭოს აღმასკომში რეგისტრაციის შემდეგ. განსხვავებით მოქმედი კანონმდებლობისგან, ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა, რომელიც იქმნებოდა მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის მიზნით, სახელმწიფოს ჩარევის გარეშე ვერ მიაღწევდა მიზანს, რადგან მინა, რომელიც ამხანაგობის საქმიანობისთვის სავალდებულო იყო, წარმოადგენდა მხოლოდ სახელმწიფოს საკუთრებას. ამგვარი ჩარევის ლეგიტიმურობას ადასტურებს საქართველოს საერთო სასამართლოებში წარმოებული არაერთი ადმინისტრაციული დავა (იხ.სუსგ, 3 ნოემბერი, 2004 წელი, №ბს-532-458-კ-04; სუსგ, 27 დეკემბერი, 2002 წელი, №3გ-ად-249-კ-02; სუსგ, 7 მარტი, 2006 წელი, №ბს-1226-801(კ-05).

ზემოაღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მართებულად მიიჩნევს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას, რომ სახალხო დეპუტატთა რაიონული საბჭოს აღმასკომის შესაბამისი გადაწყვეტილების არარსებობის პირობებში ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ 1992 წლის 25 იანვრის №5 კრების ოქმი ჯ. ლ-ს ამხანაგობიდან გაყვანის თაობაზე ვერ წარმოშობს სამართლებრივ შედეგს. რაც შეეხება დასახელებული კრების გადაწყვეტილების ბათილად აღიარების იურიდიულ ინტერესს, საკასაციო პალატა თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლომ სწორად დაასაბუთა ამგვარი ინტერესის რეალურად არსებობა. ამასთან, მიუხედავად იმისა, რომ ამხანაგობამ ვერ მიაღწია დასახულ მიზანს – ინდივიდუალური ბინათმშენებლობის განხორციელებას, ფაქტია, რომ ამხანაგობა დღესაც არსებობს. შესაბამისად სადავო კრების ოქმის მოსარჩელის ნაწილში ბათილად აღიარებით, მოსარჩელე უზრუნველყოფს იმ სიკეთის დაცვას, რომელსაც ეცილებიან.

საკასაციო პალატა ეთანხმება საკასაციო საჩივარში გამოთქმულ პრეტენზიას იმასთან დაკავშირებით, რომ სააპელაციო სასამართლომ მოსარჩელეს მიაკუთვნა იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა, როგორც ზემოთ ვახსენეთ, მოსარჩელის მეორე მოთხოვნას წარმოადგენდა ქ.თბილისში, მ-ს ქ. №4-ში მდებარე ინდ.მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“ საკუთრებაში არსებული 1045 კვ.მ მიწის ნაკვეთიდან მოსარჩელის წილზე – 130,625 კვ.მეტრზე, საკუთრების უფლების აღიარება. პალატა ყურადღებას გაამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით არ დაუდგენია ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, თუ რას შეადგენდა ჯ. ლ-ს კუთვნილი წილი ამხანაგობაში. შესაბამისად, წილის მითითების გარეშე ჯ. ლ-ს ამხანაგობის სახელზე რიცხულ ქონებაზე თანამესაკუთრედ აღიარებით სასამართლო უდავოდ გასცდა მოსარჩელის მოთხოვნას. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 248-ე მუხლით დადგენილია სასამართლო გადაწყვეტილების ფარგლები, კერძოდ, სასამართლოს უფლება არა აქვს მიაკუთვნოს თავისი გადაწყვეტილებით მხარეს ის, რაც მას არ უთხოვია, ან იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა. ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ამ ნაწილში კასატორებმა წარმოადგინეს დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ჯ. ლ-ს ამხანაგობაში განეწიანების დროისათვის მოქმედი საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 449-ე მუხლის მიხედვით, საერთო საქმიანობის ხელშეკრულების მონაწილეების ფულადი ან სხვა ქონებრივი შენატანები, აგრეთვე საერთო საქმიანობის შედეგად შექმნილი ან შექმნილი ქონება მათ საერთო საკუთრებას წარმოადგენს. ანალოგიური პრინციპია განმტკიცებული მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 932-ე მუხლში, რომლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, თუ ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, შესატანები წარმოადგენს მონაწილეთა საერთო საკუთრე-

ბას. მონაწილეთა საერთო საკუთრებას შეადგენს ისიც, რაც შეძენილია საერთო საკუთრებაში არსებული უფლების საფუძველზე, ანდა მიღებულია ანაზღაურების სახით საერთო ქონების განადგურების, დაზიანების ან ამოღების გამო. პალატის მოსაზრებით, კანონმდებლის ამგვარი ნება გამომდინარეობს თვით ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობიდან, – საერთო მიზნის არსებობა და ამ მიზნის მისაღწევად ერთობლივად მოქმედება. აღსანიშნავია ასევე ის სამართლებრივი წინაპირობა, რომელიც განმტკიცებულია სამოქალაქო კოდექსის 938-ე მუხლის მე-3 ნაწილში და რაც ითვალისწინებს გამსვლელი მონაწილისათვის წილის კომპენსაციის მიცემას და არა საერთო საკუთრებიდან ქონების ნატურით გამოყოფას.

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორების პრეტენზიას სასარჩელო მოთხოვნის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით და თვლის, რომ ამ კუთხით სააპელაციო სასამართლომ სწორად განმარტა კანონი, ასევე სწორად მიუთითა ხანდაზმულობის სუბიექტურ ფაქტორზე. სააპელაციო სასამართლომ მართებულად დააკისრა მოთხოვნის ხანდაზმულობის მტკიცების ტვირთი მოპასუხე მხარეს, რაც ვერ იქნა დაძლეული.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები. განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ პირველ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებაში სააპელაციო სასამართლომ სწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა საქმეზე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს, ამასთან, კასატორებს არ წარმოუდგენიათ დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). რაც შეეხება მეორე სასარჩელო მოთხოვნას, კასატორების პრეტენზია გაზიარებულ იქნა, რაც სარჩელის ამ ნაწილში დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია. ამასთან, სახეზე არ არის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი დაკმაყოფილებულია ნაწილობრივ, მაშინ მოსარჩელეს ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რაც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნათა იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა. იმ მხარის წარმომადგენლის დახმარებისათვის განუვლ ხარჯებს, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასამართლო დააკისრებს მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არა უმეტეს ამ კოდექსის 47-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ოდენობისა. ამავდრომის მე-2 და მე-3 ნაწილებით კი, განსაზღვრულია, რომ ამ მუხლში აღნიშნული ნაწილები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს საჩივრებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებულას. თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

მოცემული დავის საგანი ამხანაგობის კრების ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობა და ამხანაგობის სახელზე რიცხულ ქონებაზე საკუთრების უფლების აღიარება, საერთო საკუთრებიდან წილზე მესაკუთრედ ცნობაა. საქმის მასალებით დადასტურებულია, რომ მოსარჩელე ჯ. ლ-მ საქმის პირველი ინსტანციის წესით განხილვისას სახელმწიფო ბაჟის სახით გადაიხადა 120 ლარი, ხოლო სააპელაციო საჩივრის გამო – 150 და 59 ლარი, სულ 209 ლარი. მოცემული საქმეზე მოპასუხის მიერ გაღებულ ხარჯებს საკასაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი – 300 ლარი შეადგენს. იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“, მ. გ-ს, დ. გ-ს, ვ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. მ-ს, ა. ჯ-ს, მ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. თ-სა და დ. ქ-ს საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა სააპელაციო პალატის გადაწყვეტილება საერთო საკუთრებიდან წილის მიკუთვნების ნაწილში და ამ ნაწილში ჯ. ლ-ს უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე, ხოლო ამხანაგობის კრების ოქმის ნაწილობრივ ბათილად ცნობის ნაწილში გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ მხარეთა შორის სასამართლო ხარჯები უნდა განისაზღვროს შემდეგნაირად: ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“, მ. გ-ს, დ. გ-ს, ვ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. მ-ს, ა. ჯ-ს, მ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. თ-სა და დ. ქ-ს ჯ. ლ-ს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროთ მოსარჩელის მიერ სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ნახევარი – 329 ლარის ნახევარი – 164,5 ლარი (სარჩელის დაკმაყოფილებული ნაწილის პროპორციულად), ხოლო ჯ. ლ-ს, კასატორების სასარგებლოდ მათ მიერ საკასაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 300 ლარის ნახევარი – 150 ლარი, ამასთან, მხარეთა შორის ურთიერთვალდებულება უნდა გაიქვიტოს და საბოლოოდ ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „...-ს“, მ. გ-ს, დ. გ-ს, ვ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. მ-ს, ა. ჯ-ს, მ. ბ-ს, მ. კ-ს, მ. თ-სა და დ. ქ-ს ჯ. ლ-ს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროთ 14,5 ლარი (164,5-150).

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა ლ ა ნ ყ ვ ი ტ ა :

სასამართლომ დაადგინა, რომ სადავო ბინის პრივატიზაციის დროს, ამ ბინაში არც მოსარჩელე და არც მოპასუხე არ ცხოვრობდა, თუმცა ისინი სადავო ბინით სარგებლობდნენ, კერძოდ, იღებდნენ და ინაწილებდნენ სადავო ბინის გაქირავებით მიღებულ შემოსავალს. აღნიშნულისა და იმის გათვალისწინებით, რომ სადავო ბინის პრივატიზაციის დროს ამ ბინაში ჩანერილი იყო მოსარჩელე, სასამართლომ იგი ბინის პრივატიზაციაზე უფლებამოსილ პირად განიხილა საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 1 თებერვლის №107 დადგენილების საფუძველზე.

დასახელებული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ლ. პ-მა, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

სააპელაციო საჩივრის მოტივები:

1. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოპასუხეს არ უცხოვრია სადავო ბინაში. მოწმეთა ჩვენებებით და საქმეში არსებული სხვა მტკიცებულებებით დასტურდება, რომ სადავო ბინის პრივატიზაციამდე (1998 წელი) და პრივატიზაციის შემდეგაც, მოპასუხე რეალურად ფლობდა და სარგებლობდა ამ ბინით. მოპასუხის მიერ სადავო ბინის გაქირავების ფაქტი, რაც ასევე დადასტურებულია მოწმეთა ჩვენებებით და ასახულია სასამართლოს გადაწყვეტილებაში, უდავოდ ადასტურებს იმ გარემოებას, რომ მოპასუხე სარგებლობდა სადავო ბინით. მოქმედი კანონმდებლობით, სადავო ფართზე საკუთრების უფლების მოპოვებისათვის, აუცილებელ პირობას წარმოადგენს, ამ ფართში ცხოვრების, ფართით სარგებლობის ფაქტი. შესაბამისად, მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილებისათვის მნიშვნელოვანი იყო იმ ფაქტის დადგენა, რომ ეს უკანასკნელი სარგებლობდა სადავო ფართით. მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლომ დაადგინა, რომ მოსარჩელეს არასოდეს უცხოვრია სადავო ფართში, ეს ფართი არასოდეს წარმოადგენდა მოსარჩელის მფლობელობისა და სარგებლობის საგანს.

2. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოსარჩელე და მოპასუხე ერთობლივად სარგებლობდნენ სადავო ბინით, რაც იმაში გამოიხატებოდა, რომ ისინი ინაწილებდნენ სადავო ბინის გაქირავებით მიღებულ შემოსავალს. აღნიშნული ფაქტის დადგენისას, სასამართლომ არასწორი შეფასება მისცა მოწმეთა ჩვენებებს, ვინაიდან, როგორც მითითებული ჩვენებებით, ასევე მოპასუხის ახსნა-განმარტებით, დასტურდება მხოლოდ ერთი გარემოება, რომ მოპასუხე მოსარჩელეს პერიოდულად ჩუქნიდა გარკვეულ თანხებს, რაც, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავდა, სადავო ბინით ერთობლივად სარგებლობასა და ამ ბინის გაქირავებით მიღებული შემოსავლის ერთმანეთში განაწილებას. საგულისხმოა, რომ ასეთი მოსაზრება, მოსარჩელის მხრიდანაც არ გაუღერებულა. მოპასუხე მოსარჩელეს თანხას ჩუქნიდა მშობლის მოვალეობიდან გამომდინარე და არავითარი მნიშვნელობა არ ჰქონდა იმას, თუ რა გზით შოულობდა იგი ამ თანხას - ბინის გაქირავებით თუ სხვა საშუალებით.

3. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოპასუხემ მოსარჩელის მოთხოვნით შეწყვიტა ქირავნობის ურთიერთობა დამქირავებელთან. მოსარჩელეს არასოდეს ჰქონია რაიმე უფლება სადავო ბინაზე, იგი არ განკარგავდა და არ სარგებლობდა სადავო ფართით. აქედან გამომდინარე, საფუძველს მოკლებულია ის მოსაზრება, რომ მოპასუხემ მოსარჩელის მოთხოვნით შეწყვიტა ქირავნობის ურთიერთობა. ასეთი მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაშიც, მოპასუხე არ იქნებოდა ვალდებული გაეთვალისწინებინა იგი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ლ. პ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2011 წლის 21 ოქტომბრის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, ი. პ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე საჩივარი შეიტანა ი. პ-მა, რომელმაც მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და საქმის არსებითად განხილვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 31 მაისის განჩინებით ი. პ-ის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმის მასალების თანახმად, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილს, 10:30 საათზე დანიშნულ სასამართლო სხდომაზე, არ გამოცხადდა მონინალმდეგე მხარე, რის გამოც სასამართლომ მის წინააღმდეგ გამოიტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია გააქარწყლოს ვარაუდი, რომელიც საფუძველად უდევს ამ გადაწყვეტილებას, მოითხოვოს მისი გაუქმება და საქმის განხილვის განახლება, თუ დაამტკიცებს, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძველები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის. აღნიშნული მუხლი განსაზღვრავს იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს. ეს გარემოებები მითითებულია 233-ე მუხლის 1-ლ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალი არაა ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახ-

და და რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამასთან, კანონმდებელი ავალდებულებს მხარეს წინასწარ აცნობოს სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობის და მიზეზის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელია. იმ გარემოებათა დამტკიცების ტვირთი, რომლებზეც მიუთითებს მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზზე, ეკისრება მომჩივანს, ხოლო მომჩივნის მიერ მიითვებული გარემოებების შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიოა მხარის გამოუცხადებლობა, სასამართლოს უფლებამოსილებაა.

მოცემულ შემთხვევაში, საჩივრის ავტორი – ი. პ-ის წარმომადგენელი მ. რ-ე – დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებას მოითხოვდა იმ საფუძვლით, რომ სასამართლო პროცესზე მისი გამოუცხადებლობა გამოიწვია ი. პ-ის მიერ მ. რ-ისა და მ. მ-ის სახელზე გაცემული რწმუნებულების მოქმედების ვადის გასვლამ. ამასთან, იგი აღნიშნავდა, რომ გამოუცხადებლობის მიზეზის შესახებ სასამართლოს ეცნობა წინასწარ, სხდომის თარიღამდე 2 დღით ადრე – 2012 წლის 17 აპრილს.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, იმ გარემოებათა ჩამონათვალს, რომლებიც შეიძლება, სასამართლომ მიიჩნიოს პროცესზე მხარის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზად, განსაზღვრავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი. აღნიშნული ნორმის თანახმად, ამ კანონის მიზნებისათვის, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტის წარმომადგენლის მიერ მიითვებული გარემოება სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის საპატიოობისა და აღნიშნულის შესახებ სასამართლოსათვის წინასწარ შეტყობინების თაობაზე, რაც შემდეგი არგუმენტებით დაასაბუთა:

უპირველესად, სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზად მიჩნევისათვის „სხვა გარემოება“, გამონკვეთი უნდა იყოს განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით. მოცემულ შემთხვევაში კი მხარის მიერ მიითვებული საპატიო მიზეზი – რწმუნებულების მოქმედების ვადის გასვლა, არ იყო გამონკვეთი განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, ვინაიდან, იგი სუბიექტურ კრიტერიუმებზე მიუთითებდა და თავისთავად სცილდებოდა კანონის მიზნებს.

ამასთან, დადგინდა, რომ 2012 წლის 19 აპრილს, 10:30 საათზე დანიშნული სხდომის თაობაზე და გამოუცხადებლობის შედეგებთან დაკავშირებით სათანადო წესით გაფრთხილებული იყო მოწინააღმდეგე მხარის, ი. პ-ის წარმომადგენელი მ. რ-ე, კერძოდ, 2012 წლის 4 აპრილს მ. რ-ეს სასამართლო უწყება ჩაბარდა პირადად, შესაგებელში მის მიერვე მიითვებულ მისამართზე. ასევე დადგინდა, რომ ი. პ-ის მიერ მ. მ-ისა და მ. რ-ის სახელზე გაცემულ რწმუნებულებას მოქმედების ვადა გაუვიდა 2012 წლის 6 აპრილს. ამდენად, ი. პ-ის წარმომადგენლისათვის, მ. რ-ისათვის სხდომის თარიღამდე დაახლოებით 15 დღით ადრე უკვე ცნობილი იყო მისი წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტის ხარვეზიანობის შესახებ. მიუხედავად ამისა, მან სხდომის დაწყებამდე 2 დღით ადრე, 2012 წლის 17 აპრილს მიმართა ფოსტას – შპს „ქართულ სერვის ჯგუფს“ განცხადებით 2012 წლის 19 აპრილს დანიშნული სასამართლო სხდომის გადადების შესახებ, რომელიც სააპელაციო სასამართლოს ჩაბარდა 2012 წლის 20 აპრილს, 2012 წლის 19 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შემდეგ. ამდენად, სააპელაციო სასამართლოსათვის 2012 წლის 19 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დროისათვის არ იყო ცნობილი გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზების შესახებ.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 61-ე მუხლის მე-3 ნაწილიდან გამომდინარე, მან სხდომის გადადების შესახებ განცხადებით ფოსტის მეშვეობით მიმართა სასამართლოს სხდომის დაწყებამდე 2 დღით ადრე – 2012 წლის 17 აპრილს. დასახელებული ნორმის თანახმად, საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლადაც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე. თუ საჩივარი, საბუთები ან ფულადი თანხა ფოსტას ან ტელეგრაფს ჩაბარდა ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე, ვადა გასულად არ ჩაითვლება. სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, აღნიშნული მუხლით გათვალისწინებული დანაწესი ეხება მხოლოდ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილ საპროცესო ვადებს და საპროცესო მოქმედების შესასრულებლად სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადებს. შესაბამისად, იგი ვერ გავრცელდებოდა კონკრეტულ შემთხვევაზე. ამასთან, სასამართლომ აღნიშნა, რომ დროის არც თუ ისე მცირე შუალედში (15 დღის განმავლობაში), მოწინააღმდეგე მხარის წარმომადგენელი ვალდებული იყო, დაეჭირა თადარიგი და სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის მიზეზის შესახებ თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ამდენად, სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის შესახებ ი. პ-ის წარმომადგენელ მ. რ-ის მიერ მიითვებული გარემოებები, კერძოდ, ის, რომ რწმუნებულებაში, მასზე ხელის მოწერის დროს ვერ დააფიქსირა მექანიკური შეცდომა რწმუნებულების უფლებამოსილების ვადასთან დაკავშირებით (იხ. სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 31 მაისის სხდომის ოქმი) და ასევე, აღნიშნული საფუძვლით სხდომის გადადების თაობაზე სასამართლოსათვის გზავნილი ჩააბარა ფოსტას 2 დღით ადრე, სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით არ წარმოადგენდა სასამართლო სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევისა და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელ საფუძვლებს. აქვე, სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება მიაქცია იმ გარემოებაზეც, რომ წარმომადგენელს, პროფესიით იურისტს, რო-

მელიც ახორციელებს მარნმუნებლის უფლებებისა და ინტერესების სასამართლოში დაცვას, პროცესუალური უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტის წაკითხვისას მეტი გულმოდგინება მოეთხოვება. შესაბამისად, ის გარემოება, რომ თავის დროზე რწმუნებულების კითხვისას გამორჩა ვადასთან დაკავშირებული ჩანაწერი, და თანაც აღნიშნულის თაობაზე სასამართლოს, გონივრულ ვადაში ვერ აცნობა სხდომის დღემდე, არ შეიძლება აპელანტის საუარესოდ ასახულიყო ამ უკანასკნელის უფლებაზე. აპელანტის მონინალმდევე მხარეს შეეძლო, აღნიშნული ხარვეზის თაობაზე დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის, დროული შეტყობინების შეუძლებლობის დამადასტურებელი გარემოებები კი მას არ მიუთითებია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ ჩათვალა, რომ არ არსებობდა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის წარმოების განახლების საფუძველი. მოცემულ შემთხვევაში, სწორედ საჩივრის ავტორს უნდა ემტკიცებინა სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის საპატიოობა, რომელმაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მოთხოვნის შესაბამისად, ვერ უზრუნველყო მტკიცების ტვირთის ამ კუთხით რეალიზება.

დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე, ისევე როგორც მისი ძალაში დატოვების შესახებ განჩინებაზე საკასაციო საჩივარი შეიტანა ი. პ.-მა. კასატორის მოთხოვნა მათი გაუქმება და საქმის განსახილველად სააპელაციო სასამართლოში დაბრუნება.

საკასაციო საჩივარი ემყარება შემდეგ არგუმენტებს:

ი. პ.-ს სასამართლო შეტყობინება არ ჩაბარებია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. სასამართლო უწყება გაეგზავნა და ჩაბარდა მოსარჩელის ყოფილ წარმომადგენლებს, რომლებთანაც ი. პ.-ს შეწყვეტილი ჰქონდა წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება. სამოქალაქო კოდექსის 109-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება ქარწყლება იმ ვადის გასვლით, რა ვადითაც გაიცა უფლებამოსილება. 2012 წლის 6 აპრილს რწმუნებულების მოქმედების ვადა გასული იყო. სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გამოიტანა ამ ვადის გასვლიდან 13 დღეში, 2012 წლის 19 აპრილს;

სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 210-ე მუხლის მოთხოვნები, არ შეამოწმა გამოუცხადებელ მხარეს ჩაბარდა თუ არა შეტყობინება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების შესაბამისად, არ გამოარკვია გამოუცხადებლობის შესახებ შეტყობინება, არ შეამოწმა წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება, შედეგად, საქმეზე არაკანონიერი გადაწყვეტილება იქნა მიღებული;

არასწორია სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა იმის შესახებ, რომ აპელანტის მონინალმდევე მხარეს სასამართლოსათვის არ უცნობებია გამოუცხადებლობის მიზეზების თაობაზე. საქმეში მოიპოვება ი. პ.-ის წარმომადგენლების მიერ სასამართლო სხდომამდე ორი დღით ადრე წარდგენილი განცხადება, სადაც აღნიშნულია, რომ მათ სახელზე გაცემულ რწმუნებულებას მოქმედების ვადა გაუვიდა, ამასთან, ყოფილი მარნმუნებლის ინფორმირება ვერ მოახერხეს იმის გამო, რომ იგი იმყოფებოდა უცხოეთში;

კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო საჩივარში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები არ ამართლებენ სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას. მოცემულ შემთხვევაში, აპელანტი არ მიუთითებდა, რომ ბინის პრივატიზაციის მომენტში ი. პ.-ი არ წარმოადგენდა მისი ოჯახის წევრს და მასთან ერთად არ გადასცემია საკუთრებაში სადავო ბინა პრივატიზაციის წესით. მხოლოდ ეს ფაქტობრივი გარემოებები შეიძლება ამართლებდნენ იურიდიულად სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნას და მხოლოდ მათი არსებობის შემთხვევაში იქნებოდა შესაძლებელი იმ დასკვნის გაკეთება, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდა აპელანტის მოთხოვნას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების გამოკვლევის შედეგად მიიჩნევს, რომ ი. პ.-ის საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, უცვლელად უნდა დარჩეს სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და განჩინება შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილის სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა აპელანტის მონინალმდევე მხარე, რის გამოც სასამართლომ მის წინააღმდეგ გამოიტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება. დადგენილია, ისიც, რომ აპელანტის მონინალმდევე მხარე კანონით დადგენილი წესით მოწვეული იყო საქმის განხილვაში.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზღვრავს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს ამ კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამომწვეული იყო საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ამდენად, გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია გააქარწყლოს ვარაუდი, რომელიც საფუძვლად უდევს ამ გადაწყვეტილებას, მოითხოვოს მისი გაუქმება და საქმის განახლება, თუ დაამტკიცებს, რომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

მოცემულ შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების ერთ-ერთ საფუძვლად კასატორი მიუთითებს იმ გარემოებაზე, რომ აპელანტის მონინალმდევე მხარე არ იყო მოწვეული საქმის განხილვა-

ში, კერძოდ, მას არ ჩაბარებია სასამართლო უწყება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით.

საკასაციო სასამართლო კასატორის ზემოაღნიშნულ მოსაზრებას არ იზიარებს, ვინაიდან საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სასამართლო უწყება, 2012 წლის 19 აპრილს, 10:30 საათზე დანიშნულ სხდომაზე მონვევის შესახებ, პირადად ჩაბარდა აპელანტის მონინალმდევე მხარის – ი. პ-ის წარმომადგენელ მ. რ-ეს 2012 წლის 4 აპრილს, რაც დასტურდება ამ უკანასკნელის ხელმოწერით გზავნილის ჩაბარების შესახებ შეტყობინების ბარათზე. აღნიშნულ გარემოებას კასატორი სადავოდ არ ხდის, მაგრამ მიიჩნევს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, წარმომადგენლისათვის გზავნილის ჩაბარება ვერ მიიჩნევა მხარისათვის ჩაბარებად, რადგან უწყების ჩაბარების დროს რწმუნებულების მოქმედების ვადა გასული იყო. კასატორის აღნიშნული მოსაზრება დაუსაბუთებელია, ვინაიდან საქმეში წარმოდგენილი რწმუნებულებით საპირისპირო ფაქტი დასტურდება, კერძოდ, ი. პ-ის წარმომადგენლის, მ. ჯ-ას მიერ 2011 წლის 6 აპრილს გაცემული რწმუნებულების (მინდობილობის) მიხედვით, მ. რ-ეს წარმომადგენლობის უფლება მიენიჭა 2012 წლის 6 აპრილამდე. ამდენად, უწყების ჩაბარების მომენტში – 2012 წლის 4 აპრილს, მ. რ-ის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება გაქარწყლებული არ ყოფილა, ვინაიდან არ იყო გასული ის ვადა, რა ვადითაც გაიცა უფლებამოსილება (სკ-ის 109-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტი), შესაბამისად, მისთვის უწყების ჩაბარება უფლებამოსილი პირისათვის ჩაბარებად უნდა იქნეს მიჩნეული. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, მხარეს ან მის წარმომადგენელს სასამართლო უწყებით ეცნობება სასამართლო სხდომის ან ცალკეული საპროცესო მოქმედების შესრულების დრო და ადგილი. უწყება მხარისათვის და მისი წარმომადგენლისათვის ჩაბარებულად ჩაითვლება, თუ იგი ჩაბარდება ერთ-ერთ მათგანს. მითითებული ნორმა სასამართლოს აძლევს შესაძლებლობას უწყება გაუგზავნოს მხარეს ან მის წარმომადგენელს, ხოლო, ერთ-ერთი მათგანისათვის ჩაბარება მიიჩნიოს, როგორც მხარისათვის, ასევე წარმომადგენლისათვის ჩაბარებად. მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლო უწყება აპელანტის მონინალმდევე მხარისათვის ჩაბარებულად უნდა ჩაითვალოს, ვინაიდან უწყება კანონით დადგენილი წესით ჩაბარდა მხარის წარმომადგენელს, რაც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, მხარისათვის ჩაბარებად მიიჩნევა. მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი ავალდებულებს წარმომადგენელს, უწყების ჩაბარების შესახებ აცნობოს მხარეს, მაგრამ წარმომადგენლის მიერ ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა ან შესრულების შეუძლებლობა, გავლენას ვერ მოახდენს მხარისათვის უწყების ჩაბარებულად მიჩნევაზე. წარმომადგენლის მიერ ზემოხსენებული ვალდებულების შეუსრულებლობა შეიძლება გახდეს დავალების ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის საფუძველი, მაგრამ იგი ვერ გააქარწყლებს სასამართლო უწყების მხარისათვის ჩაბარებულად მიჩნევის პრეზუმფციას.

კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს არ უნდა გამოეტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება მის წინააღმდეგ, ვინაიდან მისმა წარმომადგენლებმა სხდომამდე ორი დღით ადრე აცნობეს სასამართლოს, რომ რწმუნებულების ვადის გასვლის გამო, ისინი ვერ მიიღებდნენ მონანილეობას საქმის განხილვაში, ხოლო, მარწმუნებელთან საზღვარგარეთ დაკავშირებას ვერ ახერხებდნენ.

საკასაციო სასამართლო, უპირველესად, ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებას, რომ ზემოხსენებული განცხადება სააპელაციო სასამართლოს კანცელარიას ჩაბარდა 2012 წლის 20 აპრილს, ანუ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შემდეგ, შესაბამისად, მასზე სააპელაციო პალატა ვერ იმსჯელებდა. ამასთან, საკასაციო პალატის მოსაზრებით, მოცემულ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია გაირკვეს, თუ რამდენად გამორიცხავდა ზემოხსენებულ განცხადებაში მითითებული გარემოებები დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესაძლებლობას, ანუ, ხომ არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამომტანი დამატებითი კანონით გათვალისწინებული წინაპირობები.

ზემოთ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზღვრავს იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს. ეს გარემოებები მითითებულია 233-ე მუხლის 1-ლ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალს არაა ამომწურავი. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდა და რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამასთან, კანონმდებელი ავალდებულებს მხარეს წინასწარ აცნობოს სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობის და მიზეზის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელია. იმ გარემოებათა დამტკიცების ტვირთი, რომლებზეც მიუთითებს მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზზე, ეკისრება მომჩივანს, ხოლო ამ გარემოებათა შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიოა მხარის გამოუცხადებლობა – სასამართლოს უფლებამოსილებაა.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორი მიიჩნევს, რომ სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობა გამომწვეული იყო საპატიო მიზეზით, კერძოდ, მისმა წარმომადგენლებმა, რწმუნებულების ვადის გასვლის გამო, ვერ მიიღეს მონანილეობა საქმის განხილვაში, ხოლო, მასთან დაკავშირება ვერ შეძლეს, ვინაიდან მას საკონტაქტო ტელეფონი გამორთული ჰქონდა.

საპატიო მიზეზის დეფინიციას განამტკიცებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, რომელიც ადგენს, რომ ასეთ მიზეზად შეიძლება ჩაითვალოს მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარმოდგენის შეუძლებლობა, რაც გამომწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით

შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ამავ ე კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას დაუშვებლად მიიჩნევს, თუ სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის.

ზემოაღნიშნული ნორმების ანალიზი ცხადყოფს, რომ სასამართლო სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობა შეიძლება მიჩნეულ იქნეს საპატიოდ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გამოუცხადებლობა გამოწვეულია ობიექტური გარემოებით, რომლიც მხარისაგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე მის გამოცხადებას. მოცემულ შემთხვევაში, კასატორი საჩივარში თავად მიუთითებს, რომ მას საკონტაქტო ტელეფონი გამორთული ჰქონდა, რაც, ცხადია, გამორიცხავდა მასთან დაკავშირების შესაძლებლობას. ამდენად, კასატორის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობა გამონეწეული იყო არა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით და მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით, არამედ მისი წინდაუხედაობით, რაც საკონტაქტო ტელეფონის გამორთვაში გამოიხატა. ასეთ შემთხვევაში, თავად მხარეა იმ უარყოფითი საპროცესო შედეგის რისკის მატარებელი, რაც მის მიერ აუცილებელი ყურადღებანიანობის ფარგლების დარღვევითაა გამოწვეული.

კასატორი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად უთითებს ასევე იმ გარემოებაზე, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებდა სააპელაციო მოთხოვნას, ამიტომ სააპელაციო სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი გამოეტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კასატორის ზემოაღნიშნულ მოსაზრებას და განმარტავს შემდეგ: სასამართლო სხდომაზე აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის (სააპელაციო მოპასუხის) გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისას, სააპელაციო სასამართლო უფლებამოსილია იმსჯელოს მხოლოდ სააპელაციო მოსარჩელის (აპელანტის) მიერ მითითებული გარემოებების იურიდიულ შესაბამისობაზე სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნასთან მიმართებით, თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230.2 და 387.2 მუხლებისა. სააპელაციო სასამართლო ამომწებს გადაწყვეტილებას არა მარტო სამართლებრივი, არამედ ფაქტობრივი თვალსაზრისითაც. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღება გარკვეული ფაქტობრივი გარემოებების არსებობის პრეზუმფციასაც ეფუძნება. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები მიიჩნევა დამტკიცებულად და, თუ ისინი იურიდიულად ასაბუთებენ აპელანტის მოთხოვნას, სასამართლო დააკმაყოფილებს სააპელაციო საჩივარს. ამ შემთხვევაში მოქმედებს პრეზუმფცია, რომლის თანახმად ივარაუდება, რომ სააპელაციო მოპასუხემ ვერ დაადასტურა საპროცესო.

განსახილველ შემთხვევაში, აპელანტმა სააპელაციო საჩივარში მიუთითა შემდეგ გარემოებებზე:

1. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოპასუხეს არ უცხოვრია სადავო ბინაში. მოწმეთა ჩვენებებით და საქმეში არსებული სხვა მტკიცებულებებით დასტურდება, რომ სადავო ბინის პრივატიზაციამდე (1998 წელი) და პრივატიზაციის შემდეგაც, მოპასუხე რეალურად ფლობდა და სარგებლობდა ამ ბინით. მოპასუხის მიერ სადავო ბინის გაქირავების ფაქტი, რაც ასევე დადასტურებულია მოწმეთა ჩვენებებით და ასახულია სასამართლოს გადაწყვეტილებაში, უდავოდ ადასტურებს იმ გარემოებას, რომ მოპასუხე სარგებლობდა სადავო ბინით. მოქმედი კანონმდებლობით, სადავო ფართზე საკუთრების უფლების მოპოვებისათვის, აუცილებელ პირობას წარმოადგენს, ამ ფართში ცხოვრების, ფართით სარგებლობის ფაქტი. შესაბამისად, მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილებისათვის მნიშვნელოვანი იყო იმ ფაქტის დადგენა, რომ ეს უკანასკნელი სარგებლობდა სადავო ფართით. მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლომ დაადგინა, რომ მოსარჩელეს არასოდეს უცხოვრია სადავო ფართში, ეს ფართი არასოდეს წარმოადგენდა მოსარჩელის მფლობელობისა და სარგებლობის საგანს.

2. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოსარჩელე და მოპასუხე ერთობლივად სარგებლობდნენ სადავო ბინით, კერძოდ, ისინი ინაწილებდნენ სადავო ბინის გაქირავებით მიღებულ შემოსავალს. აღნიშნული ფაქტის დადგენისას, სასამართლომ არასწორი შეფასება მისცა მოწმეთა ჩვენებებს, ვინაიდან, როგორც მითითებული ჩვენებებით, ასევე მოპასუხის ახსნა-განმარტებით, დასტურდება მხოლოდ ერთი გარემოება, რომ მოპასუხე მოსარჩელეს პერიოდულად ჩუქნიდა გარკვეულ თანხებს, რაც, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავდა, სადავო ბინით ერთობლივად სარგებლობასა და ამ ბინის გაქირავებით მიღებული შემოსავლის ერთმანეთში განაწილებას. საგულისხმოდ, რომ ასეთი მოსაზრება, მოსარჩელის მხრიდანაც არ გაუღერებულა. მოპასუხე მოსარჩელეს თანხას ჩუქნიდა მშობლის მოვალეობიდან გამომდინარე და არავითარი მნიშვნელობა არ ჰქონდა იმას, თუ რა გზით შოულობდა იგი ამ თანხას – ბინის გაქირავებით თუ სხვა საშუალებით.

3. სასამართლომ არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მოპასუხემ მოსარჩელის მოთხოვნით შეწყვიტა ქირავნობის ურთიერთობა დამქირავებელთან. მოსარჩელეს არასოდეს ჰქონია რაიმე უფლება სადავო ბინაზე, იგი არ განკარგავდა და არ სარგებლობდა სადავო ფართით. აქედან გამომდინარე, საფუძველს მოკლებულია ის მოსაზრება, რომ მოპასუხემ მოსარჩელის მოთხოვნით შეწყვიტა ქირავნობის ურთიერთობა. ასეთი მოთხოვნის არსებობის შემთხვევაშიც, მოპასუხე არ იქნებოდა ვალდებული გაეთვალისწინებინა იგი.

სააპელაციო საჩივარში მითითებული ზემოაღნიშნული გარემოებების გაქარწყლების მტკიცების ტვირთი ეკისრებოდა სააპელაციო მოპასუხეს (ი. პ-ს), მაგრამ, ვინაიდან იგი არ გამოცხადდა სასამართლო სხდომაზე, ამიტომ ასეთ შემთხვევაში უნდა ამოქმედდეს პრეზუმფცია, რომლის თანახმად ივარაუდება,

რომ სააპელაციო მოპასუხემ ვერ დაადასტურა საპირისპირო. ასეთ ვითარებაში, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ სწორად მიიჩნია დადგენილად (დამტკიცებულად) ლ. პ-ის სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები, რომლებიც, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, იურიდიულად ამართლებენ აპელანტის მოთხოვნას. კერძოდ, პალატა მიუთითებს „საქართველოს რესპუბლიკის ბინების პრივატიზაციის (უსასყიდლოდ გადაცემის) შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 1 თებერვლის №107 დადგენილებაზე, რომლითაც განისაზღვრა სახელმწიფო და საზოგადოებრივ საბინაო ფონდში მოქალაქეთა მიერ დაკავებული საცხოვრებელი სახლის (ბინის) პრივატიზაციის საფუძვლები. ხსენებული დადგენილების მე-5 პუნქტის მიხედვით, საცხოვრებელი სახლი (ბინა) უსასყიდლოდ გადაეცემათ საქართველოს რესპუბლიკის მოქალაქეებს, რომლებიც ამ საცხოვრებელი სახლის (ბინის) დამქირავებლები ან დამქირავებლის ოჯახის წევრები არიან. ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ ზემოაღნიშნული დადგენილებით მინიჭებული უფლების რეალიზაცია ვრცელდება დამქირავებლის იმ ოჯახის წევრებზე, რომლებიც დამქირავებელთან ერთად ცხოვრობენ და სარგებლობენ საცხოვრებელი ბინით. ამდენად, დამქირავებლის ოჯახის წევრის მიერ საცხოვრებელი სახლით (ბინით) სარგებლობის ფაქტი წარმოადგენს საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 1 თებერვლის №107 დადგენილებით განსაზღვრული უფლების რეალიზაციის საფუძველს (მოცემული განმარტება შეესაბამება მსგავსი კატეგორიის დავებზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკას, იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 ივლისის განჩინება, საქმეზე №ას-329-314-2012). განსახილველ შემთხვევაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387.2 მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე, დადგენილად უნდა იქნეს მიჩნეული ლ. პ-ის სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოება იმის შესახებ, რომ ი. პ-ს (მოსარჩელეს) არასოდეს უცხოვრია სადავო ფართში, ეს ფართი არასოდეს წარმოადგენდა მოსარჩელის მფლობელობისა და სარგებლობის საგანს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, იურიდიულად გამართლებულია აპელანტის მოთხოვნა ი. პ-ის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ, ვინაიდან, როგორც ზემოთ აღინიშნა, საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 1 თებერვლის №107 დადგენილებით განსაზღვრული უფლების რეალიზაციის საფუძველს წარმოადგენს დამქირავებლის ოჯახის წევრის მიერ საცხოვრებელი სახლით (ბინით) სარგებლობის ფაქტი, რაც მოცემულ შემთხვევაში უარყოფილია აპელანტის მიერ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმის, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო არ აკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილით, 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ი. პ-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 19 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამავე სასამართლოს 2012 წლის 31 მაისის განჩინება საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისა და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილება

განჩინება

№ას-102-97-2013

7 მაისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: განქორწინება, არასრულწლოვანი შვილის სასარგებლოდ ალიმენტის დაკისრება, ნაჩუქარი ძვირფასეულობის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. მ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ნ. მ-ის მიმართ მხარეთა რეგისტრირებული ქორწინების შეწყვეტის, არასრულწლოვანი შვილის რჩენისათვის ალიმენტის – 200 ლარის დაკისრებისა და ჩუქებით მიღებული ოქროს სამკაულების მოპასუხისაგან გამოთხოვის ან მათი ღირებულების ანაზღაურების მოთხოვნით შემდეგ გარემოებათა გამო:

ნ. მ-ა და ნ. მ-ი რეგისტრირებულ ქორწინებაში იმყოფებიან 2008 წლის 18 ივლისიდან. 2010 წლის 5 აპრილს შეეძინა შვილი – ზ. მ-ა. ერთი წელია, რაც მეუღლეები ერთად აღარ ცხოვრობენ, ზ. მ-ა ცხოვრობს დედასთან ერთად. მოსარჩელის მოთხოვნის მიუხედავად, მატერიალური თვალსაზრისით მამა არასრულწლოვანი შვილის რჩენაში მონაწილეობას არ იღებს. ქორწინება და ნიშნობაზე ნ. მ-ამ საჩუქრად მიიღო შემდეგი ძვირფასეულობა: 720 ლარად ღირებული 12-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, 300 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი წითელი თვლით, 300 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, 240 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, 480 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს სამაჯური, 2500 ლარად ღირებული 1 წყვილი ოქროს საყურე და 1 ცალი ოქროს ბეჭედი (სამეული), 1400 ლარად ღირებული 35-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, 3500 ლარად ღირებული 84-გრამიანი 14 ცალი ოქროს ბეჭედი. აღნიშნული ოქროს ნივთები მოსარჩელის საკუთრებაა და იმყოფება მოპასუხესთან, ხოლო ნ. მ-ი უარს აცხადებს ნივთების ნებაყოფლობით დაბრუნებაზე.

მოპასუხემ სარჩელი განქორწინების ნაწილში ცნო და ითხოვა ამ ნაწილში მისი დაკმაყოფილება, ხოლო დანარჩენი მოთხოვნების ნაწილში მოითხოვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

მოპასუხე დაეთანხმა სარჩელში მითითებულ გარემოებას რეგისტრირებულ ქორწინებაში ყოფნის, მეუღლეთა ფაქტობრივად ცალ-ცალკე ცხოვრებისა და არასრულწლოვანი შვილის დედასთან ერთად ცხოვრების თაობაზე, ამასთან აღნიშნა, რომ არის ინვალიდი და სახელმწიფო შემწეობის – 70 ლარის გარდა მას არ გააჩნია სხვა შემოსავალი ან უძრავ-მოდრავი ქონება, რაც გამორიცხავს შვილის აღზრდაში მონაწილეობის შესაძლებლობას. ქორწინება და ნიშნობაზე ნ. მ-ამ საჩუქრად მიიღო შემდეგი ოქროს ნაკეთობები: 12-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი წითელი თვლით, 5-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, ოქროს საყურე და 1 ცალი ოქროს ბეჭედი (სამეული), 35-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, თუმცა მოსარჩელის კუთვნილი ოქროს ნივთები მოპასუხესთან არ იმყოფებოდა, რადგან ისინი მოსარჩელემ სახლიდან წასვლის დროს თან წაიღო.

ბოლნისის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 23 მაისის გადაწყვეტილებით ნ. მ-ას სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შეწყდა ნ. მ-ასა და ნ. მ-ს შორის ქორწინება და გაუქმდა ქორწინების თაობაზე სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს მარნეულის სამსახურის 2008 წლის 18 ივლისის №... სააქტო ჩანაწერი, ნ. მ-ს ნ. მ-ას სასარგებლოდ 2010 წლის 5 აპრილს დაბადებული ზ. მ-ას სასარგებლოდ დაეკისრა ალიმენტის – 30 ლარის ყოველთვიურად გადახდა 2012 წლის 26 აპრილიდან ზ. მ-ას სრულწლოვნებამდე, ნ. მ-ისაგან გამოთხოვილი იქნა ნ. მ-ის კუთვნილი შემდეგი მოძრავი ნივთები: 720 ლარად ღირებული 12-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, 300 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი წითელი თვლით, 300 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, 240 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედი, 480 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს სამაჯური, 2500 ლარად ღირებული 1 წყვილი ოქროს საყურე და 1 ცალი ოქროს ბეჭედი (სამეული), 1400 ლარად ღირებული 35-გრამიანი ოქროს ყელსაბამი, ამ ნივთების მოპასუხესთან აღმოუჩენლობის შემთხვევაში, ნ. მ-ს ნ. მ-ას სასარგებლოდ დაეკისრა სასამართლო გადაწყვეტილებაში მითითებული მათი ღირებულების ანაზღაურება, 3500 ლარად ღირებული 84-გრამიანი 14 ცალი ოქროს ბეჭედის მოპასუხის მფლობელობიდან გამოთხოვის მოთხოვნის ნაწილში მოსარჩელეს უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე.

რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ნ. მ-მა, მოითხოვა ოქროს ნივთების გამოთხოვისა (მათი ღირებულების ანაზღაურების) და სახელმწიფო ბაჟის დაკისრების ნაწილში (გადაწყვეტილების მე-4 და მე-6 პუნქტები) გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით ამ ნაწილში სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 13 სექტემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ნ. მ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა მონინალმდევე მხარე ნ. მ-ას მიერ სააპელაციო შესაგებლის წარუდგენლობის გამო, გაუქმდა ბოლნისის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 23 მაისის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მე-4 და მე-6 პუნქტები და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, რომლითაც ნ. მ-ას უარი ეთქვა ნ. მ-ისაგან 720 ლარად ღირებული 12-გრამიანი ოქროს ყელსაბამის, 300 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედის (წითელი თვლით), 300 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს ბეჭედის, 240 ლარად ღირებული 4-გრამიანი ოქროს ბეჭედის, 480 ლარად ღირებული 5-გრამიანი ოქროს სამაჯურის, 2500 ლარად ღირებული 1 წყვილი ოქროს საყურისა და 1 ცალი ოქროს ბეჭედის (სამეულის), 1400 ლარად ღირებული 35-გრამიანი ოქროს ყელსაბამის გამოთხოვაზე.

სააპელაციო პალატის განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა ნ. მ-ამ, მოითხოვა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმება და საქმის განხილვის განახლება შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში სააპელაციო შესაგებლის წარუდგენლობა გამოწვეული იყო საპატიო მიზეზით, კერძოდ, იმ გარემოებით, რომ სასამართლო გზავნილი მას პირადად არ ჩაბარებია, გზავნილი ჩაიბარა მისმა დედამ – გ. ვ-ამ, რომელმაც თავისი ხელმოწერით დააფიქსირა გზავნილის მიღების ფაქტი. მას, როგორც ადრესატს, დედამ მოგვიანებით გადასცა სასამართლო გზავნილი. ნ.

მ-ა და მისი ოჯახის წევრები არ ფლობენ ქართულ ენას, რამაც ხელი შეუშალა საქმის ფაქტობრივი გარემოებების თაობაზე აპელანტის მონინალმდევე მხარის დროულ ინფორმირებას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ნოემბრის განჩინებით ნ. მ-ას საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 13 სექტემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების შესახებ არ დაკმაყოფილდა, ძალაში დარჩა სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო პალატამ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლზე, 233-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე, ამავე ნორმის პირველი ნაწილის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებზე და აღნიშნა, რომ საჩივრის ავტორი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებას მოითხოვდა იმ საფუძველით, რომ მას დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ, ვინაიდან სასამართლო გზავნილი მას პირადად არ ჩაბარებია, არამედ ჩაიბარა მისმა დედამ – გ. ვ-ამ, რომელმაც მოგვიანებით გადასცა ნ. მ-ას, როგორც ადრესატს და ვინაიდან, ის და მისი ოჯახი არ ფლობენ ქართულ ენას, იგი დროულად არ იქნა ინფორმირებული საქმის ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ. სასამართლოს განმარტებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით იმ შემთხვევაში შეიძლება გაუქმდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, თუ სასამართლომ დაარღვია თავისი ვალდებულება და დროულად არ აცნობა გამოუცხადებელ მხარეს საქმის ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ. ნორმით რეგულირებული ურთიერთობა ეხება მხოლოდ სასამართლოს ვალდებულებას, დროულად აცნობოს მხარეს ფაქტობრივი გარემოებების შესახებ, რაც, მოცემულ შემთხვევაში, დაცული იყო, რადგანაც სასამართლომ 2012 წლის 9 ივლისის განჩინებით მონინალმდევე მხარეს – ნ. მ-ას გადაუგზავნა სააპელაციო საჩივრისა და თანდართული საბუთების ასლები და დაავალა 14 დღის ვადაში წარმოედგინა შესაგებელი სააპელაციო საჩივარზე საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ დამტკიცებული ფორმის ნიმუშის შესაბამისად. ამავე განჩინებით მონინალმდევე მხარეს განემარტა, რომ სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში სააპელაციო პასუხის (შესაგებლის) არასაპატიო მიზეზით წარმოუდგენლობის შემთხვევაში, სასამართლო ზეპირი მოსმენის გარეშე გამოიტანდა დაუსწრებელ გადაწყვეტილებას მის ნინალმდევე, ხოლო, სააპელაციო საჩივრისა და თანდართული საბუთების ასლები მონინალმდევე მხარე ნ. მ-ას ჩაბარდა 2012 წლის 30 ივლისს, რა დროიდანაც წარმოიშვა მონინალმდევე მხარის ვალდებულება, სააპელაციო პასუხი (შესაგებელი) წარმოედგინა 2012 წლის 13 აგვისტოს ჩათვლით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, პალატამ მიიჩნია, რომ არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი. საჩივრის შინაარსიდან გამომდინარე, სასამართლომ ჩათვალა, რომ საჩივრის ავტორი მიუთითებდა სააპელაციო სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში სააპელაციო საჩივრის წარუდგენლობის საპატიო მიზეზზე – მისი და მისი ოჯახის წევრების ქართული ენის არცოდნაზე და სწორედ ამ საფუძველით მოითხოვდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებას, თუმცა ეს გარემოება, არც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილში პირდაპირ მითითებულ საპატიო მიზეზად და არც ამავე ნორმის დათქმაში – „სხვა გარემოებებში“ არ მოიაზრებოდა, რადგანაც სასამართლოს შეფასებით, შესაგებლის დადგენილ ვადაში წარუდგენლობა ქართული ენის არცოდნაში გამოიხატებოდა, რაც განსაკუთრებული ობიექტური გარემოება არ იყო. პალატამ ასევე არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება, რომ სასამართლო გზავნილი მას პირადად არ ჩაბარებია, არამედ ჩაიბარა მისმა დედამ – გ. ვ-ამ, რადგანაც საქმეში წარმოდგენილი ჩაბარების შესახებ ინფორმაციის ბარათით უდავოდ დასტურდებოდა ის გარემოება, რომ სააპელაციო საჩივრისა და თანდართული საბუთების ასლები ჩაიბარა ნ. მ-ამ და არა მისმა დედამ, რადგანაც გზავნილზე არსებული ხელმოწერით უშუალოდ ადრესატის მიერ მიღების ფაქტი დასტურდებოდა.

სააპელაციო პალატის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ნ. მ-ამ, მოითხოვა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და მისი ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების გაუქმება და საქმის იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება შემდეგი საფუძველებით:

სასამართლოს მიერ დადგენილ ვადაში შესაგებლის წარუდგენლობა, რაც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი გახდა, საპატიო მიზეზით იყო გამოწვეული, კერძოდ, სააპელაციო საჩივარი და თანდართული დოკუმენტები ადრესატს პირადად არ ჩაბარებია, რადგან საჩივრის გაგზავნის დროისათვის ნ. მ-ა შინ არ იმყოფებოდა, შესაბამისად, კორესპოდენცია ჩაბარდა ადრესატის დედას, რომელმაც გზავნილის მიღება ხელმოწერით დაადასტურა. არც კასატორმა და არც მისი ოჯახის რომელიმე წევრმა ქართული წერა-კითხვა არ იცის, შეტყობინების გადაცემისას დედამ ნ. მ-ას აუხსნა, რომ დაბარებული იყო სააპელაციო სასამართლოში 2012 წლის 14 სექტემბრის სხდომაზე. სასამართლო გზავნილის მიღებისთანავე ნ. მ-ა დაუკავშირდა ადვოკატს და სწორედ ამის შემდეგ შეიტანა შესაგებელი სასამართლოში. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობების არარსებობა კასატორმა დაამყარა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტზე, ამავე მუხლის მე-3 ნაწილზე, 236-ე მუხლზე და მიიჩნია, რომ სასამართლომ ობიექტურად არ შეაფასა აპელანტის მონინალმდევე მხარის მიერ ქართული ენის სათანადოდ არცოდნა, რამაც შესაგებლის შეტანის ვადის დარღვევა გამოიწვია. სასამართლომ დაარღვია კანონი, კერძოდ, არასწორად არ გამოიყენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი, ასევე მე-3 ნაწილი. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინებით სასამართლომ განმარტა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმება დასაშვებია, თუ სასამართლომ დაარღვია საკუთარი ვალდებულება, დროულად აცნობოს მხარეს დავის ფაქტობრივი გარემოე-

ბები, რაც არასწორია, რადგანაც კასატორისა და მის ოჯახის წევრების მიერ ქართული ენის არცოდნა, ასევე ის, რომ სასამართლოს მიერ გაგზავნილი დოკუმენტები ადრესატს პირადად არ ჩაბარებია, სწორედ ზემოაღნიშნული ნორმის შესაბამისად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველს წარმოადგენს. სასამართლო სათანადოდ ვერ ასაბუთებს დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს, ვერ მიუთითებს კონკრეტულ ნორმაზე, ნორმის კომენტარსა თუ სასამართლო პრაქტიკაზე, რაც სასამართლოს მიერ ნორმის არასწორ განმარტებასა და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებაზე უარის არასწორად მითითებას ადასტურებს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, მოგვიანებით წარმოდგენილი განცხადებით კასატორმა განმარტა, რომ სასამართლო ვალდებული იყო, მხარისათვის შეტყობინება მისთვის გასაგებ ენაზე გაეგზავნა და სწორედ ასეთ შემთხვევაში იქნებოდა შესაძლებელი დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, რადგანაც სააპელაციო სასამართლოს სხვა შემადგენლობამ მსგავს ვითარებაში მხარის მიერ სამართალწარმოების ენის არცოდნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველად ჩათვალა. აღნიშნული გარემოების დადასტურების მიზნით განმცხადებელმა წარმოადგინა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 12 ნოემბრის სხდომის ოქმის ასლი №2ბ/2206-12 სამოქალაქო საქმეზე.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 აპრილის განჩინებით სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ნ. მ-ას საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად და საქმის განხილვა დაინიშნა ზეპირი მოსმენის გარეშე, თანახმად ამავე კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, შეამოწმა ნ. მ-ას საკასაციო საჩივრის საფუძველიანობა, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და თვლის, რომ ნ. მ-ას საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადასტურებულია და მხარეს სადავოდ არ გაუხდია ის გარემოება, რომ საქმეში წარმოდგენილი გზავნილის ჩაბარების დამადასტურებელ შეტყობინებაში მითითებული თარიღიდან დარღვეულია სააპელაციო პასუხის წარდგენისათვის სააპელაციო პალატის 2012 წლის 9 ივლისის განჩინებით განსაზღვრული 14-დღიანი ვადა.

საკასაციო სასამართლოს მსჯელობისა და შეფასების საგანს წარმოადგენს, ერთი მხრივ, ამ ვადის საპატიო მიზეზით დარღვევა, ხოლო, მეორე მხრივ, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის არსებობა-არარსებობის პირობები - იყო თუ არა აპელანტის მონინაალმდევე მხარე დროულად ინფორმირებული საქმის განხილვის თაობაზე.

ამ მიმართებით საკასაციო პალატა მიუთითებს ნ. მ-ას პრეტენზიაზე, რომ მან და მისი ოჯახის წევრებმა არ იცნა ქართული ენა და აღნიშნავს, რომ ამ პრეტენზიას პალატა ვერც საპატიო მიზეზად მიიჩნევს და ვერც მხარის არადროულ ინფორმირებად. საყურადღებოა, რომ კასატორი წინამდებარე საკასაციო საჩივრით ადასტურებს ფაქტობრივ გარემოებას, რომ შეტყობინების მიღებისთანავე დაუკავშირდა ადვოკატს, რაც უდავოდ ადასტურებს მხარის შესაძლებლობას, სახელმწიფო ენის არცოდნის შემთხვევაშიც კი, გასცნობოდა სასამართლო შეტყობინების შინაარსს, თუმცა მხოლოდ აღნიშნული არ განაპირობებს მხარის მოსაზრების გაზიარებაზე უარის თქმას, რადგანაც, საქართველოს კონსტიტუციის მე-8 მუხლის თანახმად, საქართველოს სახელმწიფო ენა არის ქართული. ქვეყნის უზენაესი კანონით რეგლამენტირებული აღნიშნული დებულება, ბუნებრივია, ასახულია ასევე საპროცესო კანონმდებლობაშიც. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-9 მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, სამართალწარმოება ხორციელდება სახელმწიფო ენაზე. სახელმწიფო ენის არცოდნე პირს მიეჩინება თარჯიმანი. აღნიშნული ნორმის განმარტებით დასტურდება, რომ სამართალწარმოების ენა სახელმწიფო ენაა და სასამართლოს არ გააჩნია რაიმე უფლება ან ვალდებულება, სახელმწიფო ენის არმცოდნე საქართველოს მოქალაქეს შეტყობინება არასახელმწიფო ენაზე გაუგზავნოს, კანონის დათქმა, რომ სახელმწიფო ენის არმცოდნე პირს მიეჩინება თარჯიმანი, ვრცელდება საქმის სასამართლო სხდომაზე განხილვის და არა საქმის განსახილველად მომზადების ეტაპზე, აღნიშნული მსჯელობის საწინააღმდეგო დანაწესს მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს.

განსახილველ შემთხვევაში, მხარე სახელმწიფო ენის არცოდნას მიიჩნევს საპატიო მიზეზად და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლის თანახმად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძველები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამონვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრულია სამოქალაქო სამართალწარმოების მიზნებისათვის თუ რა შეიძლება იქნას მიჩნეული საპატიო მიზეზად, კერძოდ, ამ კანონის მიზნებისათვის, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამონვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას. ავადმყოფობა დადასტურებულ უნდა იქნეს სამედიცინო დანესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

აღნიშნული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა ეთანხმება გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობას, რომ მხარისათვის სამართალწარმოების მასალების ქართულ ენაზე გაგზავნისას, სახელმწიფო ენის არცოდნა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მიზნებისათვის არ შეიძლება მიჩნეულ იქნას საპატიო მიზეზად, რაც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებას განაპირობებდა.

საკასაციო პალატა ასევე ვერ გაიზიარებს ნ. მ-ას მოსაზრებას, რომ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, რადგანაც, დასახელებული ნორმის მე-3 ნაწილის თანახმად, მოპასუხის მიერ პასუხის (შესაგებლის) წარუდგენლობის შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა დაუშვებელია ამ მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებში მითითებული ერთ-ერთი გარემოების არსებობისას. „გ“ ქვეპუნქტი კი, მიუთითებს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების ისეთ საფუძველზე, როგორცაა გამოუცხადებელი მხარის არადროული ინფორმირება საქმის ფაქტობრივი გარემოებების თაობაზე. მართალია, სააპელაციო პალატამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების ზემოაღნიშნული საფუძველი მხოლოდ სასამართლოს მიერ მხარის ინფორმირების წესის დარღვევას დაუკავშირა, თუმცა, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ ამ ნორმის მოქმედება ვრცელდება მაშინაც, როდესაც სასამართლომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით გაუგზავნა საქმის ფაქტობრივი გარემოებების თაობაზე შეტყობინება მხარეს, მაგრამ ადრესატს ეს შეტყობინება არ ჩაბარებია სხვა რაიმე ფაქტობრივი საფუძვლით, რაც, მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადასტურებული არ არის.

ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, ქართული ენის არცოდნა სამოქალაქო სამართალწარმოების მიზნებისათვის არ შეიძლება გახდეს მხარის არაინფორმირებულად მიჩნევის წინაპირობა, მაშინ, როდესაც დავას არ იწვევს საქმის ფაქტობრივი გარემოებების თაობაზე სასამართლო შეტყობინების ქართულ ენაზე მხარისათვის გადაცემის ფაქტი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის კონტექსტში სასამართლო ასევე ვერ გაიზიარებს კასატორის პრეტენზიას, რომ შეტყობინება ჩაბარდა არა მხარეს, არამედ მისი ოჯახის ქმედუნარიან წევრს.

საქმის მასალებით დადასტურებულია და სააპელაციო პალატამ სწორედ ამ მასალებზე დაყრდნობით მიიჩნია დადგენილად, რომ სააპელაციო საჩივარი და თანდართული მასალები 2012 წლის 30 ივლისს პირადად ჩაიბარა ნ. მ-ამ. აღნიშნულის საწინააღმდეგო მტკიცებულება მხარეს სასამართლოსათვის არ წარუდგენია, არამედ შემოიფარგლა მხოლოდ იმაზე მითითებით, რომ შეტყობინების გაგზავნის დროისათვის შინ არ იმყოფებოდა და მის ნაცვლად კორესპოდენცია ოჯახის წევრმა – დედამ ჩაიბარა. ისეთ ვითარებაში, როდესაც მხარეს სააპელაციო პალატის მიერ დადგენილი გარემოების საწინააღმდეგო დასაშვები შედავება არ წარუდგენია, დადგენილ გარემოებას საკასაციო პალატისათვის სავალდებულო ძალა გააჩნია, თუმცა, რადგანაც მხარე არ ეთანხმება ამ გარემოებას, პალატა მიზანშეწონილად თვლის აღნიშნოს ისიც, რომ სასამართლო შეტყობინების ჩაბარების შესახებ უკუგზავნილის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილი წესით შემონიშნისას იკრევა შეტყობინების პირადად ნ. მ-ასათვის ჩაბარება, რაც ციფრული ხელმოწერით ვერ დადასტურებული, ხოლო შპს „საქართველოს ფოსტის“ მიერ საფოსტო ან საკურიერო მომსახურების განხორციელებისას ელექტრონული საშუალებების გამოყენებასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ღონისძიების შესახებ საქართველოს პრეზიდენტის 2012 წლის 22 მარტის №234 ბრძანებულების პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, შპს „საქართველოს ფოსტის“ მიერ საფოსტო ან საკურიერო გზავნილის (წერილი, შეტყობინება, სასამართლო უწყება, ამანათი, ბანდეროლი, ფულადი გზავნილი და სხვ.) მიღების, გაგზავნის, ჩაბარების ან ჩაუბარებლობის თაობაზე ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით შექმნილი, გაგზავნილი, მიღებული, ჩაბარებული ან/და შენახული ელექტრონული დოკუმენტი, აგრეთვე ამ ბრძანებულების მე-4 და მე-5 პუნქტებით დადგენილი წესით დამონმებული ან/და დადასტურებული მისი ამონაბეჭდი, ჩაითვალოს იურიდიული ძალის მქონედ, ხოლო ელექტრონულ დოკუმენტზე მსრულელებზე ელექტრონული ხელმოწერა ან/და ჩანაწერი ჩაითვალოს მატერიალურ დოკუმენტზე ხელმოწერის ან/და ჩანაწერის თანაბარი იურიდიული ძალის მქონედ. საფოსტო ან საკურიერო გზავნილის გამგზავნის, ადრესატის ან კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა უფლებამოსილი პირის მიერ განხორციელებული ელექტრონული ხელმოწერა ან/და ჩანაწერი, რომელიც ამ ბრძანებულების პირველი პუნქტის შესაბამისად ადასტურებს საფოსტო ან საკურიერო გზავნილის გასაგზავნად გადაცემას ან/და მის მიღებას/ჩაბარებას, ითვლება მატერიალურ დოკუმენტზე ხელმოწერის ან/და ჩანაწერის თანაბარი იურიდიული ძალის მქონედ.

ამასთანავე, საწინააღმდეგო ვითარებაშიც კი, თუ მხარე დაადასტურებდა, რომ შეტყობინება არა პირადად, არამედ ოჯახის წევრს ჩაბარდა, ვერც აღნიშნული გახდებოდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, რადგანაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი ადრესატის არყოფნის შემთხვევაში ოჯახის რომელიმე ქმედუნარიანი წევრისათვის შეტყობინების ჩაბარებას, უშუალოდ მხარის ინფორმირებად განიხილავს, რაც საპროცესო მოქმედების განხორციელებისათვის დადგენილი ვადის დენის დაწყების საფუძველია.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინებით სააპელაციო პალატამ არსებითად სწორად მიიჩნია სადავო გარემოებები დადგენილად და კანონის სწორი განმარტების გზით არსებითად სწორი გადაწყვეტილება მიიღო ნ. მ-ას საჩივარზე.

რაც შეეხება თავად დაუსწრებელ გადაწყვეტილებას, საკასაციო საჩივრის შესწავლით პალატა მიიჩნევს, რომ მხარე არ ედავება მის მიერ შესაგებლის წარდგენისათვის განსაზღვრული ვადის დარღვევას,

არამედ მიუთითებს ერთადერთ გარემოებას, რომ დადგენილად მიჩნეულ გარემოებებს სასამართლო სათანადოდ ვერ ადასტურებს სამართლის ნორმის, მისი განმარტებისა თუ არსებული სასამართლო პრაქტიკის მითითების გზით. აღნიშნულიდან გამომდინარე საკასაციო პალატა ყურადღებას გაამახვილებს შემდეგზე: სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, აპელანტის ან მონინალმდევე მხარის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის გარდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის სხვა საფუძვლების არსებობისას გამოიყენება ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული ნორმები პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია და როგორც უკვე აღინიშნა, ნ. მ-ას არ დაუდასტურებია საინალმდევე გარემოება, რომ სასამართლო შეტყობინება (სააპელაციო საჩივარი თანდართული მასალებით) პირადად ჩაბარდა 2012 წლის 30 ივლისს.

უდავოა, რომ სააპელაციო პალატის 2012 წლის 9 ივლისის განჩინებით შესაგებლის წარდგენის ვადად აპელანტს განესაზღვრა შეტყობინების ჩაბარებიდან 14 დღე.

კასატორი სადავოდ არ ხდის, რომ მან 14-დღიანი ვადის დარღვევით, 2012 წლის 10 სექტემბერს ჩააბარა შესაგებელი საფოსტო განყოფილებას.

აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა სავსებით ეთანხმება გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების დასკვნას, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232¹ მუხლის ძალით, სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები: ა) სადავო ნივთები არ გააჩნდა მოსარჩელეს და ბ) ეს ნივთები აპელანტის მფლობელობა-სარგებლობაში არასოდეს არ იმყოფებოდა დადასტურებულად ითვლებოდა, ხოლო სხვისი უკანონო მფლობელობიდან მოძრავი ნივთის გამოთხოვის შესახებ სარჩელის განხილვისას თუ დადგენილია, რომ ნივთი არ ეკუთვნის მოსარჩელეს და მოპასუხე არ არის ნივთის მფლობელი, ყოველგვარი პირობა არსებობს სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისათვის, რადგანაც სამოქალაქო კოდექსის 170-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი იმპერატიულად ადგენს მესაკუთრის უფლებას, კანონისმიერი ან სხვაგვარი, კერძოდ, სახელშეკრულებო შებოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს და სარგებლობდეს ქონებით (ნივთით), არ დაუშვას სხვა პირთა მიერ ამ ქონებით სარგებლობა, განკარგოს ქონება, თუკი ამით არ ილახება მეზობლების ან სხვა მესამე პირთა უფლებები, ანდა, თუ ეს მოქმედება არ წარმოადგენს უფლების ბოროტად გამოყენებას, ხოლო ამავე კოდექსის 172-ე მუხლის 1-ლი ნაწილიდან გამომდინარე, მხოლოდ მესაკუთრეს შეუძლია მოსთხოვოს მფლობელს ნივთის უკან დაბრუნება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა მფლობელს ჰქონდა ამ ნივთის ფლობის უფლება.

რაც შეეხება №ა-949-13 განცხადებასა და მასზე დართულ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 12 ნოემბრის სხდომის ოქმის ასლს (საოქმო განჩინებას) №2ბ/2206-12 სამოქალაქო საქმეზე, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ აღნიშნული მისი შეფასების საგანი ვერ გახდება, რადგანაც მოცემულ შემთხვევაში არ იხილება ამ საოქმო განჩინების კანონიერების საკითხი, იგი პრეიუდიციული მნიშვნელობის გადაწყვეტილება წინამდებარე საქმესთან მიმართებაში არ არის, ამასთანავე, სააპელაციო პალატა არ წარმოადგენს საერთო სასამართლოების იმ რგოლს, რომელიც განსაზღვრავს ერთგვაროვან სასამართლო პრაქტიკას, შესაბამისად, მხარის მიერ წარმოდგენილი ზემოაღნიშნული განჩინება საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობის დამადასტურებელი უტყუარი მტკიცებულება ვერ გახდება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მოსაზრებას, რომ აპელანტის მონინალმდევე მხარის მიერ განსაზღვრულ ვადაში შესაგებლის წარუდგენლობის გამო, დადგენილად მიჩნეული ფაქტობრივი გარემოებები იურიდიულად ამართლებდა აპელანტის მოთხოვნას, რაც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისათვის საკმარისი საფუძველი იყო, ხოლო საჩივრის წარდგენის გზით აპელანტის მონინალმდევე მხარემ ვერ მიუთითა ისეთ გარემოებებზე და ვერ წარადგინა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებით, ასევე 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული ისეთი მტკიცებულებები, რაც მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი გახდებოდა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. ნ. მ-ას საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 13 სექტემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2012 წლის 27 ნოემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი

განჩინება

№ას-261-249-2013

27 მაისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავეიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: შრომის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული კომპენსაციის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

დ. ლ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში სს „თ. თ-ოს“ მიმართ შრომითი (სამსახურებრივი) ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ერთდროული კომპენსაციის – 200000 ლარის ანაზღაურების მოთხოვნით შემდეგ გარემოებათა გამო:

შპს „ს. თ-ოს წარმოების“ (ახლანდელი სს „თ. თ-ოს“) პარტნიორთა კრების 2005 წლის 9 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ამავე წლის 17 ნოემბერს დ. ლ-ე დაინიშნა შპს „ს. თ-ოს წარმოების“ გენერალურ დირექტორად. მოსარჩელესთან 10 წლის ვადით გაფორმდა შრომითი (სასამსახურო) ხელშეკრულება. 2011 წლის 4 აპრილს ჩატარებული საზოგადოების კრების ოქმით, ცალმხრივად, ყოველგვარი მიზეზის დაუსაბუთებლად მოსარჩელე გათავისუფლდა დირექტორის თანამდებობიდან. ასეთი შემთხვევისათვის საზოგადოებასა და მოსარჩელეს შორის გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულების მე-11 მუხლი ითვალისწინებდა ერთდროული კომპენსაციის – 200000 ლარის დასაქმებულისათვის ანაზღაურების შესაძლებლობას ხელშეკრულების შეწყვეტიდან 5 სამუშაო დღის ვადაში. მიუხედავად დ. ლ-ის წერილობითი მიმართვისა, საზოგადოებას ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება არ შეუსრულებია.

მოპასუხემ, სარჩელი არ ცნო და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძველებით მოითხოვა: მოსარჩელემ თანხის დაკისრების მოთხოვნა დაამყარა საზოგადოების მაშინდელ 100%-იანი წილის მფლობელი პარტნიორის გადაწყვეტილებას დ. ლ-ის დირექტორად დანიშვნის თაობაზე, სამენარყო რეესტრის ამონაწერს, სადაც ერთ-ერთ დირექტორად მოსარჩელეცაა მითითებული და მასთან გაფორმებულ შრომით ხელშეკრულებას, თუმცა, წარმოდგენილი ხელშეკრულება ყალბი დოკუმენტია, რადგანაც საწარმოს იმდროინდელ ხელმძღვანელობას 2005 წლის 17 ნოემბერს დ. ლ-ან ხელშეკრულება არ გაუფორმებია, ჩატარებული ექსპერტიზის თანახმად, ხელშეკრულება წარმოადგენს 2010 წლის 1 მაისის შემდეგ შედგენილ დოკუმენტს. ვინაიდან მოსარჩელემ და ყოფილმა პარტნიორებმა იცოდნენ საზოგადოებაში მოსალოდნელი ცვლილებების თაობაზე, მათ დაამზადეს ყალბი დოკუმენტი. მოპასუხის განმარტებით, ეს პოზიცია აიხსნება იმითაც, რომ არც ერთი კომპანია მსგავსი კაბალური პირობით, საწარმოს ინტერესების საზიანო ხელშეკრულებას არ გააფორმებდა. დ. ლ-ემ წერილობით მართლაც მიმართა საზოგადოებას კომპენსაციის ანაზღაურების თხოვნით, თუმცა წერილი მხარესვე დაუბრუნდა მისი მოთხოვნის საფუძველზე, მოპასუხემ სასამართლოს წინაშე იშუამდგომლა წერილობით დოკუმენტის, როგორც ყალბი მტკიცებულების, ამორიცხების თაობაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 19 სექტემბრის გადაწყვეტილებით დ. ლ-ის სარჩელი სს „თ. თ-ოს“ მიმართ შრომითი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე თანხის - 200000 ლარის დაკისრების შესახებ არ დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 25 დეკემბრის საოქმო განჩინებით სს „თ. თ-ოს“ შუამდგომლობა ექსპერტიზის დასკვნის საქმისათვის დართვის თაობაზე არ დაკმაყოფილდა იმ საფუძველით, რომ მტკიცებულება წარდგენილი იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 380-ე მუხლის მოთხოვნათა დარღვევით, კერძოდ, სასამართლომ საპატიო მიზეზად არ მიიჩნია შუამდგომლობის ავტორის განმარტება, რომ მხოლოდ სხდომის წინა დღეს ჩატარდა ექსპერტიზა და ამ დროს გახდა ცნობილი მხარისათვის დოკუმენტზე არსებული ხელმოწერის ნამდვილობის შესახებ ინფორმაცია. ამავე პალატის 2013 წლის 15 იანვრის განჩინებით დ. ლ-ის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს შემდეგი საფუძველებით:

სააპელაციო პალატის განმარტებით, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთების არასრულობა გამოიხატა იმაში, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია რა 2005 წლის 17 ნოემბრის ხელშეკრულება საეჭვოდ, ვერ მოიყვანა მატერიალური სამართლის რომელიმე ნორმა, რომელიც დაადგენდა საეჭვობის შემთხვევაში ხელშეკრულების არანამდვილობის შესაძლებლობას. პალატამ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 249-ე მუხლის მე-4 ნაწილთან მიმართებაში მიუთითა საქართველოს

უზენაესი სასამართლოს განმარტებაზე და ჩათვალა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სადავო ურთიერთობა სამართლებრივად არ შეაფასა. კერძოდ, გადაწყვეტილებაში იყო მოცემული მხარეთა შორის არსებული დავის იურიდიული შეფასება, რაც გამორიცხავდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის 1-ლი და მეორე ნაწილების შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმების შესაძლებლობას.

სააპელაციო პალატის განჩინება სააპელაციო საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების თაობაზე, ასევე საოქმო განჩინება, რომლითაც მოწინააღმდეგე მხარეს უარი ეთქვა მტკიცებულების საქმისათვის დართვაზე, საკასაციო წესით გაასაჩივრა სს „თ. თ-ომ“, მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინებების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

სააპელაციო პალატამ გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ საქალაქო სასამართლომ შრომითი ხელშეკრულება მიიჩნია არანამდვილად, თუმცა აღნიშნულის დამადასტურებელი მატერიალური სამართლის ნორმა არ მიუთითებია. იმ შემთხვევაში, თუ სააპელაციო სასამართლო დაუსაბუთებლად მიიჩნევდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებას, მას თავადვე შეეძლო სადავო სამართლებრივი ურთიერთობის შეფასება და გადაწყვეტილების მიღება, აღნიშნულ მოსაზრებას ამყარებს ისიც, რომ სააპელაციო პალატა თავად ვერ უთითებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების სხვა საფუძველზე, ამდენად, სააპელაციო პალატამ არასწორად განმარტა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლები. საყურადღებოა, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულების სიყალბე, რომლის ნამდვილობაც სააპელაციო პალატამაც ეჭვქვეშ დააყენა, დასტურდებოდა სს „თ. თ-ოს“ მიერ სააპელაციო პალატის სხდომაზე წარდგენილი ექსპერტიზის დასკვნით, თუმცა სასამართლომ უსაფუძვლოდ არ გაიზიარა აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის განმარტება და უსაფუძვლოდ უთხრა მას უარი ხელშეკრულების საქმისათვის დართვის თაობაზე.

კასატორმა წინამდებარე საკასაციო საჩივარს დაურთო სსიპ „ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს“ 2012 წლის 24 დეკემბრის დასკვნის სანოტარო წესით დამოწმებული ასლი და სასამართლოს წინაშე იშუამდგომლა მისი შეფასების თაობაზე.

საკასაციო სასამართლოს შეგებებული საკასაციო საჩივრით მომართა დ. ლ-ემ, მოითხოვა საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების ნაწილში სააპელაციო პალატის განჩინების გაუქმება და მისი სააპელაციო საჩივრის მოთხოვნის დაკმაყოფილება შემდეგი საფუძვლებით:

გასაჩივრებული განჩინებით სააპელაციო პალატამ არასწორად განმარტა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლი. აღნიშნული ნორმის საფუძველზე ზემდგომი სასამართლო ვალდებული იყო სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში თავად შეეფასებინა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. სააპელაციო სასამართლო, მისი სამართლებრივი ბუნებიდან გამომდინარე, ვალდებული იყო განეხილა სადავო მტკიცებულება – შრომითი ხელშეკრულება, რომელიც საქმის მასალებშია და რომელზე არსებული ხელმოწერის ნამდვილობის თაობაზე საქმის პირველი ინსტანციის წესით განხილვისას ეჭვიც კი არ გაჩენილა, ხოლო საქმის არასწორად გადაწყვეტა მხოლოდ ამ დოკუმენტზე საზოგადოების ბეჭდის მოგვიანებით დასმამ განაპირობა. ნების ავტონომიურობიდან გამომდინარე, სამოქალაქო გარიგების ნამდვილობისათვის ბეჭდის არსებობა საჭირო არ არის, აღნიშნული კი დაუსაბუთებელს ხდის სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების მსჯელობას სამართლის ნორმის გამოუყენებლობისა და ამ მოტივით საქმის ქვემდგომი სასამართლოსათვის დაბრუნების თაობაზე. პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მტკიცებულების არასწორი შეფასება საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების წინაპირობას არ წარმოადგენს, ვინაიდან სააპელაციო სასამართლოს როლი სწორედ ამგვარი ხარვეზების გამოსწორებაა. შეგებებული საკასაციო საჩივრის ავტორის განმარტებით, სააპელაციო პალატამ უსაფუძვლოდ არ გაიზიარა სააპელაციო საჩივარში მითითებული ფაქტობრივი უსწორობა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 მარტის განჩინებით სს „თ. თ-ოს“ საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლითა და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად დასაშვებობის შესამოწმებლად, ამავე პალატის 2013 წლის 29 აპრილის განჩინებით, „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, დ. ლ-ე სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლდა, ხოლო მისი საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლითა და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად დასაშვებობის შესამოწმებლად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 20 მაისის განჩინებით სს „თ. თ-ოს“ საკასაციო საჩივარი, ასევე დ. ლ-ის შეგებებული საკასაციო საჩივარი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ცნობილ იქნა დასაშვებად და საქმის განხილვა დაინიშნა ზეპირი მოსმენის გარეშე, თანახმად ამავე კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილისა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლისა და საკასაციო საჩივრების საფუძვლების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სს „თ. თ-ოს“ საკასაციო საჩივარი, ასევე დ. ლ-ის შეგებებული საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს, უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში საქმის მასალებით ირკვევა და მხარეთა შორის დავას არ იწვევს ის გარემოება, რომ სარჩელის საგანს წარმოადგენს შრომითი (სასამსახურო) ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულების – კომპენსაციის ანაზღაურების მოთხოვნის საფუძვლიანობა.

უდავოა, რომ მოპასუხემ სარჩელის წინააღმდეგ წარდგენილი შესაგებლით მიუთითა თავად ამ ხელშეკრულების, როგორც მტკიცებულების, სიყალბეზე და ამ გარემოების დადასტურების მიზნით წარადგინა ექსპერტიზის დასკვნა.

საქალაქო სასამართლომ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარი დაასაბუთა იმით, რომ საქმეში წარმოდგენილი ექსპერტიზის დასკვნის თანახმად, ხელშეკრულებაზე არსებული ბეჭედი დასმული იყო არა 2005 წლის 17 ნოემბერს, არამედ 2010 წლის 1 მაისის შემდგომ, შესაბამისად, 2005 წლის 17 ნოემბრისათვის ხელშეკრულების დადების ფაქტი საეჭვოდ იქნა მიჩნეული.

სააპელაციო სასამართლომ გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად მიიჩნია ამ გადაწყვეტილების დაუსაბუთებლობა, რასაც სავსებით იზიარებს საკასაციო სასამართლო, რადგანაც საქალაქო სასამართლომ თავისი გადაწყვეტილებით, ერთი მხრივ, კერძო სამართლის სუბიექტებს შორის არსებული შრომითი ხელშეკრულების ნამდვილობაზე მსჯელობისას გაიზიარა მოსარჩელის განმარტება, რომ ნების ავტონომიის პირობებში და „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის მე-5 პუნქტიდან გამომდინარე, საწარმოს ბეჭდის არსებობა გარიგების ნამდვილობისათვის სავალდებულო არ იყო, თუმცა ამავე დასკვნის საწინააღმდეგოდ, დაეთანხმა მოპასუხის მტკიცებას, რომ სადავო ხელშეკრულების 2005 წლის 17 ნოემბერს არსებობის ფაქტი არ დასტურდებოდა, ამასთანავე, სასამართლომ მიუთითა მატერიალური სამართლის ნორმებზეც.

სააპელაციო პალატამ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებისა და დ. ლ-ის სააპელაციო საჩივრის შესწავლის შედეგად შეფასება არ მისცა საქმის არც ერთ ფაქტობრივ გარემოებას და ისე დაუბრუნა საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახალი განხილვისათვის, რომ არ მიუთითებია ის კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებანი, რაც საქმის ხელახლა განხილვისას უნდა დადგენილიყო, პალატა შემოიფარგლა მხოლოდ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლზე მითითებით.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორიც და შეგვებულ საკასაციო საჩივრის ავტორიც არ ეთანხმებიან გასაჩივრებული განჩინების განმარტებას საქმის ქვემდგომი სასამართლოსათვის დაბრუნების თაობაზე იმ საფუძვლით, რომ სააპელაციო სასამართლო, თუ ის ჩათვლიდა, რომ გადაწყვეტილება არ იყო საკმარისად დასაბუთებული, უფლებამოსილი იყო, თავად შეეფასებინა სადავო ურთიერთობა და თავად მიეღო გადაწყვეტილება საქმეზე. კასატორთა მოსაზრებით, სააპელაციო პალატის განჩინება ამ კუთხით დაუსაბუთებელია და არსებობს მისი გაუქმების წინაპირობები.

საკასაციო სასამართლო სავსებით ეთანხმება მხარეთა აღნიშნულ მოსაზრებას და თვლის, რომ, როგორც სს „თ. თ-ომ“, ისე დ. ლ-ემ ამ კუთხით დასაშვები შედეგება წარმოადგინეს, კერძოდ:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილება ყოველთვის ჩაითვლება კანონის დარღვევით მიღებულად, თუ გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია. საკასაციო პალატა მიუთითებს ამავე კოდექსის 385-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმადაც, იმ შემთხვევაში, თუკი ადგილი აქვს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებს, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს უბრუნებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, არ გადააგზავნოს საქმე უკან და თვითონ გადაწყვიტოს იგი. ამდენად, საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოსათვის უკან დაბრუნება, ისევე როგორც საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღება, სააპელაციო სასამართლოს უფლებაა და არა ვალდებულება. მიუხედავად ამისა, აღნიშნული არ გულისხმობს სააპელაციო სასამართლოს შეუზღუდაობას, ნებისმიერი დაუსაბუთებელი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად დაუბრუნოს საქმე. ასეთი მიდგომა ეწინააღმდეგება რაციონალური მართლმსაჯულებისა და პროცესუალური ეკონომიის პრინციპებს, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ნამდვილ აზრს, რითაც მოცემულ შემთხვევაში შეზღუდულია სააპელაციო სასამართლო. ამიტომ, სააპელაციო სასამართლომ, რომელიც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის თანახმად, ასევე საქმის არსებითად განმხილველი სასამართლოა, პირველი ინსტანციის სასამართლოს საქმე უკან უნდა დაუბრუნოს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, როდესაც მას თავად რეალურად გაუჭირდება ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა ან კონკრეტული საქმის გარემოებების გათვალისწინებით, მართლაც მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება (იხ. სუსგ №ას-1308-1234-2012, 4 თებერვალი, 2013 წელი).

ისეთ ვითარებაში, როდესაც საქმის პირველი ინსტანციის წესით განხილვის დროს მოსამზადებელი ეტაპი დასრულდა, სასამართლოს მოსამზადებელი სხდომა, მხარეთა თანხმობით, გადაიზარდა მთავარ სხდომაში (იხ. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 17 სექტემბრის სხდომის ოქმი), შესაბამისად, დაზუსტებულია მოდავე სუბიექტთა წრე, მხარეებმა სასამართლოს მოახსენეს მათი პოზიციები, მტკიცებულებები, რომლებითაც აპირებდნენ მოთხოვნებისა თუ შესაგებლის დადასტურებას, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატას სრული შესაძლებლობა გააჩნდა, მხარის სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში შეესწავლა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მართლზომიერება და თავად აღმოეფხვრა საქმის ქვემდგომი წესით განხილვის დროს დაშვებული უსწორობანი.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სასამართლოს დასკვნას, რომ სადავო ურთიერთობის არასრულყოფილი სამართლებრივი შეფასების გამო ის არ იყო უფლებამოსილი, სამოქალაქო საპროცესო კო-

დექსის 377-ე მუხლის შესაბამისად, სამართლებრივი თვალსაზრისით შეეფასებინა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება, რადგანაც საკასაციო პალატის მოსაზრებით, გასაჩივრებული განჩინების ამგვარი მსჯელობა ეწინააღმდეგება როგორც პროცესის ეკონომიურობის, ისე სააპელაციო წესით საქმის განხილვის პრინციპებს, რომლის თანახმადაც, სააპელაციო სასამართლო საქმეს იხილავს სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით.

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს შეეძლო სამართლებრივი თვალსაზრისით თავად შეეფასებინა სადავო მტკიცებულების ნამდვილობა და საქმეში არსებული მტკიცებულებების კვლევით დაედგინა მხარეთა პრეტენზიის სისწორე. ზემოთ განვითარებული მსჯელობის გათვალისწინებით, პალატა თვლის, რომ გარემოებები, რომლებიც სააპელაციო სასამართლომ საქმის უკან დაბრუნების საფუძვლად მიიჩნია, არ განეკუთვნება ისეთ გარემოებებს, რაც სააპელაციო სასამართლოს შესაძლებლობას ართმევდა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, თავად გადაეწყვიტა საქმე და არ დაებრუნებინა პირველი ინსტანციის სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად.

ისეთ ვითარებაში, როდესაც სააპელაციო სასამართლო განჩინებით დავის არც ერთი ფაქტობრივი გარემოება დადგენილი არ არის და საჭიროა მტკიცებულებათა სრულყოფილი გამოკვლევა, საკასაციო პალატა მოკლებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით გათვალისწინებულ შესაძლებლობას, თავად მიიღოს გადაწყვეტილება საქმეზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას საკასაციო სასამართლომ საფუძვლად უნდა დაუდოს სამართლებრივი შეფასება, რომელიც სავალდებულოა სააპელაციო სასამართლოსათვის. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს, რომელმაც სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით უნდა შეაფასოს მოდავე მხარის პრეტენზიების მართებულობა და სადავო ფაქტობრივი გარემოებების დადგენის გზით უნდა გადაწყვეტოს სარჩელის საფუძვლიანობის საკითხი.

რაც შეეხება სს „თ. თ-ოს“ მოსაზრებას, სააპელაციო პალატის მიერ საოქმო განჩინებით ახალი მტკიცებულების მიღებაზე უარის თქმის შესახებ, ამ მიმართებით საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს თავდაპირველი კასატორის პოზიციას და თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლომ მართებულად უთხრა უარი მხარეს ექსპერტიზის დასკვნის საქმისათვის დართვაზე. მოცემულ შემთხვევაში, სს „თ. თ-ომ“ ექსპერტიზის დასკვნის სააპელაციო სასამართლოში წარდგენა დასაბუთა ექსპერტიზის სასამართლო სხდომის წინა დღეს ჩატარებითა და ამ ექსპერტიზის შედეგად ახალი ფაქტის შეტანით, თუმცა საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, სააპელაციო პალატამ მართებულად აღნიშნა, რომ ექსპერტიზა სადავო დოკუმენტის თაობაზე ამ დოკუმენტზე დასმული ბეჭდის ნამდვილობის კუთხით უკვე ჩატარებული იყო, ხელშეკრულება გამოკვლეული იყო სპეციალურ საქსპერტო დაწესებულებაში და მტკიცებულებაზე არსებული ხელმოწერის სიყალბე მხარეთა შორის საქმის მომზადების ეტაპზე დავას არ იწვევდა, შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ კასატორის პოზიცია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 380-ე მუხლის მე-2 ნაწილის სწორი განმარტებიდან არ გამომდინარეობს, რაც მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია, თუმცა, პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს განმარტოს, რომ ისეთ ვითარებაში, როდესაც დოკუმენტის ნამდვილობა მოპასუხე მხარის მიერ შედავებულია ჯერ კიდევ სარჩელზე წარდგენილი შესაგებლით, ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ სადავო საკითხის განმარტებას არსებითი მნიშვნელობა ექნება საქმის სწორად გადაწყვეტისათვის და აღმორჩნდება, რომ მის გარეშე გადაწყვეტილების გამოტანა შეუძლებელი იქნება, სასამართლოს საკითხის გამოკვლევისათვის სპეციალური ცოდნა არ აღმოაჩნდება, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 162-ე მუხლის 1-ლი ნაწილიდან გამომდინარე, საქმის განხილვის არც ერთ ეტაპზე სასამართლო არ შეიზღუდება, საკუთარი ინიციატივით დანიშნოს ექსპერტიზა. ზემოაღნიშნული გარემოებები, კასატორის ამ პრეტენზიის გაზიარებაზე უარის თქმის საფუძველია.

რაც შეეხება სს „თ. თ-ოს“ შუამდგომლობას წარმოდგენილი მტკიცებულების საქმეზე დართვისა და ამ მტკიცებულების საკასაციო სასამართლოს მიერ შეფასების თაობაზე, პალატა თვლის, რომ აღნიშნული შუამდგომლობა უსაფუძვლოა, რადგანაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. აღნიშნული ნორმა ადგენს საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების პროცესულურ ფარგლებს და მისი შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო სასამართლოში ახალ ფაქტებზე მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა არ დაიშვება, შესაბამისად, ახალი მტკიცებულება ვერც სასამართლოს მიერ იქნება გაზიარებული მიუხედავად იმისა, მხარეს ობიექტურად ჰქონდა თუ არა შესაძლებლობა სასამართლოსათვის მანამდე წარმოედგინა ისინი. აღნიშნული გარემოება საკასაციო პალატის მიერ მტკიცებულებათა საქმისათვის დართვაზე უარის თქმის საფუძველია, ამავე ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველებიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა საქმის მასალებს ვერ დაურთავს და ვერ შეაფასებს დ. ლ. ის საკასაციო შესაგებულზე დართულ მტკიცებულებას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 104-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არ აქვთ. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორ სს „თ. თ-ოს“ უნდა დაუბრუნდეს მის მიერ საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულება – ექსპერტიზის დასკვნა 9 ფურცლად, ხოლო შეგებებული საკასაციო საჩივრის ავტორ დ. ლ-ეს – საკასაციო შესაგებებელზე დართული განცხადების ასლი 1 ფურცლად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც გაწეულია ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განანიღდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. შესაბამისად, საქმის ხელახლა განხილვისას სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სს „თ. თ-ოს“ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. დ. ლ-ის შეგებებული საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
3. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 იანვრის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
4. სს „თ. თ-ოს“ უარი ეთქვას თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 15 დეკემბრის საოქმო განჩინების გაუქმებაზე.
5. კასატორ სს „თ. თ-ოს“ შუამდგომლობა ექსპერტიზის დასკვნის საქმისათვის დართვის თაობაზე არ დაკმაყოფილდეს.
6. სს „თ. თ-ოს“ დაუბრუნდეს საკასაციო საჩივარზე დართული მტკიცებულება – ექსპერტიზის დასკვნა 9 ფურცლად, ხოლო დ. ლ-ეს – შეგებებულ საკასაციო საჩივარზე დართული განცხადების ასლი 1 ფურცლად.
7. სს „თ. თ-ოს“ საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
8. დ. ლ-ეს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სახელმწიფო ბაჟის გადახდისაგან გათავისუფლებულია.
9. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები

ბ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

№ას-283-269-2013

7 ივნისი, 2013 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობამ თბილისის საქალაქო სასამართლოში შპს „ს. კ. ვ-ის“ (შპს „ვი“) წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოითხოვა მოპასუხისათვის 28 337 ლარის გადახდის დაკისრება.

სარჩელი ეფუძნება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს: ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოებზე გამოცხადებულ ელექტრონულ ტენდერში გაიმარჯვა შპს „მ-მა“, რომელმაც აიღო ვალდებულება, 2011 წლის 20 ივნისს გაფორმებული №134 და №135 ხელშეკრულებების საფუძველზე, გაერემონტებინა დაბა ხელვაჩაურის მუსიკალური სკოლის შენობა და კეთილმოეწყო დაბა ხელვაჩაურის ჩაის ფაბრიკის დასახლების ეზოები. შპს „მ-ს“ სამუშაოების შესრულების მიზნით ავანსად საერთო ჯამში 76 530 ლარი გადაეცა, საიდანაც მხოლოდ 48 193 ლარის ღირებულების სამუშაო შეასრულა. შპს ს. კ. ვ-ის მიერ შპს „მ-ე“ გაცემული №1302 და №1303 საბანკო გარანტიების საფუძველზე, ეს უკანასკნელი ვალდებულია, აუნაზღაუროს ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობას 28 337 ლარი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილებით ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება მოსარჩელემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 დეკემბრის განჩინებით ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილება და ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის სარჩელი ხელახლა განსახილველად იმავ სასამართლოს დაუბრუნდა.

სააპელაციო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები მიიჩნია:

1. მხარეთა შორის არსებობდა №1302 და №1303 საბანკო გარანტიის ხელშეკრულებები, რომლითაც უზრუნველყოფილი იყო ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობასა და შპს „მ-ს“ შორის 2011 წლის 20 ივნისს დადებული №134 და №135 ნარდობის ხელშეკრულებები, კერძოდ, შპს „ს. კ. ვ-მა“ (გარანტმა) №1302 ხელშეკრულებით იკისრა ვალდებულება, გადაეხადა საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული 23 970 ლარი, შპს „მ-ის“ მიერ №134 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შეუსრულებლობისთვის. ამასთან, გარანტიის მაქსიმალური თანხა მცირდებოდა პრინციპალის მიერ ფაქტობრივად შესრულებული სამუშაოების ღირებულების ოდენობით. №1303 ხელშეკრულებით კი, შპს „ს. კ. ვ-მა“ იკისრა ვალდებულება, გადაეხადა საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული 52 560 ლარი, შპს „მ-ის“ მიერ №135 ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაოების შეუსრულებლობისთვის. ამასთან, გარანტიის მაქსიმალური თანხა მცირდებოდა პრინციპალის მიერ ფაქტობრივად შესრულებული სამუშაოების ღირებულების ოდენობით;

2. 2011 წლის 20 ივნისს მოპასუხის მიერ გაცემული №1302 საბანკო გარანტიის მოქმედების ვადად განსაზღვრული იყო 2011 წლის 16 ნოემბერი, ხოლო №1303 საბანკო გარანტიის მოქმედების ვადად – 2011 წლის 1 დეკემბერი;

3. საქართველოს ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტის 2011 წლის 14 სექტემბრის №688 განკარგულების საფუძველზე, გაუქმდა შპს „ს. კ. ვ-ის“ დაზღვევის საქმიანობის ლიცენზია და დაიწყო კომპანიის გაკოტრების საქმის წარმოება. ამასთან დაკავშირებით, შპს „ს. კ. ვ-ის“ გაკოტრების მმართველმა 2011 წლის 23 სექტემბრის წერილით ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობას აცნობა, რომ 2011 წლის 14 სექტემბრიდან შეწყვეტილია შპს „ს. კ. ვ-ის“ მხრიდან გაფორმებული სადაზღვევო ხელშეკრულებების მოქმედება (მათ შორის, შპს „ს. კ. ვ-ის“ მიერ გაცემული საბანკო გარანტიებისა), რის გამოც 2011 წლის 27 ოქტომბერს ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობამ შპს „ს. კ. ვ-ს“ გაუგზავნა წერილობითი მოთხოვნა 2011 წლის 20 ივნისს მოპასუხის მიერ გაცემული №1302 და №1303 საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული თანხის – 76530 ლარის გადახდაზე.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, ბენეფიციარის მოთხოვნა უნდა წარედგინოს გარანტს გარანტიით განსაზღვრული იმ ვადის დამთავრებამდე, რა ვადითაც იგი გაიცა. ამდენად, მითითებულ ნორმათა ანალიზის შედეგად ერთმნიშვნელოვნად შეიძლება დავასკვნათ შემდეგი: თუ ბენეფიციარის მოთხოვნა აკმაყოფილებს კანონით დადგენილ მოთხოვნებს, წარდგენილია გარანტიაში მითითებული დოკუმენტები, მითითებულია, თუ რაში გამოიხატება პრინციპალის მიერ ძირითადი ვალდებულების დარღვევა, რომლის უზრუნველსაყოფადაც გაიცა გარანტია და დატულია მოთხოვნის წარდგენის ვადა – მოთხოვნა წარდგენილია გარანტიით განსაზღვრული იმ ვადის დამთავრებამდე, რა ვადითაც იგი გაიცა, გარანტს წარმოეშობა ვალდებულება, პრინციპალის კრედიტორს (ბენეფიციარს) თანხა გადაუხადოს.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის 271-ე მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, ეროვნული ბანკის მიერ სადაზღვევო საქმიანობის ლიცენზიის გაუქმების შესახებ ან ამ კანონის მე-2 მუხლის „გ.ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ფილიალის (წარმომადგენლობის) საქმიანობის შეწყვეტის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან მზღვეველს არა აქვს უფლება, განახორციელოს შესაბამისი ლიცენზიით განსაზღვრული სადაზღვევო საქმიანობა, გარდა იმ ვალდებულებების შესრულებისა, რომლებიც მას ადრე ჰქონდა აღებული დაზღვევის ხელშეკრულების თანახმად, მისი მოქმედების ვადის გასვლამდე. დასახელებული ნორმის სიტყვა-სიტყვითი და ლოგიკური განმარტებიდან ნათლად ჩანს, რომ სადაზღვევო საქმიანობის ლიცენზიის გაუქმების შემთხვევაში, მზღვეველს ეკრძალება ლიცენზიით განსაზღვრული სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელება, ამასთან, კანონმდებელმა მზღვეველი ლიცენზიის მოქმედების პერიოდში აღებული ვალდებულებების მიმართ კვლავ უფლებამოსილ პირად დაადგინა, იმ ვადით, რა ვადითაც ლიცენზიის გაუქმებამდე დადებული ხელშეკრულებები მოქმედებდა. „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონთან მიმართებით მნიშვნელოვანია, განიმარტოს ასევე საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2010 წლის 11 ოქტომბრის №126 ბრძანებით დამტკიცებული „მზღვეველის იძულებითი ადმინისტრაციის, ლიკვიდაციისა და გაკოტრების საქმის წარმოების წესის“ მე-20 მუხლი, რომლის პირველი პუნქტის მიხედვით, მზღვეველის ლიკვიდაციისა და/ან გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყებისას, სადაზღვევო ხელშეკრულებების მოქმედება წყდება ლიკვიდაციის/გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების თაობაზე ეროვნული ბანკის მიერ გადაწყვეტილების მიღების თარიღიდან, გარდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა და/ან ისეთი შემთხვევისა, როდესაც მოქმედი ხელშეკრულების შეწყვეტა უფრო დიდი საფრთხის მატარებელია ვიდრე მისი მოქმედების გაგრძელება.

სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, მე-20 მუხლის 1-ლი პუნქტი არ უნდა იქნეს განმარტებული იმგვარად, რომ მზღვეველის ლიკვიდაციის და/ან გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყებას ყველა შემთხვევაში მოყვება სადაზღვევო ხელშეკრულებების მოქმედების შეწყვეტა, ვინაიდან აღნიშნული ნორმა ადგენს საგამონაკლისო შემთხვევებსაც, რა დროსაც გრძელდება ხელშეკრულების მოქმედება, ასეთია, კანონით გათვალისწინებული შემთხვევები და/ან ისეთი შემთხვევა, როდესაც მოქმედი ხელშეკრულების შეწყვეტა უფრო დიდი საფრთხის მატარებელია ვიდრე მისი მოქმედების გაგრძელება.

სასამართლომ, ასევე, აღნიშნა, მხარეთა შორის ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობა წარმოიქმნა ეროვნული ბანკის მიერ შპს „ს.კ. ვ-ის“ ლიცენზიის გაუქმების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე, ასევე დადგინდა, რომ წერილობითი მოთხოვნა გარანტს გაეგზავნა 2011 წლის 27 ოქტომბერს, თუმცა, ჩაბარდა თუ არა იგი ადრესატს, საქმის მასალებიდან არ ირკვევა.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასრულად დაადგინა საქმისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოებანი და, შესაბამისად, სამართლებრივად არასწორად შეაფასა, რაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველია. საქმის ხელახლა განხილვისას საქალაქო სასამართლომ უნდა გამოარკვიოს თუ როდის ჩაბარდა და საერთოდ თუ ჩაბარდა გარანტს 2011 წლის 27 ოქტომბერს ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ გაგზავნილი წერილობითი მოთხოვნა 2011 წლის 20 ივნისს მოპასუხის მიერ გაცემული №1302 და №1303 საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული თანხის – 76530 ლარის გადახდაზე და შემოთავაზებული მსჯელობის გათვალისწინებით, დაადგინოს მოპასუხეს წარმოეშვა თუ არა ვალდებულება ბენეფიციარის მიმართ.

აღნიშნული განჩინება შპს „ვ-მა“ საკასაციო წესით გაასაჩივრა მისი გაუქმებისა და საქმეზე ახალი გადაწყვეტილების მიღების მოთხოვნით შემდეგი საფუძველებით: იმისათვის, რომ სადაზვერო კომპანიამ გარანტის ვალდებულებები იკისროს, მას აუცილებლად უნდა გააჩნდეს სადაზვერო საქმიანობის განხორციელების ლიცენზია, შპს „ვ-ს“ კი, ამგვარი ლიცენზია გაუქმებული აქვს, შესაბამისად, იმ დროისათვის, როდესაც ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტმა საბანკო გარანტიის გადახდის თაობაზე მოთხოვნით მიმართა, შპს „ვ-ი“, როგორც გარანტი, ვერ უზრუნველყოფდა საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულებას. სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა „მზღვეველის იძულებითი ადმინისტრაციის, ლიკვიდაციისა და გაკოტრების საქმის წარმოების წესის“ მე-20 მუხლი, რადგანაც ამ ნორმის საფუძველზე, ლიცენზიის გაუქმების მომენტიდან ავტომატურად უქმდება ყველა საბანკო გარანტია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, საკასაციო განხილვის შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „ს. კ. ვ-ის“ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემული საქმე მნიშვნელოვანი საპროცესო დარღვევითაა განხილული, კერძოდ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუკი ადგილი აქვს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებს, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს უბრუნებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, არ გადააგზავნოს საქმე უკან და თვითონ გადაწყვიტოს იგი.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა ზემომითითებული ნორმა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლი არ გულისხმობს, რომ სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაუბრუნოს ყოველთვის, როდესაც აღნიშნული სასამართლოს გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია. ასეთი მიდგომა ეწინააღმდეგება რაციონალური მართლმსაჯულებისა და პროცესუალური ეკონომიის პრინციპებს.

საკასაციო სასამართლომ არაერთგზის განმარტა, რომ სააპელაციო სასამართლომ საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნოს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, როდესაც მას თავად რეალურად გაუჭირდება პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმეზე შესრულებული წარმოების გაგრძელება, ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა ან პირველი ინსტანციის სასამართლომ საქმე ისეთი პროცესუალური დარღვევებით განიხილა, რისი გამოსწორებაც სააპელაციო ინსტანციაში შეუძლებელია ან კონკრეტული საქმის გარემოებების გათვალისწინებით მართლაც მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება (იხ. მაგ. სუსგ №ას-657-618-2012, №ას-497-470-2012, ას-683-1013-07)

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება ფაქტობრივ-სამართლებრივი დაუსაბუთებლობის საფუძველზე გააუქმა. სასამართლოს მოსაზრებით, საქმის ხელახლა განხილვისას საქალაქო სასამართლომ უნდა გამოარკვიოს, თუ როდის ჩაბარდა გარანტს 2011 წლის 27 ოქტომბერს ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ გაგზავნილი წერილობითი მოთხოვნა 2011 წლის 20 ივნისს მოპასუხის მიერ გაცემული №1302 და №1303 საბანკო გარანტიით გათვალისწინებული თანხის – 76530 ლარის გადახდაზე და დაადგინოს მოპასუხეს წარმოეშვა თუ არა ვალდებულება ბენეფიციარის მიმართ.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი არ არსებობს, ვინაიდან ზემომითითებული ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა სააპელაციო სასამართლოს თავადაც შეუძლია.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამომწებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. მითითებული ნორმით განსაზღვრულია რა სააპელაციო

სასამართლოს მსჯელობის ზუსტი ფარგლები, კანონმდებელი ამ ფარგლებში სააპელაციო სასამართლოს ფაქტობრივი გარემოების დადგენისა და მტკიცებულებათა შეფასების მიზნით, რაიმე შეზღუდვას არ უნესებს, უფრო მეტიც, ამ ინსტანციის სასამართლოში, გარკვეული გამონაკლისების გათვალისწინებით (სსსკ 380-ე მუხლი) დასაშვებია ახალი მტკიცებულების მიღება; ამდენად, საკასაციო სასამართლოს მიაჩნია, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, გარემოებები, რომლებიც სააპელაციო სასამართლომ საქმის უკან დაბრუნების საფუძველად დაუდო, არ განეკუთვნება იმგვარ ფაქტობრივ-სამართლებრივ საფუძველს, რაც სააპელაციო სასამართლოს შესაძლებლობას ართმევდა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, თავად გადაეწყვიტა საქმე და არ დაებრუნებინა პირველი ინსტანციის სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული განჩინება უნდა გაუქმდეს და ხელახლა განსახილველად სააპელაციო სასამართლოს დაუბრუნდეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. შპს „ს. კ. ვ-ის“ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 დეკემბრის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს; საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-274-265-2012

20 მარტი, 2012 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა
მოსამართლე ბ. ალავიძე

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მოსამართლემ ერთპიროვნულად, ზეპირი მოსმენის გარეშე განვიხილე მ. ჭ-ას განცხადება საპროცესო ვადის აღდგენისა და საქმის არსებითად განხილვის თაობაზე საკასაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 20 თებერვლის განჩინებაზე, საქმეზე – მ. ჭ-ას სარჩელის გამო, მოპასუხეების: ს. მ-ისა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიმართ ბრძანების ბათილად ცნობის, შრომითი კოლექტივის მესაკუთრეთა სიის ბათილად ცნობის, „თ-ის“ ქონების მესაკუთრედ ცნობის, შრომითი კოლექტივის მესაკუთრეთა სიაში შეყვანის, სახელფასო დავალიანების – 795 აშშ დოლარის ანაზღაურების, 1996 წელს გაცემული 774 ცალი სერტიფიკატის მოვალის დადგენის, ანაზღაურების, აქციით წარმოებიდან მიუღებელი შემოსავლის დადგენისა და მოვალისათვის დაკისრების თაობაზე.

გ ა მ ო ა რ კ ვ ი ა:

საკასაციო სასამართლო განცხადების საფუძვლიანობის შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ მ. ჭ-ას განცხადება საპროცესო ვადის აღდგენისა და საქმის არსებითად განხილვის შესახებ უსაფუძვლოა და არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 20 თებერვლის განჩინებით მ. ჭ-ას საკასაციო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2011 წლის 13 დეკემბრის განჩინებაზე დარჩა განუხილველად. პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მ. ჭ-ამ კანონით დადგენილი წესით ჩაიბარა 2012 წლის 13 იანვარს, ამდენად, სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის, მე-60 მუხლის მე-2 ნაწილისა და 61-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, ჩათვალა, რომ საკასაციო საჩივრის შეტანისათვის დადგენილი 21-დღიანი ვადის დენა დაიწყო 2012 წლის 14 იანვრიდან და ამოიწურა 2012 წლის 3 თებერვალს. საქმეში წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის შესწავლით კი დადასტურდა, რომ მ. ჭ-ამ სასამართლოს მიმართა 2012 წლის 10 თებერვალს, საკასაციო საჩივრის შეტანისათვის კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით, რაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველი გახდა.

2012 წლის 19 მარტს მ. ჭ-ამ განცხადებით მომართა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს, მოითხოვა საპროცესო ვადის აღდგენა და საქმის არსებითად განხილვა შემდეგი საფუძველებით:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2012 წლის 20 თებერვლის განჩინებით უხეშად დაირღვა საქართველოს კონსტიტუციისა და კანონის მოთხოვნები, ასევე საერთაშორისო სამართლის პრინციპები, რად-

განაც კანონს, რომელმაც მხარის მდგომარეობა გააუარესა, მიენიჭა უკუქცევითი ძალა. სააპელაციო პალატამ გასაჩივრებული განჩინება გამოიტანა 2011 წლის 13 დეკემბერს, რა დროსაც მოქმედებდა კანონის ნორმა, რომელიც საკასაციო საჩივრის შეტანისათვის ითვალისწინებდა ერთთვიან ვადას, აღნიშნული განმარტებულია სასამართლოს განჩინებითაც. მ. ჭ-ას სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ჩაბარდა 2012 წლის 13 იანვარს და კანონით გათვალისწინებული ერთთვიანი ვადის დაცვით საკასაციო საჩივარი წარადგინა 2012 წლის 10 თებერვალს. იმ შემთხვევაში, თუ გასაჩივრების დროს მოქმედებდა ახალი კანონი, მოსამართლე ვალდებული იყო მხარისათვის ეცნობებინა აღნიშნულის თაობაზე, რაც სრულიად კანონიერად არ განხორციელდა, რადგანაც საპროცესო მოქმედების უფლება სხვა კანონის მოქმედების ფარგლებში წარმოიშვა. განმცხადებლის განმარტებით, მას საპროცესო ვადა არ დაურღვევია, ხოლო საკასაციო პალატის განჩინებით დაირღვა მისი კონსტიტუციური უფლებები.

საკასაციო სასამართლო მხარის ზემოაღნიშნული არგუმენტაციის ანალიზის საფუძველზე თვლის, რომ მ. ჭ-ას მოთხოვნა უსაფუძვლოა და არ გამომდინარეობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის დებულებებიდან, რადგანაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის 1-ლი და მე-4 ნაწილებით იმპერატიულადაა დადგენილი, რომ საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით დადგენილ ვადაში. სასამართლო გადაწყვეტილებებისა და განჩინებების გასაჩივრების კანონით განსაზღვრული ვადების გაგრძელება ან აღდგენა დაუშვებელია. აღნიშნული ნორმა ზოგადი ხასიათისაა და ვრცელდება ყველა ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის ამა თუ იმ საპროცესო წესის მიმართ, უფრო მეტიც, კანონმდებლის ზემოაღნიშნული პოზიცია გამყარებულია თითოეული ინსტანციის სასამართლოში საქმის წარმოების სპეციალურ წესებში.

რაც შეეხება საკასაციო საჩივრის წარდგენის ვადას, საკასაციო პალატა განმეორებით მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის ახალ რედაქციაზე, რომელიც 2012 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედდა და რომლის პირველი ნაწილის თანახმადაც, დადგენილია, რომ საკასაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 21 დღე. ამ ვადის გაგრძელება (აღდგენა) არ შეიძლება და იგი იწყება მხარისათვის გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. ამავე კოდექსის პირველი მუხლის კი განსაზღვრულია, რომ საქართველოს საერთო სასამართლოები სამოქალაქო საქმეებს განიხილავენ ამ კოდექსით დადგენილი წესების მიხედვით. სამოქალაქო საქმეების წარმოება ხორციელდება საპროცესო კანონმდებლობით, რომლებიც მოქმედებს საქმის განხილვის, ცალკეული საპროცესო მოქმედების შესრულების ან სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების დროს. დასახელებული ნორმით კანონმდებელმა განსაზღვრა საპროცესო კანონის დროში მოქმედების პრინციპი და დაადგინა, რომ ცალკეული საპროცესო მოქმედება სრულდება ამ საპროცესო მოქმედების განხორციელების დროს მოქმედი ნორმის შესაბამისად. იმ უდავო გარემოების გათვალისწინებით, რომ სააპელაციო პალატამ გასაჩივრებული განჩინება მიიღო 2011 წლის 13 დეკემბერს, მან სწორად განმარტა იმ დროს მოქმედი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი, ხოლო რადგანაც საპროცესო მოქმედება განხორციელდა ახალი კანონის მოქმედების ფარგლებში – განჩინება მხარემ ჩაბარდა 2012 წლის 13 იანვარს, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის ახალი რედაქციის მოქმედების დროს, საკასაციო პალატამ სავსებით მართებულად გაავრცელა მოცემული საქმის მიმართ ახალი ნორმის მოქმედება და სწორად დატოვა განუხილველად საკასაციო საჩივარი 21-დღიანი ვადის დარღვევის გამო. საკასაციო პალატა არ იზიარებს განმცხადებლის მოსაზრებას, რომ მოცემულ შემთხვევაში სასამართლომ კანონს უკუძალა მიანიჭა და მხარის მიმართ გამოიყენა კანონი, რომელიც მის მდგომარეობას აუარესებდა, რადგანაც არნიშნული ამავე კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილის თავისებურებიდან არ გამომდინარეობს. ამასთანავე, უსაფუძვლობის გამო ვერ იქნება გაზიარებული მხარის პოზიცია, რომ ახალი ნორმის მოქმედების თაობაზე ის სასამართლოს უნდა გაეფრთხილებინა, რადგანაც ასეთს მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ მ. ჭ-ას განცხადებაში მითითებული გარემოებები უსაფუძვლოა, რადგანაც, ერთი მხრივ, სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობა გადაწყვეტილების (განჩინების) გასაჩივრებისათვის დადგენილი საპროცესო ვადის აღდგენას არ ითვალისწინებს, ხოლო, მეორე მხრივ, განმცხადებელი არასწორად მიიჩნევს მის კონსტიტუციურ უფლებას დარღვეულად, რადგანაც საკასაციო სასამართლოს 2012 წლის 20 თებერვლის განჩინებით მას საპროცესო ნორმის სწორი განმარტების საფუძველზე ეთქვა უარი საკასაციო საჩივრის წარმოებაში მიღებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:
საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, 397-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით და

დ ა ა ლ ბ ი ნ ა :

1. მ. ჭ-ას განცხადება საპროცესო ვადის აღდგენისა და საქმის არსებითად განხილვის თაობაზე არ დაკმაყოფილდეს უსაფუძვლობის გამო.
2. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.